

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie

Formátované: Vycentrované,
Orámovanie: Dole: (Jednoduché,
Automaticky, 0,5 b Šírka čiary)

**Program hospodárskeho rozvoja
a sociálneho rozvoja
Trnavského samosprávneho kraja 2016 –
~~2020~~2023
v konsolidovanom znení aktualizácie**

Trnavský samosprávny kraj

OBSAH

1.	ÚVOD, východiská a význam strategického dokumentu pre TTsk a jeho rozvoj----	2
1.1	Princípy -----	4
1.2	Poslanie a zámer spracovania PHSR-----	4
1.3	Harmonogram spracovania PHSR-----	5
1.4	Sociálno - ekonomickí partneri-----	5
1.5	Východiskové koncepčné dokumenty-----	5
2.	ANALYTICKÁ ČASŤ-----	8
2.1	ANALÝZA VNÚTORNEHO PROSTREDIA -----	8
2.1.1	Všeobecná charakteristika TTsk-----	8
2.1.2	Zhodnotenie hospodárskej situácie -----	22
2.1.3	Zhodnotenie terciálnej sféry -----	51
2.1.4	Zhodnotenie trhu práce -----	62
2.1.5	Zhodnotenie súčasnej situácie -----	80
2.1.6	Zhodnotenie technickej infraštruktúry -----	108
2.1.7	Zhodnotenie životného prostredia -----	109
2.1.8	Zhodnotenie verejno - prospešných inštitúcií -----	122
2.1.9	Zhodnotenie životnej úrovne obyvateľov -----	128
2.1.10	Zhodnotenie organizačno - vlastníckych vzťahov-----	143
2.1.11	Zhodnotenie inovačného potenciálu -----	151
2.1.12	Komplexná swot analýza vnútorného prostredia-----	152
2.2	Analýza vonkajšieho prostredia -----	154
2.2.1	Medzinárodné súvislosti, územná spolupráca a medzinárodná spolupráca -----	154
2.2.2	Identifikácia hlavných vonkajších faktorov na vývoj situácie v území -----	157
2.2.3	Analýza príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia -----	162
2.3	Zhodnotenie súčasného stavu územia -----	164
2.3.1	Identifikácia východísk a možných riešení -----	164
2.3.2	Odhad budúceho možného vývoja -----	165
3.	STRATEGICKÁ ČASŤ -----	167
3.1	Prioritná oblasť: Hospodárska -----	175
3.2	Prioritná oblasť: Sociálna -----	187
3.3	Prioritná oblasť: Environmentálna-----	197
4.	PROGRAMOVÁ ČASŤ-----	204
4.1	Prioritná oblasť: Hospodárska -----	206
4.2	Prioritná oblasť: Sociálna -----	212
4.3	Prioritná oblasť: Environmentálna-----	217
5.	REALIZAČNÁ ČASŤ -----	220
5.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie -----	220
5.2	Popis komunikačnej stratégie PHSR k cieľovým skupinám -----	221
5.3	Systém monitorovania a hodnotenia-----	222
5.4	Monitorovanie-----	222
5.5	Hodnotenie-----	223
5.6	Akčný plán-----	223
6.	FINANČNÁ ČASŤ -----	224
6.1	Analýza-----	224
6.2	Financovanie PHSR 2016 - 2023 -----	229

7. Záver	234
8. Prílohy	235

1. ÚVOD, VÝCHODISKÁ A VÝZNAM STRATEGICKÉHO DOKUMENTU PRE TTSK A JEHO ROZVOJ

~~V zmysle zákona č. 309/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je nevyhnutné aktualizovať Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK do 31. 12. 2015 podľa Metodiky na vypracovanie PHSR vydanej Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.~~

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je základným dokumentom pre riadenie samosprávy, ktorý bol vytvorený v súlade so zákonom č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja vychádza z poznania situácie a konkrétnych potrieb obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov v danom území, formuje svoju predstavu o budúcnosti spolu s činnosťami a projektmi na jej zabezpečení. PHSR analyzuje situáciu v regióne a určuje smerovanie územia spolu s činnosťami, investičnými projektmi, so zdrojovým krytím na jej zabezpečení.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja kraja (ďalej PHSR) je strednodobý programový dokument, zameraný na určenie hlavných smerov rozvoja územia Trnavského samosprávneho kraja do roku 2020–2023 a je spracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR. Taktiež je nástrojom pre vykonávanie podpory regionálneho rozvoja s cieľom zvyšovania regionálnej konkurencieschopnosti, znižovania nežiadúcej rozdielnosti pri zaručení trvalo udržateľného rozvoja regiónov. PHSR TTSK poskytuje komplexný pohľad (analýzu) na súčasný stav hospodárskej a sociálnej situácie kraja a na stanovenie rozvojových priorít a stratégií.

Finančné zabezpečenie pri realizácii PHSR je vypracované v súlade so zákonom o samospráve vyšších územných celkov (o samosprávnych krajoch) a zákonom o podpore regionálneho rozvoja. Vychádza z regionálne alokovaných zdrojov zo štátneho rozpočtu prostredníctvom rozpočtových položiek jednotlivých ministerstiev, rozpočtu samosprávneho kraja, rozpočtu obcí, prostriedkov fyzických osôb, prostriedkov iných právnických osôb, úverov a príspevkov medzinárodných organizácií.

PHSR TTSK, spracovaný v rámci partnerstva, pozostáva z nasledovných častí:

1. úvod, východisko a význam PHSR TTSK a jeho rozvoj

- obsah dokumentu (podľa jednotlivých kapitol),
- stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR TTSK,
- stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov, týkajúcich sa vymedzeného územia,

2. analytická časť - založená na databáze informácií a ukazovateľov, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie TTSK, odhad jeho budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia kraja. Zahŕňa najmä:

- kompletnú analýzu vnútorného prostredia na základe overeného súboru kvantitatívnych a kvalitatívnych dát (ďalej len „dátová základňa“) podľa jednotlivých oblastí, vrátane finančnej a hospodárskej situácie,
- zhodnotenie hospodárskej situácie v oblastiach: priemysel, poľnohospodárstvo, stavebníctvo, doprava, energetika, cestovný ruch, priame zahraničné investície,

- zhodnotenie terciálnej sféry: financie, kultúra, šport,
 - zhodnotenie trhu práce: ekonomické aktivity obyvateľstva, miera zamestnanosti, miera nezamestnanosti, priemerná nominálna mzda,
 - zhodnotenie sociálnej situácie: školstvo, veda a výskum, zdravotníctvo, sociálne služby a sociálne zabezpečenie,
 - zhodnotenie technickej infraštruktúry: energetické siete, telekomunikácie,
 - zhodnotenie životného prostredia: starostlivosť o územie, starostlivosť o vodu, starostlivosť o pôdu a lesy, ochrana ovzdušia, odpadové hospodárstvo, environmentálna výchova a vzdelávanie,
 - zhodnotenie verejno - prospešných inštitúcií: tretí sektor, združenia miest a obcí, mikroregióny, združenia, v ktorých je TTSK členom,
 - zhodnotenie životnej úrovne obyvateľov: úroveň bývania a vybavenosti domácností, peňažné príjmy a výdavky domácností, regionálny hrubý domáci produkt, štruktúra zamestnanosti obyvateľov, kriminalita,
 - zhodnotenie inovačného potenciálu TTSK: inovácie a ich hospodársky význam, postavenie TTSK v oblasti inovačnej výkonnosti v rámci SR a EÚ,
 - priority trvalo udržateľného rozvoja TTSK z pohľadu ekonomického a spoločenského rozvoja,
 - ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR, vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov k 31. 12. príslušného roku),
 - analýzu silných a slabých stránok územia,
 - identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia (výber hlavných faktorov),
 - analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území,
 - ex-post hodnotenie (realizácia existujúceho PHSR TTSK, vrátane vyhodnotenia rozpracovaných investičných a neinvestičných projektov, realizovaných na národnej a regionálnej úrovni k 31. 12. príslušného roku),
 - analýzu príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj územia (posúdenie hlavných faktorov z hľadiska príležitostí a ohrození),
 - analýzu väzieb územia,
 - SWOT analýzu (súhrnná tabuľka, syntéza výsledkov),
 - analýzu možných rizík a hrozieb, identifikáciu kritických oblastí rozvoja,
 - identifikáciu východísk a možných riešení,
 - odhad budúceho možného vývoja,
 - kartografické výstupy (mapy): obyvateľstvo, štruktúra zamestnanosti obyvateľov, doprava, priemysel, cestovný ruch, kultúra, poľnohospodárstvo, školstvo, veda a výskum, zdravotníctvo, sociálne služby, životné prostredie, energetické siete, kriminalita v mierke 1 : 450 000,
3. **strategická časť**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja regiónu pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a určí hlavné ciele a priority rozvoja TTSK pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia:
- víziu územia,
 - formuláciu a návrh stratégie,
 - výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna, environmentálna),
4. **programová časť**, ktorá obsahuje najmä:
- zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja kraja,
 - konkrétne opatrenia a projekty, vrátane ich priradenia k jednotlivým cieľom a prioritám,

- súbor ukazovateľov výsledkov a dosahov, vrátane východiskových a cieľových hodnôt,
- 5. realizačná časť**, ktorá je zameraná na:
 - popis úloh jednotlivých partnerov pri realizácii PHSR,
 - popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHSR TTSK, spôsob komunikácie, kooperácie a koordinácie,
 - stručný popis komunikačnej stratégie PHSR TTSK k jednotlivým cieľovým skupinám,
 - systém monitorovania a hodnotenia,
 - akčný plán na daný rozpočtový rok s výhľadom na 2 roky (n+2) - vecný a časový harmonogram realizácie jednotlivých opatrení a projektov,
- 6. finančná časť**, ktorá obsahuje:
 - indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR TTSK,
 - model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti sociálno - ekonomických partnerov v území v prepojení na programový rozpočet TTSK,
 - hodnotiacu tabuľku pre výber projektov.
- 7. záver**
- 8. prílohy**

1.1 PRINCÍPY

Pri spracovaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja boli uplatňované všetky základné princípy regionálnej politiky EÚ:

- princíp koncentrácie,
- princíp partnerstva,
- princíp programovania,
- princíp doplnkovosti,
- princíp subsidiarity.

1.2 POSLANIE A ZÁMER SPRACOVANIA PHSR

Cieľom analytickej časti je identifikovať rozvojové faktory a disparity TTSK v siedmich oblastiach, ktoré navzájom na seba pôsobia a spoločne vytvárajú prostredie pre rozvoj kraja. Štruktúra analýzy kraja preto nekladie dôraz na kompetencie verejnej správy. Prostredníctvom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK, ktorý je jedným z programových dokumentov TTSK, sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja a súčasne sa vytvára predpoklad na možnosť širšieho zapojenia sa do procesu čerpania prostriedkov z EÚ. Stanovuje hlavné smery rozvoja, formuluje strategické ciele a definuje úlohy a prvoradé potreby pre zabezpečenie rozvoja oblastí, definovaných v strategickej a programovej časti PHSR TTSK.

Tabuľka č. 1 Zámer spracovania PHSR

Zámer spracovania PHSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 - 2020
Forma spracovania	Visions Consulting s. r. o. v spolupráci s TTSK

Riadenie procesu spracovania	Proces spracovania bol koordinovaný hlavným riešiteľom. Pre jednotlivé oblasti boli vytvorené pracovné a expertné skupiny, ktoré spolupracovali s miestnymi odborníkmi a verejnosťou.
Obdobie spracovania	júl až december 2015
Financovanie spracovania	vlastné zdroje TTSK

1.3 HARMONOGRAM SPRACOVANIA PHSR

Tabuľka č. 2 Harmonogram PHSR

Termín	VI/15	VII/15	VIII/15	IX/15	X/15	XI/15	XII/15
Úvod	X						
Analytická časť		X	X	X	X		
Strategická časť					X	X	X
Programová časť							X
Realizačná časť							X
Finančná časť							X
Záver							X

1.4 SOCIÁLNO - EKONOMICKÍ PARTNERI

- ✓ Štatistický úrad SR
- ✓ Národný úrad práce – Krajský úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave
- ✓ Slovenská obchodná a priemyselná komora – Trnavská regionálna komora so sídlom v Trnave
- ✓ Slovenská agentúra životného prostredia Trnava
- ✓ Slovenská živnostenská komora – Krajská zložka v Trnave
- ✓ Združenie – Regionálna rozvojová agentúra Trnavského kraja so sídlom v Trnave
- ✓ Príslušné odbory Úradu TTSK
- ✓ Iné právnické a fyzické osoby

1.5 VÝCHODISKOVÉ KONCEPČNÉ DOKUMENTY

- ✓ Partnerská dohoda SR 2014 – 2020,
- ✓ Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, aktualizácia r. 2014
- ✓ Územný plán regiónu TTSK,
- ✓ Regionálna integrovaná územná stratégia TTSK 2015 – 2020,
- ✓ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK 2009 – 2015,
- ✓ Programy hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja miest a obcí TTSK,
- ✓ Stratégia rozvoja dopravy SR do roku 2020,
- ✓ Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020,
- ✓ Biela kniha o doprave: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru - Vytvorenie konkurencieschopnosti dopravného systému efektívne využívajúceho zdroje,
- ✓ Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike

- ✓ Strategická štúdia „Jednotná koncepcia cyklotrás na území Trnavského samosprávneho kraja“,
- ✓ Jednotná koncepcia cyklotrás na území Trnavského samosprávneho kraja,
- ✓ Analýza stavu školstva v Trnavskom samosprávnom kraji,
- ✓ Monitoring hospodárskej a sociálnej situácie v Trnavskom samosprávnom kraji za roky 2008 – 2014
- ✓ Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike do roku 2020,
- ✓ Analýza podmienok v oblasti nemotorovej dopravy s dôrazom na cyklodopravu v samosprávnych celkoch SR s cieľom naštartovania implementácie Národnej cyklostratégie 2013 – 2020,
- ✓ Integrovaný regionálny operačný program 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Výskum a inovácie 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Ľudské zdroje 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Kvalita životného prostredia 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Efektívna verejná správa 2014 – 2020,
- ✓ Operačný program Technická pomoc 2014 – 2020,
- ✓ Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020,
- ✓ INTERREG V-A-SK-CZ
- ✓ INTERREG V-A-SK-AT
- ✓ INTERREG V-A-SK-HU
- ✓ Stratégia rozvoja školstva a vzdelávania na území TTSK a akčný plán,
- ✓ Stratégia rozvoja vidieka na území TTSK a akčný plán,
- ✓ Stratégia rozvoja infraštruktúry kultúry, kultúrnych inštitúcií a kultúrnych aktivít na území TTSK 2009 – 2013 a akčný plán,
- ✓ Stratégia rozvoja priemyslu na území TTSK a akčný plán,
- ✓ Stratégia rozvoja sociálnych služieb vo väzbe na územie TTSK a akčný plán,
- ✓ Stratégia rozvoja cestovného ruchu a akčný plán,
- ✓ Plán rozvoja a využívania obnoviteľných zdrojov energie na území TTSK,
- ✓ Energetická politika TTSK,
- ✓ Akčný plán zamestnanosti

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

2.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Podľa zákona NR SR č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky – na výkon správy bolo k 24. 07. 1996 zriadených a vymedzených 8 správnych krajov a určených 8 krajských miest. K 01. 01. 2002 bolo zákonom NR SR č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov zriadených 8 samosprávnych krajov.

Samosprávny kraj je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami, vydáva všeobecne záväzné nariadenia.

Samosprávny kraj sa pri výkone samosprávy stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov. Medzi samosprávne (originálne) kompetencie samosprávneho kraja patria: zabezpečovanie tvorby a plnenia programu sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja územia samosprávneho kraja, vykonávanie plánovacej činnosti, týkajúcej sa územia samosprávneho kraja, obstarávanie, prerokúvanie a schvaľovanie územnoplánovacích podkladov samosprávneho kraja a územných plánov regiónov, účasť na tvorbe a ochrane životného prostredia, utváranie podmienok na rozvoj zdravotníctva, výchovy a vzdelávania, najmä v stredných školách, a na rozvoj ďalšieho vzdelávania, utváranie podmienok na tvorbu, prezentáciu a rozvoj kultúrnych hodnôt a kultúrnych aktivít a starostlivosť o ochranu pamiatkového fondu, utváranie podmienok na rozvoj cestovného ruchu a koordinácia tohto rozvoja, spolupráca s obcami pri tvorbe programov sociálneho a ekonomického rozvoja obcí, spoluúčasť na riešení problémov, ktoré sa týkajú viacerých obcí na území samosprávneho kraja, vykonávanie vlastnej investičnej činnosti a podnikateľskej činnosti v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov samosprávneho kraja a rozvoja samosprávneho kraja, zakladanie, zriaďovanie, zrušovanie a kontrola svojich rozpočtových a príspevkových organizácií a iných právnických osôb podľa osobitných predpisov. Samosprávny kraj plní niektoré úlohy ako prenesený výkon štátnej správy. Ide napr. o úlohy v školstve, zdravotníctve, cestnej doprave.

Na čele samosprávneho kraja je predseda kraja, ktorý je volený občanmi v priamych voľbách. Zastupiteľstvo Trnavského samosprávneho kraja tvorí 40 poslancov, ktorí sú taktiež volení občanmi kraja. Poslanci pracujú v 10 komisiách Zastupiteľstva – Mandátová komisia, Komisia pre nezlučiteľnosť funkcií, Finančná komisia, Komisia hospodárenia a nakladania s majetkom, Komisia pre pozemné komunikácie a dopravu, Komisia pre regionálny rozvoj, cestovný ruch a cezhraničnú spoluprácu, Komisia pre sociálnu oblasť, Komisia pre školstvo, telesnú kultúru a kultúru, Komisia pre zdravotníctvo, Komisia pre životné prostredie a rozvoj vidieka.

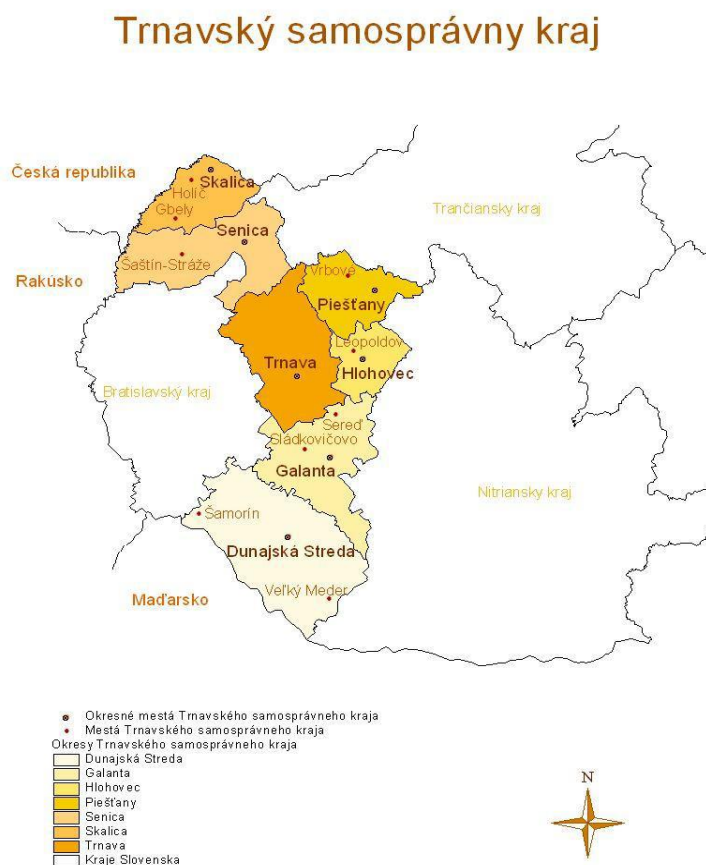
2.1.1 VSEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA TTSK

Kraj leží takmer v geografickom strede Európy a hraničí s tromi štátmi – s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom, čo vytvára priaznivé predpoklady pre rozvoj cezhraničnej spolupráce. Hraničným tokom s Českou republikou a Rakúskom je rieka Morava, na juhu je hraničnou riekou s Maďarskom rieka Dunaj.

GEOGRAFICKÉ ČLENENIE

Trnavský kraj sa nachádza v západnej časti Slovenska a administratívne ho tvorí 7 okresov: Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica a Trnava.

Mapa č. 1 Členenie kraja na okresy

Zdroj: TTSK – odbor stratégie a programovania

Tabuľka č. 3 Rozloha okresov TTSK

Okres	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Rozloha (km ²)	1 075	642	267	381	683	357	741

Zdroj: Štatistický úrad Trnava

Svojou rozlohou 4 146 km² (8,5 % z rozlohy SR) sa radí na predposledné miesto v rámci krajov SR. Najväčším okresom kraja je okres Dunajská Streda s rozlohou 1 075 km², najmenším je okres Hlohovec s rozlohou 267 km².

Kraj k 1. 1. 2015 pozostával z 251 obcí, z toho 16 má štatút mesta (Trnava, Dunajská Streda, Šamorín, Veľký Meder, Galanta, Sered', Sládkovičovo, Hlohovec, Leopoldov, Piešťany, Vrbové, Senica, Šaštín - Stráže, Skalica, Holíč, Gbely a Gabčíkovo). Najväčší počet obcí je v okrese Dunajská Streda (67, z toho 3 mestá), najmenej v okrese Skalica (21, z toho 3 mestá). Najvyšší podiel mestského osídlenia je v okrese Skalica a najnižší v okrese Dunajská Streda.

PRÍRODNÉ PODMIENKY, NERASTNÉ BOHATSTVO, CHRÁNENÉ ÚZEMIA

Geografická pestrosť sa odráža na základe jednotlivých geologických vrstiev, ktoré tvoria fyzické podložie v časovom horizonte od prvohôr až po najmladšie štvrtohory. Charakter hornín predurčuje súčasný reliéf, pôdny kryt a biotu, ich chemické zloženie vplýva na charakter, kvalitu a výdatnosť podzemnej vody ako jeden z kľúčových krajinotvorných aspektov.

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenskej republiky patrí riešené územie kraja do dvoch podsústav: Karpaty v provincii Západné Karpaty a Panónska panva v provinčnom členení Západopanónskej panvy. Geomorfologické štruktúry sa prejavujú v podobe reliéfu rovín a nív, nachádzajúcich sa najmä v južnej a z časti v severnej oblasti kraja, cez reliéf zvlnených rovín alebo nížinných pahorkatín, dvíhajúcich sa z juhu smerom k svahom Malých Karpát až po územné segmenty vrchovinového až hornatinového reliéfu.

Výskyt podzemných vôd je situovaný hlavne v oblasti Žitného ostrova, ktorý tvorí rozsiahle zásobárne pitnej vody vysokej kvality. Región po hydrologickej stránke patrí do povodia európskeho veľtoku Dunaj. Na juhu vytvára prirodzenú bariéru a tvorí tu tak hraničnú rieku so susedným Maďarskom. Hraničným tokom je tiež rieka Morava, ktorá susedí s Českou republikou a Rakúskom. Medzi ďalšie významné toky kraja patria Malý Dunaj, Váh, Dudvák, Čierna Voda, Myjava, Morava, Chvojnica a ďalšie menšie vodné toky.

Vodné plochy pokrývajú približne 3,55 % územia kraja. Medzi väčšie a známejšie vodné nádrže patria Vodné dielo Gabčíkovo, Kráľová, Slávnica, Suchá nad Parnou, Čerenec, Boleráz, Horné Orešany, Buková a Kunov.

Pitná voda – na zásobovanie obyvateľov sú využívané zdroje podzemnej vody. Ich rozšírenie na území kraja je nerovnomerné a ich kvalita je rôzna. Najvhodnejšie zdroje kvalitnej pitnej vody s dostatočnou výdatnosťou sú v okrese Dunajská Streda v Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. Využívané veľkozdroje pitnej vody sú v Gabčíkove, Šamoríne, Jelke a využívané zdroje v Trnave, Dobrej Vode, Dechticiach, Veľkom Orvišti a v oblasti Borovce - Rakovce. Najvýznamnejšie vodné zdroje, lokalizované na území Trnavského kraja, sú využívané mimo jeho územia.

Geotermálne vody zohrávajú významnú úlohu v oblasti rozvoja kraja. V okrese Senica, v Smrdákoch, je výverný prameň termálnych vôd s vysokým obsahom sírovodíka, čo ho zaraďuje medzi najkoncentrovanejšie sírne vody v Európe. V meste Piešťany sa nachádza svetoznáme liečebné stredisko s výskytom geotermálnych vôd, ktorého účinky priaznivo pôsobia pri liečbe ochorení pohybového ústrojenstva. Ložiská geotermálnych vôd sa nachádzajú aj v okresoch Galanta a Dunajská Streda, ktoré sú využívané na rekreačné, zdravotnícke a vykurovacie účely.

Prírodné zdroje Trnavského kraja sa prezentujú veľmi dobrými pôdnymi podmienkami pre poľnohospodársku výrobu. Poľnohospodárska pôda je najdôležitejším prírodným zdrojom nielen z hľadiska výmery, ale i z hľadiska bonity pôdy. Poľnohospodárska prvovýroba je zameraná predovšetkým na produkciu hustosiatych obilnín, okopanín a technických plodín. Priaznivé podmienky sú pre rozvoj vinohradníctva a ovocných sádov. V živočíšnej výrobe dominuje chov hovädzieho dobytku a ošipáných, zvyšuje sa produkcia hydiny a vajec a chov bahníc.

Najväčšiu plochu regiónu zaberá kvalitná orná pôda, ktorá nahradila pôvodné lesy. V povodí riek sa zachovali lužné lesy, ktoré sú domovom mnohých druhov vzácneho vtáctva.

Pôda – prírodné zdroje Trnavského kraja sa prezentujú veľmi dobrými pôdnymi podmienkami pre poľnohospodársku výrobu. Prevažná časť územia disponuje najkvalitnejším pôdnym fondom 288 733 ha (69,6 %), ktorý leží v strednej a južnej časti kraja. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90 % (89,7 %) tvorí orná pôda (259 089 ha).

Lesy – vytvárajú priaznivé podmienky ochrany prírody, pôsobia protierózne a plnia funkciu v oblasti vodohospodárstva. Lesnatosť dosahuje 65 363 ha, čo je 15,8 % z celkovej rozlohy kraja.

Je výrazne rozdielna a rôznorodá. Na území Malých Karpát dominujú dubové a bukové lesy a v oblasti Záhorskej nížiny sú to lesy borovicové. Najnižšia lesnatosť je v okresoch Galanta 2 724 ha (4,2 %) a Dunajská Streda 7 083 ha (6,6 %). Najvyššia lesnatosť je v okresoch Senica 21 618 ha (31,6 %) a Skalica 9 061 ha (25,4 %).

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádzajú 4 chránené krajinné oblasti, a to Biele Karpaty (zasahujú do okresov Senica a Skalica), Malé Karpaty (zasahujú do okresov Senica, Trnava, Piešťany), Dunajské luhy (zasahujú do okresu Dunajská Streda) a Záhorie (zasahuje do okresu Senica). Na sledovanom území sa nachádza 35 chránených stromov.

Ovzdušie - územie Trnavského kraja patrí k územiám s relatívne málo znečisteným ovzduším. Vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie veľmi dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľajú na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, z nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

Na území Trnavského kraja sa z energetických surovín vyskytujú najmä prírodné uhl'ovodíky – ropa, zemný plyn a lignit. Hospodársky najvýznamnejšie ložiská ropy a zemného plynu sa koncentrujú do Viedenskej panvy v okresoch Skalica a Senica. Z nerudných surovín sú to - vysokopercentný vápenec, dolomit, zlievárenské piesky, stavebný kameň, štrkopiesky a piesky a tehliarska surovina. Najväčší výskyt dolomitov je na území okresu Piešťany, viatych pieskov v okrese Senica. Surovinová báza stavebného kameňa sa koncentruje najmä do oblasti Malých Karpát v okresoch Trnava, Senica a Piešťany. Všetky ložiská stavebného kameňa sa nachádzajú v CHKO Malé Karpaty. Významné zásoby štrkopieskov na báze riečnych náplavov Váhu a Dunaja sú v okrese Dunajská Streda a Hlohovec. Sprae a sprasové hliny, vyskytujúce sa v okrese Trnava a Senica, poskytujú vhodnú surovinovú bázu pre tehliarsku výrobu.

Vďaka dopravnej polohe, nadpriemerne vyvinutej infraštruktúre a vysokému poľnohospodárskemu potenciálu krajiny, spolu s dlhodobou tradíciou v potravinárskom, strojárskom a chemickom priemysle, možno radiť kraj medzi najrozvinutejšie priemyselno - poľnohospodárske regióny Slovenska.

DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA

Trnavský samosprávny kraj s počtom obyvateľov 558 677 k 31. 12. 2014 je najmenší zo všetkých krajov SR a jeho podiel na celkovom počte obyvateľov SR je 10,3 %. Kraj k 31. 12. 2015 pozostával z 251 obcí, z toho 16-17 má štatút mesta (6,37-77 %). Od 1. 9. 2001 obec Šaštín - Stráže bola vyhlásená za mesto. V roku 2002 sa v okrese Galanta odčlenila od mesta Sládkovičovo časť Malá Mača, čím vznikla samostatná obec a v okrese Dunajská Streda sa odčlenila od obce Horná Potôň časť Potônske Lúky. Od 1.1.2016 obec Gabčíkovo bola vyhlásená za mesto.

Formátované: Nie je Zvýrazniť

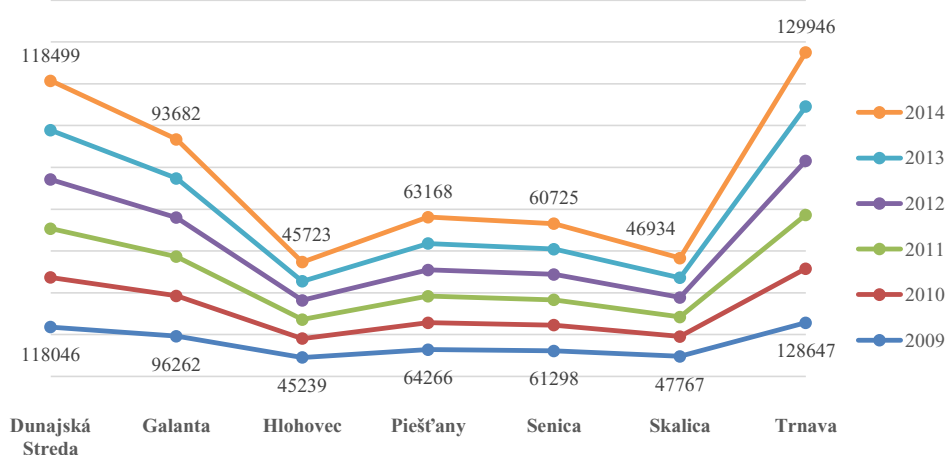
Tabuľka č. 4 Počet obyvateľov za jednotlivé okresy Trnavského samosprávneho kraja, 2009 - 2014

Okresy/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dunajská Streda	118046	118607	116865	117402	117884	118499
Galanta	96262	96452	93682	93628	93623	93682
Hlohovec	45239	45213	45767	45762	45682	45723
Piešťany	64266	64337	63129	63090	63141	63168
Senica	61298	61389	60581	60690	60686	60725
Skalica	47767	47871	46668	46769	46887	46934
Trnava	128647	129212	128817	129236	129705	129946
Trnavský kraj	561525	563081	555509	556577	557608	558677
Slovenská republika	5424925	5435273	5404322	5410836	5415949	5421349

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 1 Vývoj počtu obyvateľov za jednotlivé okresy Trnavského samosprávneho kraja, 2009 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Podľa údajov za sledované obdobie rokov 2009 – 2014 je okres Trnava najväčším okresom, čo do počtu obyvateľov, zo siedmich okresov Trnavského kraja. Ku koncu roka 2014 v okrese Trnava žilo 129 946 obyvateľov, čo je 23,26 % obyvateľov kraja. Hlohovec je čo do počtu obyvateľov najmenším okresom kraja, v roku 2014 tu žilo 45 723 obyvateľov, čo bolo 8,18 % obyvateľov kraja. Pri porovnaní rokov 2009 a 2014 došlo k nárastu počtu obyvateľov v okresoch Dunajská Streda, Hlohovec a Trnava, a v okresoch Galanta, Piešťany, Senica a Skalica došlo k poklesu počtu obyvateľov. Najväčší pokles zaznamenal okres Galanta, v ktorom počet obyvateľov v porovnávaní rokov 2009 a 2014 klesol o 2 580 obyvateľov a najvyšší nárast zaznamenal okres Trnava, v ktorom pribudlo 1 299 obyvateľov.

Tabuľka č. 5 Index starnutia, priemerný vek a stredná dĺžka života pri narodení podľa pohlavia za SR, v Trnavskom kraji a v okresoch TTSK, 2009 – 2014

SR/ kraj /okres	Rok	Index starnutia			Priemerný vek obyvateľa			Stredná dĺžka života pri narodení		
		Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Obdobie	Muži	Ženy
Slovenská republika	2009	80,01	58,23	102,94	38,49	36,84	40,05	2009	71,27	78,74
	2010	81,01	59,06	104,07	38,73	37,09	40,28	2010	71,62	78,84
	2011	82,96	60,89	106,2	39,05	37,41	40,61	2011	72,17	79,35
	2012	85,51	63,16	109,07	39,32	37,68	40,87	2012	72,47	79,45
	2013	88,34	65,68	112,2	39,6	37,96	41,15	2013	72,9	79,61
	2014	91,17	68,23	115,34	39,87	38,24	41,43	2014	73,19	80,00
Trnavský kraj	2009	89,65	66,3	114,17	39,19	37,65	40,66	2007-2009	71,38	78,92
	2010	91,54	67,73	116,54	39,47	37,93	40,94	2008-2010	71,74	79,22
	2011	94,63	70,44	120,16	39,86	38,31	41,35	2009-2011	72,05	79,42
	2012	97,25	72,76	123,17	40,15	38,6	41,63	2010-2012	72,45	79,69
	2013	100,29	75,47	126,5	40,44	38,9	41,91	2011-2013	72,84	79,86
	2014	103,18	78,11	129,69	40,72	39,18	42,2	2012-2014	73,18	80,12
Okres Dunajská Streda	2009	83,9	63,77	105,21	38,87	37,49	40,17	2007-2009	70,53	77,79
	2010	85,39	64,51	107,52	39,17	37,77	40,49	2008-2010	70,65	77,97
	2011	86,97	65,82	109,54	39,56	38,16	40,89	2009-2011	70,98	78,24
	2012	88,88	67,87	111,38	39,84	38,47	41,14	2010-2012	71,42	78,54
	2013	91,67	69,85	115,29	40,16	38,77	41,48	2011-2013	71,73	78,67

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

SR/ kraj /okres	Rok	Index starnutia			Priemerný vek obyvateľa			Stredná dĺžka života pri narodení		
		Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Obdobie	Muži	Ženy
	2014	94,22	72,08	118,08	40,45	39,05	41,78	2012-2014	72,05	79,01
Okres Galanta	2009	88,33	63,24	115,05	39,06	37,37	40,67	2007-2009	69,72	77,56
	2010	89,82	64,16	117,11	39,31	37,67	40,88	2008-2010	69,86	77,75
	2011	94,86	68,08	123,75	39,79	38,1	41,4	2009-2011	70,1	78,11
	2012	97,55	70,52	126,46	40,06	38,38	41,67	2010-2012	70,67	78,35
	2013	102,03	73,73	132,04	40,40	38,73	42	2011-2013	71,09	78,82
	2014	103,93	75,49	134,08	40,68	38,98	42,31	2012-2014	71,38	79,16
Okres Hlohovec	2009	91,65	65,93	118,83	39,14	37,36	40,85	2007-2009	70,71	80,27
	2010	93,33	66,87	121,44	39,38	37,61	41,09	2008-2010	70,85	80,08
	2011	96,2	69,64	124,33	39,76	38,02	41,45	2009-2011	71,07	80,44
	2012	100,28	72,51	129,95	40,15	38,39	41,87	2010-2012	71,67	80,84
	2013	103,73	75,49	133,72	40,43	38,71	42,11	2011-2013	72,01	80,86
	2014	107,1	78,6	137,11	40,76	39,05	42,42	2012-2014	72,72	80,89
Okres Piešťany	2009	112,44	85,74	139,85	40,57	38,91	42,1	2007-2009	73,3	79,64
	2010	115,78	88,13	144,19	40,89	39,22	42,45	2008-2010	73,33	80,11
	2011	122,29	92,63	153,19	41,41	39,68	43,03	2009-2011	73,24	80,66
	2012	125,76	95,75	157,29	41,71	39,95	43,36	2010-2012	73,4	80,66
	2013	127,29	97,8	158,4	41,94	40,2	43,57	2011-2013	73,61	80,44
	2014	130,42	100,52	162,24	42,21	40,48	43,84	2012-2014	73,76	80,83
Okres Senica	2009	81,26	60,19	102,91	38,64	37,24	39,97	2007-2009	70,37	76,93
	2010	82,98	61,78	105,01	38,92	37,49	40,3	2008-2010	70,78	77,3
	2011	86,2	65,3	107,58	39,33	37,89	40,71	2009-2011	71,35	77,65
	2012	89,41	68,29	111,05	39,61	38,22	40,95	2010-2012	71,88	78,18
	2013	92,9	71,35	114,97	39,9	38,51	41,24	2011-2013	72,06	78,48
	2014	96,8	74,62	119,76	40,21	38,81	41,56	2012-2014	72,47	78,97
Okres Skalica	2009	81,19	59,43	103,88	38,59	37,09	40,03	2007-2009	70,74	78,4
	2010	83,37	61,07	106,81	38,88	37,37	40,33	2008-2010	71,36	78,4
	2011	86,87	65,27	109,66	39,27	37,76	40,74	2009-2011	71,84	78,56
	2012	89,43	66,88	113,56	39,55	38,02	41,04	2010-2012	72,4	78,66
	2013	92,61	69,83	116,62	39,81	38,33	41,25	2011-2013	73,19	78,61
	2014	96,37	73,02	121,16	40,11	38,65	41,53	2012-2014	73,13	78,94
Okres Trnava	2009	92,1	67,79	117,71	39,41	37,88	40,86	2007-2009	72,22	80,1
	2010	93,98	69,84	119,19	39,67	38,15	41,11	2008-2010	72,54	80,49
	2011	95,47	71,15	120,98	39,94	38,43	41,39	2009-2011	73,02	80,66
	2012	97,58	73,03	123,36	40,2	38,68	41,65	2010-2012	73,33	81,06
	2013	99,98	75,86	125,13	40,47	38,97	41,91	2011-2013	73,77	81,21
	2014	102,71	78,71	127,85	40,73	39,23	42,16	2012-2014	73,9	81,19

Zdroj: ŠÚ SR (index starnutia a priemerný vek - DataCube, stredná dĺžka života pri narodení - pracovisko ŠÚ SR Trnava)

Index starnutia v porovnaní rokov 2009 – 2014 v TTSK bol vyšší ako priemer za SR v rovnakom období. Index starnutia v roku 2014 v TTSK bol 103,18, v tom u mužov 78,11 a u žien dosiahol hodnotu 129,69.

Priemerný vek obyvateľstva sa v sledovanom období rokov 2009 – 2014 menil. V porovnaní roku 2009 a 2014 v jednotlivých okresoch sa v každom okrese priemerný vek zvýšil. Aj porovnanie kategórie mužov v roku 2009 a 2014 a kategórie žien sa priemerný vek zvýšil. V okrese Piešťany v kategórii žien v roku 2014 dosiahol rekordnú hranicu 43,84 roka a u mužov 40,48.

Ukazovateľ strednej dĺžky života TTSK v kategórii mužov za sledované obdobie vzrástol zo 71,38 roka na 73,18 roka a stredná dĺžka života žien vzrástla o niečo menej, z pôvodných 78,92 roka na 80,12 roka. V Trnavskom kraji sa v roku 2014 muži dožívali o 0,01 kratšie ako je priemer za SR a ženy sa dožívali o 0,12 dlhšie ako je priemer za SR. Vývoj strednej dĺžky života TTSK približne kopíroval vývoj za Slovenskú republiku ako celok. V strednej dĺžke života sa obyvatelia SR v roku 2014 dožívali 73,19 muži a 80,00 ženy.

Z národnostného hľadiska má v roku 2014 v TTSK dominantné postavenie obyvateľstvo slovenskej národnosti 71,75 %. Druhou najpočetnejšou národnosťou je maďarská národnosť

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

21,47 %, ktorá je priestorovo orientovaná do okresov na juhu kraja. Zvýšený podiel obyvateľov maďarskej národnosti je v okrese Galanta 34,5 % a v okrese Dunajská Streda je vyšší počet maďarskej 73,40 % ako slovenskej národnosti 21,37 %.

Tabuľka č. 6 Národnosti v SR a podľa okresov

SR/ kraj /okres	Národnosť	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	Spolu	5 424 925	5435273	5404322	5410836	5415949	5421349
	Slovenská	4624096	4630419	4357322	4360313	4388234	4399406
	Maďarská	513 763	513 146	458 370	458 091	458 038	456 991
	Rómska	105 681	107 210	106 583	107 958	107 915	108 881
	Rusínska	23 985	23 972	33 447	33 439	32 344	31 939
	Ukrajinská	11 773	11 873	7 512	7 626	8 576	8 854
	Česká	49 155	49 847	30 681	31 135	34 490	34 946
	Nemecká	7 773	7 856	4 762	4 870	6 925	7 013
	Poľská	4 970	5 247	3 211	3 343	5 644	5 822
	Ruská	1 987	2 064	2 026	2 079	2 622	2 723
	Židovská	212	213	631	631	617	614
	Moravská	2 423	2 423	3 292	3 300	3 194	3 163
	Bulharská	2 150	2 270	1 165	1 322	2 144	2 208
	Sliezska	28	29	16	16	18	17
	Grécka	214	246	146	164	338	358
	Rumunská	4 534	4 884	822	1 082	3 683	3 965
	Rakúska	1 180	1 289	361	426	1 308	1 363
	Vietnamská	2 185	2 265	1 601	1 712	2 334	2 455
	Iná	0	0	392374	393329	0	0
TTSK	Nezistená	68 816	70 020	0	0	357 525	350 631
	Spolu	561 525	563 081	555 509	556 577	557 608	558 677
	Slovenská	413 509	414 635	395 490	396 265	399 164	400 904
	Maďarská	130 689	130 632	120 706	120 641	120 268	119 973
	Rómska	3 163	3 161	3 038	3 042	2 998	2 986
	Rusínska	76	75	104	103	104	107
	Ukrajinská	328	347	236	250	285	313
	Česká	5 433	5 524	3 266	3 353	3 746	3 812
	Nemecká	406	444	234	247	455	473
	Poľská	275	299	200	216	358	367
	Ruská	174	183	170	177	203	210
	Židovská	13	13	75	75	75	75
	Moravská	184	188	387	389	377	372
	Bulharská	320	346	114	123	215	223
	Sliezska	2	2	0	0	2	2
	Grécka	6	9	11	11	17	19
	Rumunská	1 554	1 693	258	334	1 229	1 336
	Rakúska	168	189	50	66	212	229
	Vietnamská	312	318	192	214	304	325
	Iná	0	0	30 978	31 071	0	0
Dunajská Streda	Nezistená	4 913	5 023	0	0	27 596	26 951
	Spolu	118 046	118 607	116 865	117 402	117 884	118 499
	Slovenská	20 524	21 037	23 121	23 554	24 444	25 322
	Maďarská	93 804	93 789	87 344	87 383	87 134	86 939
	Rómska	1 079	1 078	1 858	1 863	1 842	1 834
	Rusínska	13	13	14	13	14	15
	Ukrajinská	70	80	52	58	67	65
	Česká	722	745	539	555	607	618
	Nemecká	79	82	56	61	79	86
	Poľská	41	44	42	45	61	62

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	Ruská	31	33	41	45	49	49
	Židovská	9	9	37	37	37	37
	Moravská	20	22	67	68	65	64
	Bulharská	65	65	23	24	48	48
	Sliezka	1	1	0	0	0	0
	Grécka	4	5	1	1	3	5
	Rumunská	133	137	16	22	67	74
	Rakúska	55	64	10	16	49	54
	Vietnamská	74	70	27	26	33	34
	Iná	0	0	3617	3631	0	0
Galanta	Nezistená	1 322	1 333	0	0	3 285	3 193
	Spolu	96 262	96 452	93 682	93 628	93 623	93 682
	Slovenská	57 196	57 330	55 872	55 856	56 128	56 263
	Maďarská	36 291	36 238	32 731	32 630	32 435	32 327
	Rómska	695	694	525	524	514	511
	Rusínska	19	19	20	20	19	19
	Ukrajinská	44	45	29	32	36	38
	Česká	590	596	366	374	426	437
	Nemecká	62	62	39	39	59	59
	Poľská	36	35	35	38	42	42
	Ruská	14	14	16	17	19	20
	Židovská	0	0	11	11	11	11
	Moravská	15	15	35	35	33	32
	Bulharská	25	25	14	14	36	44
	Sliezka	-1	-1	0	0	1	1
	Grécka	2	2	2	2	3	3
	Rumunská	661	749	131	169	482	560
	Rakúska	18	18	8	10	18	17
	Vietnamská	78	85	46	49	71	77
	Iná	0	0	3802	3808	0	0
Hlohovec	Nezistená	517	526	0	0	3 290	3 221
	Spolu	45 239	45 213	45 767	45 762	45 682	45 723
	Slovenská	44 345	44 307	43 346	43 329	43 362	43 443
	Maďarská	84	85	63	62	68	71
	Rómska	202	202	48	48	48	48
	Rusínska	5	5	11	11	10	10
	Ukrajinská	14	14	12	12	15	16
	Česká	271	272	158	158	171	175
	Nemecká	12	11	9	9	18	26
	Poľská	20	24	17	18	23	24
	Ruská	14	14	8	8	7	8
	Židovská	1	1	3	3	3	3
	Moravská	13	14	9	9	10	10
	Bulharská	8	8	8	9	10	10
	Sliezka	0	0	0	0	1	1
	Grécka	0	0	1	1	1	1
	Rumunská	7	7	7	10	10	10
	Rakúska	26	26	0	1	28	29
	Vietnamská	22	26	19	23	29	31
	Iná	0	0	2 048	2 051	0	0
Piešťany	Nezistená	195	197	0	0	1 868	1 807
	Spolu	64 266	64 337	63 129	63 090	63 141	63 168
	Slovenská	62 237	62 261	56 512	56 429	56 855	56 960
	Maďarská	136	139	116	115	127	129
	Rómska	72	72	89	89	88	87
	Rusínska	8	7	18	18	18	18
	Ukrajinská	32	34	18	19	28	37

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	Česká	819	820	451	455	526	541
	Nemecká	81	86	43	43	84	84
	Poľská	33	34	18	19	42	44
	Ruská	45	47	37	38	55	60
	Židovská	0	0	8	8	8	8
	Moravská	44	44	65	66	63	61
	Bulharská	20	22	13	13	25	25
	Sliezka	1	1	0	0	0	0
	Grécka	0	0	0	0	1	1
	Rumunská	10	9	23	25	31	33
	Rakúska	23	28	5	7	33	35
	Vietnamská	49	48	21	25	44	45
	Iná	0	0	5 692	5 721	0	0
	Nezistená	656	685	0	0	5 113	5 000
Senica	Spolu	61 298	61 389	60 581	60 690	60 686	60 725
	Slovenská	59 088	59 146	57 265	57 349	57 435	57 524
	Maďarská	75	76	85	86	93	94
	Rómska	525	525	239	239	236	234
	Rusínska	11	11	9	9	9	9
	Ukrajinská	33	32	17	17	18	20
	Česká	749	765	476	483	535	535
	Nemecká	18	18	25	26	30	29
	Poľská	23	24	21	21	29	29
	Ruská	11	11	14	14	14	14
	Židovská	0	0	3	3	3	3
	Moravská	18	19	41	41	38	37
	Bulharská	80	80	2	2	12	12
	Grécka	0	0	3	3	6	6
	Rumunská	272	273	18	24	206	208
	Rakúska	16	17	10	12	31	32
	Vietnamská	21	24	21	22	27	28
	Iná	0	0	2 332	2 339	0	0
	Nezistená	358	368	0	0	1 964	1 911
Skalica	Spolu	47 767	47 871	46 668	46 769	46 887	46 934
	Slovenská	45 328	45 396	43 938	43 992	44 105	44 154
	Maďarská	55	56	132	136	142	143
	Rómska	344	344	155	155	147	146
	Rusínska	2	2	3	3	3	3
	Ukrajinská	79	81	69	72	72	79
	Česká	1 384	1 409	765	797	868	873
	Nemecká	19	20	9	11	22	22
	Poľská	17	19	13	14	17	17
	Ruská	20	20	18	18	16	15
	Židovská	0	0	2	2	2	2
	Moravská	23	23	103	103	103	103
	Bulharská	19	18	3	3	3	3
	Sliezka	1	1	0	0	0	0
	Grécka	0	1	3	3	2	2
	Rumunská	188	189	30	33	107	117
	Rakúska	9	9	3	3	10	14
	Vietnamská	11	11	9	9	11	11
	Iná	0	0	1 413	1 415	0	0
	Nezistená	268	272	0	0	1257	1230
Trnava	Spolu	128 647	129 212	128 817	129 236	129 705	129 946
	Slovenská	124 791	125 158	115 436	115 756	116 835	117 238
	Maďarská	244	249	235	229	269	270
	Rómska	246	246	124	124	123	126

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	Rusínska	18	18	29	29	31	33
	Ukrajinská	56	61	39	40	49	58
	Česká	898	917	511	531	613	633
	Nemecká	135	165	53	58	163	167
	Poľská	105	119	54	61	144	149
	Ruská	39	44	36	37	43	44
	Židovská	3	3	11	11	11	11
	Moravská	51	51	67	67	65	65
	Bulharská	103	128	51	58	81	81
	Grécka	0	1	1	1	1	1
	Rumunská	283	329	33	51	326	334
	Rakúska	21	27	14	17	43	48
	Vietnamská	57	54	49	60	89	99
	Iná	0	0	12 074	12 106	0	0
	Nezistená	1 597	1 642	0	0	10 819	10 589

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie

20

Formátované: Vycentrované,
Orámovanie: Dole: (Jednoduché,
Automaticky, 0,5 b Šírka čiary)

Tabuľka č. 7 Prírastky a úbytky obyvateľov podľa pohlavia za SR, v Trnavskom kraji a v okresoch TTSK, 2009 – 2014

SR/ TTSK/ okresy	rok	Živonarodení			Zomretí			Prírodný prírastok obyvateľstva			Migračné saldo			Celkový prírastok obyvateľstva		
		Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
Slovenská republika	2009	61217	31563	29654	52913	27446	25467	8304	4117	4187	4367	3017	1350	12671	7134	5537
	2010	60410	30544	29866	53445	27645	25800	6965	2899	4066	3383	2403	980	10348	5302	5046
	2011	60813	31114	29699	51903	26797	25106	8910	4317	4593	2966	2262	704	11876	6579	5297
	2012	55535	28671	26864	52437	26884	25553	3098	1787	1311	3416	2440	976	6514	4227	2287
	2013	54823	28068	26755	52089	26866	25223	2734	1202	1532	2379	1879	500	5113	3081	2032
	2014	55033	28100	26933	51346	26499	24847	3687	1601	2086	1713	1667	46	5400	3268	2132
Trnavský kraj	2009	5549	2890	2659	5511	2855	2656	38	35	3	1553	928	625	1591	963	628
	2010	5574	2830	2744	5608	2939	2669	-34	-109	75	1590	927	663	1556	818	738
	2011	5567	2882	2685	5512	2865	2647	55	17	38	1433	786	647	1488	803	685
	2012	5273	2729	2544	5443	2788	2655	-170	-59	-111	1238	701	537	1068	642	426
	2013	5260	2671	2589	5494	2821	2673	-234	-150	-84	1265	668	597	1031	518	513
	2014	5373	2749	2624	5461	2847	2614	-88	-98	10	1157	632	525	1069	534	535
Dunajská Streda	2009	1202	671	531	1162	615	547	40	56	-16	702	374	328	742	430	312
	2010	1115	571	544	1160	624	536	-45	-53	8	606	320	286	561	267	294
	2011	1146	584	562	1151	620	531	-5	-36	31	659	341	318	654	305	349
	2012	1093	558	535	1163	591	572	-70	-33	-37	607	286	321	537	253	284
	2013	1077	586	491	1169	617	552	-92	-31	-61	574	253	321	482	222	260
	2014	1089	561	528	1171	636	535	-82	-75	-7	697	332	365	615	257	358
Galanta	2009	910	469	441	1026	537	489	-116	-68	-48	238	152	86	122	84	38
	2010	886	437	449	1059	536	523	-173	-99	-74	363	183	180	190	84	106
	2011	924	498	426	1029	540	489	-105	-42	-63	277	135	142	172	93	79
	2012	848	441	407	1016	523	493	-168	-82	-86	114	77	37	-54	-5	-49
	2013	819	398	421	925	496	429	-106	-98	-8	101	77	24	-5	-21	16
	2014	920	481	439	976	511	465	-56	-30	-26	115	110	5	59	80	-21
Hlohovec	2009	450	239	211	427	245	182	23	-6	29	0	0	0	23	-6	29
	2010	493	245	248	461	245	216	32	0	32	-58	-6	-52	-26	-6	-20
	2011	451	241	210	423	236	187	28	5	23	-38	-21	-17	-10	-16	6
	2012	433	232	201	377	202	175	56	30	26	-61	-14	-47	-5	16	-21
	2013	422	215	207	460	230	230	-38	-15	-23	-42	-37	-5	-80	-52	-28
	2014	435	216	219	418	219	199	17	-3	20	24	4	20	41	1	40
Piešť any	2009	603	287	316	678	329	349	-75	-42	-33	134	61	73	59	19	40
	2010	582	281	301	658	349	309	-76	-68	-8	147	69	78	71	1	70
	2011	607	322	285	680	346	334	-73	-24	-49	111	72	39	38	48	-10

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie

20

SR/ TTSK/ okresy	rok	Živonarodení			Zomretí			Prírodný prírastok obyvateľstva			Migračné saldo			Celkový prírastok obyvateľstva		
		Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy	Spolu	Muži	Ženy
	2012	529	282	247	687	335	352	-158	-53	-105	119	99	20	-39	46	-85
	2013	575	297	278	675	324	351	-100	-27	-73	151	84	67	51	57	-6
	2014	583	289	294	643	326	317	-60	-37	-23	87	60	27	27	23	4
Senica	2009	617	292	325	664	329	335	-47	-37	-10	80	43	37	33	6	27
	2010	639	350	289	645	340	305	-6	10	-16	97	72	25	91	82	9
	2011	616	307	309	640	322	318	-24	-15	-9	99	41	58	75	26	49
	2012	578	282	296	589	290	299	-11	-8	-3	120	78	42	109	70	39
	2013	592	294	298	626	329	297	-34	-35	1	30	36	-6	-4	1	-5
	2014	608	311	297	566	288	278	42	23	19	-3	-3	0	39	20	19
Skalica	2009	515	270	245	455	212	243	60	58	2	76	67	9	136	125	11
	2010	492	258	234	468	228	240	24	30	-6	80	63	17	104	93	11
	2011	458	234	224	469	236	233	-11	-2	-9	49	65	-16	38	63	-25
	2012	476	255	221	440	218	222	36	37	-1	65	53	12	101	90	11
	2013	511	248	263	484	229	255	27	19	8	91	60	31	118	79	39
	2014	463	237	226	463	238	225	0	-1	1	47	27	20	47	26	21
Trnava	2009	1252	662	590	1099	588	511	153	74	79	323	231	92	476	305	171
	2010	1367	688	679	1157	617	540	210	71	139	355	226	129	565	297	268
	2011	1365	696	669	1120	565	555	245	131	114	276	153	123	521	284	237
	2012	1316	679	637	1171	629	542	145	50	95	274	122	152	419	172	247
	2013	1264	633	631	1155	596	559	109	37	72	360	195	165	469	232	237
	2014	1275	654	621	1224	629	595	51	25	26	190	102	88	241	127	114

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

SÍDELNÁ ŠTRUKTÚRA

Sídelná štruktúra Trnavského kraja je výsledkom pôsobenia prírodných a civilizačných daností. Vidiecke sídla a sídelné pásy sú pomerne rovnomerne rozložené v dôsledku existencie predovšetkým historických cestných trás. Budovanie sídelnej štruktúry v minulom storočí výrazne ovplyvňovalo aj budovanie železníc. Dôležitým spojením je železničná os Bratislava – Trnava – Leopoldov – Piešťany – Trenčín. Bola hlavnou, nielen dopravnou, ale aj urbanistickou osou. Na území kraja je centrom nadregionálneho významu mesto Trnava. Regionálne centrá na území kraja sú: Dunajská Streda, Šamorín, Veľký Meder, Galanta, Sered', Sládkovičovo, Piešťany, Vrbové, Hlohovec, Leopoldov, Senica, Šaštín - Stráže, Skalica, Holíč, Gbely a Gabčíkovo.

Potenciál rozvoja predstavuje priemyselná výroba, poľnohospodárstvo, infraštruktúra nadregionálneho významu, prechádzajúca cez región, a aktivity viazané najmä na elektrárň Jaslovské Bohunice.

Tabuľka č. 8 Sídelná štruktúra TTSK k 31. 12. 2014 vyjadrená vybranými ukazovateľmi

PODEĽA POČTU OBYVATEĽOV	PODEĽA JEDNOTLIVÝCH OKRESOV							TTSK SPOLU
	DS	GA	HC	PN	SE	SI	TT	
od 1 - 1999	55	24	20	20	25	16	32	192
2000 - 4999	8	9	3	5	4	2	12	43
5000 - 19999	3	3	-	1	1	3	-	11
20000 - 49999	1	-	1	1	1	-	-	4
nad 50 000	-	-	-	-	-	-	1	1
Spolu obce	67	36	24	27	31	21	45	251
Počet miest TTSK	3	3	2	2	2	3	1	16
Počet obyv. miest	44 301	36 534	26 571	34 169	25 454	31 096	65 978	264 103
Počet obyv. vidieka	73 583	57 089	19 111	28 972	35 232	15 791	63 727	293 505
Počet obyv. celkom	117 884	93 623	45 682	63 141	60 686	46 887	129 705	557 608
Rozloha v km ²	1 075	642	267	381	683	357	741	4 146
Hustota obyv./km ²	109,66	145,93	171,02	165,71	88,84	131,36	175,13	134,61

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

K 31. 12. 2009 bolo v TTSK 561 525 obyvateľov, v priebehu roka 2010 prišlo k zvýšeniu počtu obyvateľov o 1 556 na 563 081 obyvateľov.

V roku 2009 žilo v mestách TTSK 271 596 obyvateľov, čo predstavovalo 48,37 % z celkového počtu obyvateľstva, v tom bolo 131 001 mužov a 140 595 žien.

V roku 2014 žilo v mestách TTSK 263 476 obyvateľov, čo predstavovalo 47,16 % z celkového počtu obyvateľstva, v tom bolo 126 960 mužov a 136 516 žien. V porovnaní s rokom 2013 žilo v mestách TTSK v roku 2014 o 627 obyvateľov menej.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie

20

Formátované: Vycentrovane,
Orámovanie: Dole: (Jednoduché,
Automaticky, 0,5 b Šírka čiary)

Tabuľka č. 9 Počet obyvateľov v okresoch a mestách TTSK, 2009 - 2014

OKRESY/ MESTÁ	k 31. 12. 2009			k 31. 12. 2010			k 31. 12. 2011			k 31. 12. 2012			k 31. 12. 2013			k 31. 12. 2014		
	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Dunajská Streda	118046	57462	60584	118607	57729	60878	116 865	56901	59964	117402	57154	60248	117884	57376	60508	118499	57633	60866
Dunajská Streda	23433	11122	12311	23404	11100	12304	22486	10650	11836	22561	10666	11895	22481	10613	11868	22553	10636	11917
Šamorín	12977	6238	6739	13026	6240	6786	12801	6114	6687	12922	6163	6759	12992	6187	6805	13028	6197	6831
Veľký Meder	8848	4236	4612	8895	4248	4647	8869	4273	4596	8863	4271	4592	8828	4243	4585	8763	4210	4553
Galanta	96262	47098	49164	96452	47182	49270	93 682	45 786	47 896	93 628	45 781	47 847	93 623	45 760	47 863	93 682	45 840	47 842
Galanta	16191	7900	8291	16058	7854	8204	15 147	7 369	7 778	15 021	7 310	7 711	15 063	7301	7 762	14 977	7 268	7 709
Sereď	16924	8229	8695	16839	8177	8662	16 214	7 872	8 342	16 161	7 848	8 313	16 106	7796	8 310	15 993	7 768	8 225
Sládkovičovo	5711	2724	2987	5721	2722	2999	5 465	2 592	2 873	5 392	2 554	2 838	5 365	2553	2 812	5 348	2 538	2 810
Hlohovec	45239	22214	23025	45213	22208	23005	45 767	22 538	23 229	45 762	22 554	23 208	45 682	22 502	23 180	45 723	22 503	23 220
Hlohovec	22382	10879	11503	22232	10803	11429	22 661	11 046	11 615	22 570	11 006	11 564	22 441	10 938	11 503	22 264	10 834	11 430
Leopoldov	4108	2017	2091	4101	2022	2079	4 164	2 058	2 106	4 151	2 047	2 104	4 130	2 039	2 091	4 143	2 046	2 097
Piešťany	64266	30922	33344	64337	30923	33414	63 129	30 489	32 640	63 090	30 535	32 555	63 141	30 592	32 549	63 168	30 615	32 553
Piešťany	29397	13786	15611	29347	13720	15627	28 267	13 276	14 991	28 149	13 235	14 914	28 047	13 204	14 843	27 998	13 172	14 826
Vrbové	6254	2950	3304	6204	2920	3284	6 212	2 951	3 261	6 164	2 945	3 219	6 122	2 917	3 205	6 091	2 907	3 184
Senica	61298	30020	31278	61389	30102	31287	60 581	29 719	30 862	60 690	29 789	30 901	60 686	29 790	30 896	60 725	29 810	30 915
Senica	20742	10088	10654	20726	10077	10649	20 320	9 884	10 436	20 330	9 881	10 449	20 318	9 861	10 457	20 352	9 887	10 465
Šaštín - Stráže	5099	2529	2570	5101	2528	2573	5 102	2 527	2 575	5 142	2 562	2 580	5 136	2 563	2 573	5 140	2 577	2 563
Skalica	47767	23415	24352	47871	23508	24363	46 668	22 972	23 696	46 769	23 062	23 707	46 887	23 141	23 746	46 934	23 167	23 767
Skalica	15005	7292	7713	15104	7359	7745	14 466	7 033	7 433	14 609	7 087	7 522	14 714	7 156	7 558	14 749	7 165	7 584
Gbely	5192	2556	2636	5195	2553	2642	5 218	2 582	2 636	5 198	2 572	2 626	5 186	2 569	2 617	5 183	2 568	2 615
Holíč	11728	5699	6029	11699	5696	6003	11 218	5 471	5 747	11 169	5 468	5 701	11 196	5 486	5 710	11 181	5 483	5 698
Trnava	128647	62820	65827	129212	63117	66095	128 817	62 926	65 891	129 236	63 098	66 138	129705	63 330	66 375	129946	63 457	66 489
Trnava	67605	32756	34849	67368	32597	34771	66 219	32 056	34 163	66 073	31 940	34 133	65 978	31 861	34 117	65 713	31 704	34 009

Zdroj : ŠÚ SR

SWOT ANALÝZA: VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

Silné stránky	Slabé stránky
• Výhodná geografická poloha, • kvalitný pôdny fond, • priaznivé klimatické podmienky, • zachovaná biodiverzita, • významné vodné toky, • geotermálne vodné pramene, • veľké zásoby podzemných vôd najmä na Žitnom ostrove, • vstup zahraničných investícií do regiónu, • vhodné podmienky pre rozvoj cezhraničnej spolupráce, • vhodná poloha, • vhodné podmienky na rozvoj CR, hlavne letnej turistiky, • vhodné podmienky pre poľnohospodársku výrobu.	• Nedostatočné využitie prírodných podmienok na cestovný ruch, • nedostatočná osвета vyvolávajúca záujem občanov o zlepšenie kvality ŽP, • nedostatočná propagácia prírodného a kultúrneho bohatstva regiónu, • komunikačné bariéry, • nedoriešené vlastnícke vzťahy k pôde, • nedostatočná protipovodňová ochrana.
Príležitosti	Ohrozenia
• Zlepšenie ochrany prírodného dedičstva, • lepšia ochrana pôdneho fondu, • využitie podmienok na rozvoj a propagáciu CR, • lepšie využitie nevyužitého potenciálu kraja,	• Znečistenie ŽP, • zníženie kvality zásobárne vôd na Žitnom ostrove, • nezáujem občanov o zlepšenie kvality ŽP, • slabá podpora rozvoja CR, • nízka kúpna sila obyvateľstva, • dovoz lacných potravín zo zahraničia, • negatívne dopady dopravy na ŽP.

2.1.2 ZHODNOTENIE HOSPODÁRSKEJ SITUÁCIE

PRIEMYSEL

Trnavský samosprávny kraj disponuje výrazne rozvinutou priemyselnou základňou, pričom existujú určité odvetvia, ktoré sú dominantné a dokázali svojou existenciou pritiahnúť svojich subdodávateľov. Rozmiestnenie priemyslu je teritoriálne nerovnomerné, severná a stredná časť je priemyselná a južná časť má priemyselno - poľnohospodársky charakter.

Po začatí produkcie automobilov francúzskej spoločnosti PCA v Trnave v roku 2006 stúpol význam strojárskoho (automobilového) priemyslu a dôležitá investícia prišla od juhokórejskej spoločnosti Samsung, ktorá postavila na území Trnavského kraja závod na výrobu modulov pre LCD panely.

Medzi hlavné odvetvia patrí automobilový, elektrotechnický, hutnícky, chemický a sklársky priemysel. V poslednom čase rastie výroba s väčšou pridanou hodnotou najmä v strojárstve a elektronike, ktoré sa v poslednom období rozvíjajú hlavne príchodom zahraničných investorov.

- automobilový priemysel – spoločnosti:
PCA Peugeot Citroën – výroba osobných automobilov (pca-slovakia.sk),
- elektrotechnický priemysel – Vacuumschmelze, s. r. o., Dolná Streda, Samsung Electronics Slovakia, s. r. o., Galanta a Samsung Electronics LCD Slovakia, s. r. o.,

Voderady. Výroba PDP a LCD monitorov, televízorov, DVD rekordérov, domácich kín, satelitných prijímačov a príslušenstva. (www.samsung.com/sk),

- hutnícky priemysel – spoločnosti: Zlieváreň Trnava, s. r. o. – hutnícka výroba (www.zlievarentrnava.sk),
- chemický priemysel – spoločnosti: Tatrachema, výrobné družstvo Trnava – výroba a predaj chemických a čistiacich produktov (www.tatrachema.sk),
- sklársky priemysel spoločnosti: Johns Manville Slovakia, a. s. – výroba sklených vlákien a predaj výrobkov (www.jm.com),
- strojársky priemysel – oprava nákladných a osobných železničných vozňov, ložísk a dielov pre automobilový priemysel. Dôležité spoločnosti: ŽOS Trnava, a. s. - (www.zos.sk), ZF Slovakia, a. s., (www.sachs.sk), ZF Boge Elastmetall Slovakia, a. s., (www.zf.com/boge-elastmetall), Toma Industries spol. s. r. o. (www.toma.sk),
- farmaceutický priemysel - tento priemysel sa sústreďuje najmä na výrobu liekov, lekárske pomôcky a na výskum a vývoj. Dôležité spoločnosti: ZENTIVA a. s., Hlohovec (www.zentiva.sk).

Medzi hlavných zahraničných investorov v regióne patria: Amylum Group (Holandsko), Bekaert (Belgicko), Bodet & Horst (Nemecko), Crown Packaging (Francúzsko), Dan – Slovakia Agrar (Dánsko), Delphi (USA), Dong Jin Precision (Južná Kórea), Eissmann Automotive (Nemecko), Elektronika Slovensko/Invensys (V. Británia), Faurecia Interior Systems (Francúzsko), Fremach (Belgicko), INA Schaeffler KG (Nemecko), Jasplastik-SK (Maďarsko), Johns Manville (USA), Metal Design (Švédsko), ON-Semiconductor (USA), Pedrazzoli (Taliansko), Protherm/Vaillant (Nemecko), PSA (Francúzsko), Punch International, N.V. (Belgicko), Samil Balenie (Južná Kórea), Samsung Electronics (Južná Kórea), Semikron (Nemecko), Swedwood (Švédsko), UT Umwelt- und Transporttechnik (Lichtenštajnsko), Vetter (Nemecko), Vitana (Česká republika), Webasto (Nemecko), Wertheim (Rakúsko), Zentiva (Holandsko), ZF Boge (Nemecko), ZF Sachs (Nemecko), ArcelorMittal (Luxembursko), Topaz LGP (Južná Kórea), Vacuumchmelze, s. r. o., Dolná Streda (Nemecko).

Celková výkonnosť kraja v rámci štatisticky sledovaných ukazovateľov za podniky z priemyselnej oblasti je predmetom nasledujúcej analýzy.

Tabuľka č. 10 Počty podnikov podľa ekonomických činností za TTSK

Ekonomické činnosti/časový horizont	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	11 886	13 197	14 210	14 963	16 614	17 778
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	459	469	488	505	541	625
Priemysel spolu	1 542	1 655	1 699	1 745	1 860	1 933
Ťažba a dobývanie	18	16	16	16	16	13
Priemyselná výroba	1 439	1 549	1 586	1 630	1 734	1 805
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	28	32	34	32	37	35
Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	57	58	63	67	73	80
Stavebníctvo	1 073	1 264	1 371	1 456	1 577	1 677
Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov	3 686	3 849	3 957	4 041	4 277	4 376
Doprava a skladovanie	755	839	927	976	1 246	1 491
Ubytovacie a stravovacie služby	487	551	603	648	735	794
Informácie a komunikácia	373	449	518	570	665	728
Finančné a poisťovacie činnosti	68	69	68	66	76	76

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Ekonomické činnosti/časový horizont	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Činnosti v oblasti nehnuteľností	612	696	781	817	910	955
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 388	1 633	1 824	1 971	2 198	2 345
Administratívne a podporné služby	726	876	1026	1 149	1 385	1 535
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	0	0	0	0	2	3
Vzdelávanie	104	130	146	154	187	199
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	388	455	512	546	590	629
Umenie, zábava a rekreácia	127	147	156	169	188	208
Ostatné činnosti	98	115	134	150	177	204

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Celkový nárast v oblasti počtu podnikov v rámci TTSK bol takmer 50 % v porovnaní rokov 2014 a 2009. Priemyselné podniky zaznamenali v rovnakom období nárast o 25 %, stavebné podniky vzrástli o 56 %, podniky v oblasti ubytovacích a stravovacích služieb o 63 %, podniky v oblasti informácií a komunikácií o 95 % a podniky v oblasti administratívnych a podporných služieb o 111 %. V oblasti ťažby a dobývania bol zaznamenaný 28 %-ný pokles počtu podnikov.

Tabuľka č. 11 Tržby za vlastné výkony a tovar

Tržby za vlastné výkony a tovar (tis. € - údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)						
SR, kraj, okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	52 791 316	61 597 444	69 534 751	75 392 831	75 215 974	74 092 106
Trnavský kraj	9 166 244	9 638 622	10 033 293	10 973 956	10 770 157	10 744 607
D.Streda	369 627	400 146	466 281	438 141	414 618	401 194
Galanta	3 528 056	3 717 817	3 398 680	4 104 449	3 764 776	3 711 548
Hlohovec	545 946	763 227	901 487	897 290	757 587	709 122
Piešťany	218 446	275 539	323 568	564 417	630 967	622 359
Senica	314 586	368 160	440 964	435 235	437 280	456 612
Skalica	751 414	764 456	877 745	970 110	1 065 997	1 134 378
Trnava	3 438 167	3 349 272	3 624 564	3 564 314	3 698 931	3 709 394

Zdroj: ŠÚ SR (Správy o hospodárskom vývoji v SR)

Tabuľka č. 12 Tržby z predaja na vývoz

Tržby z predaja na vývoz (tis. € - údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)						
SR, kraj, okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	29 323 888	36 775 787	42 492 946	46 430 693	46 542 276	47 347 038
Trnavský kraj	7 333 711	7 518 511	7 656 366	8 735 187	8 620 895	8 523 488
D. Streda	234 797	265 166	334 508	323 564	297 089	278 627
Galanta	3 262 946	3 429 385	3 087 479	3 775 859	3 424 015	3 324 733
Hlohovec	315 290	357 779	482 478	574 722	361 852	350 594
Piešťany	151 645	171 363	203 492	226 354	291 125	296 521
Senica	169 568	181 996	234 817	228 500	240 085	253 210
Skalica	594 797	665 789	779 812	855 812	954 082	1 013 330
Trnava	2 604 665	2 447 031	2 533 778	2 750 374	3 052 647	3 006 472

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

V priemyselných subjektoch Trnavského kraja s počtom zamestnaných osôb 20 a viac dosiahli tržby za vlastné výkony a tovar v roku 2014 hodnotu 10 744,6 mil. €. V porovnaní s rokom 2009 boli vyššie o 17,2 % v stálych cenách.

Z územného hľadiska najvyššie tržby za vlastné výkony a tovar v kraji vyprodukovali podniky v okrese Galanta a Trnava (obe 34,5 %). Ďalej nasledovali podniky v okresoch Skalica (10,6 %), Hlohovec (6,6 %), Piešťany (5,8 %), Senica (4,3 %) a Dunajská Streda (3,7 %). Tržby z predaja na vývoz, ktoré tvorili 79,3 % z tržieb za vlastné výkony a tovar dosiahli 8 523 488 € a oproti roku 2009 vzrástli o 16,2 %.

Tržby za vlastné výkony a tovar boli v rámci SR tretie najvyššie a tržby z predaja na vývoz boli druhé najvyššie (rok 2014).

Tabuľka č. 13 Priemerný evidenčný počet zamestnancov (údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)

Priemerný evidenčný počet zamestnancov (údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)						
SR, kraj, okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	384 026	366 788	380 125	380 725	378 972	385 621
Trnavský kraj	46 357	43 691	44 853	44 417	43 326	44 104
Dunajská Streda	5 237	5 134	5 709	5 574	5 029	5 110
Galanta	7 371	6 608	6 485	6 309	6 203	6 426
Hlohovec	3 504	3 570	3 670	3 307	2 938	3 171
Piešťany	4 134	4 081	4 341	4 477	4 378	4 406
Senica	4 330	3 391	3 571	3 416	3 081	2 977
Skalica	6 865	6 595	7 394	7 680	8 073	8 611
Trnava	14 917	14 313	13 684	13 653	13 625	13 403

Zdroj: ŠÚ SR (Správy o hospodárskom vývoji v SR)

Tabuľka č. 14 Priemerná nominálna mesačná mzda v €

Priemerná nominálna mesačná mzda v € (údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)						
SR, kraj, okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	799	858	901	935	974	1 016
Trnavský kraj	835	887	928	947	978	1 023
Dunajská Streda	692	754	788	763	769	799
Galanta	728	821	877	884	926	964
Hlohovec	960	989	1 036	1 069	1 018	1 068
Piešťany	725	725	764	822	868	923
Senica	732	776	785	836	841	861
Skalica	851	911	981	995	1 041	1 093
Trnava	962	1 001	1 042	1 065	1 100	1 149

Zdroj: ŠÚ SR (Správy o hospodárskom vývoji v SR)

Tabuľka č. 15 Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar v €

Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar v € (údaje za podniky s 20 a viac zamestnancami)						
SR, kraj, okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
SR	137 467,96	167 937,42	182 925,86	198 024,55	198 474	190 841
Trnavský kraj	197 731,62	220 607,19	223 691,56	247 064,72	248 584	242 073
Dunajská Streda	70 583,45	77 943,06	81 676,08	78 606,74	82 451	76 771
Galanta	478 634,76	562 666,33	524 069,94	650 527,55	606 920	564 038
Hlohovec	155 828,90	213 779,29	245 636,79	271 337,33	257 822	227 258
Piešťany	52 845,58	67 510,82	74 545,03	126 058,67	144 136	137 907
Senica	72 655,53	108 583,29	123 482,12	127 410,81	141 943	152 744
Skalica	109 455,82	115 917,53	118 714,52	126 310,88	132 050	127 522
Trnava	230 483,93	234 002,15	264 880,93	261 056,55	271 481	281 929

Zdroj: ŠÚ SR (Správy o hospodárskom vývoji v SR)

Priemerná nominálna mesačná mzda v priemysle dosiahla v kraji 1 023 € pri 4,5 % medziročnom prírastku. 22,5 % predstavoval prírastok v porovnaní rokov 2014 a 2009.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Priemyselné podniky kraja zamestnávali priemerne mesačne 44 104 osôb a medziročne sa ich počet zvýšil o 1,8 %. V porovnaní s rokom 2009 bol dosiahnutý 5 % pokles. Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar Trnavského kraja dosiahla 242 073,- € pri medziročnom poklese o 0,8 %. Od roku 2009 zaznamenal tento údaj prírastok vyše 22%.

Tabuľka č. 16 Vybrané ukazovatele za priemyselné závody

SR, kraj, okres	Roky	Počet priemyselných závodov	Hrubý obrat (tis. €)	Pridaná hodnota (tis. €)	Medzispotreba (tis. €)
Slovenská republika	2009	2 579	51 344 399	10 658 696	40 685 703
	2010	2 353	59 874 803	11 435 418	48 439 385
	2011	2 421	67 952 449	12 357 820	55 594 629
	2012	2 369	71 935 082	12 363 132	59 571 949
	2013	2 469	72 183 488	12 378 380	59 805 108
Trnavský kraj	2009	292	9 173 314	1 629 197	7 544 117
	2010	273	9 847 838	1 794 744	8 053 094
	2011	284	10 203 880	1 841 117	8 362 763
	2012	278	10 721 714	1 568 605	9 153 109
	2013	291	10 763 750	1 561 762	9 201 988
Dunajská Streda	2009	49	324 871	86 556	238 315
	2010	47	372 871	100 426	272 445
	2011	52	448 412	106 140	342 272
	2012	49	369 825	87 826	281 999
	2013	54	393 307	102 813	290 494
Galanta	2009	49	3 603 366	388 880	3 214 486
	2010	47	3 702 698	450 269	3 252 428
	2011	47	3 359 711	453 474	2 906 237
	2012	50	4 082 430	372 436	3 709 994
	2013	53	3 755 846	349 703	3 406 143
Hlohovec	2009	25	542 633	150 151	392 482
	2010	25	866 444	224 221	642 223
	2011	22	941 947	218 173	723 773
	2012	20	746 380	82 127	664 253
	2013	20	845 340	120 821	724 519
Piešťany	2009	42	245 229	107 245	137 984
	2010	41	319 751	119 830	199 688
	2011	42	350 809	108 041	242 768
	2012	41	411 441	128 427	283 014
	2013	43	426 132	128 852	297 280
Senica	2009	34	287 185	82 059	205 126
	2010	27	358 659	66 526	292 132
	2011	31	428 109	82 765	345 343
	2012	29	415 291	76 837	338 454
	2013	30	424 023	68 919	355 104
Skalica	2009	27	622 059	153 175	468 884
	2010	24	762 954	175 460	587 493
	2011	27	878 902	204 241	674 661
	2012	24	955 619	219 651	735 968
	2013	25	1 046 766	237 882	808 884
Trnava	2009	66	3 547 972	661 132	2 886 840
	2010	62	3 464 695	658 012	2 806 683
	2011	63	3 795 990	668 283	3 127 708
	2012	65	3 740 729	601 301	3 139 427
	2013	66	3 872 336	552 772	3 319 565

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Okresom s najväčším počtom závodov v roku 2013 bola Trnava (23 %), čo predstavuje 3 % nárast podielu v rámci celého kraja v porovnaní s rokom 2007. Vzostupný trend z hľadiska tohto ukazovateľa zaznamenali aj okresy v južnej časti kraja – Galanta a Dunajská Streda (oba dosahovali 18 %-ný podiel). Okresom s najnižším podielom bol okres Hlohovec (7 %). V rámci ďalších ukazovateľov (hrubý obrat, pridaná hodnota a medzispotreba) boli dominantné 2 okresy – Trnava a Galanta, čo súviselo aj s umiestnením najvýznamnejších investícií celého regiónu. Ukazovateľ medzispotreby je jediným ukazovateľom, v rámci ktorého nebol dosiahnutý najvyšší podiel v okrese Trnava. Úspešnejším v rámci tohto ukazovateľa bol okres Galanta, aj keď rozdiel v porovnaní rokov 2007 a 2013 hovorí v prospech približovania sa okresu Trnava (rozdiel medzi uvedenými okresmi je len 1 % v roku 2013 oproti 5 % v roku 2007) a poklesu v rámci medzispotreby v prípade Galanty (- 5 % z podielu v roku 2007). Zo zostávajúcich okresov bol tretím najvýznamnejším v rámci hrubého obratu, pridanej hodnoty a medzispotreby okres Skalica.

Tabuľka č. 17 Percentuálny príspevok okresu k tvorbe ukazovateľa za rok 2013 – v %

Okresy TTSK	Počet závodov	Hrubý obrat (tis. €)	Pridaná hodnota (tis. €)	Medzispotreba (tis. €)
Dunajská Streda	18	3	7	3
Galanta	18	35	22	37
Hlohovec	7	8	8	8
Piešťany	15	4	8	3
Senica	10	4	4	4
Skalica	9	10	15	9
Trnava	23	36	35	36

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube), výpočty TTSK

Malé a stredné podniky sú dôležitou súčasťou hospodárstva Trnavského regiónu. Ich význam z hľadiska zamestnanosti a tvorby pridanej hodnoty je nespochybniteľný. Podiel malých a stredných podnikov v rámci podnikateľských subjektov TTSK je 99,7 % a v porovnávanom období vykazujú pozitívny trend rastu.

Tabuľka č. 18 Podniky podľa veľkostnej kategórie počtu zamestnancov

Okres/Kraj	Počet zamestnancov	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Trnavský kraj	nezistené	1 570	2 072	2 353	2 985	3 113	3 502
	0 - 19	9 622	10 453	11 104	11 295	12 746	13 501
	20 - 49	338	337	420	376	441	455
	50 - 249	296	274	276	249	255	261
	250 a viac	60	61	57	58	59	59
Dunajská Streda	nezistené	437	575	659	869	893	945
	0 - 19	2 366	2 592	2 811	2 843	3 261	3 446
	20 - 49	77	74	86	79	101	93
	50 - 249	60	56	63	53	58	60
	250 a viac	5	8	6	11	9	10
Galanta	nezistené	218	296	349	455	425	498
	0 - 19	1 461	1 617	1 709	1 701	1 947	2 055
	20 - 49	52	44	68	56	70	72
	50 - 249	46	49	49	44	43	44
	250 a viac	10	12	10	11	13	11
Hlohovec	nezistené	71	91	97	128	141	171
	0 - 19	459	516	526	550	617	679
	20 - 49	20	22	24	27	23	25
	50 - 249	25	21	19	14	15	11
	250 a viac	3	4	2	1	2	2
Piešťany	nezistené	246	299	325	387	432	486
	0 - 19	1 406	1 509	1 561	1 589	1 779	1 868

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres/Kraj	Počet zamestnancov	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	20 - 49	58	51	61	56	63	66
	50 - 249	43	44	40	36	33	32
	250 a viac	11	8	7	7	7	8
Senica	nezistené	100	144	183	232	218	273
	0 - 19	773	855	896	911	1 021	1 068
	20 - 49	30	33	42	41	46	46
	50 - 249	32	30	25	22	22	22
	250 a viac	7	5	6	5	5	6
Skalica	nezistené	114	150	169	207	217	246
	0 - 19	773	812	831	845	919	981
	20 - 49	23	23	34	28	26	31
	50 - 249	19	16	16	17	22	22
	250 a viac	7	6	8	6	6	6
Trnava	nezistené	384	517	571	707	787	883
	0 - 19	2 384	2 552	2 770	2 856	3 202	3 404
	20 - 49	78	90	105	89	112	122
	50 - 249	71	58	64	63	62	70
	250 a viac	17	18	18	17	17	16

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

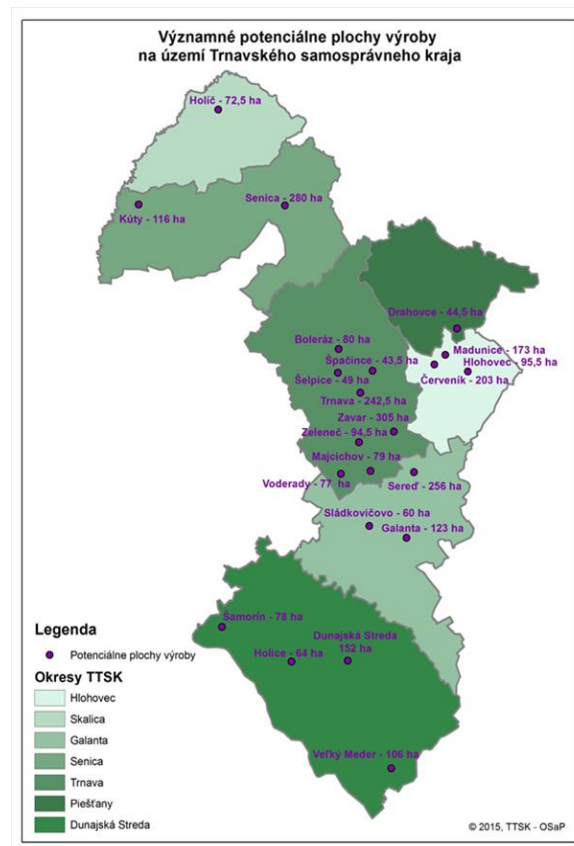
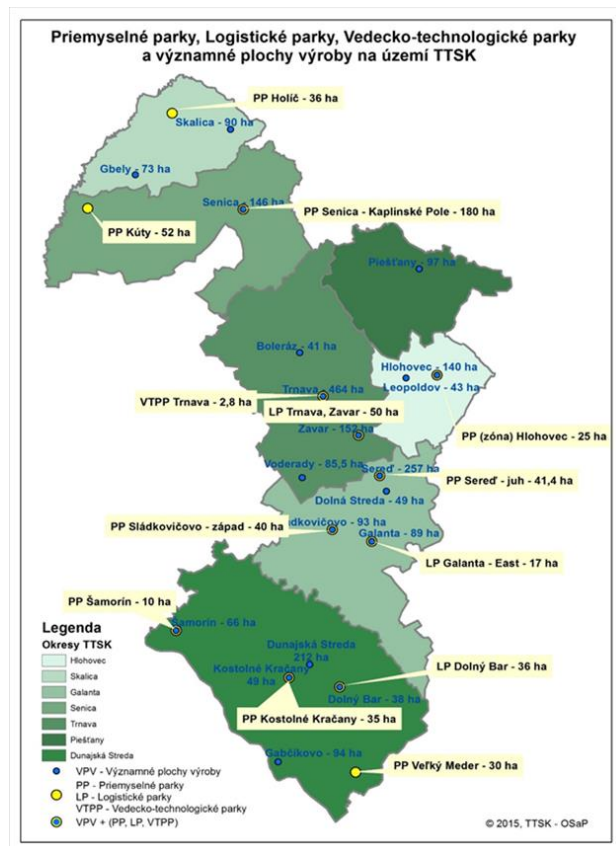
PRIEMYSELNÉ PARKY

Výrazným prvkom, svedčiacim o rozvoji priemyslu a účinnej podpore jeho rozvoja, sú funkčné priemyselné parky. Priemyselné parky sú umiestnené napr. v Galante, Hlohovci, Seredi, Sládkovičove, Malých Dvorníkoch, Senici, Skalici a v Trnave. Do všetkých týchto zón boli umiestnené nové, väčšinou zahraničné investície, ktoré posunuli vyššie všetky ekonomické ukazovatele kraja od priemyselnej výroby, tržieb, pridanej hodnoty, zamestnanosti až po exportnú výkonnosť. K hlavným charakteristickým prvkom priemyselného parku patrí skutočnosť, že pozemky, na ktorých je park založený, sú právne vysporiadané a technicky presne definované. Fungovanie parku zabezpečuje hospodárska spoločnosť, ktorá ponúka pre podnikateľské subjekty, pôsobiace v parku, určité služby (účtovníctvo, marketing, pomoc pri získavaní úverov, investičné, rozvojové, právne poradenstvo, atď.). Taktiež je možné ponúknuť pozemky, ktoré sú vybavené pre výrobu nevyhnutnou infraštruktúrou, na odkúpenie, lízing.

Najvýznamnejšie územia priemyselnej výroby sú lokalizované vo väčších municipalitách (najmä mestách) územia kraja. Cieľom parku je taktiež vytvárať vhodné podmienky pre podnikanie malých a stredných podnikateľov, na ich ďalší rozvoj, na aplikovanie moderných technológií vo výrobe, na výrobu špičkových produktov. Zároveň park podporuje inovácie všetkých druhov, podporuje rozvoj domácich vedecko - výskumných aktivít a pomáha pri aplikácii ich výsledkov vo výrobe. Ďalšie územia priemyselnej výroby (plochy výroby), lokalizované na území Trnavského kraja, predstavujú menšie alebo samostatné jednotky priemyselnej a stavebnej výroby, podnikateľských aktivít a skladov prevažne lokálneho charakteru.

V rámci územného plánu TTSK sú definované a aj rezervované miesta pre budúcu/potencionálnu výstavbu priemyselných parkov.

Mapa č. 2 Priemyselné parky

Zdroj: TTSK – odbor stratégie a programovania

POĽNOHOSPODÁRSTVO

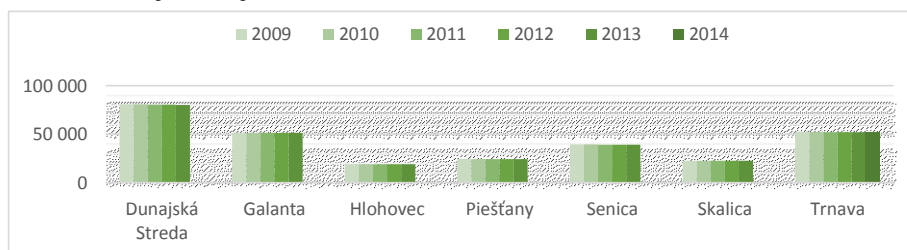
Trnavský samosprávny kraj patrí medzi najproduktívnejšie poľnohospodárske oblasti Slovenska. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy v roku 2014 bola 288 733 ha, čo predstavuje 69,6 % z celkovej rozlohy kraja. V roku 2009 bola 290 467 ha, čo predstavovalo 70,03 % z celkovej rozlohy kraja. Za sledované obdobie rokov 2009 až 2014 poľnohospodárskej pôdy v kraji ubúda, úbytok je 1 734 ha. Z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy takmer 90 % (89,7 %) tvorí orná pôda (259 089 ha). Oproti roku 2009, kedy orná pôda zaberala 260 678 ha, je to o 1 589 ha menej. Najväčšie zastúpenie majú černozy, hnedozeme, čierne. Agronomická hodnota poľnohospodárskej pôdy je znižovaná nedostatkom vlhky vo vegetačnom období, preto sa využíva závlahové hospodárstvo. Najlepšie je vybudované v okresoch Dunajská Streda a Galanta.

Tabuľka č. 19 Poľnohospodárska pôda

Okres/kraj	poľnohospodárska pôda (v ha)						Rozdiel 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Dunajská Streda	80 841	80 679	80 608	80 516	80 295	80 201	- 640
% z rozlohy okresu	75,2	75,1	75,0	74,9	74,7	74,6	-
Galanta	51 524	51 416	51 371	51 362	51 326	51 300	- 24
% z rozlohy okresu	80,3	80,1	80,0	80,0	80,0	79,9	-
Hlohovec	19 241	19 233	19 234	19 217	19 198	19 193	- 48
% z rozlohy okresu	72,0	72,0	72,0	71,9	71,9	71,8	-
Piešťany	24 348	24 323	24 315	24 304	24 290	24 279	- 69
% z rozlohy okresu	63,9	63,8	63,8	63,8	63,7	63,7	-
Senica	39 436	39 423	39 360	39 350	39 346	39 121	- 315
% z rozlohy okresu	57,7	57,7	57,6	57,6	57,6	57,3	-
Skalica	22 658	22 653	22 653	22 656	22 650	22 551	- 107
% z rozlohy okresu	63,4	63,4	63,4	63,4	63,4	63,1	-
Trnava	52 419	52 314	52 221	52 132	52 100	52 088	- 331
% z rozlohy okresu	70,7	70,6	70,4	70,3	70,3	70,3	-
TTSK	290 467	290 042	289 762	289 537	289 206	288 733	- 1 734
% z rozlohy kraja	70	69,9	69,9	69,8	69,7	69,6	-

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde SR za roky 2009 – 2014

Graf 2 Poľnohospodárska pôda

Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde SR za roky 2009 – 2014

Z hľadiska prírodno – geografických podmienok patrí kraj medzi najteplejšie oblasti Slovenska, a preto poľnohospodárska výroba je v regióne najrozšírenejšou aktivitou regiónu. Rastlinná výroba sa sústreďuje hlavne na pestovanie husto siatych obilnín, najmä pšenice a jačmeňa, kukurice, slnečnice, cukrovej repy a zemiakov. Priaznivé podmienky sú pre pestovanie rýchlejšej a poľnej zeleniny, rozvoj vinohradníctva a ovocných sádov.

Popredné postavenie v kraji si stále udržuje rastlinná výroba, no dôležité miesto z pohľadu hrubej poľnohospodárskej produkcie zaujíma rozvinutá živočíšna výroba, najmä chov ošípaných a hovädzieho dobytku. Zvyšuje sa chov hydiny, oviec, ošípaných a bahníc.

Tabuľka č. 20 Intenzita chovu hospodárskych zvierat (počet na 100 ha ornej pôdy)

Hospodárske zvieratá	rok	okres						
		Dunajská Streda	Galanta	Skalica	Senica	Hlohovec	Piešťany	Trnava
Hovädzí dobytok	2009	31,1	18,7	20,8	17,3	36,3	36,4	35,4
	2010	30,3	18,9	21,2	29,6	34,8	36,9	33,6
	2011	30,3	19,0	20,0	28,5	35,2	34,1	34,6
	2012	29,6	18,2	20,5	28,3	35,6	34,7	34,1
	2013	29,0	17,6	20,6	28,5	36,1	31,8	32,8
	2014	29,0	17,6	20,6	28,5	36,1	31,8	32,8
	2014/2009	+ 2,1	-1,1	-0,2	1,2	-0,2	-4,6	-2,6
Kravy	2009	11,6	6,9	9,1	11,4	14,9	11,7	13,9
	2010	11,2	6,7	9,4	12,7	15,8	11,6	15,0
	2011	11,4	6,6	9,2	12,4	15,7	11,3	15,3
	2012	11,2	6,5	9,6	11,8	15,7	11,0	15,1
	2013	10,6	6,4	9,7	11,8	15,0	10,7	14,7
	2014	10,6	6,4	9,7	11,8	15,0	10,7	14,7
	2014/2009	-1,0	-0,5	+0,6	+0,4	+0,1	-1,0	+0,8
Ovce	2009	1,4	1,0	0,8	0,5	0,0	1,1	0,3
	2010	1,5	1,0	0,8	0,7	0,0	1,3	0,3
	2011	1,2	1,0	0,7	0,6	0,0	1,3	0,3
	2012	1,1	1,0	0,9	0,5	2,1	1,8	0,3
	2013	0,9	1,1	1,1	0,8	1,4	2,1	0,3
	2014	0,9	1,1	1,1	0,8	1,4	2,1	0,3
	2014/2009	-0,5	+0,1	+0,3	+0,3	+1,4	+1,0	-
Ošípané	2009	143,1	38,2	31,4	159,5	121,7	73,4	28,2
	2010	134,6	29,9	28,7	144,2	113,1	66,3	24,2
	2011	130,1	24,2	20,5	141,2	84,5	41,4	18,9
	2012	162,5	24,4	20,0	141,9	94,9	50,3	15,9
	2013	173,5	25,8	20,9	141,4	76,8	60,8	17,6
	2014	173,5	25,8	20,9	141,4	76,8	60,8	17,6
	2014/2009	+30,4	-12,4	-10,5	-18,1	-44,9	-12,6	-10,6
Hydina	2009	1 140,4	1 245,5	1 363,7	272,0	185,8	420,2	680,6
	2010	990,0	752,7	690,9	381,7	187,5	423,5	401,0
	2011	927,7	272,3	782,2	455,4	183,8	429,6	636,2
	2012	967,6	290,9	283,1	271,5	324,0	446,6	571,3
	2013	214,6	669,3	165,3	275,4	325,8	185,5	375,2
	2014	214,6	669,3	165,3	275,4	325,8	185,5	375,2
	2014/2009	-925,8	-576,2	-1198,4	+3,4	+140,0	-234,7	-305,4
Sliepky	2009	206,0	159,2	374,5	125,6	162,7	148,6	361,1
	2010	202,8	155,2	406,0	125,7	164,2	149,3	144,6

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Hospodárske zvieratá	rok	okres						
		Dunajská Streda	Galanta	Skalica	Senica	Hlohovec	Piešťany	Trnava
	2011	176,1	154,7	148,3	127,1	161,0	147,1	371,0
	2012	177,9	154,7	270,9	126,0	178,7	149,9	289,5
	2013	205,9	176,4	152,8	127,6	180,1	148,9	348,9
	2014	205,9	176,4	152,8	127,6	180,1	148,9	348,9
	2014/2009	-0,1	+17,2	-221,7	+2,0	+17,4	+0,3	-12,2

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Chov hovädzieho dobytku v sledovanom období zaznamenal plusové hodnoty iba v okresoch Dunajská Streda a Senica, ostatné okresy zaznamenávali mínusové hodnoty. Chov ošípaných mal stúpajúcu tendenciu iba v okrese Dunajská Streda, v ostatných okresoch kraja je evidovaný pokles chovu. Všetky ostatné sledované ukazovatele (chov kráv, oviec, hydiny a sliepok), až na veľmi malé odchýlky, zaznamenávajú pokles.

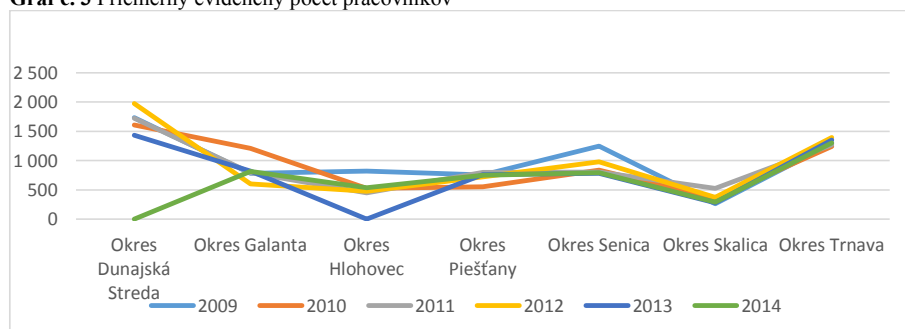
Tabuľka č. 21 Priemerný evidenčný počet pracovníkov

Územie	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov						Rozdiel	Index
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014/2009	2014/2009
Trnavský kraj	6 886	6 330	6 365	6 516	5 937	5 988	- 898	87,0
Dunajská Streda	1 735	1 608	1 724	1 971	1 432	1 501	- 234	86,5
Galanta	780	1 207	795	602	820	815	+ 35	104,5
Hlohovec	819	524	451	478	511	537	- 282	65,6
Piešťany	755	552	798	724	761	751	- 4	99,5
Senica	1 246	839	803	977	780	794	- 452	63,7
Skalica	261	358	527	372	280	289	+ 28	110,7
Trnava	1 290	1 242	1 266	1 392	1 353	1 302	+ 11	100,9

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Počet pracovníkov, pracujúcich v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove v sledovanom období rokov 2009 – 2014 klesol o 898 pracovníkov. Najväčší pokles v kraji bol zaznamenaný v okrese Senica, Hlohovec a Dunajská Streda. Nárast bolo evidovaný iba v okresoch Galanta, Skalica a Trnava.

Graf č. 3 Priemerný evidenčný počet pracovníkov

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

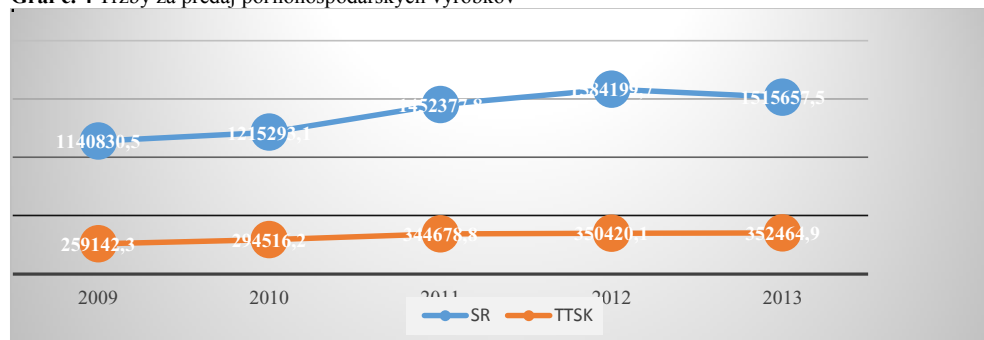
Tabuľka č. 22 Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov (tis. €)

SR/ kraj		2009	2010	2011	2012	2013	Rozdiel 2013/2009	Index 2013/2009
SR	Rastlinná výroba	604291,4	625164,4	820949,4	902865,9	804915,1	+ 200 623,7	133,2
	Živočišná výroba	536539,1	590128,7	631336,7	681334,0	710742,3	+ 174 203,3	132,5
	spolu	1140830,5	1215293,1	1452377,8	1584199,7	1515657,5	+ 374 827,0	132,9
TTSK	Rastlinná výroba	145099,9	158992,1	204495,3	202550,7	192033,4	+ 46 933,5	132,3
	Živočišná výroba	114042,4	135524,1	140183,4	147869,4	160431,5	+ 46389,1	140,7
	spolu	259142,3	294516,2	344678,8	350420,1	352464,9	+ 93 322,6	136,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V celoslovenskom porovnaní predstavuje podiel tržieb TTSK v sledovanom období za jednotlivé roky 23 až 24 %.

Graf č. 4 Tržby za predaj poľnohospodárskych výrobkov

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 23 Hektárové úrody

Okres/ kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	Rozdiel 2014/2009
SR	Zrny spolu	4,30	3,70	4,98	3,81	4,48	+ 0,18
	Obilniny	4,33	3,74	5,01	3,83	4,49	+ 0,16
	Olejniny	2,23	1,88	2,23	2,04	2,42	+ 0,19
	Zemiaky	18,60	11,45	20,94	18,54	18,32	- 0,28
	Cukrová repa	56,34	54,52	64,14	45,31	56,29	- 0,05
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	4,27	4,29	3,88	3,75	4,17	- 0,10
TTSK	Zrny spolu	4,98	4,45	5,80	3,90	5,11	- 0,13
	Obilniny	5,01	4,49	5,83	3,92	5,14	+ 0,13
	Olejniny	2,42	2,13	2,61	1,88	2,85	+ 0,43
	Zemiaky	24,45	15,73	27,15	20,68	28,84	+ 4,39
	Cukrová repa	58,77	57,72	68,29	46,44	62,37	+ 3,60
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	6,50	5,79	6,36	5,05	6,19	- 0,31
Dunajská Streda	Zrny spolu	5,35	4,49	5,89	4,23	5,24	- 0,11
	Obilniny	5,36	4,52	5,91	4,24	5,25	- 0,11
	Olejniny	2,50	2,09	2,55	1,99	2,76	- 0,26
	Zemiaky	19,63	17,04	16,96	19,44	24,92	+ 5,29
	Cukrová repa	56,28	50,38	51,30	25,48	49,70	- 6,58

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres/ kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	Rozdiel 2014/2009
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	8,62	6,27	7,49	7,03	8,44	- 0,18
Galanta	Zrniny spolu	4,72	4,06	5,65	3,33	4,85	+ 0,13
	Obilniny	4,78	4,12	5,70	3,36	4,92	+ 0,14
	Olejníny	2,30	1,83	2,43	1,76	2,57	+ 0,27
	Zemiaky	24,10	20,13	22,95	19,12	18,19	- 5,91
	Cukrová repa	52,63	50,01	67,83	48,24	64,59	+11,96
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	9,30	9,47	8,79	7,33	9,38	+ 0,08
Hlohovec	Zrniny spolu	4,63	4,66	5,89	3,46	5,33	+ 0,70
	Obilniny	4,63	4,67	5,92	3,48	5,39	+ 0,76
	Olejníny	2,55	2,06	2,78	2,13	3,33	+ 0,78
	Zemiaky	32,38	20,22	41,98	51,69	63,52	+ 31,14
	Cukrová repa	50,39	56,85	60,74	41,03	55,48	+ 5,09
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	6,48	5,37	6,93	4,83	5,94	- 0,54
Piešťany	Zrniny spolu	5,25	4,92	6,24	5,09	5,51	+ 0,26
	Obilniny	5,33	4,92	6,26	5,09	5,51	+ 0,18
	Olejníny	2,78	2,46	2,66	2,23	3,15	+ 0,37
	Zemiaky	32,87	24,00	36,54	26,97	18,44	- 14,43
	Cukrová repa	72,48	76,26	77,11	60,03	71,92	- 0,56
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	7,64	6,81	7,47	5,73	8,30	+ 0,66
Senica	Zrniny spolu	3,74	3,13	4,22	3,46	4,36	+ 0,62
	Obilniny	3,76	3,18	4,23	3,49	4,36	+ 0,60
	Olejníny	1,86	1,73	2,02	1,53	2,28	+ 0,42
	Zemiaky	23,78	14,14	22,65	28,90	11,89	- 11,89
	Cukrová repa	42,57	999,99	52,04	51,90	52,95	+ 10,38
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	4,28	4,01	3,80	3,28	3,94	- 0,34
Skalica	Zrniny spolu	4,71	4,66	5,92	4,00	4,99	+ 0,28
	Obilniny	4,75	4,71	5,92	4,00	5,02	+ 0,27
	Olejníny	2,10	2,27	2,79	1,58	2,86	+ 0,76
	Zemiaky	17,27	7,42	23,68	16,74	24,31	+ 7,04
	Cukrová repa	53,86	999,99	67,43	51,28	54,42	+ 0,56
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	5,19	4,07	4,75	2,89	4,50	- 0,69
Trnava	Zrniny spolu	5,30	5,09	6,37	3,70	5,36	+ 0,06
	Obilniny	5,37	5,14	6,43	3,73	5,39	+ 0,02
	Olejníny	2,69	2,45	2,95	2,02	3,26	+ 0,57
	Zemiaky	26,31	10,94	26,12	10,64	27,97	+ 1,66
	Cukrová repa	59,74	55,10	68,97	39,39	60,39	+ 0,65
	Viacročné krmoviny na ornej pôde	6,20	7,14	8,93	6,40	6,89	+ 0,69

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V sledovanom období rokov 2009 – 2013 bol zaznamenaný v celoslovenskom porovnaní nárast hektárových úrod obilnín a olejní a poklesla hektárová úroda zemiakov, cukrovej repy

a viacročných krmovín na ornej pôde. TTSK v sledovaných komoditách eviduje zvýšenie hektárovú úrodu najmä v pestovaní cukrovej repy a zemiakov. Na základe podkladov štatistického úradu bola zaznamenaná najvyššia hektárová úroda cukrovej repy v okresoch Galanta, Senica a Hlohovec, najnižšia v okrese Dunajská Streda. Zvýšená hektárová úroda u zemiakov je evidovaná najmä v okresoch Hlohovec, Skalica a Dunajská Streda. K 31. 12. 2014 bolo v jednotlivých okresoch Trnavského samosprávneho kraja 625 poľnohospodárskych organizácií, čo je nárast oproti roku 2009 o 166 organizácií (index 136,2). Všetky pôsobia v súkromnom sektore.

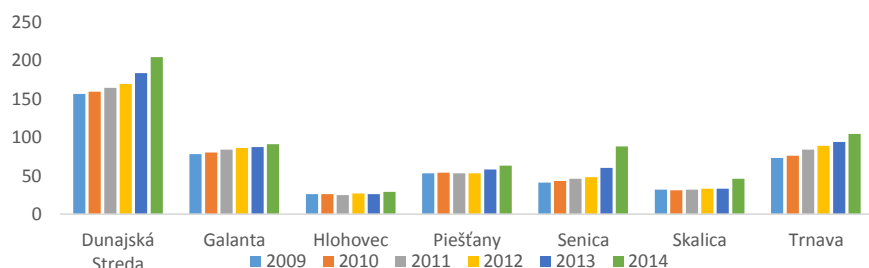
Tabuľka č. 24 Poľnohospodárske organizácie

Územie	Poľnohospodárske organizácie						Rozdiel 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Trnavský kraj	459	469	488	505	541	625	+ 166
Dunajská Streda	156	159	164	169	183	204	+ 48
Galanta	78	80	84	86	87	91	+ 13
Hlohovec	26	26	25	27	26	29	+ 3
Piešťany	53	54	53	53	58	63	+ 10
Senica	41	43	46	48	60	88	+ 47
Skalica	32	31	32	33	33	46	+ 14
Trnava	73	76	84	89	94	104	+ 31

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najviac organizácií je v okrese Dunajská Streda 204 (32,4 %-ný podiel z celkového počtu poľnohospodárskych organizácií kraja), Trnava 104 (16,6 %) a Galanta (14,6 %), kde pôsobí 91 poľnohospodárskych organizácií. Za sledované obdobie rokov 2009 – 2014 bol evidovaný najväčší nárast v okresoch Dunajská Streda, Senica a Trnava, najmenší v okrese Hlohovec. Vo všetkých okresoch kraja bol zaznamenaný nárast počtu poľnohospodárskych organizácií.

Graf č. 5 Poľnohospodárske organizácie kraja

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 25 Samostatne hospodáriaci roľníci

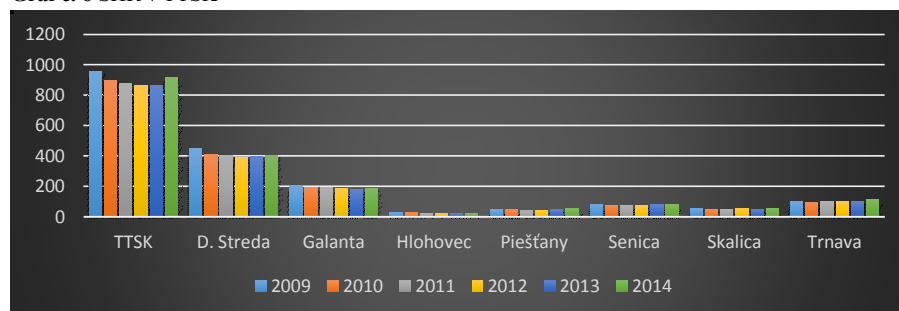
Okres/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
SR	8 017	7 728	7 534	7 495	7 579	7 849	- 168	97,9
TTK	958	896	876	865	866	916	- 42	95,6
D. Streda	450	410	400	391	393	403	- 47	89,6
Galanta	204	194	191	187	177	187	- 7	91,7
Hlohovec	28	25	23	22	23	23	- 5	82,1
Piešťany	45	45	41	42	46	51	+ 6	113,3
Senica	79	77	74	73	79	83	+ 4	105,1
Skalica	54	50	50	53	48	54	-	100,0
Trnava	98	95	97	97	100	115	+ 17	117,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

V porovnaní s rokom 2009 sa počet samostatne hospodáriacich roľníkov v TTSK znížil v roku 2014 o 42 osôb (index 95,6), v rámci SR o – 168 osôb (index 97,9). V celoslovenskom porovnaní je podiel SHR kraja 11,7 %. V sledovanom období bol zaznamenaný nárast iba v okresoch Trnava, Piešťany a Senica. V ostatných okresoch kraja bolo evidované zníženie počtu SHR, najväčšie v okrese Dunajská Streda (- 47).

Graf č. 6 SHR v TTSK

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Lesné hospodárstvo zohráva dôležitú úlohu pri rozvoji vidieka. Zachovanie osídlenia vo vidieckych oblastiach, podpora investícií na vytvorenie nových pracovných príležitostí, zachovanie existujúcej zamestnanosti, vytvorenie nových zdrojov príjmov vidieckeho obyvateľstva a zachovanie životného prostredia dáva predpoklad rozvoja na vidieku. Treba podporovať ekonomické aktivity v oblasti investícií, využitia dreva, obnovu poškodených lesov, udržanie ich spoločenských a rekreačných funkcií, zlepšenie ekologického, ekonomického a spoločenského trvalo udržateľného obhospodarovania, opráv a rekonštrukcie lesných odvozných ciest.

Tabuľka č. 26 Lesná pôda

Okres/kraj	Lesná pôda						Rozdiel 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Dunajská Streda	7 039	7036	7 035	7030	7 085	7 083	+ 44
% z poľnohosp. pôdy	8,7	8,7	8,7	8,7	8,8	8,8	-
% z rozlohy okresu	6,6	6,5	6,5	6,5	6,6	6,6	-
Galanta	2 695	2 699	2 706	2 711	2 719	2 724	+ 29
% z poľnohosp. pôdy	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3	5,3	-
% z rozlohy okresu	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	-
Hlohovec	3 419	3 419	3 420	3 419	3 420	3 420	+ 1
% z poľnohosp. pôdy	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	-
% z rozlohy okresu	12,8	12,8	12,8	12,8	12,8	12,8	-
Piešťany	8 278	8 278	8 275	8 277	8 278	8 278	-
% z poľnohosp. pôdy	34,0	34,0	34,0	34,1	34,1	34,1	-
% z rozlohy okresu	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	21,7	-
Senica	21 576	21 568	21 590	21 569	21 568	21 618	+ 42
% z poľnohosp. pôdy	54,7	54,7	54,8	54,8	54,8	55,3	-
% z rozlohy okresu	31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	31,6	-
Skalica	9 051	9 053	9 053	9 061	9 061	9 061	+ 10
% z poľnohosp. pôdy	39,9	40,0	40,0	40,0	40,0	40,2	-
% z rozlohy okresu	25,3	25,3	25,3	25,4	25,4	25,4	-
Trnava	13 184	13 177	13 177	13 182	13 182	13 180	- 4
% z poľnohosp. pôdy	25,2	25,2	25,2	25,3	25,3	25,3	-
% z rozlohy okresu	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	17,8	-

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres/kraj	Lesná pôda						Rozdiel 2014/2009
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
TTK	65 241	65 231	65 256	65 249	65 314	65 363	+ 122
% z poľnohosp. pôdy	22,5	22,5	22,5	22,5	22,6	22,6	-
% z rozlohy kraja	15,7	15,7	15,7	15,7	15,8	15,8	-

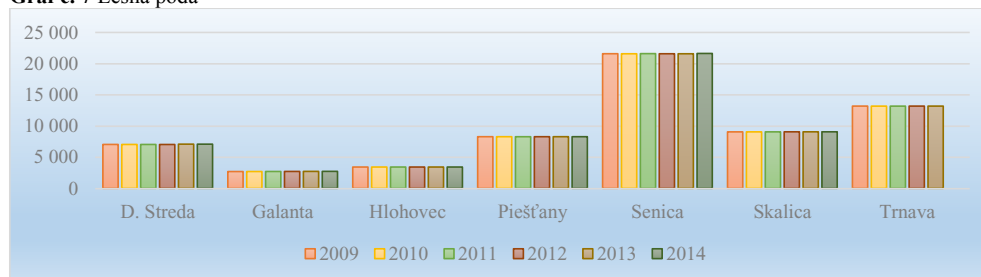
Zdroj: Štatistická ročenka o pôdnom fonde SR za roky 2009 – 2014

V sledovanom období bol zaznamenaný nárast lesnej pôdy o 122 hektárov. Najväčší nárast bol evidovaný v okresoch Senica, Dunajská Streda a Galanta. Iba v okrese Trnava je v roku 2014 menej lesnej pôdy ako v roku 2009.

Výmera lesného pôdneho fondu v kraji roku 2014 dosahuje 65 363 ha, čo je 15,8 % z celkovej rozlohy kraja. Lesnatosť jednotlivých území je rozdielna a rôznorodá. Najnižšia je v okrese Galanta (4,2 %) a Dunajská Streda (6,6 %), kde sa z dôvodu nížinnej polohy územia využíva prevažná časť územia na poľnohospodárske účely. Najvyššiu lesnatosť v rámci kraja má okres Senica, v ktorej z celkovej rozlohy okresu zaberá lesná pôda 31,6 % a okres Skalica, a výmeru lesného pôdneho fondu predstavuje 25,4 % z celkovej rozlohy okresu.

Lesná výroba je zameraná predovšetkým na ťažbu dreva, pridruženú drevársku výrobu, poľovníctvo a iné služby. Porastová ihličnatá zásoba bez kôry je 3 mil. m³ a porastová listnatá zásoba bez kôry je viac ako 9 mil. m³.

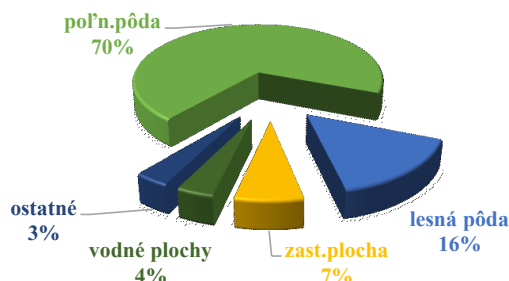
Graf č. 7 Lesná pôda

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Význam lesov, ako základnej zložky prírodného a krajinného prostredia bude naďalej stúpať, a preto sa budú posilňovať pôdoochranné a vodohospodárske funkcie lesných porastov, ich pozitívne účinky pri regulácii prietoku vodných tokov, ako aj ich nezastupiteľná funkcia z hľadiska ochrany prírody a krajiny. Je potrebné orientovať sa na podporu trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, lesníckeho vzdelávania, poradenstva, výskumu a fungovania kontrolného systému v lesnom hospodárstve.

Graf č. 8 Využitie zeme

Zdroj: TTSK

V nadväznosti na poľnohospodársku prvovýrobu je rozvinutá *výroba potravín* (mlieka a mliečnych výrobkov, mäsa a mäsových produktov, cukru, cukrovínok, pečiva a šumivých vín). V kraji majú sídlo aj poľnohospodárske družstvá, roľnícke družstvá, spracovatelia poľnohospodárskych a potravinárskych produktov. Zo spoločností, zaoberajúcich sa priemyslom, 14,10 % sa zaoberá potravinárstvom – Amylum Slovakia, s. r. o., Boleráz, Dr. Oetker, s. r. o., Boleráz, Senická mliekareň Senica, Apimed Dolná Krupá, Búšlak OIL, s. r. o., Dunajský Klátov a mnohé iné.

Blízkosť svahov Malých Karpát, ale aj klimatické podnebie ostatných častí kraja, vytvárajú ideálne podmienky na pestovanie viniča, vinohradnícku činnosť a následnú výrobu vín. Niektoré z podnikov poľnohospodárskej prvovýroby sa špecializujú len na tieto činnosti (napr. RÉVA BOJNÍČKY, a. s., VINESA, s. r. o., BOR – VÍNO, s. r. o.). Ďalšie podniky majú vinohradníctvo a vinárstvo ako pridruženú časť k ostatnej podnikateľskej činnosti. Napriek nevýraznému podielu vinohradov v štruktúre pôdneho fondu, zohráva Trnavský samosprávny kraj významnú úlohu v produkcii viniča v Slovenskej republike. Výrobou a predajom regionálnych akostných odrôdových vín sa zaoberajú VINO Mrva & Stanko, s. r. o., Trnava, Šintavan, s. r. o., Šintava, Hubert J. E., s. r. o., Sereď, Blaho Igor Zeleneč, Vinárstvo Kopeček, s. r. o., Skalica, a iné.

STAVEBNÍCTVO

Tabuľka č. 27 Vybrané ukazovatele v stavebníctve

SR / oblasť / kraj	Rok	Stavebná produkcia (tis. €, b. c.)		Produktivita práce na zamestnanú osobu zo stavebnej produkcie (€)		Priemerný počet zamestnaných osôb (osoby)	Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (€)
		vykonaná vlastnými zamestnancami	podľa dodávateľských zmlúv	vykonaná vlastnými zamestnancami	podľa dodávateľských zmlúv		
SR spolu	2009	5 751 222	7 971 970	31 135	43 158	184 717	560
	2010	5 516 250	7 663 365	30 852	42 861	178 795	580
	2011	5 505 948	7 818 922	31 960	45 386	172 277	605
	2012	4 955 942	6 789 632	30 117	41 260	164 557	611
	2013	4 611 286	6 184 005	29 145	39 085	158 219	607
TTSK	2009	156 728	226 698	46 869	67 793	3 344	755
	2010	154 014	315 324	48 924	100 166	3 148	766
	2011	139 020	291 126	50 461	105 672	2 755	858
	2012	82 269	145 189	38 537	68 010	2 135	807
	2013	76 600	122 963	38 269	61 433	2 002	777

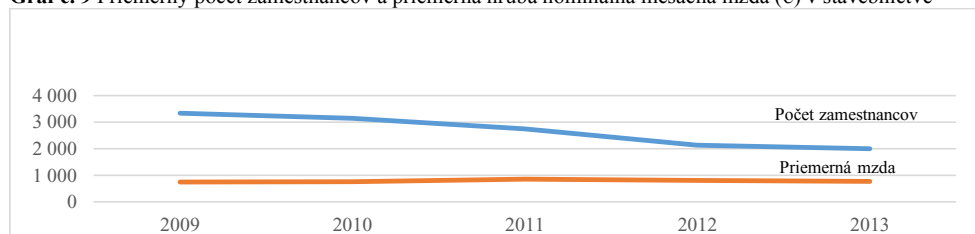
Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

V oblasti stavebnej produkcie bol zaznamenaný pokles medzi rokmi 2009 a 2013. Na národnej úrovni predstavoval 20 % pri produkcii vykonávanej vlastnými zamestnancami a 22 % pri produkcii podľa dodávateľských zmlúv, v rámci TTSK bol ešte výraznejší a to 51 % pri produkcii vykonávanej vlastnými zamestnancami a 46 % pri produkcii podľa dodávateľských zmlúv.

Ukazovateľ produktivity práce na zamestnanca zo stavebnej produkcie zaznamenal na národnej úrovni 6 % pokles pri produkcii vykonávanej vlastnými zamestnancami a 9,5 % pri produkcii podľa dodávateľských zmlúv. V rámci TTSK bol pokles výraznejší pri produkcii vykonávanej vlastnými zamestnancami (18 %) a približne na úrovni národných hodnôt v kategórii produkcie podľa dodávateľských zmlúv (9 %).

Priemerný počet zamestnaných osôb poklesol na národnej úrovni o 14 % (v období rokov 2013 a 2009) a 40 % na území TTSK. Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda v rámci TTSK presahuje národný priemer. Rast bol v prípade TTSK ale nižší (8 % na národnej úrovni a 3 % u TTSK – r. 2009 - 2013).

Graf č. 9 Priemerný počet zamestnancov a priemerná hrubá nominálna mesačná mzda (€) v stavebníctve

Zdroj: Podklady Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Dopravná infraštruktúra a služby, poskytované v doprave, sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti. Prispievajú k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev zahraničných investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi. Rozvoj hlavnej dopravnej infraštruktúry je, rozsiahly, finančne i technicky náročný proces.

Na rozvoj dopravnej infraštruktúry je potrebné hľadiť nielen ako na nákladovú položku, ale zároveň ako na položku zdrojovú, nakoľko výstavba a modernizácia dopravnej infraštruktúry je vzhľadom na preukázateľné multiplikačné efekty, nástrojom na podporu hospodárskeho rastu, tvorby nových pracovných miest a zvyšovania konkurencieschopnosti štátu a jeho regiónov. Doprava ako súčasť hospodárstva zasahuje prakticky do všetkých jeho oblastí, slúži celej spoločnosti a vo všeobecnosti sa riadi zásadami trhovej ekonomiky.

Trnavský samosprávny kraj je svojou polohou veľmi významný v systéme dopravy. Región má pomerne hustú cestnú a železničnú sieť nadregionálneho významu. Regiónom prechádzajú dôležité ťahy z Bratislavy cez Trnavu do Žiliny, ako aj z Hodonína cez Trnavu do Nitry. Dôležitou tepnou je aj cesta I/63, ktorá smeruje do Bratislavy cez Šamorín a obchvatom Dunajskej Stredy cez Veľký Meder smerom na Komárno. Územím kraja prechádzajú diaľnice v celkovej dĺžke 67,24 km, v smere Bratislava – Horná Streda a čiastočne trasa diaľnice D2 vedúca z Bratislavy cez Kúty do Prahy.

Tabuľka č. 28 Dĺžka ciest v km

Trnavský kraj	Rok	Dĺžka ciest spolu	v tom cesty			
			diaľnice a diaľničné privádzače	I. triedy	II. triedy	III. triedy
TTSK	2009	1 952,088	67,242	293,629	535,729	1 055,488
	2010	1 954,059	67,242	293,629	535,729	1 057,459
	2011	1 953,267	67,242	293,675	531,109	1 061,241
	2012	1 952,378	67,242	290,472	529,156	1 065,508
	2013	1 944,024	67,242	290,498	526,363	1 059,921

Poznámka: v cestách I. triedy sú zahrnuté rýchlostné cesty

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2013

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Tabuľka č. 29 Dopravná infraštruktúra

	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava
Diaľnice	0	0	14,73	19,49	13,34	1,78	17,91
Rýchlostné cesty	0	15,41	0	0	0	0	10,84
Cesty I. triedy	60,91	46,85	11,38	17,27	40,51	38,41	48,94
Cesty II. triedy	133,69	76,41	56,92	72,07	97,01	24,49	65,77
Cesty III. triedy	350,39	170,03	59,37	53,27	155,97	82,81	188,08
Cesty a diaľnice spolu	544,99	308,7	142,4	162,1	306,83	147,49	331,54
Hustota cestnej siete	0,507 km/km ²	0,481 km/km ²	0,533 km/km ²	0,425 km/km ²	0,449 km/km ²	0,413 km/km ²	0,447 km/km ²

Zdroj: SSC Bratislava, posledná aktualizácia 1. 1. 2014

Tabuľka č. 30 Motorové vozidlá podľa jednotlivých druhov k 31. 12. 2014

SR / kraj	Rok	Vozidlá spolu	z toho				
			osobné autá	autobusy	nákladné autá vrátane špeciálnych	motocykle (bez malých)	ťahače
SR	2009	2 236 608	1 589 044	9 400	265 614	55 443	22 655
	2010	2 339 358	1 669 065	9 350	273 328	59 563	23 183
	2011	2 442 231	1 749 271	9 074	278 822	60 859	24 942
	2012	2 537 976	1 824 190	8 957	284 009	68 063	26 139
	2013	2 622 939	1 879 759	8 821	288 436	74 101	27 561
TTSK	2009	261 735	184 568	975	27 499	7 770	3 195
	2010	273 664	193 571	950	28 693	8 389	3 201
	2011	285 669	202 540	928	29 607	8 987	3 439
	2012	297 315	211 102	929	30 821	9 490	3 615
	2013	307 537	217 758	909	31 701	10 214	3 870

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2013

Nepriamym ukazovateľom rozvoja regiónu môže byť aj počet a druhy áut, ktoré sú registrované na jeho území. Celkový počet vozidiel na území TTSK v roku 2013 bol 307 537. Najväčší podiel na nich mali osobné autá, ktorých bolo 217 758. V rámci celej SR sa zvýšil ich prírastok za posledných 5 sledovaných rokov o 18 %. Čo sa týka Trnavského kraja, tak prírastok sa držal na rovnakej úrovni. Počet autobusov zaznamenal celoslovenský pokles o 6 %, TTSK sa prejavil poklesom 7 %. V kategórii nákladných áut na Slovensku ich pribudlo 8,5 %, v TTSK to bolo 15,2 %. Počet motocyklov sa zvyšoval ešte rýchlejšie ako počet nákladných áut. Za celú SR to bol nárast o 33,7 %, za TTSK o niečo menej - 31 %. Kategória ťahačov sa pohybovala nárastom za SR na úrovni 21,7 %, nárast v TTSK bol 21 %.

Tabuľka č. 31 Vybrané ukazovatele cestnej verejnej dopravy

SR / kraj	Rok	Nákladná doprava		Osobná doprava	
		preprava tovaru (tis. ton)	výkony (mil. tkm)	prepravené osoby (tis. osôb)	výkony (mil. oskm)
SR	2009	36 920	12 964	323 142	4 538
	2010	44 617	14 074	312 717	4 436
	2011	44 529	16 498	299 579	4 611
	2012	44 940	17 072	289 228	4 584
	2013	49 450	19 261	270 123	4 388
TTSK	2009	4 085	1 381	29 027	521
	2010	5 651	1 852	28 437	513
	2011	6 754	2 196	27 450	524
	2012	4 199	1 867	26 441	506
	2013	5 750	2 258	26 002	521

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2013

V rámci cestnej dopravy sa zvýšila preprava tovaru v rámci sledovaného obdobia (2009 - 2013) o 34 %, v rámci TTSK to bolo 41 %. Opačný trend je vidieť v oblasti osobnej dopravy. Tu sa počet prepravených osôb znížil o 16,5 % v rámci Slovenska a o 10,5 % na území TTSK.

Tabuľka č. 32 Tržby za vlastné výkony a tovar v doprave (tis. €)

	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	4 985 289,00	5 336 642,00	5 416 350,00	5 808 902,00	6 135 904,00
Trnavský kraj	298 898,00	364 978,00	426 604,00	427 568,00	519 238,00

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V roku 2014 boli celkové tržby za vlastné výkony a tovar v doprave za SR 6 135 904 tis. €, v TTSK to bolo 519 238 tis. €. Celkovo medzi rokmi 2009 – 2013 vzrástli tržby za SR o 23 %, za TTSK o 74 %.

CESTNÁ HROMADNÁ DOPRAVA

Verejnú pravidelnú autobusovú dopravu na území Trnavského kraja zabezpečujú SAD Dunajská Streda, a. s., SAD Trnava, a. s., SKAND Skalica s. r. o., verejná pravidelná autobusová doprava je zabezpečovaná týmito organizáciami ako prímestská doprava a mestská hromadná doprava.

ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Infraštruktúra železničnej dopravy SR je charakterizovaná vysokou hustotou siete, ale so zastaranou technológiou, nízkou využiteľnosťou jej kapacity a vysokými poplatkami za prístup.

Najmä tieto nedostatky neumožňujú jej širšie uplatnenie na dopravnom trhu. Na rýchlosť do 160 km/h bol zmodernizovaný traťový úsek Bratislava (Rača) – Trnava – Nové Mesto nad Váhom – Trenčín - Žilina.

VODNÁ DOPRAVA

Medzinárodná vodná doprava sa prakticky prevádzkuje len na vodnom toku rieky Dunaj, umožňuje napojenie na prístavy v Severnom a Čiernom mori a napojenie na sieť západoeurópskych vodných ciest. Súčasťou rozvoja vodnej dopravy je aj rozvoj športovej a turistickej plavby.

Tieto aktivity je potrebné vybaviť podpornými technickými a servisnými zariadeniami, ako sú prístavné móla, lodenice, čerpacie stanice pohonných hmôt, ubytovacie a stravovacie zariadenia. Rekreačná vyhlídková plavba je uvažovaná najmä na osobných prístaviskách pri väčších vodných plochách (Čilistov, Piešťany – Sĺňava).

LETECKÁ DOPRAVA

V regióne sa nachádza letisko pri Piešťanoch s jednou betónovou vzletovou a pristávacou plochou. Na letisku je civilná prevádzka. Letisko má štatút medzinárodného letiska.

V súčasnosti slúži pre pravidelné medzinárodné charterové lety pre pacientov do/z piešťanských kúpeľov a nepravidelnú dopravu cestujúcich a Carga. V kraji nie sú umiestnené ďalšie letiská nadregionálneho charakteru, pôsobia tu ešte 3 miestne letiská. Letisko v Trnave je využívané na výkon agrochemických služieb pre poľnohospodárov. Ďalšie dve letiská v obciach Boleráz (časť Klčovany) a v Holíči sú využívané pre športové účely.

CYKLISTICKÁ DOPRAVA

Základná sieť cyklistických ciest v rámci územia kraja sa začala budovať a značiť na prelome rokov 1999 – 2000 a väčšinu tejto siete cyklistických komunikácií tvorili štátne cesty II. a III. triedy.

Po roku 2000 sa začala výraznejšie zvyšovať intenzita dopravy na týchto cestách, a tým sa znížila najmä bezpečnosť cyklo dopravy a oslabil funkcia ciest II. a III. triedy ako sieť bezpečných cyklo dopravných komunikácií a tento vývoj viedol k budovaniu samostatných cyklochodníkov mimo cestných komunikácií.

V rámci strategickej štúdie „Jednotná koncepcia cyklotrás na území Trnavského samosprávneho kraja“, spracovanej v októbri 2011 je Trnavský samosprávny kraj rozdelený do troch regiónov ako potenciálnych budúcich funkčných území, v ktorých môžeme sledovať dopravný aj rekreačno - turistický proces (uvedené údaje, štatistické ukazovatele sú v nasledujúcom odseku z RIÚS TTSK):

- Podunajský región – okres Dunajská Streda a časť ležiaca medzi Dunajom a Malým Dunajom – Žitný ostrov,
- Dolnopovažský región – severná časť Podunajskej nížiny prechádzajúcej do Trnavskej pahorkatiny (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec, Galanta),
- Záhorský región – severné Záhorie ležiace severozápadne od Malých Karpát (okresy Senica a Skalica).

Všetky tri uvedené regióny majú výrazný potenciál rozvoja cyklo dopravy vzhľadom na úzku prepojenosť územia k mestským sídelným útvarom na úrovni okresných miest. Po cestách I. triedy 0,83 % vedie, cyklo dopravných trás, 16,58 % trás po cestách II. triedy a 23,48 % cyklo dopravných trás po cestách III. triedy. Cyklochodníky na tejto sieti zaberajú 2,19 %, mimo zóny dopravy po hrádzach riek vedie 24,76 % cyklo dopravných trás a po ostatných cestách (miestnych, účelových, poľných a lesných komunikáciách) 32,16 %.

Moravská cyklistická cesta

Trasa vedie okolo rieky Moravy na území Slovenskej a Českej republiky. Po jej dobudovaní bude jej celková dĺžka viac ako 250 km.

Úsek Skalica (Prístav) – v dĺžke 6,1 km vedie po staršej asfaltovej hrádzi, v závere pri vodnom diele prechádza po štrkovo – trávinatej hrádzi. V dĺžke 0,4 km obchádza vodné dielo spevnenou poľnou cestou a potom v dĺžke 1 km prichádza asfaltovou cestou k ceste I/51 Holíč – Hodonín, ktorú križuje. Odtiaľto po Holíči (Kopčiansky kanál) pokračuje v dĺžke 3,6 km po štrkovo – trávinatej hrádzi a do Kopčian (Mliečne) nasleduje 3,7 km úsek asfaltovej hrádzi. Z Kopčian (Mliečneho) do Brodského (Habánky) nasleduje 14,1 km úsek štrkovo – asfaltovej hrádzi, za ňou do Brodského (križovanie cesty II/425) je 300 metrový úsek asfaltovej hrádzi. Odtiaľto do Moravského Sv. Jána k hraničnému prechodu vedie 10,9 km úsek štrkovo - trávinatej hrádzi. Cez rieku Moravu premáva v sezóne aj lodná doprava, vrátane prevozu cyklistov. Spája územie SR a ČR prostredníctvom prístavov Gbely Adamov a Tvrdonice.

Cykloturistické magistrály

Trnavským samosprávnym krajom prechádzajú popri medzinárodných trasách aj nadregionálne cyklo magistrály.

Tie integrujú sieť krajských cyklotrás na medzinárodné cyklo cesty i okolité samosprávne kraje. Majú i charakter širšieho spájania sídiel, ktoré na nich, alebo v ich bezprostrednej blízkosti ležia. Krajom vedie 8 cyklo magistrál.

Patria k nim Dunajská cyklistická cesta, Vážska cyklo magistrála, Malokarpatská cyklo magistrála, Okolo rieky Moravy, Kopaničiarska cyklo magistrála, Záhorská cyklo magistrála a horské cyklo magistrály Hrebeňom Považského Inovca a Okolo Považského Inovca.

Prvých 6 cyklomagistrál je údolných a určených pre cestné bicykle. Niektoré z týchto trás v plnej dĺžke, niektoré v zóne s integrovanými, cyklodopravnými i cykloturistickými trasami. Posledné dve sú motocyklovými cyklomagistrálami, majú ambíciu viesť zväčša mimo zóny dopravy, byť integrovanými a cykloturistickými trasami. Niektoré ich úseky majú cyklodopravný charakter.

ENERGETIKA

Energetika z hospodárskeho pohľadu zahŕňa množstvá spotrebovaných surovín a spotrebovanej energie.

Tabuľka č. 33 Spotreba vybraných druhov palív, elektriny a tepla

SR/kraj (okres)	Rok	Spotreba tepla (GJ)	Spotreba elektriny (MWh)	Spotreba zemného plynu (1000 m ³)	Spotreba motorovej nafty (t)	Spotreba čierneho uhlia, hnedého uhlia, koksu (t)	Spotreba vykurovacích olejov (t)
SR spolu	2009	256 981 885	15 876 548	3 121 679	504 478	8 487 127	400 940
	2010	263 611 469	16 458 381	3 327 317	526 721	8 382 260	420 935
	2011	270 982 588	17 435 523	3 613 657	583 675	8 505 552	390 939
	2012	270 826 778	17 883 503	3 198 453	531 928	8 311 862	403 048
	2013	264 642 392	16 778 485	3 153 935	496 420	8 048 196	468 346
TTSK	2009	2 365 233	907 772	177 626	47 355	31 923	89
	2010	2 368 576	891 721	193 898	56 535	37 919	74
	2011	2 572 280	844 495	205 231	63 872	41 209	21
	2012	2 595 248	998 146	298 460	73 959	35 173	18
	2013	2 972 275	912 624	236 326	67 157	40 014	31
DS	2013	292 550	71 754	16 258	18 248	127	-
GA	2013	409 929	87 280	20 976	6 611	D	-
HC	2013	1 242 126	187 239	43 097	2 661	D	-
PN	2013	119 715	46 060	11 313	3 595	D	D
SE	2013	71 780	42 720	6 524	9 193	354	-
SI	2013	79 404	87 853	15 254	3 091	-	D
TT	2013	756 771	389 718	122 904	23 758	3 135	-

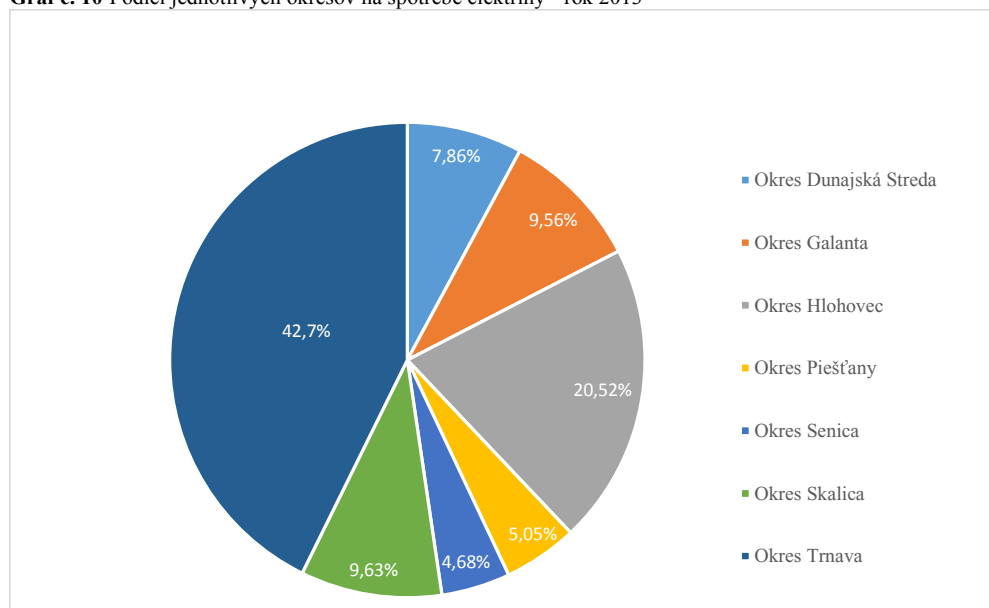
Poznámka: D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Spotreba tepla na Slovensku za sledované obdobie celkovo vzrástla o 3 % a TTSK sa vyznačoval rapidným nárastom spotreby, keď za rovnaké obdobie vzrástla spotreba až o 25,6 %. Spotreba energií vzrástla na Slovensku o 5,7 % a TTSK iba o 0,5 %. Spotreba zemného plynu na Slovensku i v TTSK stúpala, na Slovensku o 1 % a v TTSK výrazne stúpala spotreba zemného plynu až o 33 %. Motorová nafta a jej spotreba na Slovensku zaznamenala pokles o 2%, opačný trend bol zaznamenaný v TTSK, kde spotreba vzrástla o 41,8 %. Spotreba čierneho uhlia, hnedého uhlia a koksu na Slovensku klesla o 5,2 %, v TTSK sa prejavil opačný trend vzrastu spotreby o 25,3 %. Na Slovensku spotreba vykurovacích olejov stúpala v sledovanom období o 16,8 %, v TTSK sa prejavil opačný trend poklesu spotreby o 65 %.

Jednotlivé okresy prispeli v roku 2013 k spotrebe energií v TTSK nasledovne:

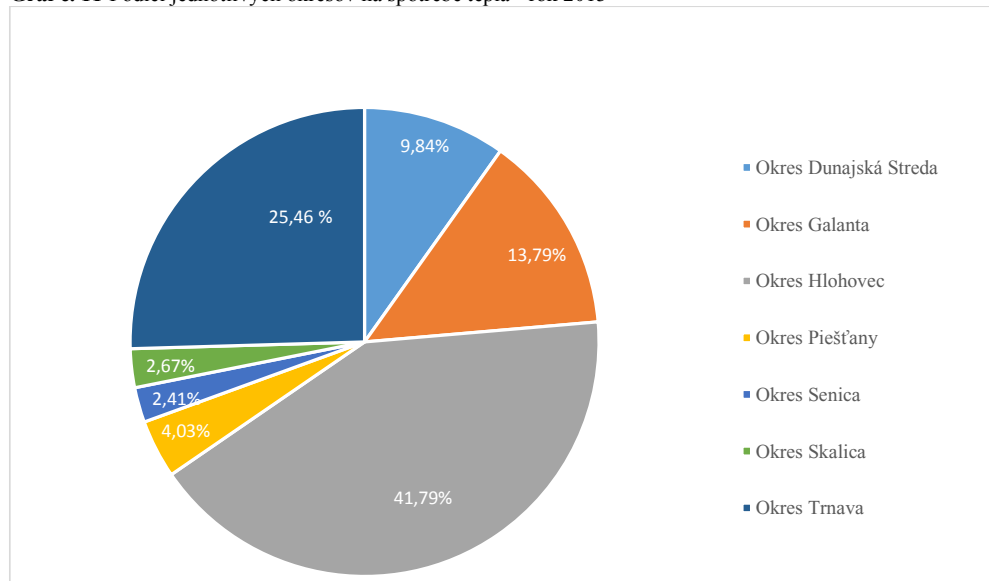
Formátované: Podľa okraja,
Zarážka: Prvý riadok: 0,75 cm

Graf č. 10 Podiel jednotlivých okresov na spotrebe elektriny - rok 2013

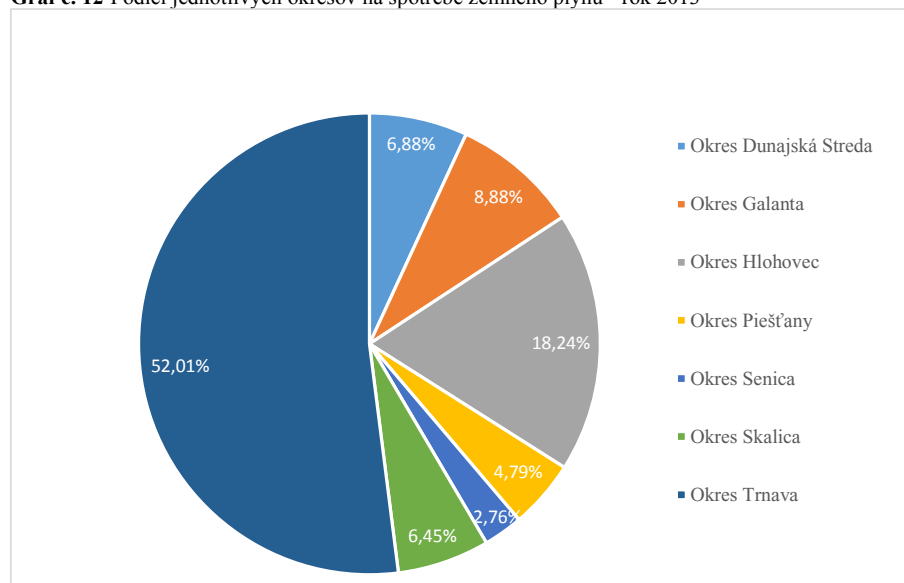
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 11 Podiel jednotlivých okresov na spotrebe tepla - rok 2013

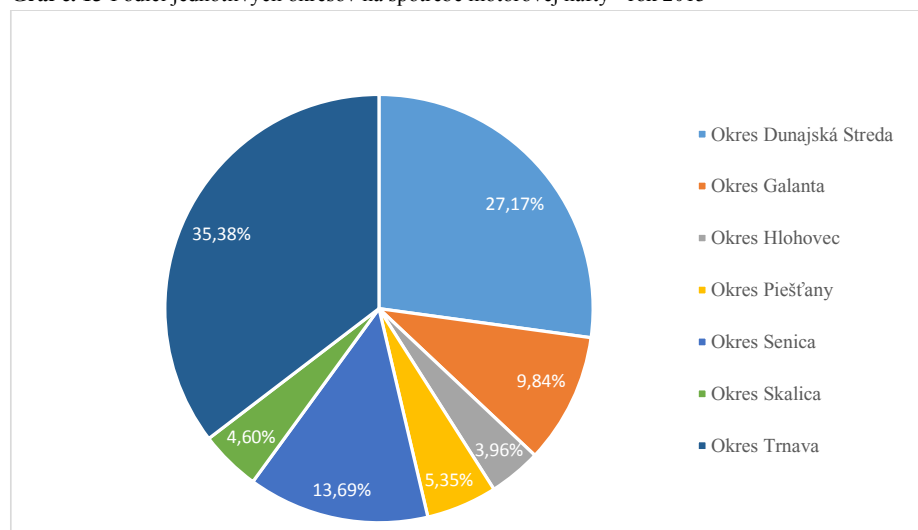
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 12 Podiel jednotlivých okresov na spotrebe zemného plynu - rok 2013

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 13 Podiel jednotlivých okresov na spotrebe motorovej nafty - rok 2013

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Podľa predchádzajúcich grafov bol najväčším prispievateľom k spotrebe elektriny okres Trnava v percentuálnom vyjadrení 42,7 %, okres Hlohovec prispel 20,52 % a ostatné okresy

mali menej 10 %. V spotrebe tepla prispeli najviac okres Hlohovec 41,79 % a okres Trnava 25,46 % a okres Galanta 13,79 %. Ostatné okresy v spotrebe tepla prispeli menej ako 10 %. K spotrebe zemného plynu najviac prispeli okres Trnava 52,01 % a okres Hlohovec 18,24 %. Spotreba motorovej nafty v okrese Trnava bola 35,38 % nasledovaná okresom Dunajská Streda s 27,17 % a okresom Senica 13,69 %.

Na území kraja je vybudovaná Atómová elektrárň Jaslovské Bohunice, ktorá vyrába 28 % potreby elektrickej energie na Slovensku a horúcovodom vykuruje mestá Trnava, Leopoldov a Hlohovec.

Jadrová a vyradovacia spoločnosť, a. s. (JAVYS) zabezpečuje likvidáciu atómovej elektrárne A-1 a dvoch blokov elektrárne V-1 a pripravuje výstavbu nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice.

Spoločnosť Výskumný ústav jadrových elektrární, a. s. (VÚJE) zabezpečuje projektovanie, realizáciu, spúšťanie, podporu prevádzky, školenie personálu a likvidáciu jadrových zdrojov, vrátane jadrového odpadu. Časť z týchto činností zabezpečuje v zahraničí. VÚJE realizuje výstavbu, prevádzku a údržbu sietí vysokého napätia. Významnou mierou sa podieľa na dostavbe 3. a 4. bloku v Jadrovej elektrárni Mochovce.

Vytvorením spoločnosti Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a.s. (JESS), ktorá vznikla 31. 12. 2009, sa otvoril priestor pre prípravu projektu výstavby nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach. JESS, a. s. tvorí spoločný podnik so slovenskou Jadrovou a vyradovacou spoločnosťou, a. s.

PRIAME ZAHRANIČNÉ INVESTÍCIE

Jeden zo základných ukazovateľov ekonomického rastu predstavujú priame zahraničné investície. Význam ich vplyvu na rozvoj hospodárstva je kvantifikovateľný ako na národnej, tak i na regionálnej úrovni.

Tabuľka č. 34 Priame zahraničné investície

Priame zahraničné investície (PZI - v tis. €)				
Ukazovatele/roky	2009	2010	2011	2012
Priame zahraničné investície SR (v tis. €) – stav	36 469 023	37 665 095	40 173 448	41 779 811
Priame zahraničné investície TTSK (v tis. €) – stav	3 439 328	3 109 697	2 277 266	2 364 321
Majetková účasť a reinvestovaný zisk (TTSK)	2 235 046	2 307 805	2 257 149	1 940 668
Ostatný kapitál (TTSK)	1 204 282	801 892	20 117	423 653
Prílev PZI do SR	-4 376	1 336 250	2 511 474	2 320 630
Prílev PZI do TTSK	618 184	109 824	-199 409	602 173
Majetková účasť a reinvestovaný zisk (prílev do TTSK)	353 661	444 957	407 795	176 974
Ostatný kapitál (prílev do TTSK)	264 523	-335 133	-607 204	425 199

Zdroj: NBS

Negatívny trend poklesu stavu priamych zahraničných investícií v TTSK sa zastavil až v roku 2012, ktorý predstavoval aj zvýšenie ich prílevu na úroveň roku 2009. V porovnaní s rokom 2011 predstavoval stav PZI v TTSK prírastok o 3,8 %, ale pri komparácii s rokom 2009 to bol pokles o 31 %. Najmä majetková účasť a reinvestovaný zisk (stav i prílev) v rámci TTSK dosiahli najnižšie hodnoty v porovnaní za posledné 4 roky.

V roku 2009 bol stav priamych zahraničných investícií, v porovnaní s ostatnými regiónmi SR, pozitívnejší. Trnavský samosprávny kraj dosiahol druhú najvyššiu hodnotu po Bratislavskom kraji. V roku 2012 dosiahol TTSK až štvrtú najvyššiu hodnotu v rámci regiónov Slovenska za Bratislavským, Žilinským a Košickým regiónom. Z hľadiska prílevu PZI bola dosiahnutá v roku 2012 druhá pozícia v rámci regiónov.

CESTOVNÝ RUCH

Trnavský samosprávny kraj disponuje nemalým potenciálom kultúrneho, historického a prírodného dedičstva. Spolu so strategickou polohou vytvára možnosti rozvoja cestovného ruchu. K nosným druhom a formám cestovného ruchu patrí história, kúpeľníctvo, relax v termálnych wellness komplexoch a letná turistika.

Územie Trnavského samosprávneho kraja je vymedzené do troch regiónov – Podunajský región, Dolnopovažský región a Záhorský región. Každý z nich je súhrnom krajinných celkov s relatívne rovnocennými prírodnými predpokladmi, ktoré sú schopné plniť potreby turizmu. Vymedzenie regiónov cestovného ruchu zohľadňuje i viacero kritérií – morfológia terénu, stav turizmu v území, spoločné znaky (jednotnosť ponuky, vzájomné dopĺňanie sa častí), schopnosť regiónu osloviť trh, vzťah na zahraničie a iné. Všetky tri regióny majú výrazný potenciál.

Výskyt geotermálnych a liečivých prameňov v Piešťanoch a Smrdákoch má mimoriadny význam a vytvára priestor pre ďalší rozvoj kúpeľného turizmu s možnosťou pretvorenia tradičných kúpeľov na strediská cestovného ruchu. Liečebné kúry v Piešťanoch sú zamerané hlavne na pohybové ústrojenstvo a reumatologické problémy, zatiaľ čo v Smrdákoch sa liečia najmä kožné ochorenia. Na báze využitia geotermálnych prameňov sa v kraji nachádzajú termálne kúpaliská (Horné Saliby, Vincov les, Dunajská Streda, Veľký Meder, Topoľníky, Piešťany, Koplotovce).

Vinohradníctvo a pestovanie viniča má dlhoročnú tradíciu a jednoznačne patrí ku kultúrnej a spoločenskej identite trnavského regiónu. Územie Trnavského kraja vymedzujú tieto lokality vinohradníckych oblastí – Malokarpatská (Skalický, Záhorský, Orešanský, Trnavský, Hlohovecký, Vrbovský rajón), Južnoslovenská (Šamorínsky, Dunajskostredský a Galantský rajón) a Nitrianska vinohradnícka oblasť (Šintavský vinohradnícky rajón). Trnavské vína dosahujú svoju kvalitu, čím podčiarkujú opodstatnenosť zachovania kultúrneho dedičstva tohto odvetvia, zamestnanosti a rozvoja turizmu.

V decembri 2008 bol na území Trnavského samosprávneho kraja založený Klaster cestovného ruchu – západné Slovensko (KCR), ktorého cieľom je aktivizovať rozvoj cestovného ruchu v regióne, vytvárať podmienky na poli propagácie územia na regionálnej a národnej úrovni a podporovať aktérov cestovného ruchu ku kooperácii. Na princípe partnerstva je potrebné zvyšovať rozmanitosť a kvalitu ponuky cestovného ruchu s dôrazom na komplexnosť služieb turizmu s celoročnou prevádzkou.

V roku 2014 poskytovalo ubytovacie služby v Trnavskom kraji spolu 265 zariadení. V porovnaní s rokom 2009 je to o 53 viac. Najviac zariadení pribudlo v okrese Dunajská Streda (+ 25), Galanta (+ 13) a Trnava (+ 13). V okrese Skalica je za sledované obdobie zaznamenaný úbytok zariadení, poskytujúcich ubytovanie. Na celkovom počte ubytovacích zariadení v SR sa zariadenia v Trnavskom kraji podieľali 8 %-mi, 9,3 %-mi izieb a 8,5 %-mi lôžok. Počet návštevníkov, ktorých ubytovali tvoril 7,2 % podiel z celkového počtu návštevníkov v SR.

Tabuľka č. 35 Ubytovacie zariadenia CR v TTSK

ÚZEMIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
Trnavský kraj	212	208	195	281	276	265	125,0

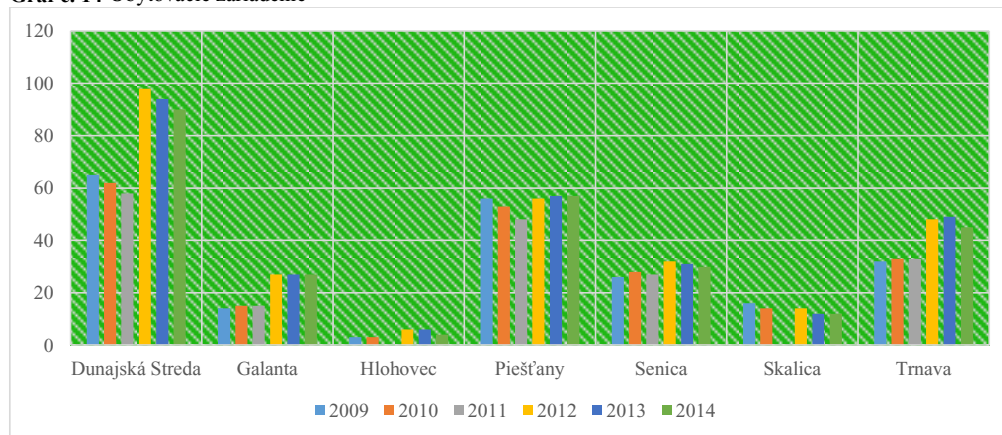
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

ÚZEMIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
Dunajská Streda	65	62	58	98	94	90	138,5
Galanta	14	15	15	27	27	27	192,9
Hlohovec	3	3	-	6	6	4	133,3
Piešťany	56	53	48	56	57	57	101,8
Senica	26	28	27	32	31	30	115,4
Skalica	16	14	-	14	12	12	75,0
Trnava	32	33	33	48	49	45	140,6

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najväčší podiel ubytovacích zariadení v rámci kraja má okres Dunajská Streda s 34,0 % a Piešťany s 21,5 %. Najmenší podiel v rámci TTSK je evidovaný v okrese Hlohovec s 1,5 %.

Graf č. 14 Ubytovacie zariadenie

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tak, ako vzrástol počet ubytovacích zariadení, vzrástol aj počet lôžok v ubytovacích zariadeniach. V sledovanom období rokov 2009 až 2014 je zaznamenaný nárast o 1 760 lôžok, keď najväčší bol v okrese Trnava + 922 a Dunajská Streda + 691. Napriek tomu, že bol evidovaný v sledovanom období nárast ubytovacích zariadení v okrese Piešťany o jedno zariadenie, nastal pokles lôžok v zariadeniach okresu o 103. Okres Skalica pri poklese o 4 zariadenia eviduje aj pokles lôžok v ubytovacích zariadeniach o 74.

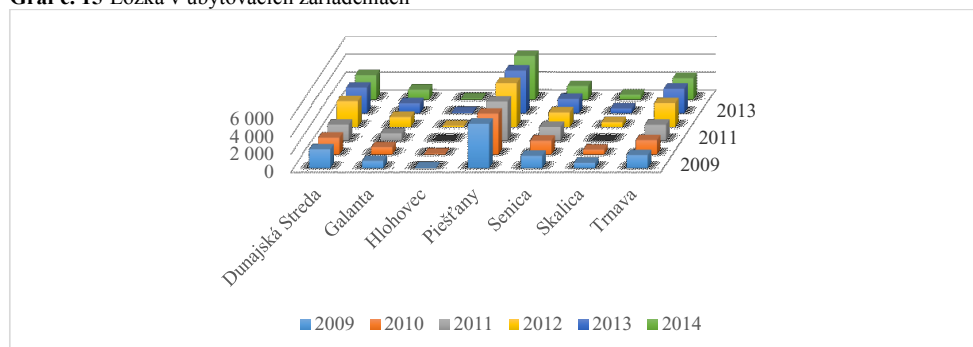
Tabuľka č. 36 Lôžka v ubytovacích zariadeniach CR v TTSK

ÚZEMIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
Trnavský kraj	11 526	11 092	10 919	13 941	13 826	13 286	115,3
Dunajská Streda	2 121	1 892	1 812	2 904	2 878	2 740	129,2
Galanta	825	822	824	1 121	1 117	1 095	132,7
Hlohovec	90	90	-	123	123	106	117,8
Piešťany	5 003	4 585	4 405	4 931	4 797	4 900	97,9
Senica	1 401	1 551	1 548	1 637	1 619	1 511	107,9
Skalica	610	547	-	542	534	536	87,9
Trnava	1 476	1 605	1 791	2 683	2 758	2 398	162,5

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najväčší podiel lôžok v ubytovacích zariadeniach v rámci TTSK je evidovaný v okrese Piešťany – 36,9 % a Dunajská Streda – 21,4 %. Najmenší podiel pri 106 lôžkach je zaznamenaný v okrese Hlohovec – 0,8 %.

Graf č. 15 Lôžka v ubytovacích zariadeniach

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Počet prenocovaní dosiahol v roku 2014 hodnotu 1 111 814, čo bolo viac o 35 088 prenocovaní celkom v porovnaní s rokom 2013 (index 103,3). Z toho cudzincov bolo 550 424. Stále lôžka boli využívané na 28 %. Priemerný počet prenocovaní jedného návštevníka dosiahol v sledovanom období 4,2 noci, v tom domáci 3,6 a zahraniční návštevníci 4,8 noci. Z hľadiska druhu zariadení vyhľadalo 227 034 návštevníkov ubytovanie v hoteloch a penziónoch, čo predstavuje 84,6 % z celkového počtu prenocovaní kraja. Stále lôžka v ubytovacích zariadeniach boli využívané na 28 %, čo je medziročný nárast o 4,4 %.

Tabuľka č. 37 Návštevníci ubytovacích zariadení CR v TTSK

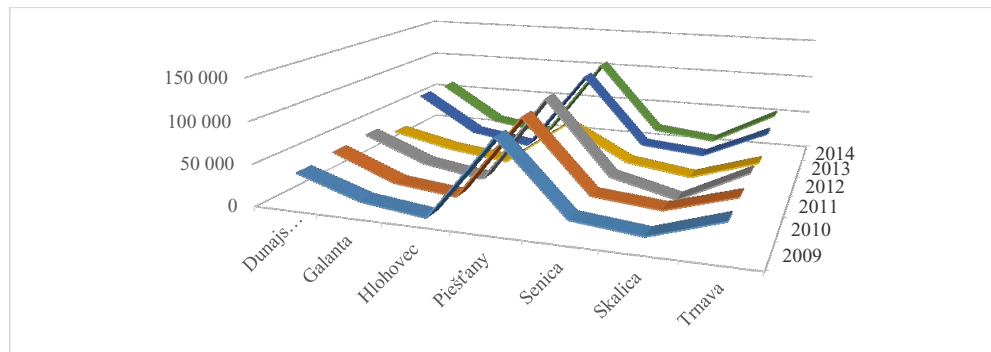
ÚZEMIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
Trnavský kraj	219 301	228 359	238 110	149 762	263 709	268 362	122,4
Dunajská Streda	37 213	40 952	43 018	27 913	61 741	60 835	163,5
Galanta	11 741	10 183	12 490	11 238	15 259	13 275	113,1
Hlohovec	2 154	1 702	-	1 300	3 172	2 107	97,8
Piešťany	100 812	104 290	108 461	57 642	105 373	107 193	106,3
Senica	19 138	20 810	19 724	16 088	18 652	20 044	104,7
Skalica	10 978	13 165	-	4 765	11 482	11 143	101,5
Trnava	37 265	37 257	40 859	30 816	48 030	53 765	144,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najviac návštevníkov bolo ubytovaných v okresoch Piešťany 107 193, čo predstavovalo 39,9 %, Dunajská Streda 60 835 (22,7 %) a Trnava 53 765 (20 %) v rámci kraja.

Graf č. 16 Návštevníci v ubytovacích zariadeniach

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tržby za ubytovanie dosiahli v roku 2014 sumu 26,8 mil. €, čo je viac o 4 548 mil. € ako v roku 2009. Tržby za domácich návštevníkov boli 10,5 mil. €. Tržby za zahraničných návštevníkov tvorili 16,3 mil. €, čo predstavuje 13,5 %-ný podiel na tržbách za ubytovanie zahraničných návštevníkov SR. Priemerná cena za ubytovanie za jedno lôžko a noc bola 24,1 €.

Tabuľka č. 38 Tržby ubytovacích zariadení CR v TTSK

ÚZEMIE	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
Trnavský kraj	22 269 964	24 247 744	24 900 793	25 790 236	23 748 192	26 818 075	120,4
Dunajská Streda	1 915 611	2 068 383	2 394 870	2 742 031	2 807 021	2 926 800	152,8
Galanta	608 905	766 615	835 309	1 056 842	642 274	668 452	109,7
Hlohovec	49 826	58 005	17 187	102 598	111 397	94 808	190,7
Piešťany	15 844 586	16 657 927	16 295 485	16 508 280	15 838 612	18 184 206	114,8
Senica	1 107 909	1 238 231	1 300 803	1 309 304	1 122 621	1 106 241	99,8
Skalica	579 322	821 670	1 112 203	873 453	807 396	884 874	152,8
Trnava	2 163 805	2 636 913	2 944 936	3 197 728	2 418 871	2 952 694	136,5

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najväčšie tržby v kraji boli v okrese Piešťany (67,8 %), Trnava (11,0 %) a Dunajská Streda (10,9 %) z celkových tržieb TTSK. Najväčší nárast v sledovanom období bol zaznamenaný v roku 2014 (oproti roku 2013), keď tržby vzrástli o 3 069 883 €.

SWOT ANALÝZA: HOSPODÁRSKA SITUÁCIA

Silné stránky	Slabé stránky
- vhodné podmienky pre poľnohospodársku výrobu, - produkčný potenciál lesov, - snaha vidieka o zviditeľnenie, - dlhodobé tradície v špecializovaných odboroch poľnohospodárstva, - hustá sieť ciest a železníc nadregionálneho významu, - medzinárodné letisko v Piešťanoch, - vodné dielo Gabčíkovo, - široký rozsah ponúkaných služieb v oblasti dopravy, - výborné podmienky pre rozvoj kúpeľníctva –	- nedostatočne vybudovaná sieť zavlažovacích zariadení, - nevyvážený poľnohospodársky a vidiecky rozvoj, - nedoriešené vlastnícke vzťahy k pôde, - nevyhovujúci technický stav ciest, - nevyhovujúci stav niektorých železníc a železničných staníc, - nedostatočný počet obchvatov okolo obytných oblastí, - nedostatočne vybudovaná sieť cyklistických trás, - nedostatočná jazyková vybavenosť pracovníkov

- výskyt termálnych prameňov, - priaznivé podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a agroturizmu, - stúpajúci počet ubytovacích zariadení aj návštevníkov, - celkový prírastok obyvateľstva aj v dôsledku sťahovania, - priaznivá vzdelanostná a veková štruktúra obyvateľstva, - široká odvetvová štruktúra priemyslu a prítomnosť podnikov s inovačnými potrebami, - vysoký podiel malého a stredného podnikania, - pozitívny stav prílevu priamych zahraničných investícií.	- v cestovnom ruchu, - vysoký podiel dominantných priemyselných podnikov na regionálnych tržbách a tvorbe HDP a ich nižšia ochota realizovať aktivity výskumu a vývoja na území regiónu, - nízky podiel výroby s vyššou pridanou hodnotou, - podfinancovanie podnikateľských subjektov (najmä MSP) a ich zodpovedajúca nízka inovačná výkonnosť.
Príležitosti	Ohrozenia
- vytváranie podmienok pre zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva formou podpory výskumných a šľachtiteľských podnikov, - konkurencieschopnosť a produkčnosť agropotravinárstva a biologických potravín. - realizácia výsledkov vedy a výskumu pre efektívnu poľnohospodársku výrobu, - oživenie remeselných činností vo vidieckych sídlach, - výstavba obchvatov na komunikáciách s vysokou intenzitou dopravy, - budovanie cyklotrás, - vytváranie kvalitných ubytovacích zariadení a poskytovanie kvalitných služieb v oblasti cestovného ruchu, - propagácia ubytovacích zariadení a zariadení cestovného ruchu kraja, - dostatok pracovných príležitostí oproti iným krajom SR a blízkosť hlavného mesta a možnosti dochádzky za prácou, - dobré skúsenosti v oblasti realizácie celoživotného vzdelávania, - zintenzívnenie spolupráce podnikov, vzdelávacích a výskumno – vývojových inštitúcií, - využitie potenciálu v podobe zelených a hnedých plôch pre rozvoj priemyslu.	- dovoz potravín zo zahraničia, - rast individuálnej dopravy pri súčasnom poklese hromadnej dopravy, - negatívne účinky dopravy na životné prostredie, - migrácia za prácou a odliv vzdelaných ľudí do zahraničia, - zvyšená spotreba energií, - negatívne trendy v oblasti stavebníctva, pokles stavebnej produkcie a produktivity práce, - neochota investorov rozvíjať svoje výskumno – vývojové kapacity v regióne, - pokles disponibility ľudských zdrojov v štruktúre, adekvátnej potrebám podnikov (najmä technické a prírodovedné smery).

2.1.3 ZHODNOTENIE TERCIÁLNE SFÉRY

FINANCIE

Finančné služby alebo tiež finančný sektor je jedno z odvetví sektoru služieb. Zahŕňa všetky služby z oblasti finančného priemyslu, ktoré zaisťujú finančné inštitúcie. Ich hlavným predmetom činnosti je hospodárenie s finančnými prostriedkami. Finančný sektor využívajú všetky organizácie alebo jednotlivci, ktorí potrebujú buď uplatniť svoje prebytkové finančné zdroje,

alebo naopak, získať cudzie finančné zdroje pre svoj chod alebo podnikanie. Finančný sektor zahŕňa najmä bankovníctvo, poisťovníctvo, finančné fondy, leasingové spoločnosti a ďalšie.

Finančný trh v Trnavskom samosprávnom kraji je dobre fungujúcim systémom v celoslovenskom a nadnárodnom význame. Význam klasických finančných inštitúcií klesá s rozvojom nových technológií, súvisiacich s rozvojom nových produktov v oblasti bankovníctva. Banky ponúkajú širokú paletu produktov tzv. elektronického bankovníctva. Sú to služby, ktoré umožňujú komunikáciu banky a klienta bez toho, aby klient musel banku navštíviť. Táto forma umožňuje prístup k svojmu účtu 24 hodín denne.

V Trnavskom kraji sú zastúpené skoro všetky slovenské finančné domy prostredníctvom siete svojich pobočiek, poradných miest, obchodných miest. Klienti majú možnosť navštíviť banky a poisťovne v rámci kraja vo všetkých okresných mestách, kde majú svoje zastúpenie pobočky, obchodné a poradné miesta. Aj vo väčších obciach kraja je možnosť bezhotovostnej platby v rámci siete bankomatov.

Tabuľka č. 39 Zastúpenie bánk v Trnavskom samosprávnom kraji v roku 2014

Kraj/okres	Počet
TTSK	61
Dunajská Streda	11
Galanta	9
Hlohovec	6
Piešťany	8
Senica	8
Skalica	7
Trnava	12

Zdroj: TTSK

Sieť bánk v kraji je zastúpená najviac bankami Slovenská sporiteľňa, a. s., Tatra banka, UniCredit Bank, a. s., VÚB, a. s. a ČSOB, a. s., Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s. a Fio Slovakia, a. s. má zastúpenie len v krajskom meste Trnava.

Tabuľka č. 40 Prehľad bánk v TTSK v roku 2014

Banka okres, kraj	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	TTSK
Prima banka	/	/		/	/	/	/	6
Sberbank	/	/	/	/	/		/	6
OTP Banka Slovensko, a. s.	/	/		/	/		/	5
Poštová banka, a. s.	/					/	/	3
Privatbanka, a. s.	/						/	2
Slovenská sporiteľňa, a. s.	/	/	/	/	/	/	/	7
Tatra banka	/	/	/	/	/	/	/	7
UniCredit Bank, a. s.	/	/	/	/	/	/	/	7
VÚB, a.s.	/	/	/	/	/	/	/	7
Slovenská záručná a							/	1

Banka okres, kraj	Dunajská Streda	Galanta	Hlohovec	Piešťany	Senica	Skalica	Trnava	TTSK
rozvojová banka, a. s.								
ČSOB, a. s.	/	/	/	/	/	/	/	7
Fio Slovakia, a. s.							/	1
Komerční banka, a. s.	/	/						2

Zdroj: TTSK

Poist'ovne sa členia na sociálne poisťovne, zdravotné poisťovne a komerčné. Sociálna poisťovňa má sídlo v krajskom meste Trnava pre územnú pôsobnosť okresov Piešťany, Trnava a Hlohovec, okresnom meste Dunajská Streda s územnou pôsobnosťou pre okres Dunajská Streda, okresnom meste Galanta s územnou pôsobnosťou pre okresy Šaľa a Galanta a okresnom meste Senica pre územnú pôsobnosť okresov Senica, Skalica a Myjava.

V Trnavskom samosprávnom kraji evidujeme zdravotné poisťovne:

- ✓ Všeobecná zdravotná poisťovňa - pobočka v okresoch Galanta, Senica, Trnava a expozitúrami Hlohovec, Piešťany a Skalica,
- ✓ Dôvera + zdravotná poisťovňa - pobočka v okresoch Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava,
- ✓ Union zdravotná poisťovňa - pobočka v okresoch Dunajská Streda, Galanta, Piešťany, Senica, Trnava.

Najširšie zastúpenie majú komerčné poisťovne, ktoré ponúkajú životné poistenie, cestovné poistenie, poistenie majetku, automobilu, havarijné poistenie, poistenie podnikateľov a pod.

- ✓ AEGON Životná poisťovňa, a. s., Trnava,
- ✓ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. - pobočky v okresoch Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava,
- ✓ AXA životní pojišťovna a. s., pobočka poisťovne z iného členského štátu – pobočky – Holíč, Piešťany, Veľký Meder, Galanta, Dunajská Streda, Trnava,
- ✓ KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. s obchodnými miestami Dunajská Streda, Hlohovec, Piešťany, Senica, Sered', Skalica, Trnava,
- ✓ KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., komerčná poisťovňa v Piešťanoch,
- ✓ Generali Poist'ovňa, a. s. s pobočkami - Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Kúty, Piešťany, Senica, Šamorín, Trnava,
- ✓ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. - s pobočkami Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica, Skalica, Trnava,
- ✓ ČSOB Poist'ovňa, a. s. – poradenské miesta - Dunajská Streda, Šamorín, Galanta, Sered', Piešťany, Senica, Trnava,
- ✓ Genertel poisťovňa, a. s. pobočka poisťovne z iného členského štátu – Trnava,
- ✓ MetLife Europe Insurance Limited, pobočka poisťovne z iného členského štátu - agentúrna sieť - Dunajská Streda, Hlohovec, Holíč, Piešťany, Sered', Trnava,
- ✓ NN Životná poisťovňa, a. s. – klientské centrá v Dunajskej Strede, Trnave, Piešťanoch, Senici a Skalici,

- ✓ Poštová poisťovňa, a. s. - pobočka Poštovej banky Trnava,
- ✓ Rapid life životná poisťovňa, a. s. – expozitúra Trnava,
- ✓ UNIQA poisťovňa, a. s. - pobočky vo Veľkom Mederi, Šamoríne, Dunajskej Strede, Trnave, Hlohovci, Piešťanoch, Senici, Skalici,
- ✓ Wüstenrot poisťovňa, a. s. – centrum – Dunajská Streda, Senica, Trnava obchodné zastúpenie - Borský Mikuláš, Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Leopoldov, Piešťany, Skalica.

KULTÚRA

Hodnoty kultúrneho dedičstva sú trvalo ohrozené nielen prirodzenými príčinami chátrania a rozkladu, ale aj zmenami životného štýlu, transformáciou spoločenských a ekonomických podmienok, úpadkom a zánikom tradičných remesiel a techník a uplatňovaním technológií často nezlučiteľných s podstatou a charakterom týchto hodnôt.

V oblasti kultúry na území Trnavského samosprávneho kraja je v prevádzke dostačujúce množstvo kultúrnych inštitúcií, ktoré poskytujú svoje služby širokej verejnosti a vyvíjali kultúrne aktivity regionálneho, nadregionálneho i medzinárodného charakteru.

DIVADLÁ

Medzi organizácie kultúry v Trnavskom samosprávnom kraji patria divadlá (3), knižnice (220), múzeá (10), galérie (2), osvetové strediská (164), ako aj hvezdáreň a planetárium (1). Trnavský samosprávny kraj je zriaďovateľom jediného profesionálneho divadla v regióne. Zámerom programu divadla je pokračovať v línii uvádzania dramatických textov a prezentovať tvorbu slovenských autorov. Vo svojom repertoári má inscenácie pre dospelých aj pre deti.

Popri divadelných predstaveniach vlastného i hosťujúcich súborov sa v divadle realizovala pestrá paleta spoločenských, kultúrnych a dokonca i športových podujatí. Medzi ďalšie divadlá v kraji patria DISK Trnava a Záhorácke divadlo (ZD).

Zriaďovateľom súboru Disk je Občianske združenie Divadelná skupina Trnava (skratka DISK, o. z. Trnava), svoju činnosť začal v novembri roku 1955 na Kopánke v Trnave klasickým inscenovaním divadelných hier slovenských i svetových dramatikov (1955 – 1986). Súbor počas svojej 59-ročnej nepretržitej činnosti uviedol 67 premiér. Zúčastnil sa na 197 rôznych festivaloch a celkovo odohral viac ako 1 067 predstavení inscenácií svetovej a slovenskej klasiky, ako aj vlastnej autorskej tvorby. So svojimi inscenáciami sa prezentoval na 22 festivaloch so zahraničnou účasťou na Slovensku a 32 festivaloch v zahraničí.

Záhorácke divadlo vzniklo v roku 2006 a snaží sa nadväzovať na bohaté tradície neprofesionálneho divadla v Senici. Vznik divadla bol inšpirovaný potrebou živej autentickej kultúry na poli dramatickej tvorby, nakoľko na Záhorí nie je profesionálne kamenné divadlo, ktoré by spádovo oslovovalo obyvateľov tohto regiónu. Zámerom je byť čo najprístupnejší najširšiemu diváckemu okruhu. Tvorí pre deti i dospelých, pričom sa snaží nepoľavovať zo svojich umeleckých ambícií, a aj pri inscenovaní klasických titulov pristupovať k nim vždy moderne a aktuálne. Okrem tvorby inscenácií organizuje aj divadelné festivaly - Senická divadelná horúčka, Víkend Stanislava Štepku a workshopy, kde sa zúčastňujú divadelníci Záhoria i okolitých regiónov. Od svojho vzniku uskutočnilo Záhorácke divadlo 15 premiér rôznych titulov a odohralo 180 predstavení, ktoré videlo 35 000 divákov.

KNIŽNICE

Poslaním knižníc v kraji je získavať, spracovávať, ochraňovať a sprístupňovať knižničný fond a poskytovať knižnično - informačné služby. Knižničný fond v Trnavskom regióne v roku

2013 tvorilo 229 verejných knižníc, z toho 4 sú v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK. Postupne sa zvyšuje počet fungujúcich knižníc v obciach, v sledovanom období rokov 2009 až 2014 je o 9 knižníc viac v kraji. Mestá spravujú 12 knižníc a 213 spravujú obce. Regionálne knižnice sú spoločensky a sociálne ukotvenými a etablovanými inštitúciami v regiónoch svojej pôsobnosti. Tým, že zabezpečujú informačné, vzdelávacie, kultúrne a sociálne funkcie pre miestne komunity, stali sa prirodzenými centrami týchto komunít. Ich verejná služba je dostupná pre všetkých členov spoločnosti a ponukou ich osobnostného rozvoja napomáhajú v konečnom dôsledku i rozvoju celej spoločnosti. Pokles návštevnosti je spôsobený stúpajúcim trendom virtuálnych návštevníkov a návštevníkov on-line katalógov.

Najväčšou knižnicou, ponúkajúcou služby širokej verejnosti v meste Trnava, ale zároveň i v celom samosprávnom kraji, je Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave. Metodickú a poradenskú činnosť vykonáva pre 3 regionálne knižnice Trnavského samosprávneho kraja, 91 obecných a 4 mestské knižnice v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany. V centrálnej budove, 4 pobočkách a špecializovanom hudobnom oddelení v Dome hudby Mikuláša Schneidra-Trnavského poskytuje služby študentom univerzít a stredných škôl, inštitúciám miestnej samosprávy a širokej verejnosti. Fond knižničných jednotiek v roku 2013 za kraj tvorilo 1 960 978, v porovnaní s rokom 2009 stúpol o 15 673 knižničných jednotiek. Pre širokú verejnosť a záujmové skupiny pripravuje Knižnica J. Fándlyho kultúrno - spoločenské a vzdelávacie podujatia – stretnutia s tvorcami kníh – spisovateľmi, básnikmi, prekladateľmi, ilustrátormi, a inými významnými osobnosťami, programy na podporu čítania detí, vyučovacie hodiny informačnej a hudobnej výchovy v knižnici, a podobne.

Záhorská knižnica v Senici zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresov Skalica a Senica a vykonáva metodickú pomoc pre 50 knižníc v týchto dvoch okresoch - 1 regionálna, 4 mestské a 45 obecných knižníc.

Galantská knižnica zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresu Galanta a vykonáva metodickú pomoc pre 30 verejných knižníc v tomto okrese - 1 regionálna, 2 mestské, 6 profesionálnych a 21 neprofesionálnych verejných knižníc.

Žitnoostrovská knižnica v Dunajskej Strede zabezpečuje základné knižničné a informačné služby, koordinačné, metodické a bibliografické úlohy na území okresu Dunajská Streda, vykonáva metodickú činnosť pre 65 verejných knižníc v okrese Dunajská Streda - 1 regionálna, 2 mestské, 8 profesionálnych a 54 neprofesionálnych verejných knižníc.

MÚZEÁ A GALÉRIE

Úlohou múzeí v Trnavskom samosprávnom kraji je, na základe prieskumu a vedeckého výskumu, zhromažďovať, vedeckými metódami zhodnocovať a odborne spravovať zbierkové predmety. Všetky múzeá majú regionálnu pôsobnosť. Vykonávajú komplexnú múzejnú dokumentáciu a v rámci špecializácie plnia úlohy nadregionálneho charakteru. Múzeá vykonávajú aj metodicko - koordinačnú činnosť vlastníkov predmetov múzejnej hodnoty. Zároveň poskytujú metodickú pomoc študentom a záujemcom pri vypracúvaní diplomových prác, stredoškolskej odbornej činnosti, pomoc pri vypracúvaní vedeckých štúdií, organizujú semináre, vyučovacie hodiny a prezentácie, poskytujú pomoc obecným úradom pri spracovávaní dejín jednotlivých obcí, školám a pod.

Medzi najvýznamnejšie múzeá v kraji patria:

Západoslvenské múzeum v Trnave - múzeum sídli v niekdajšom klariskom kláštore z 13. storočia s bohatou štukovou a reliéfnou výzdobu Oratória. Okrem stálych expozícií môžu návštevníci vidieť ročne až 20 nových výstav na výstavnej ploche vyše 2 500 m². Múzeum spravuje aj Oláhov seminár a Dom hudby.

Balneologické múzeum v Piešťanoch - sa venuje dejinám kúpeľov a kúpeľníctva na území Slovenska, ako aj histórii regiónu Piešťan.

Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede - sídli v Žltom kaštieli a budova je kultúrnou pamiatkou.

Záhorské múzeum Skalica – sa venuje slovenskému ľudovému umeniu.

Pamätná izba Jozefa Miloslava Hurbana v Hlbokom je vysunutou expozíciou Záhorského múzea v Skalici.

Vlastivedné múzeum v Galante - múzeum sa špecializuje na dokumentovanie dejín mlynárstva v povodí Malého Dunaja a dolného toku Váhu.

Múzeum Veľká Mača - patrí medzi prvé vysunuté expozície Vlastivedného múzea v Galante. Najpočetnejšie sú exponáty, ktoré reprezentujú vývoj osídlenia Veľkej Mače a širšieho okolia.

Vlastivedné múzeum v Hlohovci - výstavy keramiky, porcelánu, skla a kolekcie historických zvonov a kamennej plastiky.

Múzeum Molpír - Smolenice

Družstevné múzeum Samuela Jurkoviča Sobotište

Za Krakovskú bránu - súkromné etnografické múzeum v obci Krakovany

Vojenské múzeum Piešťany - je súčasťou Vojenského historického ústavu a sídli v priestoroch bývalého vojenského letiska Piešťany.

V kraji sa nachádzajú aj pamätné izby a rodné domy významných dejateľov našej kultúry:

- Pamätná izba Jána Palárika v Majcichove
- Rodný dom Jána Hollého v Borskom Mikuláši
- Dom ľudového bývania v Matúškove

Medzi múzeá v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja patria - Žitnoostrovské múzeum v Dunajskej Strede, Vlastivedné múzeum v Galante, Záhorské múzeum v Skalici, Západoslovenské múzeum v Trnave, Vlastivedné múzeum v Hlohovci a Balneologické múzeum v Piešťanoch. Ostatné múzeá, pamätné domy a izby sú v správe obcí, súkromného majiteľa a Vojenského historického ústavu.

Medzi najvýznamnejšie galérie v kraji patria:

Galéria Jána Koniarka - je pomenovaná podľa zakladateľskej osobnosti slovenského sochárstva Jána Koniarka. Od 1. 4. 2002 funguje galéria pod vedením Trnavského samosprávneho kraja. Galéria Jána Koniarka – Synagóga - v roku 1993 získala budovu Galéria Jána Koniarka a čiastočne ju zrekonštruovala pre výstavné účely, prezentácie súčasného umenia – Centrum súčasného umenia.

Záhorská galéria Jána Mudrocha v Senici - vznikla ako regionálne odborné pracovisko na dokumentáciu a prezentáciu výtvarného umenia spätého so záhorským regiónom.

Galéria Fontána - Piešťany - priestory kultúrneho a spoločenského centra FONTÁNA sú určené pre filmové a divadelné predstavenia, prednášky, sympóziá, kongresy, ale aj pre výstavnú činnosť.

HVEZDÁREŇ A PLANETÁRIUM MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNKA V HLOHOVCI

Hlohovec patrí k malému počtu miest na Slovensku – 19, kde sa nachádza hvezdáreň a iba k piatim mestám, kde sa nachádza planetárium, ktoré slúži najmä na osvetovú a vzdelávaciu činnosť, popularizáciu astronómie a vedeckú činnosť. Pre ZŠ a SŠ, ale aj pre širokú verejnosť, poskytuje exkurzie do planetária, prednášky a astronomické pozorovania Slnka, prípadne nočnej oblohy. Pripravujú, alebo sa podieľajú na príprave rôznych zrazov, stretnutí a seminárov, určených pre mládež, študentov, učiteľov, širokú verejnosť, ale aj vedcov. Observatórium má k dispozícii prístrojovú techniku na veľmi dobrej úrovni, patrí k nej aj druhý najväčší ďalekohľad na Slovensku. Rozsiahle množstvo kvalitných prístrojov sa využíva pri pozorovaniach v rámci popularizačnej a vedeckej činnosti. Získavajú pozorovací materiál o Slnku, Slnečnej sústave, našej Galaxii najmä z oblasti premenných hviezd. Publikujú odborné i vedecko - populárne

publikácie v domácich i zahraničných časopisoch. Uskutočňujú exkurzie, ktoré pozostávajú z diaľonového pásma, krátkého filmu, orientácie na oblohe a diskusií. Na prilákanie návštevníkov organizuje hvezdáreň dni otvorených dverí, cyklus prednášok a astronomických dní.

KULTÚRNO – OSVETOVÁ ČINNOSŤ

Kultúrno - osvetová činnosť svojím pôsobením, na základe dobrovoľnosti, záujmu a tvorivej schopnosti ľudí, prispieva k rozvoju osobnosti a utváraniu kultúrneho spôsobu života. Osvetová činnosť zvyšuje všeobecnú kultúrnu a vzdelanostnú úroveň ľudí tým, že sprostredkúva informácie a poznatky z kultúry, vedy a techniky, prehľbuje vzťah k vlastnému štátu, ku kultúrnej identite národa, národnostných menšín a etnických skupín, ako aj starostlivosti o životné prostredie, vychováva umením a k umeniu najmä rozvíjaním záujmovej umeleckej činnosti, vyhľadáva, ochraňuje, uchováva a sprístupňuje ľudové tradície s dôrazom na tradičnú a ľudovú kultúru, tvorivo ich rozvíja a využíva, umožňuje ľuďom naplňovať ich voľný čas kultúrnymi aktivitami. V kraji pôsobí celkom 164 kultúrno - osvetových zariadení, z toho má Trnavský samosprávny kraj 4 osvetové strediská – Žitnoostrovské osvetové stredisko v Dunajskej Strede, Galantské osvetové stredisko v Galante, Záhorské osvetové stredisko v Senici a Trnavské osvetové stredisko v Trnave. Obecných osvetových zariadení je 160. Od roku 2009 do roku 2013 poklesol počet kultúrno - osvetových stredísk v kraji indexom 40,3. Vo všetkých okresoch kraja sa výrazne znížil ich počet, najvýraznejší pokles bol v okrese Piešťany s indexom 27,8.

OCHRANA PAMIATKOVÉHO FONDU

Ochrana pamiatkového fondu je najzložitejšou súčasťou kultúrneho dedičstva, čo súvisí jednak s rôznorodosťou vlastníckych vzťahov, najmä však so špecifickými podmienkami ochrany a využitia (hnuteľný fond v interiéroch objektov, rôznorodé najmä architektonické pamiatky, historická zeleň, pamiatkové územia, kultúrna krajina). V súčasnosti je v kraji 635 nehnuteľných kultúrnych pamiatok, 1 mestská pamiatková rezervácia – Trnava so 143 pamiatkami, 1 pamiatková rezervácia ľudovej architektúry – Plavecký Peter s 28 pamiatkami a 5 pamiatkových zón – Hlohovec, Piešťany, Kopčany, Skalica, Sobotište – habánsky dvor. V Trnavskom kraji je celkom 1 264 pamiatkových objektov, hnuteľných pamiatok je 877 a pamiatkových predmetov 2 299.

Na Slovensku je asi 300 hradov. Trnavský samosprávny kraj eviduje celkom 6 hradov – hrad Šintava - Sereď, hrad Korlátka - Cerová-Lieskové, hrad Branč - Podbranč, hrad Ostrý Kameň - Buková, hrad Dobrá Voda - Dobrá Voda, Smolenický zámok - Smolenice.

Niektoré pamiatky a územia spĺňajú kritériá svetového kultúrneho dedičstva. Svetové dedičstvo predstavuje jedinečnú hodnotu, ktorá presahuje národné hranice a je dôležitá pre súčasné a budúce generácie celého ľudstva. Jeho permanentná ochrana má najvyššiu dôležitosť u medzinárodnej komunity ako celku. Predmetom predbežného výberu na zápis do zoznamu svetového dedičstva podľa dohovoru UNESCO je lokalita – pamiatky Veľkej Moravy: Slovenské hradisko v Mikulčiciach – Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch. V roku 2012 predložila Česká republika a Slovenská republika do Centra svetového dedičstva v Paríži spoločný nominačný projekt Pamiatky Veľkej Moravy – Slovanské hradište v Mikulčiciach a Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch na zápis do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch, predrománska cirkevná architektúra na Slovensku, bola navrhnutá do zoznamu Európskeho dedičstva.

Tabuľka č. 41 Právna ochrana pamiatkového fondu SR (počet pamiatkových objektov, z ktorých pozostávajú NKP)

Kraj	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Vyhlásené	Vyhlásené	Vyhlásené	Vyhlásené	Vyhlásené	Vyhlásené
	Zrušené	Zrušené	Zrušené	Zrušené	Zrušené	Zrušené

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Trnavský	15	2	7	12	3	10
	2	2	2	0	1	3

Zdroj: Koncepcia ochrany pamiatkového fondu - aktualizácia prílohovej časti k 31. 12. 2014

Tabuľka č. 42 Evidencia nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok (NKP) podľa krajov k 31. 12. 2014

Kraj	NKP	Pamiatkové objekty
Banskobystrický	1 849	2 683
Bratislavský	1 080	1 850
Košický	1 420	2 012
Nitriansky	602	1 329
Prešovský	2 692	3 938
Trenčiansky	604	1 226
Trnavský	635	1 264
Žilinský	983	1 699
Spolu za SR	9 865	16 001

Zdroj: Koncepcia ochrany pamiatkového fondu - aktualizácia prílohovej časti k 31. 12. 2014

V rámci Slovenska má Trnavský samosprávny kraj 6,4 % nehnuteľných kultúrnych pamiatok a 7,90 % pamiatkových objektov.

Navrhované lokality územia TTSK, zaradené do výberu na nomináciu na zápis do Zoznamu svetového dedičstva, tzv. „Predbežný zoznam svetového dedičstva“ k 31. 12. 2014:

- Pamiatky Veľkej Moravy - Slovanské hradisko v Mikulčiciach – Kostol sv. Margity Antiochijskej v Kopčanoch,
- Prírodná a kultúrna krajina dunajského regiónu,
- Pôvodné lúky a pasienky Slovenska.

ZARIADENIA NA VOĽNÝ ČAS A ZÁUJMOVÚ ČINNOSŤ

Podpora miestnych kultúrnych aktivít a kultúrneho života a dôkladné poznanie kultúrnych zdrojov územia sa stáva konkurenčnou výhodou, silnou stránkou a znakom rozvoja obcí. Úroveň zabezpečenia kultúry a prístupu k nej je značne variabilná od finančných podmienok a ľudských zdrojov, až po inštitucionálne podmienky jednotlivých sídiel a regiónov. Doteraz využívané nástroje už dosiahli limity svojho napredovania, a preto je potrebný ďalší komplexnejší rozvoj týchto nástrojov, čo bude možné dosiahnuť ich postupnou inováciou. Impulzy a inšpiráciu na rozvoj kultúry na miestnej a regionálnej úrovni možno nachádzať v oblasti informatizácie. Podpora kultúry a rozvoj miestnej a regionálnej kultúry, vzhľadom na svoj prierezový charakter, je prínosom pre viaceré oblasti spoločenského a hospodárskeho života. Východiskový stav v miestnej a regionálnej kultúre tvoria kreatívni ľudia a skúsenosti s realizáciou rôznorodých kultúrnych projektov, optimálne tvorivé prostredie na dôstojnú prezentáciu a konfrontáciu najzaujímavejších umeleckých výsledkov jednotlivcov a kolektívov – detí, mládeže a dospelých na prehliadkach, festivaloch a výstavách s domácou a zahraničnou účasťou.

Od roku 2009 do roku 2014 poklesol počet zariadení na voľný čas a záujmovú činnosť indexom 0,5. Vo všetkých okresoch v kraji sa výrazne znížil ich počet. Iba v okrese Skalica bol zaznamenaný nárast o jedno zariadenie, najvýraznejší pokles bol v okrese Dunajská Streda.

KINÁ

V TTSK sa nachádza popri množstve kín v mestách a obciach aj sieť multikín CINEMAX 3, ktoré sú v okresných mestách Trnava, Dunajská Streda a Skalica.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Tabuľka č. 43 Divadlá/sedadlá v TTSK

	2009		2010		2011		2012		2013		Index 2013/2009	
	Divadlá	Sedadlá	Divadlá	Sedadlá	Divadlá	Sedadlá	Divadlá	Sedadlá	Divadlá	Sedadlá	Divadlá	Sedadlá
SR	69	15 351	69	15 053	69	14 788	73	16 351	76	14 649	110,1	95,4
Kraj spolu	3	353	3	353	3	353	3	355	3	355	100	100,6
Streda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Galanta	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hlohovec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Piešťany	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Senica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Skalica	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trnava	3	353	3	353	3	353	3	355	3	355	100	100,6

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 44 Kultúrno - osvetové zariadenia v TTSK

SR/kraj/okres	2009	2010	2011	2012	2013	Index 2013/2009
SR	2 798	2 536	2 857	2 967	1 444	51,6
Kraj	407	402	286	294	164	40,3
Dunajská Streda	66	63	76	80	39	59,1
Galanta	56	66	36	37	17	30,4
Hlohovec	28	23	24	25	13	46,4
Piešťany	72	54	24	24	20	27,8
Senica	31	31	35	37	26	83,9
Skalica	31	32	21	21	12	38,7
Trnava	123	133	70	70	37	30,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 45 Múzeá a galérie v TTSK

	2009		2010		2011		2012		2013		Index 2013/2009	
	Múzeá	Galérie	Múzeá	Galérie	Múzeá	Galérie	Múzeá	Galérie	Múzeá	Galérie	Múzeá	Galérie
SR	186	35	205	36	188	37	247	35	266	35	143,0	100,0
Kraj	14	2	15	3	14	3	20	3	33	3	235,7	150,0
Dunajská Streda	4	0	4	0	3	0	3	0	3	0	75,0	0
Galanta	1	0	1	0	1	0	1	0	10	0	1000,0	0
Hlohovec	1	0	0	0	1	0	1	0	2	0	200,0	0
Piešťany	5	0	5	0	5	0	5	0	6	0	120,0	0
Senica	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	100,0
Skalica	2	0	3	0	3	0	9	0	9	0	450,0	0
Trnava	1	1	1	2	1	2	1	2	3	2	300,0	200,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 46 Počet zariadení na voľný čas a záujmovú činnosť pre deti a mládež

SR/Kraj/okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Index 2014/2009
SR	880	963	461	497	487	468	53,2
Kraj	68	79	32	35	33	36	52,9
Dunajská Streda	21	25	5	5	5	5	23,8
Galanta	9	14	9	9	8	8	88,9
Hlohovec	6	3	3	3	3	4	66,7
Piešťany	8	10	4	5	5	5	62,5
Senica	11	11	3	3	3	4	36,4
Skalica	5	5	5	7	6	6	120,0
Trnava	8	11	3	3	3	4	50,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Kultúra je vnímaná ako integrálny pilier vzdelanostnej spoločnosti, vytvárajúci nielen estetické a etické hodnoty, ale pôsobiaci aj ako sektor s perspektívnym ekonomickým potenciálom. V Stratégii rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020 sú štát, kultúra a ekonomika definované ako základné, vzájomne prepojené systémy tvorby hmotného a nehmotného bohatstva spoločnosti, ktoré, ak je spravodlivo distribuované, môže zásadným spôsobom prispievať ku kvalite života spoločnosti a každého jej člena. V aktuálnej trhovej situácii môžu byť práve inovácie a kreatívny potenciál faktorom, ktorý bude vplývať na tvorbu nových pracovných miest a uplatnenie absolventov na trhu práce. V rámci TTSK sa analyzoval existujúci potenciál a infraštruktúra pre kultúrny a kreatívny priemysel (KKP) s dôrazom na udržateľnú zamestnanosť a mobilitu, podporu kreatívnych talentov a podporu netechnologických inovácií, ale aj z pohľadu rozvoja regionálnej kultúry ako faktora utvárania identity a charakteru spoločnosti, udržania kontinuity prítomnosti s minulosťou, kultivácie človeka prostredníctvom vytvárania duchovných hodnôt.

KREATÍVNY PRIEMYSEL

Kultúrny a kreatívny sektor má, ako katalyzátor inovácií, značný potenciál pre zvýšenie tvorby hospodárskeho rastu a ako sektor má významný podiel na zamestnanosti.

Kreatívny priemysel má rovnako potenciál pre riešenie tvorby hospodárskeho rastu a tiež potenciál podieľať sa nemalou mierou na tvorbe nových pracovných miest, k čomu môžu prispieť aj atraktívnejšie podmienky pre kreativitu a tvorivosť, podporované regiónom a TTSK. Úspechy, dosiahnuté v oblasti kreatívneho priemyslu, sú primárne podmienené dostatkom kreatívneho ľudského potenciálu, zručnosti a tvorivosti, ktorá sa môže úspešne rozvíjať v priaznivých technologických, priestorových, sociálnych, podnikateľských a finančných podmienkach.

Oblasti, ktorých podpora by priniesla rozvoj KKP (nielen) v TTSK sú, okrem iných, oblasť inovatívnej remeselnej výroby, ktorá môže byť inšpirovaná našim kultúrnym dedičstvom (napríklad výrobkov z kože, skla či kovu), výroba šperkov, bižutérie, oblečenia či hračiek, vydávanie kníh, časopisov a periodík a podobne. V tejto oblasti sa môže uplatniť i sektor dizajnu. Potenciálom Trnavského samosprávneho kraja je aj kreativita a tvorivosť ľudských zdrojov, ktoré v súčinnosti s kultúrnymi zdrojmi tvorí kreatívny priemysel.

ŠPECIFICKÉ OBLASTI KREATÍVNEHO PRIEMYSLU V TTSK

Kreatívny priemysel Trnavy/Trnavského samosprávneho kraja sa môže, vzhľadom na svoje zameranie, rozvíjať najmä v nasledujúcich oblastiach:

- architektúra, vizuálne umenie a dizajn,
- hudba a scénické umenie,
- reklama, marketing a audiovizuálna tvorba,
- inovácie, nadväzujúce na pôvodnú remeselnú tvorbu.

V kultúrnom a kreatívnom priemysle bude v každej oblasti realizovaný inkubátor, akcelerátor a otvorený ateliér.

ŠPORT

Telesná kultúra je organizovaná alebo neorganizovaná, individuálna alebo skupinová činnosť, súvisiaca s telovýchovnou, turistickou, športovou a pohybovo – rekreačnou aktivitou. Súčasťou telesnej kultúry je aj príprava odborníkov, pôsobiach na úseku telesnej kultúry, vedeckovýskumná činnosť a zabezpečovanie zdravotných, materiálo – technických a iných podmienok na jej rozvoj. Šport, ako jedna zo zložiek telesnej kultúry, je špecifická, organizovaná pohybová, súťažná činnosť, zameraná na dosahovanie maximálnych výkonov.

Šport zohráva v živote každého človeka dôležitú úlohu. TTSK každoročne organizuje medzinárodnú paralympiádu pre telesne a zdravotne postihnutých športovcov, Župnú olympiádu

stredoškolskej mládeže TTSK, celoslovenskú olympiádu stredoškolskej mládeže Gaudeamus Igitur. Vo všetkých mestách a obciach kraja má šport, ako aj telesná kultúra všeobecne, veľkú podporu. Organizujú sa rôzne športové podujatia, ako napríklad Župný festival hudby, spevu a tanca stredoškolskej mládeže Trnavského samosprávneho kraja, medzinárodná olympiáda detí a mládeže Kalokagatia, Trnavské športové hry – súbor športových, atletických disciplín a netradičných športov, do ktorých sa zapájajú žiaci základných a stredných škôl mesta, Nonstop cyklojazda Trnava - Rysy, Veľká cena Trnavy - plavecké preteky, Futbalový turnaj mestských polícií, Cyklojazda občanov Trnavy a okolia, Medzinárodné futbalové turnaje, Festival bojových umení, Memoriál Karola Holoviča – medzinárodný hokejový turnaj žiakov, Grand prix Trnavia v tanečnom športe, stolnotenisové turnaje, rôzne behy a pochody na celom území kraja, tenisový turnaj vozičkárov, medzinárodný turnaj v zápasení na Žitnom ostrove. a mnohé iné. Trnavský samosprávny kraj každoročne finančne podporuje úspešné projekty, zamerané na šport, a koncom roka vyhlasuje najlepších športovcov roka, počnúc kategóriou žiakov až po dospelých. Súčasťou ankety vyhlasovania najlepších športovcov je i morálne oceňovanie zaslúžilých športových funkcionárov a pedagógov kraja.

Trnavský samosprávny kraj má bohaté zastúpenie rôznych druhov športu a veľmi úspešných športovcov nielen na národnom, ale i medzinárodnom športovom poli. Veľmi úspešná je športová strelba, futbalové kluby, hrajúce najvyššiu futbalovú súťaž (FC Spartak Trnava, DAC Dunajská Streda, ŠK Senica), hokejové kluby (HK Skalica, HK Trnava, ŠHK Piešťany, HK Senica), softbal (Panthers Trnava), stolný tenis a mnohé iné.

Významné osobnosti kraja, reprezentujúce Slovensko na medzinárodných podujatiach, majstrovstvách sveta, majstrovstvách Európy a olympijských hrách v sledovanom období: Libor Charfreitag – hod kladivom, Tomáš „Kid“ Kováč – box, Miroslav Karhan – futbal, Chovancová Katarína – golf, Richard Filip, Michel Miklák, Juraj Mikúš, Žigmund Pálffy, Branko Radivojevič – hokej, Jaroslav Brečka, Róbert Šara – jazdectvo, Mário Janča, Slavomír Kňazovický, Matej Michálek, Matej Rusnák – kanoistika, Daniel Hromek, Jozef Horváth, Andrej Mičianik, Lukáš Šimek – kickbox, Erik Kuna, Boris Šintál – kolky, Monika Simančíková – krasokorčuľovanie, Michal Púček – kulturistika, Matúš Hanzlík – lukostreľba, David Hanzalík, Milan Hanzalík – motorizmus, Katarína Tibenská – nohejbal, Miloš Bardiovský, Richard Csejtey, Vladislav Janovjak, Alena Kánová, Hana Kolníková, Radoslav Malenovský, Andrej Mészáros, Peter Mihálik, Karina Petrikovičová, Ján Riapoš, Veronika Vadovičová – paralympijské športy, Rudolf Siska – silový trojboj, Daniela Barteková, Vladimír Kopáček, Lenka Barteková – Kostecká, Marián Kovačócy, Veronika Sýkorová, Zuzana Štefečková, Erik Varga, Monika Zemková – strelba, Ľudmila Cervanová, Dominika Cibulková, Filip Horanský, Vivien Juhászová, Magdaléna Rybáriková, Chantal Škamlová – tenis, Lýdia Drahovská – triatlon.

Na území Trnavského samosprávneho kraja v Orechovej Potôni (okres Dunajská Streda) sa nachádza univerzálne a profesionálne motoristické zariadenie, ktoré je pilotným a dlhodobo jediným svojho druhu na území Slovenskej republiky. Súčasťou SLOVAKIA RING-u je prvý národný automotodrom, disponujúci homologizáciou medzinárodnej automobilovej federácie (FIA). Areál prináša okrem profesionálneho motoršportu aj jedinečnú šancu klientom zdokonaľiť svoje vodičské schopnosti, vyskúšať si rýchlu jazdu, precvičiť techniku, vychutnať si radosť zo slobody za volantom. Pretekárske tímy a agentúry získali ideálny priestor pre organizáciu kvalitného podujatia z každej stránky. Okruh spĺňa kritériá FIM a FIA pre organizovanie významných medzinárodných motoristických podujatí, vďaka čomu je miestom konania každoročných svetových podujatí ako: FIA WTCC, FIA GT Series, ADAC GT Masters, Veľká cena SR cestných automobilov, Alpe Adria Championship.

SWOT ANALÝZA: TERCIÁLNA SFÉRA

Silné stránky	Slabé stránky
- Dostupné finančné inštitúcie v kraji, - vhodné podmienky na rozvoj kultúrnych aktivít a uchovanie kultúrneho dedičstva, - rastúci počet návštevníkov múzeí/galérií, - digitalizácia zbierkových predmetov v múzeách a galériách, - dlhoročná tradícia osvetových stredísk, - ochrana pamiatkového fondu, - tradícia športu v mestách a na vidieku v najrozšírenejších športoch, - vhodné inštitucionálne podmienky pre podporu a rozvoj športu, - existencia stredných škôl so zameraním na šport, - existencia športových tried na základných školách, - podpora (nielen finančná) športu miestnymi a regionálnou samosprávou.	- Nerovnomerné rozmiestnenie bankomatov, hlavne na vidieku, - nízky počet súkromných kultúrnych inštitúcií, - klesajúci počet návštevníkov knižníc, - nedostatok finančných prostriedkov na regionálny rozvoj v oblasti kultúry, - klesajúci záujem o športové aktivity, pohybovú rekreáciu a turistiku, - nedostatok sponzorov v oblasti profesionálneho a amatérskeho športu.
Príležitosti	Ohrozenia
- Informovanosť/vzdelanie študentov vo finančnej sfére už na stredných školách, - zvýšenie možností čerpania zdrojov na rozvoj kultúry z rôznych grantov a iných zdrojov, - skvalitnenie expozícií múzeí a galérií, - zvýšenie atraktívnosti knižníc, - zlepšenie ponuky knižničných titulov, - poskytovanie kompletnejších kultúrnych služieb a kultúrno - vzdelávacích aktivít, - zlepšiť využitie prírodného potenciálu pre rozvoj športu, - vybudovať a dobudovať cyklistické trasy pre rozvoj cykloturistiky.	- Časté zmeny úrokových sadzieb, ovplyvňujúce cenu peňazí, pre subjekty v kraji, - nadmerná závislosť tvorby v kultúrnych inštitúciách na dostatku finančných zdrojov, - havarijné a kalamitné situácie, ohrozujúce budovy pre kultúru, - pokles záujmu o čítanie a využívanie knižnično - informačných služieb knižníc, - klesajúci záujem mládeže o šport, turistiku a pohybovú rekreáciu.

2.1.4 ZHODNOTENIE TRHU PRÁCE

MIERA NEZAMESTNANOSTI

Tabuľka č. 47 Miera evidovanej nezamestnanosti (v %)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Západné Slovensko	10,18	9,91	10,82	11,62	10,92	9,70
Trnavský kraj	8,37	8,17	8,88	9,43	9,16	8,03
Okres Dunajská Streda	9,29	11,01	11,62	12,96	11,78	10,34
Okres Galanta	6,16	6,29	6,52	7,20	6,75	5,43
Okres Hlohovec	7,65	7,87	9,43	9,12	9,36	7,87
Okres Piešťany	7,80	6,98	8,38	8,48	9,44	7,51
Okres Senica	12,99	10,92	10,90	11,76	12,49	11,25
Okres Skalica	11,55	8,76	8,42	8,68	8,87	8,27
Okres Trnava	6,24	6,15	7,31	7,56	6,73	6,44

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

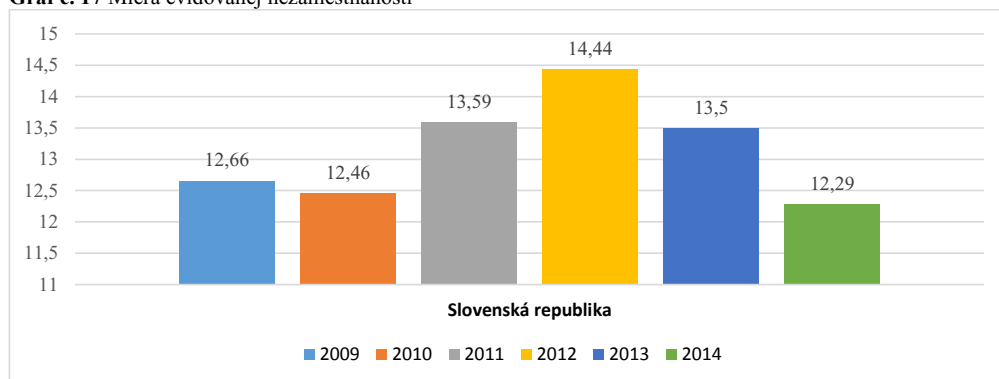
V porovnaní s priemerom Slovenskej republiky, ako aj so Západným Slovenskom, je evidovaná nezamestnanosť značne nižšia. Aj okresy s najvyššou mierou nezamestnanosti sú väčšinou pod priemerom SR. V rámci kraja majú najnižšiu nezamestnanosť okresy Galanta a Trnava. S najvyššou nezamestnanosťou trvale zápasia okresy Senica a Dunajská Streda.

Tabuľka č.48 Evidovaná nezamestnanosť na úradoch práce, sociálnych vecí a rodiny (SR)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Miera evidovanej nezamestnanosti z disponibilných uchádzačov o zamestnanie (v %)	11,4	12,5	13,2	13,6	14,1	12,8

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

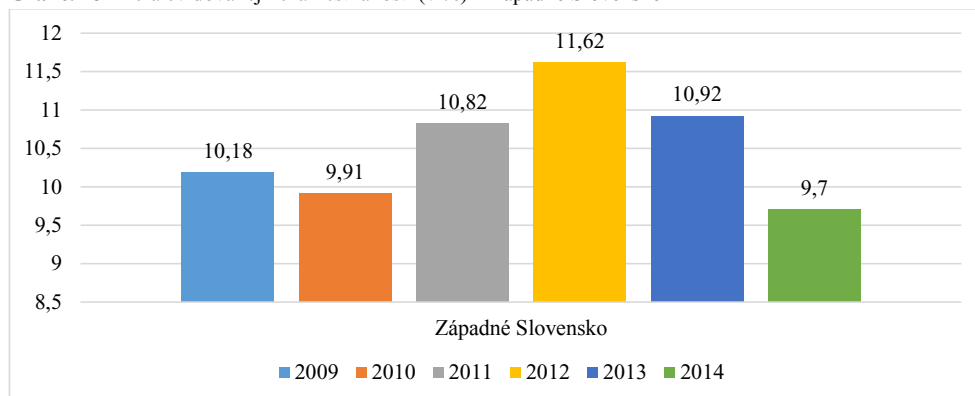
Graf č. 17 Miera evidovanej nezamestnanosti

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Miera evidovanej nezamestnanosti v SR počas sledovaných rokov kolísala, najvyššia bola v roku 2012, kedy dosiahla 14,44 %. V roku 2014 klesla na 12,29 %, čo bola najnižšia hodnota počas celého sledovaného obdobia.

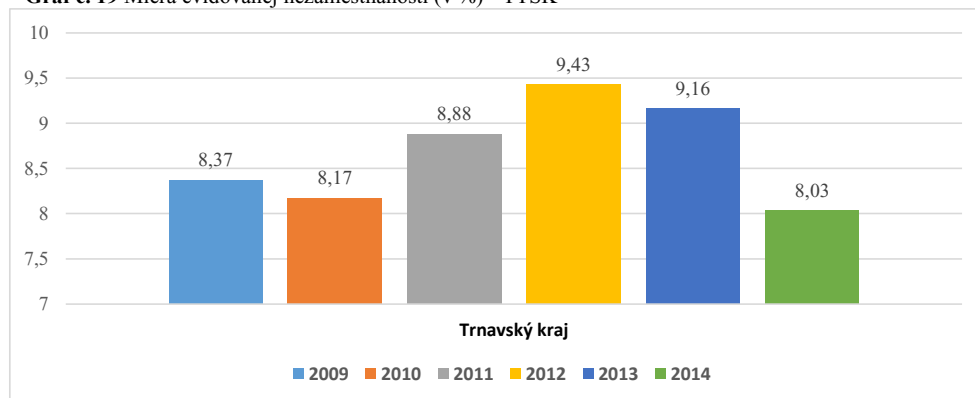
Graf č. 18 Miera evidovanej nezamestnanosti (v %) – Západné Slovensko

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Hodnoty nezamestnanosti na Západnom Slovensku kopírovali celoslovenský vývoj.

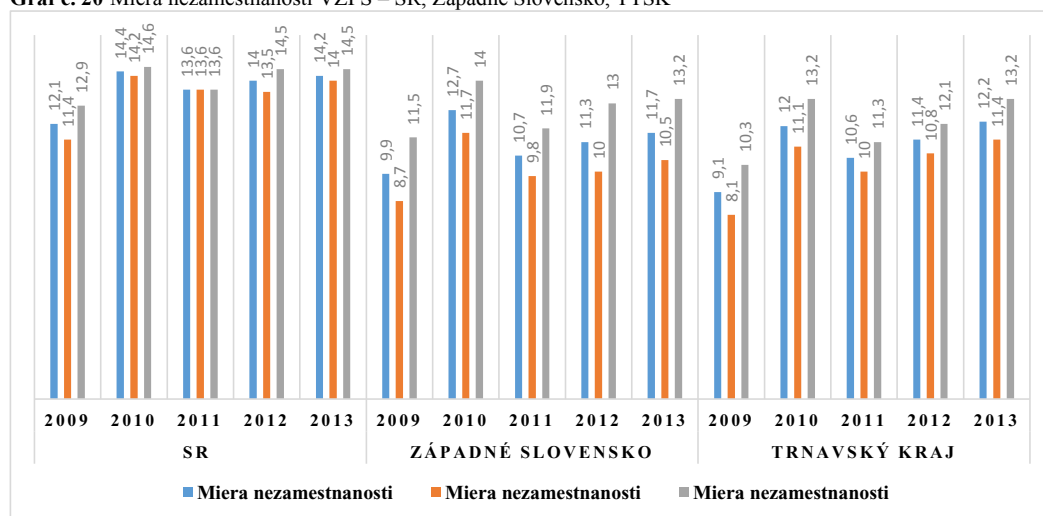
Graf č. 19 Miera evidovanej nezamestnanosti (v %) - TTSK

Zdroj: ŠU SR (DataCube)

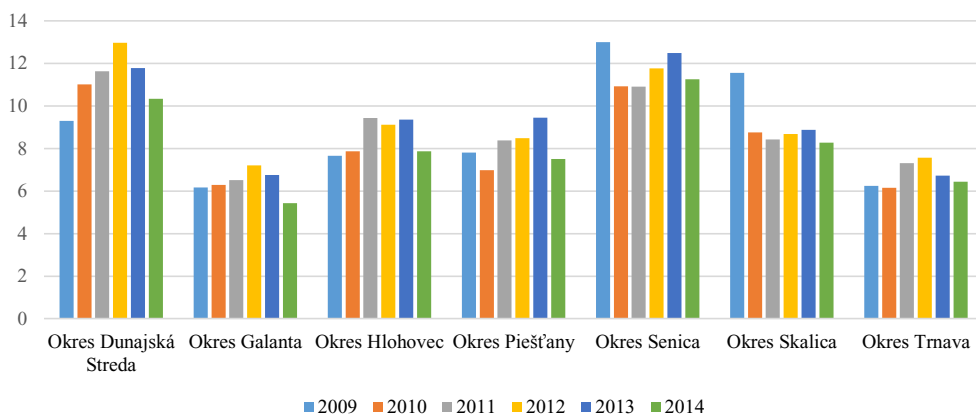
V päťročnom porovnaní evidovanej miery nezamestnanosti bol zaznamenaný v Trnavskom kraji kolísajúci trend. Najvyššia miera nezamestnanosti bola v roku 2012, kedy dosiahla 9,43 %. Ku koncu roka 2014 v TTSK dosiahla v priemere 8,03 %, čo bola najnižšia hodnota počas porovnávaného obdobia.

Graf č. 20 Miera nezamestnanosti VZPS – SR, Západné Slovensko, TTSK

Zdroj: ŠU SR (DataCube)

Graf č. 21 Miera evidovanej nezamestnanosti (v %) - okresy

Zdroj: ŠU SR (DataCube)

Najvyššia miera nezamestnanosti bola v okresoch Senica a Dunajská Streda, kde prekročila priemer Západného Slovenska. Najnižšiu nezamestnanosť dosiahli okresy Galanta a Trnava.

TTSK zaznamenal k 31. 12. 2014 medziročný pokles evidovanej miery nezamestnanosti na hodnotu 8,03 %, čím obsadil druhé miesto spomedzi krajov SR (za Bratislavským krajom, ktorý vykázal nezamestnanosť 6,13 %).

Najvyššia miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2014 bola zaznamenaná v okrese Senica. Nasledovali okresy Dunajská Streda, Skalica, Hlohovec a Piešťany. Najnižšiu mieru evidovanej nezamestnanosti si z dlhodobého hľadiska, spomedzi okresov Trnavského kraja, udržiavajú okresy Galanta, Trnava, pričom okres Galanta zaznamenal v roku 2014 jednu z najnižších mier evidovanej nezamestnanosti v rámci všetkých okresov Slovenska (nižšiu mali len okresy Bratislava I - 4,99 % a Bratislava V - 5,30 %).

Tabuľka č. 49 Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch TTSK k 31. 12. 2014

Okres	Miera evidovanej nezamestnanosti v %
Dunajská Streda	10,34
Galanta	5,43
Hlohovec	7,87
Piešťany	7,51
Senica	11,25
Skalica	8,27
Trnava	6,44
Trnavský kraj	8,03

Zdroj: ŠU SR (DataCube)

Tabuľka č. 50 Veková štruktúra uchádzačov o zamestnanie k 31. 12. 2014

Okres	15-24 roční	% podiel	25 - 34 roční	% podiel	35-49 roční	% podiel	50 a viac roční	% podiel	Spolu
Dunajská Streda	1 295	17,46	1 714	23,10	2 598	35,02	1 812	24,42	7 419
Galanta	603	19,46	665	21,46	972	31,36	859	27,72	3 099
Hlohovec	414	20,42	480	23,68	623	30,74	510	25,16	2 027
Piešťany	477	17,58	683	25,17	855	31,50	699	25,76	2 714
Senica	691	17,83	908	23,43	1 287	33,20	990	25,54	3 876
Skalica	445	19,94	509	22,80	749	33,56	529	23,70	2 232
Trnava	880	18,86	1 140	24,43	1 498	32,10	1 149	24,62	4 667

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres	15-24 roční	% podiel	25 - 34 roční	% podiel	35-49 roční	% podiel	50 a viac roční	% podiel	Spolu
TTSK	4 805	18,46	6 099	23,43	8 582	32,96	6 548	25,15	26 034

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

S nezamestnanosťou a ekonomickou aktivitou obyvateľov súvisí aj aspekt chudoby. V TTSK je stúpajúci počet ľudí zasiahnutých chudobou. Z údajov ŠÚ SR, realizovaného pre EU SILC, je v rokoch 2010 – 2012 evidentný nárast počtu osôb, ktoré sa ocitli pod hranicou chudoby. V roku 2013 žilo v TTSK 51 109 obyvateľov pod hranicou chudoby, čo predstavuje 9,2 % z celkového počtu obyvateľov.

Tabuľka č. 51 Domácnosti v TTSK - osoby pod hranicou chudoby v jednotlivých rokoch

Osoby pod hranicou chudoby - 60% mediánu						
rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Trnavský kraj	38 287	44 622	37 884	52 547	59 090	51 109

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube), EU SILC

PRIEMERNÁ MESAČNÁ NOMINÁLNA MZDA

Štatistický úrad Slovenskej republiky každoročne svojim vyhlásením potvrdzuje výšku priemernej mesačnej nominálnej mzdy zamestnanca hospodárstva SR. Údaj je vypočítaný podľa štvrťročného štatistického výkazníctva bez podnikateľských príjmov, vrátane plátov ozbrojených zložiek, vrátane profesionálnych vojakov, údaje sú upravené o štatistický odhad neevidovanej mzdy.

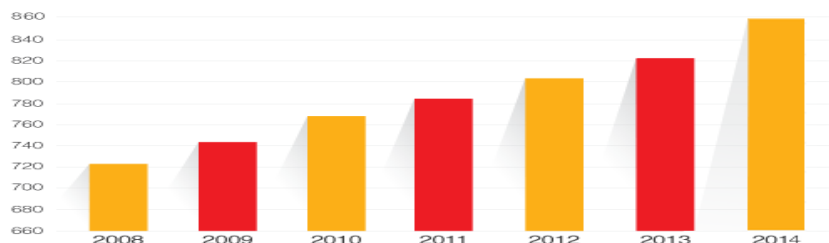
Tabuľka č. 52 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca hospodárstva SR, index

Rok	priemerná mzda	Index nominálnej mzdy (r. o.m. r. = 100)
2009	745	103
2010	769	103,2
2011	786	102,2
2012	805	102,4
2013	824	102,4
2014	858	104,1

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Priemerná nominálna mesačná mzda v Slovenskej republike sa v priebehu sledovaných rokov 2009 – 2014 zvyšovala viac-menej rovnomerne zo 745 € na 858 €. Najväčší nárast bol zaznamenaný v roku 2014 o 34 €.

Graf č. 22 Priemerná mzda od roku 2008

Zdroj: www.profesia.sk

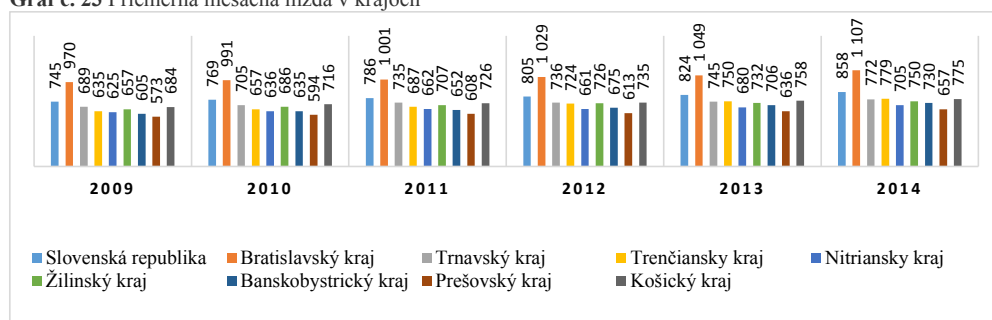
Tabuľka č. 53 Priemerná mesačná mzda v krajoch (v €)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Územie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	745	769	786	805	824	858
Bratislavský kraj	970	991	1 001	1 029	1 049	1 107
Trnavský kraj	689	705	735	736	745	772
Trenčiansky kraj	635	657	687	724	750	779
Nitriansky kraj	625	636	662	661	680	705
Zilinský kraj	657	686	707	726	732	750
Banskobystrický kraj	605	635	652	675	706	730
Prešovský kraj	573	594	608	613	636	657
Košický kraj	684	716	726	735	758	775

Zdroj: ŠÚ SR Trnava

Graf č. 23 Priemerná mesačná mzda v krajocho

Zdroj: ŠÚ SR

V porovnaní krajov sa v sledovaných rokoch TTSK strieda na druhom a treťom mieste s Košickým samosprávnym krajom. Priemerná mesačná mzda je v nich nižšia ako celoslovenský priemer. Neporovnateľne vyššia mzda je v Bratislavskom samosprávnom kraji. Vybudovanie jeho pozície ako ekonomicky najvýznamnejšieho kraja spôsobila dostupnosť ekonomicky významných podnikov, organizácií, centrálnych inštitúcií, prílív zahraničného kapitálu a pod. Naopak najnižšiu priemernú mzdu zarobili zamestnanci v Prešovskom kraji.

Tabuľka č. 54 Priemerná mesačná mzda podľa odvetví (roky 2010 – 2014)

1. časť	2010							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Spolu	787	670	726	815	734	692	815	898
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	625	624	397	714	662	645	638	776
Priemysel spolu	913	777	908	898	748	721	929	1 043
Ťažba a dobývanie	976	D	711	D	1 080	842	1 335	911
Priemyselná výroba	873	772	949	907	725	710	922	915
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 597	1 249	897	1 014	1 233	765	D	1 796
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	926	699	520	642	900	615	561	1 389
Stavebníctvo	825	802	699	789	726	860	837	927
Veľkoobchod a maloobchod, oprava mot. vozidiel a motocyklov	680	535	505	546	808	697	800	766

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

1. časť	2010							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Doprava a skladovanie	682	681	659	767	594	590	646	741
Ubytovacie a stravovacie služby	475	D	D	461	479	550	D	465
Informácie a komunikácia	1 164	1 059	875	D	1 194	1 147	D	1 221
Finančné a poisť. činn.	1 018	995	973	1 008	864	974	1 063	1 175
Činnosti v oblasti nehnuteľností	751	742	D	D	723	800	D	581
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 233	523	425	D	845	869	525	1 721
Administratívne a podporné služby	545	541	D	695	996	326	759	547
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	812	699	678	1 032	735	772	776	930
Vzdelávanie	640	583	625	651	649	642	561	685
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	647	569	719	580	676	609	514	756
Umenie, zábava a rekreácia	634	651	719	485	640	473	D	619
Ostatné činnosti	510	484	547	476	438	369	D	524

Poznámka : D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR

2. časť	2011							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Spolu	815	706	739	878	739	739	845	934
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	731	695	659	852	618	724	747	853
Priemysel spolu	936	797	830	904	844	786	1 010	1 120
Ťažba a dobývanie	1 077	D	D	D	D	895	1 549	972
Priemyselná výroba	911	794	865	932	831	775	1 001	1 015
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 394	D	849	952	1 051	834	D	1 593
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	879	706	584	676	916	718	704	1 372
Stavebníctvo	791	895	614	796	728	996	554	976
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	702	592	627	608	631	744	712	832
Doprava a skladovanie	748	737	729	817	729	725	706	742
Ubytovacie a stravovacie služby	560	643	365	538	358	602	735	571
Informácie a komunikácia	970	620	D	D	1 222	D	1 031	954
Finančné a poisťov. činnosti	1 132	1 147	1 126	1 095	969	1 033	1 183	1 231
Činnosti v oblasti nehnuteľností	738	864	D	D	870	763	D	629

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

2. časť	2011							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Odborné, vedecké a technické činnosti	901	490	386	286	588	D	564	1 365
Administratívne a podporné služby	639	528	546	814	1 006	376	611	634
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	903	788	777	1 682	778	730	837	956
Vzdelávanie	686	642	676	672	679	668	571	766
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	679	579	729	646	679	680	603	796
Umenie, zábava a rekreácia	629	625	636	492	629	511	443	640
Ostatné činnosti	639	616	629	D	502	1 828	D	586

Poznámka : D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR

3. časť	2012							
	TTSK	DS	GA	HC	PY	SE	SK	TT
Spolu	831	722	739	889	750	766	853	957
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	767	692	734	789	750	758	759	896
Priemysel spolu	930	801	853	925	817	822	939	1 088
Ťažba a dobývanie	1 100	D	D	D	D	D	D	D
Priemyselná výroba	899	799	862	951	812	818	933	983
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 438	D	852	1 000	D	872	D	1 629
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	962	713	629	734	858	754	D	1 367
Stavebníctvo	769	626	698	900	724	960	633	916
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	769	668	702	648	661	769	816	929
Doprava a skladovanie	745	739	692	827	689	771	692	758
Ubytovacie a stravovacie služby	570	D	D	D	504	520	883	481
Informácie a komunikácia	1 045	782	D	D	D	D	D	1 093
Finančné a poisťovacie činnosti	1 137	1 113	1 106	1 141	947	1 054	1 096	1 282
Činnosti v oblasti nehnuteľností	966	1 008	D	D	1 484	878	D	958
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 072	476	418	D	651	D	D	1 580
Administratívne a podporné služby	593	842	444	788	862	369	547	607
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	948	722	838	1 921	726	830	973	1 033
Vzdelávanie	719	668	677	698	667	716	655	791
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	720	631	595	701	707	627	670	956
Umenie, zábava a	741	708	663	495	651	583	465	808

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

3. časť	2012							
	TTSK	DS	GA	HC	PY	SE	SK	TT
rekreácia								
Ostatné činnosti	617	490	594	D	595	D	1 143	566

Poznámka : D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR

4. časť	2013							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Spolu	841	725	735	815	800	778	895	964
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	793	750	606	D	846	797	774	912
Priemysel spolu	973	860	848	867	871	897	1 018	1 114
Ťažba a dobývanie	1 104	D	D	D	D	D	D	D
Priemyselná výroba	950	858	858	877	867	902	1 018	1 049
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 421	1 233	957	D	D	914	D	1 527
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	956	770	621	761	897	D	D	1 281
Stavebníctvo	805	660	680	D	809	1 110	590	930
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	744	592	726	721	707	803	766	881
Doprava a skladovanie	733	747	667	790	668	763	715	758
Ubytovacie a stravovacie služby	527	D	D	D	383	D	D	513
Informácie a komunikácia	1 075	760	877	D	1 219	D	D	1 226
Finančné a poisťovacie činnosti	1 113	1 110	1 079	1 049	1 008	1 031	1 153	1 208
Činnosti v oblasti nehnuteľností	822	710	D	D	1 279	771	D	907
Odborné, vedecké a technické činnosti	924	421	401	D	779	D	D	1 261
Administratívne a podporné služby	634	406	511	660	808	498	483	737
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	886	752	797	1 021	734	821	837	987
Vzdelávanie	732	706	688	725	715	678	681	797
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	759	634	634	702	785	D	748	927
Umenie, zábava a rekreácia	538	624	755	142	549	566	503	531
Ostatné činnosti	617	503	555	D	652	601	D	603

Poznámka : D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR

5. časť	2014							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Spolu	892	768	769	887	841	819	960	1 036

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

5. časť	2014							
	TTSK	DS	GA	HC	PN	SE	SK	TT
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	826	768	645	878	873	832	862	947
Priemysel spolu	1 028	859	882	946	912	917	1 085	1 216
Ťažba a dobývanie	1 043	D	D	-	D	927	D	D
Priemyselná výroba	1 006	849	890	956	910	922	1 087	1 151
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	1 496	1 360	1 032	1 164	996	983	913	1 644
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	991	D	D	752	D	800	D	D
Stavebníctvo	803	645	696	918	802	1 032	586	959
Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	803	681	745	786	757	904	815	937
Doprava a skladovanie	791	842	744	830	694	774	761	806
Ubytovacie a stravovacie služby	550	777	D	D	551	D	767	465
Informácie a komunikácia	1 142	695	987	D	1 361	D	D	1 309
Finančné a poisťovacie činnosti	1 209	1 240	1 215	1 215	1 034	1 189	1 215	1 330
Činnosti v oblasti nehnuteľností	928	836	D	-	1 488	796	D	1 066
Odborné, vedecké a technické činnosti	1 056	467	434	111	820	409	746	1 433
Administratívne a podporné služby	659	437	549	757	1 037	411	473	713
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	928	766	859	1 077	789	833	893	1 049
Vzdelávanie	798	763	756	795	754	738	739	875
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	802	671	707	776	793	702	824	989
Umenie, zábava a rekreácia	636	630	674	439	715	585	509	641
Ostatné činnosti	624	639	589	508	541	553	899	562

Poznámka : D – dôverný údaj
Zdroj: ŠÚ SR

Priemerná nominálna mesačná mzda za rok 2014 v Trnavskom kraji v podnikoch s počtom zamestnancov nad 20 dosiahla 885 €. Medziročne tak vzrástla o 5,1 %, čo predstavuje 43 €. Vyššia ako krajský priemer bola mesačná mzda v okresoch Trnava 1 047 €, Hlohovec 978 €, Skalica 922 € a Piešťany 887 €. V ostatných okresoch sa pohybovala od 717 € v okrese Senica, 718 € v okrese Dunajská Streda do 789 € v okrese Galanta. Vo všetkých okresoch bola v roku 2014 priemerná mzda medziročne vyššia, a to s najvyšším prírastkom 9,2 % v okrese Piešťany. Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy bola v odvetviach odborné, vedecké a technické činnosti 2 001 €, ďalej informačné a komunikačné činnosti 1 218 €, finančné a poisťovacie činnosti 1 186 €, priemyselná výroba 1 016 €, verejná správa a povinné sociálne zabezpečenie

989 € a dodávka elektriny, plynu, pary 965 €. V zostávajúcich činnostiach bola mzda nižšia ako priemer za Trnavský kraj. Najnižšiu mzdu mali zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách 527 € a ďalej v ostatných činnostiach 547 €, v administratívnych a podporných službách 635 €, umení, zábave a rekreácii 640 €, v činnostiach v oblasti nehnuteľností 665 €, v doprave a skladovaní 695 €.

Relatívne najrýchlejšie rástla priemerná nominálna mesačná mzda v odborných, vedeckých a technických činnostiach, až o 56,1 %, ďalej v administratívnych a podporných službách o 17,6 % a v stavebníctve o 11,8 %. Klesla v informačných a komunikačných činnostiach (o 26 %), v dodávke elektriny, plynu, pary (o 22,9 %), doprave a skladovaní (o 7,2 %), ostatných činnostiach (o 3,9 %), ťažbe a dobývaní (o 1,3 %), vo finančných a poisťovacích činnostiach (o 0,9 %) a v umení, zábave a rekreácii (o 0,4 %).

EKONOMICKY AKTÍVNE OBYVATELSTVO

Ekonomicky aktívni obyvatelia predstavujú zdroj pracovnej sily v kraji, ktorý je dôležitým potenciálom pre ekonomický rozvoj územia. Do tejto skupiny sú zahrnuté, podľa výberového zisťovania pracovných síl, osoby vo veku od 15 rokov zamestnané i nezamestnané. Počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva v priebehu 5 sledovaných rokov (2009 - 2013) v Trnavskom kraji, ako aj na Západnom Slovensku, klesol, na rozdiel od priemeru Slovenska, kde bol zaznamenaný mierny nárast. Tak isto klesol aj počet pracujúcich, tak mužov ako i žien. Naopak, ako je vidno z tabuľky, sa vo všetkých sledovaných údajoch zvýšil počet nezamestnaných osôb. Vývoj v našom kraji je v podstate porovnateľný s vývojom na Západnom Slovensku ako aj s priemerom Slovenska.

Tabuľka č. 55 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo

Kraj	rok	ekonomicky aktívne obyvateľstvo			z toho					
					pracujúci			nezamestnaní		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR spolu	2009	2690,0	1497,1	1192,9	2365,8	1326,4	1039,4	324,2	170,8	153,5
	2010	2706,5	1497,4	1209,2	2317,5	1284,5	1033,0	389,0	212,8	176,2
	2011	2680,0	1495,7	1184,2	2315,3	1292,2	1023,1	364,6	203,5	161,1
	2012	2706,5	1507,2	1199,2	2329,0	1303,5	1025,5	377,5	203,8	173,8
	2013	2715,3	1505,8	1209,5	2329,3	1295,3	1034,0	386,0	210,4	175,6
Západné Slovensko	2009	946,6	524,3	422,3	852,0	478,5	373,5	94,6	45,8	48,8
	2010	957,7	530,9	426,8	836,3	469,0	367,4	121,4	62,0	59,4
	2011	929,0	518,1	410,9	829,8	467,7	362,2	99,2	50,5	48,7
	2012	934,6	521,9	412,8	828,9	469,6	359,2	105,8	52,2	53,5
	2013	934,2	519,6	414,6	824,8	465,0	359,8	109,4	54,6	54,8
Trnavský kraj	2009	300,7	165,8	134,9	273,3	152,3	120,9	27,5	13,5	13,9
	2010	304,1	167,3	136,8	267,5	148,7	118,8	36,6	18,6	18,1
	2011	293,5	161,7	131,8	262,5	145,6	116,9	31,0	16,1	14,9
	2012	295,8	163,6	132,2	262,2	145,9	116,3	33,7	17,7	15,9
	2013	298,2	163,3	135,0	261,8	144,6	117,2	36,4	18,7	17,8

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Tabuľka č. 56 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v %

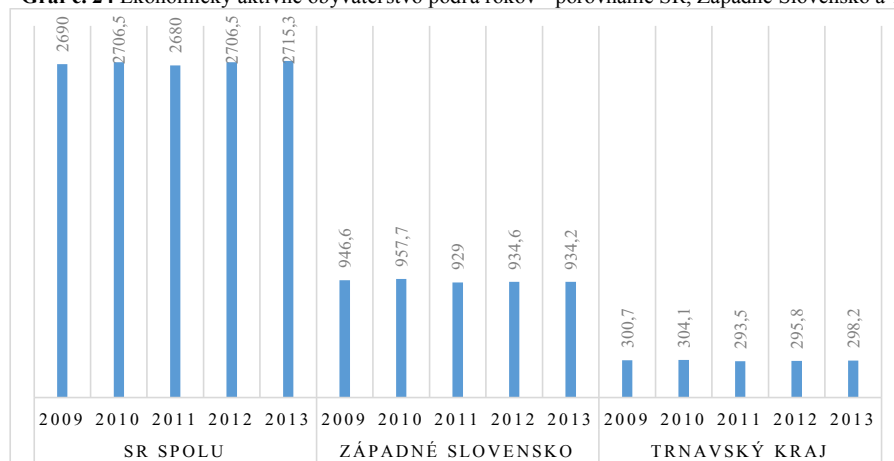
Kraj	rok	ekonomicky aktívne obyvateľstvo			z toho					
					pracujúci			nezamestnaní		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR spolu	2009	58,9	68,1	50,3	60,1	67,6	52,8	12,1	11,4	12,9
	2010	59,0	67,8	50,8	58,8	65,2	52,3	14,4	14,2	14,6
	2011	58,8	68,1	50,1	59,3	66,1	52,5	13,6	13,6	13,6
	2012	59,2	68,4	50,7	59,7	66,7	52,7	14,0	13,5	14,5

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Kraj	rok	ekonomicky aktívne obyvateľstvo			z toho					
		spolu	muži	ženy	pracujúci			nezamestnaní		
					spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
Západné Slovensko	2013	59,3	68,1	51,0	59,9	66,4	53,3	14,2	14,0	14,5
	2009	58,9	67,6	50,8	62,2	69,7	54,8	9,9	8,7	11,5
	2010	59,5	68,2	51,3	61,1	68,2	54,0	12,7	11,7	14,0
	2011	58,5	67,5	50,1	61,8	69,3	54,3	10,7	9,8	11,9
	2012	58,8	67,9	50,3	61,9	69,6	54,1	11,3	10,0	13,0
Trnavský kraj	2013	58,8	67,5	50,6	61,8	69,1	54,4	11,7	10,5	13,2
	2009	62,6	71,5	54,4	66,1	73,5	58,7	9,1	8,1	10,3
	2010	63,0	71,6	54,9	64,5	71,3	57,6	12,0	11,1	13,2
	2011	61,5	70,0	53,6	64,6	71,2	57,8	10,6	10,0	11,3
	2012	61,8	70,6	53,6	64,5	71,2	57,6	11,4	10,8	12,1
	2013	62,2	70,3	54,6	64,5	70,7	58,2	12,2	12,2	13,2

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Graf č. 24 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa rokov - porovnanie SR, Západné Slovensko a TTSK

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Tabuľka č. 57 Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa pohlavia v tis. osobách, miera aktivity v % (SR 2009 - 2014)

Muži a ženy spolu	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obyvateľstvo spolu	5 409,5	5 421,8	5 392,4	5 404,3	5 410,8	5 415,9
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	2 690,0	2 706,5	2 680,0	2 706,5	2 715,3	2 721,8
Pracujúci	2 365,8	2 317,5	2 315,3	2 329,0	2 329,3	2 363,0
Nezamestnaní	324,2	389,0	364,6	377,5	386,0	358,7
Miera ekonomickej aktivity (%)	58,9	59,0	58,8	59,2	59,3	59,4
Muži						
Obyvateľstvo spolu	2 628,1	2 635,1	2 625,2	2 631,8	2 636,0	2 639,1
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	1 497,1	1 497,4	1 495,7	1 507,2	1 505,8	1 510,0
Pracujúci	1 326,4	1 284,5	1 292,2	1 303,5	1 295,3	1 316,4
Nezamestnaní	170,8	212,8	203,5	203,8	210,4	193,6
Miera ekonomickej aktivity (%)	68,1	67,8	68,1	68,4	68,1	68,2
Ženy						
Obyvateľstvo spolu	2 781,4	2 786,6	2 767,3	2 772,6	2 774,9	2 776,9
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	1 192,9	1 209,2	1 184,2	1 199,2	1 209,5	1 211,8
Pracujúci	1 039,4	1 033,0	1 023,1	1 025,5	1 034,0	1 046,7
Nezamestnaní	153,5	176,2	161,1	173,8	175,6	165,1
Miera ekonomickej aktivity (%)	50,3	50,8	50,1	50,7	51,0	51,1

Zdroj: ŠÚ SR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Miera aktivity v % je počas sledovaných rokov v rámci Slovenska stabilná. Štatistika nevykazuje podstatné rozdiely ani pri porovnaní mužov a žien.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje ekonomicky aktívne obyvateľstvo rozdelené na preproduktívny, produktívny a poproduktívny vek.

Tabuľka č. 58 Ekonomická aktivita obyvateľstva podľa pohlavia v tis. osobách, miera aktivity v %

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži a ženy spolu						
Obyvateľstvo spolu	5 409,5	5 421,8	5 392,4	5 404,3	5 410,8	5 415,9
Obyvateľstvo v predproduktívnom veku	839,8	832,5	831,6	832,6	830,6	829,9
Obyvateľstvo v produktívnom veku	3 917,2	3 926,9	3 882,4	3 881,1	3 870,0	3 852,9
Obyvateľstvo v poproduktívnom veku	652,4	662,4	678,4	690,7	710,2	733,1
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	2 690,0	2 706,5	2 680,0	2 706,5	2 715,3	2 721,8
Muži						
Obyvateľstvo spolu	2 628,1	2 635,1	2 625,2	2 631,8	2 636,0	2 639,1
Obyvateľstvo v predproduktívnom veku	430,4	426,9	426,9	427,1	426,2	425,8
Obyvateľstvo v produktívnom veku	1 954,6	1 961,1	1 943,8	1 944,5	1 940,6	1 933,6
Obyvateľstvo v poproduktívnom veku	243,2	247,2	254,5	260,1	269,2	279,7
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	1 497,1	1 497,4	1 495,7	1 507,2	1 505,8	1 510,0
Ženy						
Obyvateľstvo spolu	2 781,4	2 786,6	2 767,3	2 772,6	2 774,9	2 776,9
Obyvateľstvo v predproduktívnom veku	409,5	405,6	404,6	405,4	404,4	404,2
Obyvateľstvo v produktívnom veku	1 962,6	1 965,8	1 938,7	1 936,6	1 929,4	1 919,2
Obyvateľstvo v poproduktívnom veku	409,3	415,2	424,0	430,6	441,0	453,5
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo spolu	1 192,9	1 209,2	1 184,2	1 199,2	1 209,5	1 211,8

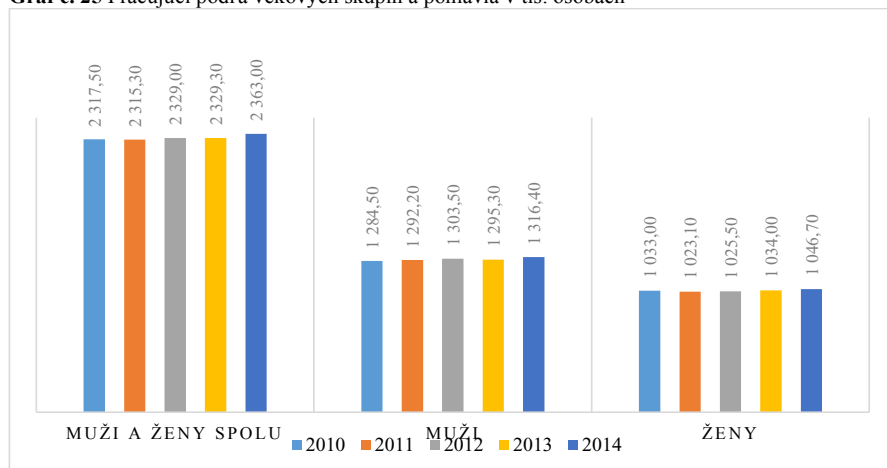
Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Tabuľka č. 59 Pracujúci podľa vekových skupín a pohlavia v tis. osobách

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži a ženy spolu						
Vekové skupiny spolu		2 317,5	2 315,3	2 329,0	2 329,3	2 363,0
15 - 19 rokov		9,0	7,5	8,3	7,3	8,4
20 - 24 rokov		154,2	143,2	138,2	136,7	140,2
25 - 29 rokov		309,5	295,1	295,8	286,9	286,3
30 - 34 rokov		343,9	334,9	330,6	325,2	313,0
Muži						
Vekové skupiny spolu		1 284,5	1 292,2	1 303,5	1 295,3	1 316,4
15 - 19 rokov		5,2	4,5	4,7	4,5	6,1
20 - 24 rokov		90,6	90,8	84,9	83,6	87,6
25 - 29 rokov		177,1	170,9	174,3	165,2	166,1
30 - 34 rokov		202,2	200,4	200,5	198,5	190,1
Ženy						
Vekové skupiny spolu		1 033,0	1 023,1	1 025,5	1 034,0	1 046,7
15 - 19 rokov		3,8	3,0	3,6	2,8	2,3
20 - 24 rokov		63,5	52,4	53,3	53,2	52,6
25 - 29 rokov		132,5	124,2	121,5	121,7	120,2
30 - 34 rokov		141,8	134,5	130,1	126,7	122,9

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Graf č. 25 Pracujúci podľa vekových skupín a pohlavia v tis. osobách

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Podľa posledného sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) v roku 2011 žilo v TTSK celkom 554 741 osôb, z toho 281 815 ekonomicky aktívnych (EAO), čo predstavuje 50,8 %, čo je o 2,1 % viac ako je priemer SR. Medzi krajinami je TTSK na druhom mieste za Bratislavským samosprávnym krajom.

Najväčší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva má okres Galanta (52,6 %), nasleduje okres Dunajská Streda (52,0 %), okres Skalica (51,0 %), okres Senica (50,9 %), okres Trnava (49,8 %), okres Hlohovec (49,62 %), najmenej okres Piešťany (48,6 %).

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja 2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie

20

Územie	Počet obyv.	Trvalo bývajúce obyvateľstvo vo spolu	Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16 rokov (nar. po 20. 05. 1995)	Iná	Nezistená
SR	5 397 036	2 060 216	100 273	26 478	118 348	443 085	220 111	152 642	25 828	1 063 760	5 401	887 444	33 583	259 867	2 630 052
v %	100	38,2	1,9	0,5	2,2	8,2	4,1	2,8	0,5	19,7	0,1	16,4	0,6	4,8	48,7
Kraje															
BA	602 436	268 988	20 806	2 799	14 470	28 681	19 305	19 616	3 365	116 916	788	87 052	4 647	15 003	321 274
v %	100	44,7	3,5	0,5	2,4	4,8	3,2	3,3	0,6	19,4	0,1	14,4	0,8	2,5	53,3
TT	554 741	233 522	10 154	2 719	12 424	35 420	22 587	13 679	3 129	112 004	858	82 427	3 838	21 980	281 815
v %	100	42,1	1,8	0,5	2,2	6,4	4,1	2,5	0,6	20,	0,2	14,9	0,7	4,0	50,8
TN	594 328	244 487	10 542	2 920	12 893	34 639	26 104	16 462	2 042	126 935	465	85 331	3 304	28 204	292 588
v %	100	41,1	1,8	0,5	2,2	5,8	4,4	2,8	0,3	21,4	0,1	14,4	0,6	4,7	49,2
NT	689 867	270 716	10 991	3 265	14 656	57 489	27 265	18 549	3 985	150 063	836	100 811	4 903	26 338	342 461
v %	100	39,2	1,6	0,5	2,1	8,3	4,0	2,7	0,6	21,8	0,1	14,6	0,7	3,8	49,6
ZA	688 851	271 694	11 472	4 015	17 195	45 321	33 592	20 743	2 556	133 015	601	118 041	4 192	26 414	332 502
v %	100	39,4	1,7	0,6	2,5	6,6	4,9	3,0	0,4	19,3	0,1	17,1	0,6	3,8	48,3
BB	660 563	232 986	11 474	3 078	12 630	70 717	24 742	16 591	2 576	134 924	595	105 144	3 792	41 314	318 255
v %	100,0	35,3	1,7	0,5	1,9	10,7	3,7	2,5	0,4	20,4	0,1	15,9	0,6	6,3	48,2
PO	814 527	275 488	11 704	4 102	18 524	83 813	37 757	25 573	4 253	144 955	621	161 051	4 623	42 063	375 107
v %	100,0	33,8	1,4	0,5	2,3	10,3	4,6	3,1	0,5	17,8	0,1	19,8	0,6	5,2	46,1
KE	791 723	262 335	13 130	3 580	15 556	87 005	28 759	21 429	3 922	144 948	637	147 587	4 284	58 551	366 050
v %	100,0	33,1	1,7	0,5	2,0	11,0	3,6	2,7	0,5	18,3	0,1	18,6	0,5	7,4	46,2
Okresy															
DS	116 492	49 179	2 017	573	2 969	8 828	4 546	2 629	952	21 896	421	17 545	1 246	3 691	60 597
GA	93 594	40 737	1 528	424	2 206	6 538	3 832	2 023	682	19 057	181	13 731	739	1 916	49 227
HC	45 761	18 908	726	239	959	2 834	1 886	1 219	172	9 676	33	6 933	240	1 936	22 707
PY	63 152	25 469	1 622	245	1 286	3 323	2 528	1 840	324	13 998	42	8 658	363	3 454	30 659
SE	60 504	24 787	977	317	1 327	4 689	2 541	1 269	222	12 491	41	9 381	367	2 095	30 770
SI	46 671	19 764	741	240	1 020	3 066	1 993	1 163	193	9 486	40	7 307	231	1 427	23 811
TT	128 567	54 678	2 543	681	2 657	6 142	5 261	3 536	584	25 400	100	18 872	652	7 461	64 044

Tabuľka č. 60 Ekonomická aktivita

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Formátované: Vycentrovane,
Orámovanie: Dole: (Jednoduché,
Automaticky, 0,5 b Šírka čiary)

Medzi ekonomicky neaktívne obyvateľstvo sú zaradení študenti, dôchodcovia (starobní, invalidní) osoby na rodičovskej dovolenke.

Tabuľka č. 61 Ekonomicky neaktívne obyvateľstvo

Kraj	rok	ekonomicky neaktívne obyvateľstvo od 15 rokov			z toho								
					študenti			dôchodcovia (starobní, invalidní)			osoby na rodičovskej dovolenke		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR spolu	2009	1879,7	700,7	1179,0	543,6	262,2	281,5	1043,9	382,5	661,5	77,0	0,4	76,6
	2010	1882,8	711,0	1171,8	535,3	260,1	275,2	1052,1	392,3	659,9	74,9	0,7	74,3
	2011	1881,0	702,5	1178,5	519,9	244,3	275,6	1072,1	400,1	672,2	78,9	1,0	77,9
	2012	1865,3	697,4	1167,9	495,4	235,9	259,6	1091,0	406,6	684,5	72,4	0,7	71,7
	2013	1865,0	704,1	1161,0	479,0	229,2	249,8	1103,1	420,9	682,2	78,9	0,6	78,3
Západné Slovensko	2009	659,4	250,9	408,5	178,6	89,1	89,6	385,9	140,8	245,2	25,3	0,0	25,3
	2010	653,1	247,2	405,9	173,6	84,5	89,0	386,8	143,1	243,6	25,2	0,2	25,0
	2011	659,0	249,6	409,5	177,9	84,2	93,7	386,7	144,6	242,1	27,5	0,2	27,3
	2012	654,5	246,8	407,7	167,8	80,7	87,2	393,5	144,7	248,8	25,7	0,2	25,5
	2013	655,2	249,6	405,6	159,8	75,3	84,5	397,6	151,0	246,6	29,1	0,1	29,0
Trnavský kraj	2009	179,3	66,2	113,1	51,2	24,3	26,8	106,7	39,0	67,8	7,2	0,0	7,2
	2010	178,8	66,4	112,4	49,6	23,3	26,3	108,3	39,8	68,5	6,6	0,0	6,6
	2011	183,6	69,3	114,2	53,5	24,3	29,2	108,9	40,7	68,3	8,4	0,1	8,3
	2012	182,5	68,1	114,5	46,5	21,7	24,8	113,1	41,8	71,3	7,9	0,2	7,7
	2013	181,3	69,1	112,2	44,7	20,9	23,9	114,2	43,4	70,8	7,1	0,0	7,1

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Počet osôb v kategórii ekonomicky neaktívnych - študenti - v priebehu 5 porovnávaných rokov pravidelne klesal, naopak počet dôchodcov sa každoročne zvyšoval. Počet osôb na rodičovskej dovolenke je v celku stabilný. Vývoj v našom kraji kopíruje celoslovenský trend.

Tabuľka č. 62 Pracujúci podľa vekových skupín a pohlavia v tis. osobách

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži a ženy spolu						
Vekové skupiny spolu	2 365,8	2 317,5	2 315,3	2 329,0	2 329,3	2 363,0
15 - 24 rokov	185,4	163,1	150,7	146,5	144,0	148,5
25 - 49 rokov	1 613,4	1 580,3	1 566,0	1 570,5	1 569,9	1 589,2
50 - 64	557,3	563,8	586,5	600,3	603,7	611,4
Muži						
Vekové skupiny spolu	1 326,4	1 284,5	1 292,2	1 303,5	1 295,3	1 316,4
15 - 24 rokov	111,1	95,8	95,3	89,6	88,1	93,6
25 - 49 rokov	888,0	865,2	866,8	876,6	873,8	886,2
50 - 64	321,3	317,4	322,7	330,3	326,3	328,0
Ženy						
Vekové skupiny spolu	1 039,4	1 033,0	1 023,1	1 025,5	1 034,0	1 046,7
15 - 24 rokov	74,3	67,3	55,4	56,9	55,9	54,9
25 - 49 rokov	725,4	715,1	699,2	694,0	696,1	703,1
50 - 64	236,1	246,4	263,8	270,0	277,4	283,4

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

Miera zamestnanosti počas porovnávaného obdobia kolísala, pričom ku koncu roku 2014 sa počty mužov a žien spolu postupne vyrovnávali a sú relatívne vyrovnané s rokom 2009. Počet mužov klesol a žien stúpol.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Tabuľka č. 63 Priemerný počet zamestnaných osôb podľa veľkostnej štruktúry podnikov v osobách

Podniky	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Podniky 0 - 19	-	-	-	335 067	315 697	325 814
Podniky 0 - 9	101 610	183 851	154 030	-	-	-
Podniky 10 - 19	185 068	123 240	154 025	-	-	-
Podniky 20 - 49	184 712	177 377	200 441	182 985	199 742	204 973
Podniky 50 - 249	386 766	386 203	391 945	374 075	366 940	379 596
Podniky 250 - 499	148 818	147 539	140 185	138 879	135 802	140 964
Podniky 500 - 999	133 285	122 891	138 379	140 592	143 641	140 036
Podniky 1000 a viac	370 135	363 329	363 545	366 403	366 483	371 763
Živnostníci (odhad)	666 250	647 500	650 000	653 250	647 750	641 500
SPOLU	2 176 644	2 151 930	2 192 549	2 191 250	2 176 053	2 204 646

Zdroj: ŠÚ SR, Slovstat

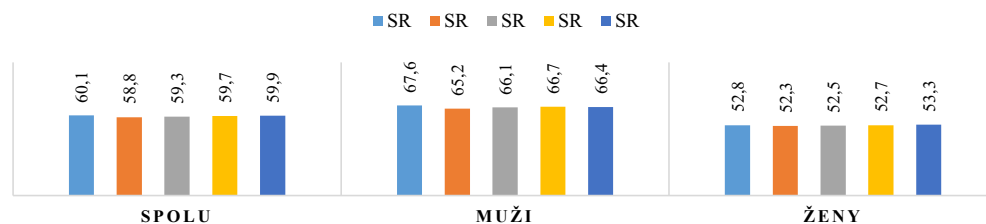
Tabuľka č. 64 Miera ekonomickej aktivity, miera zamestnanosti a miera nezamestnanosti (VZPS)

SR/ oblasť/ kraj	rok	Miera ekonomickej aktivity			Miera zamestnanosti 15 - 64			Miera nezamestnanosti		
		spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy	spolu	muži	ženy
SR	2009	58,9	68,1	50,3	60,1	67,6	52,8	12,1	11,4	12,9
SR	2010	59,0	67,8	50,8	58,8	65,2	52,3	14,4	14,2	14,6
SR	2011	58,8	68,1	50,1	59,3	66,1	52,5	13,6	13,6	13,6
SR	2012	59,2	68,4	50,7	59,7	66,7	52,7	14,0	13,5	14,5
SR	2013	59,3	68,1	51,0	59,9	66,4	53,3	14,2	14,0	14,5
ZS	2009	58,9	67,6	50,8	62,2	69,7	54,8	9,9	8,7	11,5
ZS	2010	59,5	68,2	51,3	61,1	68,2	54,0	12,7	11,7	14,0
ZS	2011	58,5	67,5	50,1	61,8	69,3	54,3	10,7	9,8	11,9
ZS	2012	58,8	67,9	50,3	61,9	69,6	54,1	11,3	10,0	13,0
ZS	2013	58,8	67,5	50,6	61,8	69,1	54,4	11,7	10,5	13,2
TTK	2009	62,6	71,5	54,4	66,1	73,5	58,7	9,1	8,1	10,3
TTK	2010	63,0	71,6	54,9	64,5	71,3	57,6	12,0	11,1	13,2
TTK	2011	61,5	70,0	53,6	64,6	71,2	57,8	10,6	10,0	11,3
TTK	2012	61,8	70,6	53,6	64,5	71,2	57,6	11,4	10,8	12,1
TTK	2013	62,2	70,3	54,6	64,5	70,7	58,2	12,2	11,4	13,2

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Vysvetlivka: VZSP – výberové zisťovanie pracovnej sily, ZS – Západné Slovensko

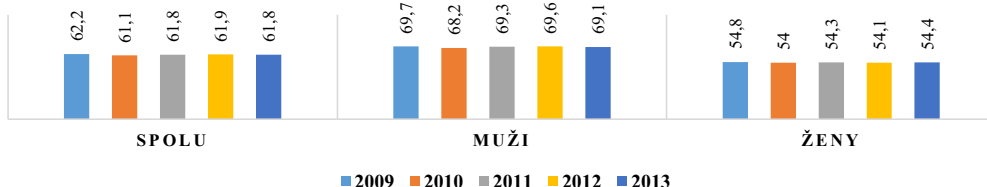
Graf č. 26 Miera zamestnanosti SR

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Miera zamestnanosti v SR bola počas sledovaných rokov 2009 až 2013 na približne rovnakej úrovni. Vyrovnané boli počty mužov aj žien.

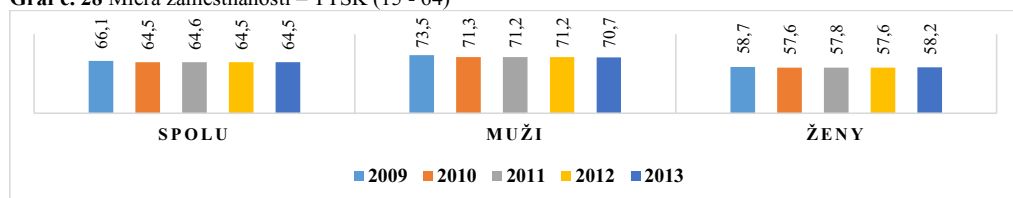
Graf č. 27 Miera zamestnanosti – Západné Slovensko (15 – 64)

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

Podobné výsledky vykazuje aj porovnávanie Západného Slovenska.

Graf č. 28 Miera zamestnanosti – TTSK (15 - 64)

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov Slovenska 2014

V Trnavskom kraji miera zamestnanosti v priebehu porovnávaných rokov klesla z hodnoty 66,1 na 64,5, napriek tomu bola vyššia ako je celoslovenský priemer. Pokles u mužov predstavoval 2,8 % a u žien bol pokles nižší, iba 0,5 %.

SWOT ANALÝZA: TRH PRÁCE

Silné stránky	Slabé stránky
• Poloha blízko pri hlavnom meste, • relatívne nízka miera nezamestnanosti • konkurencieschopná úroveň priemernej mzdy, • pozitívny vývoj miery zamestnanosti, • vybudovaná cestná sieť, • diverzifikovaní zamestnávateľa.	• Orientácia na veľkých zamestnávateľoch (automobilový, elektrotechnický, energetický priemysel...), • závislosť vývoja priemernej mzdy na veľkých zamestnávateľoch, • úzka špecializácia pracovnej sily, • nižšia mobilita pracovnej sily.
Príležitosti	Ohrozenia
• Zvyšovanie zamestnateľnosti mladej populácie, absolventov, • tvorba účinných podmienok pre rast počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva v malých podnikoch - živnostníkov, • výraznejšia orientácia stredných odborných škôl na požiadavky trhu – úzka spolupráca škôl a zamestnávateľov, • odstraňovanie bariér (legislatívnych, administratívnych, finančných) pre malé a stredné podnikanie, • riešenie odvodového zaťaženia, • zlepšenie trhového prostredia.	• Demografický vývoj - zvyšujúci sa počet ľudí v dôchodkovom veku, • slabá vymožitelnosť práva, • nedostatočné riešenie zamestnávania absolventov škôl, • nesystémová hospodárska politika vlády, • vysoká orientácia na automobilový a elektrotechnický priemysel, • zhoršovanie prostredia pre živnostníkov.

2.1.5 ZHODNOTENIE SÚČASNEJ SITUÁCIE

SOCIÁLNA POLITIKA

Podľa údajov, uvedených v databáze ŠÚ SR, k 31. 12. 2012 má TTSK celkovo 556 577 obyvateľov, z čoho 13,47 % tvoria občania v poproduktívnom veku, teda vo veku nad 65 rokov.

Celkovo ide o 74 993 občanov, z čoho 28 845 sú muži a 46 148 sú ženy. Z toho až 7 035 mužov a 30 022 žien žije osamelo. Práve túto skupinu v počte 37 057 seniorov je možné pokladať za najzraniteľnejšiu skupinu, pretože v prípade zhoršeného zdravotného stavu sa ocitnú odkázaní na pomoc prostredníctvom sociálnych služieb. Osobitnou skupinou sú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má v sebe obsiahnuté všetky vekové kategórie, a v ktorej sú zastúpené obe pohlavia.

Jednou z najzraniteľnejších skupín obyvateľstva, u ktorej sa predpokladá, že rovnako bude využívať spektrum sociálnych služieb, či výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, je skupina marginalizovaných rómskych komunít. Na území TTSK je podľa Atlasu rómskych komunít 2013 k 31. 12. 2013 evidovaná marginalizovaná rómska komunita (MRK), ktorej početnosť je celkovo 21 451 obyvateľov. Najvyšší počet obyvateľov z MRK (5 910) je v okrese Dunajská Streda. Rómske komunity sú lokalizované v intraviláne Dunajskej Stredy, v extraviláne mesta Galanta, ďalej v extraviláne obcí Topoľníky, Vrakuň, Tomášikovo, Kuklov.

Sociálne služby sú po roku 1990 viac budované v mestách ako na vidieku, z čoho vyplýva, že dostupnosť sociálnej služby v pôvodnom komunitnom prostredí je v súčasnosti lepšia v meste.

Tabuľka č. 65 Počty zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch TTSK za rok 2012

Okres	Počet zariadení	Počet miest v zariadeniach sociálnych služieb	Počet obyvateľov v okrese
Dunajská Streda	17	1 130	117 402
Galanta	23	1 019	93 628
Hlohovec	6	277	45 762
Piešťany	14	493	63 090
Senica	16	927	60 690
Skalica	14	920	46 769
Trnava	18	907	129 236
spolu	108	5 673	556 577

Zdroj: RegDat k 31. 12. 2012

V súčasnosti TTSK vo svojich poradníkoch pre žiadateľov o sociálnu službu celoročnou pobytovou formou eviduje 450 fyzických osôb a kapacita jestvujúcich zariadení nie je postačujúca. Vzhľadom na nevyhnutnosť splniť priestorové štandardy na prijímateľa sociálnej služby a stanovený maximálny počet prijímateľov sociálnej služby v zariadení sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z., bude potrebné, aby sa do poskytovania sociálnych služieb v čoraz väčšej miere zapájali obce a mestá (komunitná úroveň, napr. formou terénnej alebo ambulantnej sociálnej služby - opatrovateľská služba, odľahčovací služba a iné).

Skupina čakateľov na sociálnu službu bola k 31. 12. 2014 členená podľa druhu zariadenia sociálnych služieb nasledovne:

- domov sociálnych služieb (404 čakateľov, z toho 171 žien a 233 mužov),
- zariadenie pre seniorov (39 čakateľov, z toho 28 žien a 11 mužov),
- špecializované zariadenie (7 čakateľov, z toho 4 ženy a 3 muži).

V SR vo všeobecnosti aj naďalej prevažujú sociálne služby, ktoré sú poskytované ako celoročné služby rezidenčného typu, pričom situácia v TTSK nie je výnimkou. Pre sociálne služby, poskytované v rámci TTSK, je charakteristická dominancia celoročných veľkokapacitných zariadení (presahujúcich kapacitu 100), ktoré sú síce zriaďované ako účelové zariadenia pre jednotlivé klientske skupiny, vzhľadom však na nedostatočnú diverzifikáciu sociálnych služieb v minulosti, sú v nich poskytované aj služby tzv. kontraindikovaným klientom. V niektorých ZSS, určených klientom s mentálnym postihnutím, sú poskytované v zariadení s celoročnou pobytovou formou sociálnej služby aj osobám s psychiatrickým ochorením, niekedy takmer v celej šírke psychiatrického spektra. Takéto spolužitie nie je vyhovujúce ani pre jedincov s mentálnym postihnutím, ani pre jedincov s psychiatrickým ochorením. Situácia je komplikovaná aj tým, že okrem týchto dvoch skupín boli (a dodnes sú) do zariadenia umiestňovaní tiež jedinci so sociálne patologickým správaním, ktorí sú navyše pozbavení spôsobilosti na právne úkony. V takom prostredí nie je možné poskytovať špeciálne služby pre všetky skupiny. Opatrením na riešenie tejto situácie je proces deinštitucionalizácie a s ním prepojený rozvoj komunitných služieb.

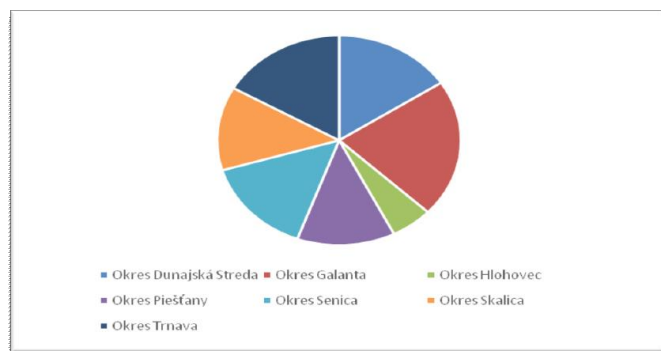
Obdobná situácia je aj v zariadeniach pre seniorov, do ktorých sú umiestňovaní po dosiahnutí dôchodkového veku sociálne neprispôsobivé osoby (bezdomovci) a narastá v nich počet prijímateľov sociálnej služby, zasiahnutých niektorou z foriem demencie.

Nie každé zariadenie, do ktorého sú títo prijímatelia sociálnej služby umiestnení, disponuje odborne pripraveným personálom pre poskytovanie sociálnych služieb prijímateľom sociálnej služby s týmto ochorením a ich rodinám.

K 31. 12. 2012 v TTSK pôsobilo 108 zariadení, ktoré poskytovali sociálne služby a zabezpečovali výkon opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ktoré poskytovali celkovo 5 673 prijímateľom sociálnych služieb. Databáza RegDat k uvedenému dátumu nerozlišovala medzi „sociálnymi službami“ a „výkonom opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately“, preto sú dáta, uvedené vo vyššie uvedenej tabuľke za obe oblasti. Uvedené čísla nezahŕňajú všetky sociálne služby, existujúce k dnešnému dňu, pretože medzičasom nastali zmeny v registri poskytovateľov, a to ako pri počte organizácií, tak aj pri počte prijímateľov sociálnej služby.

Na základe evidencie, vedenej na TTSK, k 31. 10. 2014 je celková kapacita poskytovaných sociálnych služieb v kraji 6 953 miest, z čoho len 2 190 je poskytovaných formou komunitných služieb a až 4 763 formou pobytových služieb.

Graf č. 29 Počty miest, evidované v okresoch TTSK k 31. 12. 2012

Zdroj: TTSK na základe dát RegDat

V nasledovnom grafe je zachytený vývoj počtu zariadení a miest podľa jednotlivých okresov a rokov. Z údajov premietnutých do grafického zobrazenia je vidieť nárast počtu zariadení (z počtu 95 v roku 2008 na 108 v roku 2012), ako aj počtu prijímateľov sociálnej služby (v roku 2008 to bolo 4 828 prijímateľov sociálnej služby a v roku 2012 to bolo o 845 osôb viac, teda 5 673 prijímateľov sociálnej služby).

Graf č. 30 Vývoj počtu zariadení a miest v rokoch 2008 - 2012

Zdroj: TTSK na základe dát RegDat

Z toho bol vývoj v jednotlivých skupinách prijímateľov sociálnej služby nasledovný:

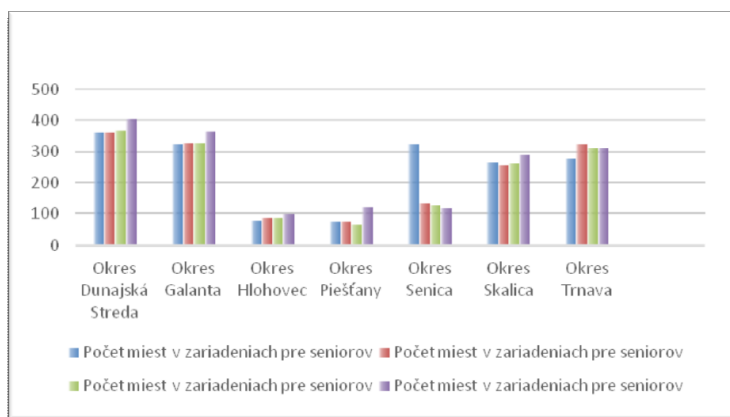
Tabuľka č. 66 Počty miest v zariadeniach pre seniorov podľa okresov TTSK

Počet miest v zariadeniach pre seniorov				
Okres, kraj	2009	2010	2011	2012
Dunajská Streda	362	361	367	404
Galanta	325	329	329	364
Hlohovec	76	88	88	100
Piešťany	75	75	64	122
Senica	325	132	127	119
Skalica	267	256	262	292
Trnava	277	323	313	313
TTSK	1 707	1 564	1 550	1 714

Poznámka: v danom roku zariadenia síce existovali, ale mali inú právnu subjektivitu
Zdroj: RegDat – upravený

Údaje v tabuľke ukazujú, že vo väčšine okresov TTSK sa primeraným spôsobom počty miest v zariadeniach pre seniorov v jednotlivých okresoch zvyšujú. Jediný okres, v ktorom bol identifikovaný výrazný pokles miest pre seniorov je okres Senica. Tento prepád počtu miest pre seniorov (až - 206 miest) v okrese Senica bol spôsobený preklasifikáciou zariadenia, je zachytený aj v nasledujúcom grafe.

Graf č. 31 Vývoj miest v zariadeniach pre seniorov

Zdroj: TTSK na základe dát RegDat k 31. 12. 2012

V Trnavskom samosprávnom kraji k 31. 12. 2012 žilo celkovo 74 993 občanov vo veku nad 65 rokov, z čoho až 15 617 bola vo veku nad 80 rokov, čiže vo veku, kedy veľká časť tejto skupiny môže byť odkázaná na nejakú formu sociálnej služby. V súvislosti s týmito údajmi treba zvážiť celkový trend starnutia populácie, z čoho vyplýva, že aj populácia TTSK bude starnúť a tieto čísla budú narastať. V celoročných zariadeniach, určených seniorom, má kraj kapacitu celkovo 1 714 miest, čo predstavuje pokrytie na úrovni 23,78 %. V TTSK sa permanentne posilňuje rozvoj opatrovateľskej služby poskytovanej ambulantnou alebo terénnou formou, avšak počet prijímateľov sociálnej služby, ktorým je služba poskytovaná, je veľmi nízky. Z dostupných dát získaných dotazníkovou formou vyplýva, že v súčasnosti je táto služba poskytovaná len 150 prijímateľom sociálnej služby. Vzhľadom na nízku mieru participácie obcí a miest v dotazníkovom zbere dát je možné, že v kraji je opatrovateľská služba poskytovaná aj viacerým občanom, o čom však nie sú relevantné dáta, keďže táto je evidovaná na území miest a obcí. Z porovnávaní počtu občanov vo vyššom veku (nad 80 rokov) s počtom občanov, ktorým je na základe zistení poskytovaná opatrovateľská služba vyplýva, že percentuálne pokrytie touto službou sa pohybuje na úrovni 2,1 %. Údaje v tabuľke č. 67 prinášajú informácie o vývoji počtu miest v domovoch sociálnych služieb pre dospelých.

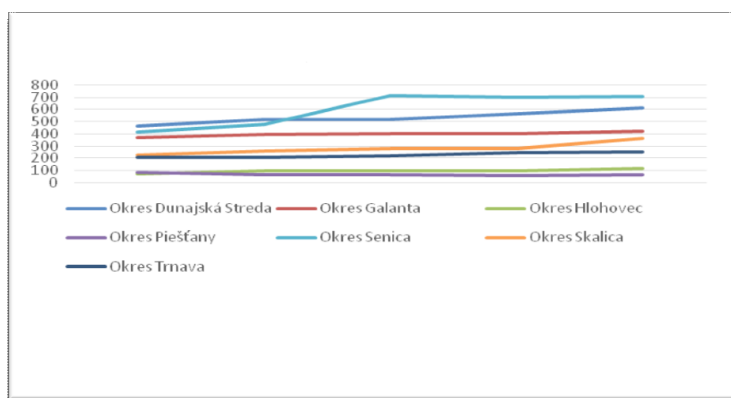
Tabuľka č. 67 Počty miest v DSS podľa okresov TTSK k 31. 12. 2012

Počet miest v domovoch sociálnych služieb pre dospelých					
Okres, kraj	2008	2009	2010	2011	2012
Dunajská Streda	460	515	518	564	615
Galanta	368	398	399	401	422
Hlohovec	72	94	96	97	116
Piešťany	86	64	63	59	63
Senica	415	479	712	701	708
Skalica	224	258	278	277	358
Trnava	202	207	219	245	250
TTSK	1 827	2 015	2 285	2 344	2 532

Zdroj : RegDat, 2013 – upravený

Nárast počtu miest v DSS pre dospelých v okrese Senica o 393 prijímateľov sociálnej služby, ktorý bol zaznamenaný koncom roka 2012, je výsledkom preklasifikovania pôvodných zariadení z obdobia pred rokom 2008 (domov dôchodcov a domov penzión pre dôchodcov) na DSS. Táto skutočnosť bola spôsobená predovšetkým zdravotným stavom prijímateľov sociálnej služby – seniorov, z ktorých viacerí trpeli rôznymi formami demencie, ale tiež inými psychiatrickými ochoreniami.

Graf č. 32 Vývoj miest v DSS pre dospelých, 2008 - 2012

Zdroj : TTSK na základe dát RegDat, 2013

Stúpajúci trend užívateľov sociálnych služieb (dospelí) je v grafe jasne identifikovateľný. Oproti tomu bol zaznamenaný stabilný pokles pri DSS pre deti so zdravotným postihnutím. Tento fakt však nie je výsledkom klesajúceho počtu zdravotne znevýhodnených detí v TTSK, ale je dôsledkom legislatívnych zmien, ktoré umožnili, aby deti so zdravotným postihnutím boli umiestňované do foriem náhradnej rodinnej starostlivosti ako sú napr. detské domovy a pod. Tento stav tiež ovplyvnil rozvoj denných stacionárov a týždňových pobytových služieb pre zdravotne postihnuté deti a mládež, ktoré im umožňujú zostať vo svojich rodinách, čo zodpovedá inkluzívnym trendom v oblasti starostlivosti o deti s ťažkým zdravotným postihnutím.

Pozitívny trend bol zaznamenaný tiež v oblasti inštitucionálnej starostlivosti náhradnej rodinnej starostlivosti, kde pokračuje proces decentralizácie a deinštitucionalizácie. Napriek tomu však ŠÚ SR k 28. 10. 2013 uvádza, že počet miest v detských domovoch v TTSK bol 468, pričom klesajúci počet miest bol registrovaný v okresoch Dunajská Streda a Galanta. Počty miest narástli v okresoch Piešťany, Trnava a Hlohovec, kde bol v roku 2011 otvorený nový detský domov. Osobitnou skupinou sú deti so zdravotným postihnutím, ktoré sú umiestňované do detských domovov, a pre ktoré sa len s ťažkosťami hľadajú náhradné rodiny. Vhodným riešením je budovanie špecializovaných zariadení, v ktorých by im mohla byť poskytovaná starostlivosť primeraným spôsobom s ohľadom na druh ich postihnutia, a tiež s ohľadom na ich vek. Na národnej úrovni je záujem budovať kapacity profesionálnych náhradných rodín, v ktorých by pôsobili ľudia, špecializovaní na výchovu detí s kombinovaným postihnutím. Perspektívnou oblasťou je budovanie centier s profesionálnymi podpornými službami pre rodiny na komunitnej báze, v ktorých by mali rodiny možnosť získavať vedomosti a zručnosti prostredníctvom špeciálnych vzdelávacích programov a tréningov. Tieto centrá by mali univerzálne využitie – okrem profesionálnych, či pestúnskych rodičov by slúžili všetkým rodinám v lokalite.

Rozvoj sociálnych služieb a výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately si vyžaduje, okrem iného, tiež spoluprácu miestnej samosprávy, regionálnej samosprávy a štátnej správy. Trnavský samosprávny kraj je v súčasnosti zriaďovateľom 20 zariadení sociálnych služieb s právnou subjektivitou a 1 krízového strediska.

Tabuľka č. 68 Prehľad kapacít v ZSS v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK v roku 2013

Druh poskytovanej sociálnej služby	Kapacita
Zariadenie pre seniorov	97
Domov sociálnych služieb	1 601
Špecializované zariadenie	31
Krízové stredisko	28
Spolu	1 757

Zdroj: TTSK - odbor sociálnej pomoci, 2014

Mestá a obce TTSK poskytujú sociálne služby v 45 zariadeniach a neverejní poskytovatelia v 35 zariadeniach sociálnych služieb. Mnohí z poskytovateľov poskytujú viacero druhov sociálnych služieb. TTSK zároveň eviduje 21 subjektov, vykonávajúcich opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a to: krízové stredisko v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, resocializačné strediská, subjekty, zaoberajúce sa problematikou náhradnej starostlivosti a subjekty, poskytujúce psychologické a sociálne poradenstvo v oblasti rôznych závislostí. Proporcionalita poskytovaných sociálnych služieb v jednotlivých okresoch je približne vyvážená. Kapacity zariadení sociálnych služieb v príslušných okresoch nie sú určené výhradne len pre obyvateľov okresu, ale kapacita zariadení je zdieľaná prijímateľmi sociálnych služieb z územia celého TTSK, prípadne aj z iných krajov SR.

Medzi priority TTSK investičnej povahy patrí riešenie aktuálneho technického stavu zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti a rekonštrukcie.

Uvedené priority sú pre TTSK bez poskytnutia dotácie, resp. nenávratného finančného príspevku nerealizovateľné.

Trnavský samosprávny kraj v rozsahu svojej pôsobnosti:

- poskytuje základné poradenstvo,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby prostredníctvom zariadení sociálnych služieb, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby u iného verejného poskytovateľa sociálnej služby, ak ju nemôže poskytnúť vo svojich zariadeniach a ak s tým dotknutá osoba súhlasí,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby u neverejného poskytovateľa sociálnej služby na základe dohody s dotknutou osobou.

V rámci územia TTSK sú poskytované:

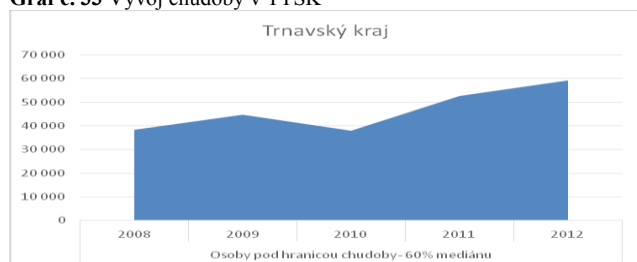
- sociálne služby krízovej intervencie (poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach: nocľaháreň, útulok, domov na pol ceste, nízkoprahové denné centrum, zariadenie núdzového bývania),
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života),
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku (poskytovanie sociálnej služby v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, opatrovateľská služba, prepravná služba, tlmočnícka služba, sprostredkovanie osobnej asistencie, požičiavanie pomôcok),

- sociálne služby s využitím telekomunikačných technológií (monitorovanie a signalizácia potreby pomoci, krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií),
- podporné služby (odľahčovacia služba, pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností, poskytovanie sociálnej služby v dennom centre, podpora samostatného bývania, poskytovanie sociálnej služby v jedálni, práčovni, stredisku osobnej hygieny),
- samostatné odborné činnosti vykonávané na základe akreditácie a registrácie v zmysle § 16 zákona č. 448/2008 Z. z.

Dobrá spolupráca samosprávnych orgánov, štátnej správy a neverejných poskytovateľov sa v rámci TTSK prejavuje pomalším, ale permanentným rozvojom sociálnych služieb, rozširovaním spektra služieb a úsilím o ich skvalitňovanie.

Na území TTSK pôsobi viacero stredných a vysokých škôl, ktoré realizujú vzdelávanie pre oblasť sociálnych služieb. Ide najmä o nasledovné študijné programy: sociálna práca, ošetrovateľstvo, sociálne služby a poradenstvo, fyzioterapia, psychológia, sociálna pedagogika a vychovávateľstvo, verejná správa, verejné zdravotníctvo, právo a mnohé ďalšie, ktoré súvisia s kvalitnými sociálnymi službami.

Graf č. 33 Vývoj chudoby v TTSK

Zdroj: TTSK na základe EU SILC 2013

Číselné údaje o počte obyvateľov kraja zasiahnutých chudobou neprinášajú informácie o tom, aké skupiny ľudí sú ohrozené chudobou. Z informácií o príjmovej situácii obyvateľov je možné identifikovať nasledovné skupiny obyvateľov, zasiahnuté chudobou: jedinci so zdravotným postihnutím, poberajúci invalidný dôchodok, prípadne celé rodiny týchto obyvateľov, seniori, rodiny s malými deťmi, osamelí rodičia s dieťaťom/deťmi rozhodnutím súdu zverenými do výchovy, občania pracujúci za minimálnu mzdu/občania s príjmom nižším ako minimálna mzda. Ide teda o tie skupiny, u ktorých je zároveň predpoklad, že budú potrebovať určitý druh sociálnej služby. Ich ekonomická situácia však bude taká, že na zaplatenie služby nebudú mať finančné prostriedky. Situácia tejto skupiny obyvateľov TTSK môže byť čiastočne riešená prenesením ekonomických nákladov na obce a mestá, čo ale neprimerane zaťaží práve obce a mestá. Takisto pri občanoch so zdravotným postihnutím bude táto povinnosť prenesená na verejných poskytovateľov, ktorí zo zákona nemôžu odmietnuť klienta, ktorý nemá dostatok finančných prostriedkov na zaplatenie sociálnej služby. S rastúcim počtom klientov s čiastočnou úhradou narastá výška pohľadávok zariadenia sociálnych služieb, ktoré, i napriek čiastočnej úhrade klienta za prijatú sociálnu službu, poskytujú túto v plnom rozsahu a kvalite. Pri poskytovaní sociálnych služieb sa vychádza z princípu rovnakého zaobchádzania, pričom prioritou je indikovaná potreba zabezpečenia sociálnej služby bez ohľadu na príslušnosť k národnosti, či etniku.

Prístup tejto skupiny občanov k sociálnym službám je výrazne sťažený pre nedostatok finančných prostriedkov, z tohto dôvodu je potrebné rozvíjať komunitné služby v ambulantnej, či terénnej forme, ktoré sú pre občana menej ekonomicky náročné, a teda by mali byť aj finančne dostupnejšie pre túto skupinu prijímateľov sociálnej služby.

Formátované: Podľa okraja,
Zarážka: Prvý riadok: 0,75 cm

SOCIÁLNO – PRÁVNA OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA

Špecifickým úsekom je oblasť výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej aj „SPOD a SK“). Keďže prijímateľmi výkonu opatrení SPOD a SK sú deti a mládež a ich rodiny, je mimoriadne dôležité, aby sa výkon opatrení SPOD a SK rozvíjal na komunitnej úrovni, a aby bol realizovaný v kapacitne menších zariadeniach, ktoré umožňujú častý osobný kontakt odborníkov s dieťaťom a jeho rodinou.

Opatrenia SPOD a SK sa vykonávajú, okrem iného, v zariadeniach SPOD a SK. Ide o zariadenia, ktorými sú detský domov, detský domov pre maloletých bez sprievodu, krízové stredisko, resocializačné stredisko pre drogový závislých a inak závislých, či v iných zariadeniach.

V Trnavskom samosprávnom kraji je 7 detských domovov v zriaďovateľskej pôsobnosti Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny s kapacitou 445 miest, 3 akreditované subjekty (detské domovy) s 50 miestami – zazmluvnenými v rámci priorít (zákon č. 305/2005 Z. z.). Ústredie PSVaR má 10 miest zazmluvnených VÚC Trnava – Krízové stredisko Trnava.

Podľa údajov ÚPSVaR v priebehu rokov 2000 - 2012 bol zaznamenaný mierny negatívny nárast podielu počtu detí, žijúcich mimo vlastnej rodiny na celkovom počte detí v SR, kedy až 14 458 detí, teda 1,34 % žilo mimo vlastnú rodinu. Avšak v tom istom období bol zaznamenaný pozitívny trend znižovania počtu detí a mladých dospelých z celkového počtu detí, žijúcich mimo vlastnej rodiny umiestnených v inštitucionálnej starostlivosti. Z celkového počtu bolo 1 394 detí umiestnených v profesionálnych rodinách a detských domovoch. K 31. 12. 2013 bolo v detských domovoch umiestnených 4 798 detí (SR), z toho 444 v Trnavskom samosprávnom kraji.

Od 1. 1. 2009 sa detský domov (DeD) zriaďuje ako domov detí alebo centrum detí. V TTSK evidujeme dva domovy na pol ceste (v Sereďi a v Kocúriciach). Vzhľadom na počet mladých ľudí, ukončujúcich každoročne svoj pobyt v rôznych formách náhradnej rodinnej starostlivosti, možno považovať túto sociálnu službu za poddimenzovanú. V roku 2012 odišlo z DeD v rámci osamostatnenia sa 441 mladých dospelých a v roku 2013 448 mladých dospelých, dôležité je pre túto oblasť tiež podporovať zariadenia núdzového bývania, resp. sociálne byty pre mladých dospelých.

Keďže proces transformácie a deinštitucionalizácie je prioritou aj pre oblasť SPOD a SK, je predpoklad, že v nasledovnom období bude pokračovať trend nárastu počtu umiestnených detí v profesionálnych rodinách a v samostatných skupinách v prirodzenom prostredí komunity. V tomto prípade by sa niektoré, vhodné priestory v súčasných DeD, mohli upraviť na iné potrebné účely, ako napr. na miesta, poskytujúce výkon podporných opatrení pre deti, biologické rodiny v komunite, náhradné rodiny a pod.

Formátované: Podľa okraja,
Zarážka: Prvý riadok: 0,75 cm,
Zarážky: Nie je v 1,9 cm

Tabuľka č. 69 Počet miest v DeD k 1. 1. 2014

Okres	Počet miest v detských domovoch					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dunajská Streda	87	91	83	72	76	72
Galanta	64	64	61	63	55	92
Hlohovec	0	0	0	16	16	16
Piešťany	81	106	112	112	109	102
Senica	0	0	0	0	0	0
Skalica	128	120	120	120	120	120

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Trnava	65	79	69	69	92	83
--------	----	----	----	----	----	----

Zdroj: UPSVaR SR

Výkon opatrení sociálnej kurately

Výkon opatrení sociálnej kurately sa v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. vzťahuje nielen na deti, ale aj na dospelých, preto aktivity, prostredníctvom ktorých sa má výkon týchto opatrení realizovať, musia byť rovnako zamerané na deti, mládež aj na mladých dospelých.

V súčasnosti na území TTSK pôsobia 4 resocializačné strediská, ktoré poskytujú komplexnú starostlivosť pobytovou formou osobám, u ktorých boli diagnostikované látkové aj nelátkové závislosti. Okrem týchto zariadení sú v kraji ďalšie 4 organizácie, ktoré poskytujú svoje služby ambulantnou formou. V jednom prípade ide o organizáciu, ktorá sa priamo zameriava na služby sociálnej prevencie, poskytované priamo v teréne (streetwork).

V Trnavskom samosprávnom kraji pracujú organizácie, ktoré sa zameriavajú na pomoc obetiam domáceho násillia, na sanáciu rodiny, preventívne aktivity, zamerané na podporu rodiny, opatrenia, zamerané na prevenciu nárastu sociálno - patologických javov, komunitné centrá, zamerané na podporu rómskych detí a pod.

Tabuľka č. 70 Evidencia zariadení, vykonávajúcich opatrenia SPOD a SK k 31. 10. 2014

Por. č.	Názov organizácie	Kapacita/činnosť	Sídlo zariadenia SPO
1.	ROAD n. o. Bratislava Resocializačné stredisko	25	Osada Tomky 664, 908 79 Borský Svätý Jur
2.	OZ ADAM Resocializačné stredisko	17	Cesta z Kútov na Holič 1336, 908 45 Gbely - Adamov
3.	TEEN CHALLENGE SLOVAKIA n. o., Resocializačné stredisko	14	Vážska 1876/38, 926 01 Sereď
4.	Čistý deň n.o., Resocializačné stredisko	20 +22	Hodská cesta 1228, 924 01 Galanta
5.	OZ Otvorené srdce Ambulantné krízové centrum	§ 11	Starohájska 2, 917 08 Trnava
6.	OZ Združenie STORM	§ 11	Konštantína Čulena 12, 917 08 Trnava
7.	OZ Návrat	§ 12 - §15	Poradenské centrum Trhová 2, 917 01 Trnava
8.	OZ SPDDD Úsmev ako dar	§ 12 - § 15	Pobočka Námestie Jozefa Herdu č. 1, 917 01 Trnava
9.	Trnavská arcidiecézna charita	§ 10	Hlavná 43, 917 01 Trnava
10.	OZ Ain Karim	§ 10	Kláštorná č. 2, 931 01 Šamorín
11.	Krízové stredisko	20 + 8	Podjavorinskej 36, 917 00 Trnava
12.	Centrum PPP a P	§ 10	M. Sch. Trnavského 2, 917 01 Trnava
13.	Centrum pomoci pre rodinu	§ 10	Štefánikova 46, 917 01 Trnava
14.	Otvorená náruč n. o.	§ 10	Kukučínova 21, 921 01 Piešťany
15.	OZ Pomoc obetiam násillia	§ 10	Poradňa, Trhová 2, 917 01 Trnava
16.	OZ SAMARIA	§ 10	Radlinského 47, 920 01 Hlohovec
17.	OZ Familia Vitae	§ 10	Nám. Mládeže č.41/8 Veľký Meder 932 01
18.	Laura, združenie mladých	§ 10	Krížová 12, 917 01 Trnava
19.	OZ Druhý breh	§ 10	Nitrianska ul. 24, 921 01 Piešťany
20.	Centrum Koburgovo n. o.	§ 10	Spartakovská 8, 917 01 Trnava
21.	OZ Tenenet	§ 11 - § 12	Lichnerova 41, 903 01 Senec

Zdroj: TTSK

Podľa zákona o sociálnych službách - Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (platí od 1. 1. 2009) a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, sociálna služba je definovaná ako odborná, obslužná alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, jej riešenie alebo zmiernenie u fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jeho začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Trnavský samosprávny kraj v rozsahu svojej pôsobnosti:

- poskytuje základné poradenstvo,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby prostredníctvom zariadení sociálnych služieb, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby u iného verejného poskytovateľa sociálnej služby, ak ju nemôže poskytnúť vo svojich zariadeniach, a ak s tým dotknutá osoba súhlasí,
- zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby u neverejného poskytovateľa sociálnej služby na základe dohody s dotknutou osobou, ak TTSK nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby inak.

Tabuľka č. 71 Zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja

Okres	Názov ZSS	Adresa
Dunajská Streda	DSSpD V. Meder	Ižop - Pusta 1936/1
	DSSpD Horný Bar	č. 226, Horný Bar
	DSSpD Lehnice	Hlavná 588
	DSSpDD Medveďov	č. 111, Medveďov
	DSSpDD Okoč	Okoč - Opatovský Sokolec
	DSSpDD Jahodná	Kaštielska 46,
Galanta	DSSpD Košúty	Mlynská 240/75
	DD, DSSpD Sereď	Hlavná 10, Košúty
	DSSpDD Galanta - D, T	Dolnočepenská 1620/27
	DSSpDD Šintava - D, T	Krásna č. 1083
	DSSpDD Šoporňa - Štrkovec	Nové domy 160
Hlohovec	DSSpDD Pastuchov	Štrkovec, 925 52 Šoporňa
Senica	DSSpD Bojková	č. 262, Pastuchov
	DSSpD Borský Svätý Jur	Rozbehy 74 - Cerová
	DSSpD Moravský Svätý Ján	Hviezdoslavova 264
	DSS a ZpS Senica	č. 11, Svätý Ján
	DSSpDD Rohov	Štefánikova 1377/77
Skalica	DD, DSSpD Holíč	č. 27, Rohov
	DSSpDD Skalica - D, T, R	Kátovská 21
Trnava	DSSpD Zavar	Čulenova 3
	Krízové stredisko Trnava	Podjavorinskej 36

Zdroj: TTSK - odbor sociálnej pomoci

Vysvetlivky: D - denný, T - týždenný, R - celoročný pobyt, DSSpD - domov sociálnych služieb pre dospelých, DSSpDD - domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, DSS a ZpS - domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov, DD - domov dôchodcov

Kraj v rámci svojej pôsobnosti zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb v domovoch sociálnych služieb, zariadeniach pre seniorov, špecializovaných zariadeniach, zariadeniach opatrovateľskej služby, útlukoch a v domovoch na pol ceste.

Tabuľka č. 72 Verejní poskytovatelia - neziskové organizácie založené obcou

Názov a sídlo zariadenia	Druh sociálnej služby	Kapacita
Dom pokojnej staroby n. o., GBELY	Domov sociálnych služieb I	45

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Názov a sídlo zariadenia	Druh sociálnej služby	Kapacita
prof. Čárskeho 291, Gbely	- ambulantná forma	3
	Jedáleň, Opatrovateľská služba	-
	Domov sociálnych služieb II	54
	- ambulantná forma	2
Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb Klas n. o., Nám. Sv. Cyrila a Metoda č. 6/8, Vrbové	Zariadenie pre seniorov	40
	Domov sociálnych služieb	15
	DSS Klások	10
TOLERANCIA n. o., Trstice 667	Zariadenie pre seniorov	15
	Domov sociálnych služieb	53
	Domov sociálnych služieb	64
Zariadenie sociálnych služieb Senica n. o., Štefánikova 1598/11 B, Senica	Zariadenie opatrovateľskej služby	11
	Zariadenie núdzového bývania	29
	Útulok	8
	Domov sociálnych služieb	2
Nezábudka n. o., Dr. Š. Heska 921/14, Kúty	Domov sociálnych služieb	1
	Zariadenie pre seniorov	17
	Domov sociálnych služieb ambulantná forma	5
Domov seniorov Brodské n. o., Školská č. 1086/8, Brodské	Zariadenie pre seniorov	18
Štíbor - Mestské centrum sociálnych služieb n. o. Kráľovská 9, Skalica	Nocľaháreň	10
	Útulok	45
	Stredisko osobnej hygieny Práčovňa, Denné centrum	-
Nezábudka Pata n. o. Lipová 995/50A Pata	Domov sociálnych služieb	2
	Opatrovateľská služba	
	Zariadenie pre seniorov	22
Domov Barborka Unín, n. o., Unín 401	Zariadenie pre seniorov	24
	Domov sociálnych služieb	2
Domov MUDr. Dallosa, n. o., Moravský Svätý Ján 5	Zariadenie pre seniorov	18

Zdroj: TTSK - odbor sociálnej pomoci

Služby sociálnej starostlivosti na území Trnavského kraja v roku 2013 zabezpečovalo 21 zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja (v tom aj Krízové centrum v Trnave), 22 neverejných poskytovateľov, 10 verejných poskytovateľov založených obcou a 21 zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí.

Tabuľka č. 73 Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb na území Trnavského samosprávneho kraja

Názov a sídlo zariadenia	Druh sociálnej služby	Miesto poskytovania sociálnej služby	Kapacita
NOEMI n. o., C. Majerníka 44, Veľké Kostoľany	Zariadenie opatrovateľskej služby	C. Majerníka 44	3
	Zariadenie pre seniorov		24
Stredisko Evanjelickej DIAKONIE Horné Saliby Domov sociálnych služieb, Horné Saliby 505	Zariadenie pre seniorov Jedáleň	Horné Saliby 505	20

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Názov a sídlo zariadenia	Druh sociálnej služby	Miesto poskytovania sociálnej služby	Kapacita
Zariadenie pre seniorov Pokoj n. o., Voderady 205	Zariadenie pre seniorov	Voderady 205	20
OZ SENIOR CLUB STRIEBORNICA, Hoštáky 41, Piešťany	Zariadenie pre seniorov	Nábrežná 6, Moravany nad Váhom	56
Centrum sociálnych služieb pre starších občanov SAMARITÁN, Clementisove sady č. 903, Galanta	Zariadenie pre seniorov Opatrovateľská služba Jedáleň	Clementisove sady 903, Galanta	34
	Zariadenie pre seniorov	Simeon, Višňovská 1, Kajal	11
TEEN CHALLENGE SLOVAKIA, n. o. Vážska 1879/38, Sereď	Domov na polceste	Vážska 1876/38, Sereď	6
OZ Pokoj a dobro, Michalská 7, Hlohovec	Útulok - azylový dom pre bezdomovcov	Pribinova 51, Hlohovec	21
Stacionár NAŠ DOM n. o., Beethovenova 20, Trnava	Denný stacionár	Beethovenova 20, Trnava	16
KRÍŽOVATKY n. o., Záhradná 3, Skalica	Zariadenie núdzového bývania	J. Čabelku 3, Holíč	41
OZ Záujmové združenie Rodina, Okružná 20, Trnava	Denný stacionár pre dôchodcov	Okružná 20, Trnava	7
	Zariadenie pre seniorov	Okružná 20, Trnava	8
	Útulok - azylový dom	Okružná 20, Trnava	10
	ZNB	Okružná 20, Trnava	2
VITALITA n. o., LEHNICE, Lehnice 113	Zariadenie opatrovateľskej služby	Pavilón A, Lehnice 113	48
	Zariadenie pre seniorov	Pavilón C, Lehnice 113	44
Pokora, n. o., Trstínska 9, Trnava	Zariadenie pre seniorov	Zariadenie pre seniorov, Sv. Martina 2, Hrnčiarovce nad Parnou	25
PRO REGION n. o., Kunov 66 - 67 Senica	Denný stacionár	Kunov 66 - 67, Senica	25
Trnavská arcidiecézna charita, Hlavná 43, Trnava	Zariadenie pre seniorov Opatrovateľská služba	Dom pokojnej staroby Pavetitšova 17, Cífer	39
	Nizkoprahové denné centrum	Hlavná 43	35
	Nizkoprahové denné centrum	Garbiarska 18, Sereď	15
	Nocľaháreň	Garbiarska 18, Sereď	10
SVETLO, n. o., Františkánska 2, Trnava	Zariadenie pre seniorov	Františkánska 2,	15
	Zariadenie opatrovateľskej sl.	Františkánska 2,	3
Rodinný detský domov, n. o., Ul. Družby 4183/26 Piešťany	Domov na polceste	Ul. Družby 4183/26 Piešťany-Kocurice	15
Spoločnosť na pomoc osobám s autizmom v Trnave, Hlavná 17, Trnava	Denný stacionár	Ôsmy svetadiel DS, Borová 8, pošta Ružindol	10
SATIS MM, s. r. o. Paulínska 20, Trnava	Zariadenie pre seniorov	Dom seniorov Mária, Horné Orešany 345,	9
Sociálne centrum Anjel n. o., Zvončín 226, Suchá nad Parnou	Denné centrum	Zvončín 83, Suchá nad Parnou	
Služby pre seniorov, n. o., P. Pazmáňa 49/3, Šaľa	Zariadenia pre seniorov	Kaskády, Kajal 623,	80
Roľnícke družstvo Cífer- zisková	Domov sociálnych služieb	Trnavská cesta 525, Cífer	10

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Názov a sídlo zariadenia	Druh sociálnej služby	Miesto poskytovania sociálnej služby	Kapacita
organizácia	Zariadenie pre seniorov		46
Občianske združenie DOBROTA Sv. ALŽBETY, Nám. 1. mája, Bratislava	Zariadenie núdzového bývania	Námestie Ludwiga van Beethovena 556/9, Dolná Krupá	20

Zdroj: TTSK - odbor sociálnej pomoci

Tabuľka č. 74 Sociálne zariadenia podľa územia, rokov a typu ukazovateľa (roky 2010 – 2013)

Okres	2010					
	Počet zariadení	Počet miest k 31. 12. spolu	Počet miest v zariadeniach pre seniorov	Počet miest v DSS pre postihnutých dospelých	Počet miest v DSS pre postihnuté deti	Počet miest v detských domovoch
D. Streda	14	1 064	361	518	10	83
Galanta	19	896	329	399	26	61
Hlohovec	5	231	88	96	6	0
Piešťany	13	457	75	63	0	112
Senica	18	947	132	712	35	0
Skalica	14	809	256	347	6	120
Trnava	20	809	323	150	0	69
Spolu	103	5 213	1 564	2 285	83	445

Okres	2011					
	Počet zariadení	Počet miest k 31. 12. spolu	Počet miest v zariadeniach pre seniorov	Počet miest v DSS pre postihnutých dospelých	Počet miest v DSS pre postihnuté deti	Počet miest v detských domovoch
Dunajská Streda	14	1 027	367	564	8	72
Galanta	20	909	329	401	25	63
Hlohovec	6	249	88	97	5	16
Piešťany	11	442	64	59	0	112
Senica	17	929	127	701	9	0
Skalica	14	812	262	277	3	120
Trnava	20	847	313	245	0	69
Spolu	102	5 215	1 550	2 344	50	452

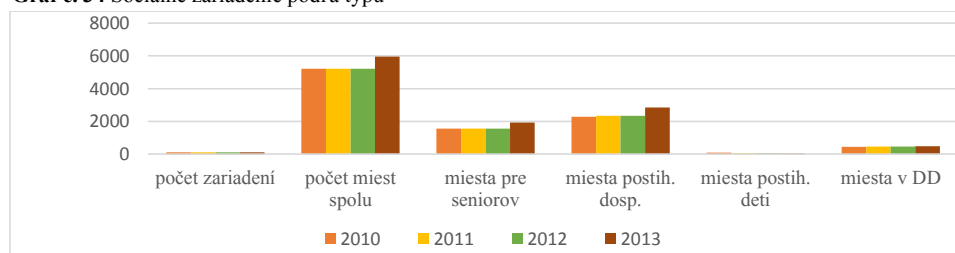
Okres	2012					
	Počet zariadení	Počet miest k 31. 12. spolu	Počet miest v zariadeniach pre seniorov	Počet miest v DSS pre postihnutých dospelých	Počet miest v DSS pre postihnuté deti	Počet miest v detských domovoch
Dunajská Streda	14	1 027	367	564	8	72
Galanta	20	909	329	401	25	63
Hlohovec	6	249	88	97	5	16
Piešťany	11	442	64	59	0	112
Senica	17	929	127	701	9	0
Skalica	14	812	262	277	3	120
Trnava	20	847	313	245	0	69
Spolu	102	5 215	1 550	2 344	50	452

Okres	2013					
	Počet zariadení	Počet miest k 31. 12. spolu	Počet miest v zariadeniach pre seniorov	Počet miest v DSS pre postihnutých dospelých	Počet miest v DSS pre postihnuté deti	Počet miest v detských domovoch
Dunajská Streda	16	1 122	400	625	6	72
Galanta	21	1 123	359	538	12	81
Hlohovec	6	275	100	116	3	16
Piešťany	13	511	119	186	0	102
Senica	18	1 061	244	741	6	0
Skalica	15	956	366	348	3	120
Trnava	18	904	333	295	0	85
Spolu	106	5 952	1 921	2 849	30	476

Zdroj: ŠÚ SR

V sledovanom období stúpol počet sociálnych zariadení o 3. Počet miest sa zvýšil do roku 2013 o 739 miest (114,2 %). Najväčšie zvýšenie počtu miest bolo zaznamenané v okrese Galanta (+ 227), Skalica (+ 147) a Senica (+ 114), najmenšie v okrese Hlohovec (+ 44). So zvýšeným počtom zariadení stúpol aj počet miest v zariadeniach pre seniorov o 357. Najviac miest pribudlo v okrese Senica (+ 112) a Skalica (+ 110), najmenej sa rozšíril počet lôžok v okrese Trnava (+ 10) a Hlohovec (+ 12). Aj počet miest v domovoch sociálnych služieb pre postihnutých dospelých stúpol v sledovanom období rokov 2010 – 2013 o 564 miest, pričom bolo najväčšie zvýšenie evidované v okresoch Trnava (+ 145) a Galanta (+ 139), najmenšie v okrese Skalica, keď v tomto období pribudlo len 1 miesto pre postihnutých dospelých. Počet miest v domovoch sociálnych služieb pre postihnuté deti bol zaznamenaný pokles miest až o 53, keď najväčšie zníženie bolo v okrese Senica (- 29) a Galanta (- 14). V okresoch Piešťany a Trnava nebolo v sledovanom období vytvorené žiadne miesto pre postihnuté deti. Počet miest v detských domovoch sa mierne zvýšil zo 445 na 476, t. j. 107 %. Najviac miest pribudlo v okrese Galanta (+ 20), Trnava a Hlohovec (+ 16). Zníženie počtu miest v detských domovoch je evidovaný v okresoch Dunajská Streda (- 11) a Piešťany (- 10).

Graf č. 34 Sociálne zariadenie podľa typu

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 75 Vyplatené dôchodky (roky 2010 – 2013)

2010			
Trnavský kraj	Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok	Počet vyplácaných dôchodkov	Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov (€)
Spolu	133 709	163 890	320,59
starobný	97 403	97 403	332,40
invalidný	21 553	21 553	259,60
vdovský	4 615	31 642	209,44
vdovecký	488	3 642	160,66
sirotský	2 669	2 669	126,49

2011			
Trnavský kraj	Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok	Počet vyplácaných dôchodkov	Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov (€)
Spolu	136 093	166 824	339,17
starobný	100 724	100 724	354,55
starobný predčasný	3 752	3 752	362,60
invalidný	23 395	24 056	263,50
vdovský	4 191	31 449	223,85
vdovecký	511	3 984	172,04
sirotský	2 448	2 448	131,31

2012			
Trnavský kraj	Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok	Počet vyplácaných dôchodkov	Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov (€)
Spolu	138 583	169 616	351,70
starobný	103 497	103 497	368,08
starobný predčasný	2 985	2 985	379,50
invalidný	24 132	24 954	272,10
vdovský	3 891	31 347	232,50
vdovecký	552	4 129	179,32
sirotský	2 342	2 342	135,98

2013			
Trnavský kraj	Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok	Počet vyplácaných dôchodkov	Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov (€)
Spolu	139 673	170 737	364,84
starobný	104 634	104 634	383,23
starobný predčasný	2 582	2 582	395,55
invalidný	24 590	24 590	276,06
vdovský	3 787	31 134	240,99
vdovecký	565	4 282	185,08
sirotský	2 235	2 235	138,61

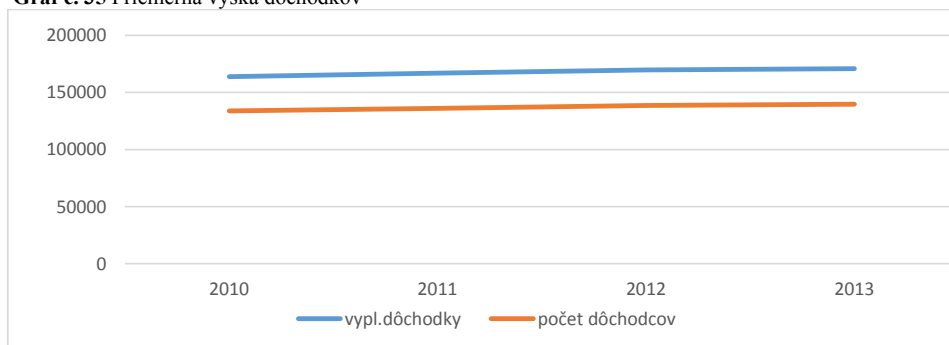
Zdroj: ŠÚ SR – spracované z údajov Sociálnej poisťovne

Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok, vzrástol o 5 964. Čo sa týka druhu dôchodku, pokles nastal v počte poberateľov starobného predčasného dôchodku (- 403), sirotského dôchodku (- 434) a vdovského dôchodku (- 828). Výrazne sa v sledovanom období zvýšil počet poberateľov starobného dôchodku o 7 231, čo je nárast o 7,4 %.

Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov sa od roku 2009 zvýšila v priemere o 44,25 €. Najväčšie zvýšenie bolo evidované vo vyplácaní invalidného dôchodku o 66,62 €

a starobného dôchodku o 50,83 €. Najmenšie zvýšenie dôchodku v sledovanom období bolo zaznamenané vo vyplácaní sirotského dôchodku, keď sa zvýšila jeho výška v priemere o 12,12 €.

Graf č. 35 Priemerná výška dôchodkov

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

ŠKOLSTVO

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádza rozvinutá sieť predškolských a školských zariadení. V školskom roku 2014/2015 sa v kraji nachádzalo celkom 290 materských škôl a 218 základných škôl, ktoré sú od 1. 7. 2002 v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. Kvalita a metódy výučby sú značne rozličné. Tlakom na zlepšovanie výučby základných škôl naďalej ostávajú kritériá stredných škôl pre prijatie uchádzačov na štúdium. Materské školy si rodičia vyberajú podľa polohy, dostupnosti a vybavenia škôlky.

Tabuľka č. 76 Štátne školstvo v TTSK

Ukazovateľ	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Materské školy						
Počet MŠ celkom	289	289	289	288	289	290
Počet detí v MŠ	14 557	14 399	15 088	15 582	15 864	16 278
Počet tried v MŠ	744	743	759	764	772,5	786
Priemerný počet žiakov v triede	19,6	19,4	19,9	20,4	20,5	20,7
Základné školy						
Počet ZŠ celkom	233	231	230	228	224	218
Počet žiakov v ZŠ	42 158	41 064	40 463	40 241	40 182	39 850
Počet tried v ZŠ	2 253	2 244	2 241	2 232	2 207	2 195
Priemerný počet žiakov v triede	18,7	18,3	18,1	18	18,2	18,15
Gymnázia						
Počet gymnázií celkom	16	16	16	16	16	16
Počet žiakov v gymnáziách	6 650	6 251	5 928	5 574	5 332	5 247
Počet tried v gymnáziách	240	238	236	232	231	232
Priemerný počet žiakov v triede	27,7	26,3	25,1	24	23,1	22,6
Stredné odborné školy						
Počet SOŠ celkom	36	36	36	36	36	36

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Ukazovateľ	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
Počet žiakov v SOŠ	15 497	14 745	13 871	12 923	12 263	11 748
Počet tried v SOŠ	618	616	597	585	563	547
Priemerný počet žiakov v triede	25	23,9	23,2	22	21,8	21,5
Spolu stredné školstvo v ZP TTSK						
Celkový počet žiakov stredných škôl	22 923	21 911	20 787	19 490	18 383	17 681
Špeciálne školstvo						
Počet ŠŠaZ celkom	42	42	41	40	42	42
Počet žiakov v ŠŠaZ	2 078	2 025	1 997	2 004	2 006	1 985
Počet tried v ŠŠaZ	255	274	279	266	267	275
Priemerný počet žiakov v triede	8,1	7,4	7,2	7,5	7,5	7,2
Vysoké školstvo (vrátane súkromného)						
Počet VŠ so sídlom v TTSK	4	4	4	5	5	5
Počet študentov denného štúdia	15 136	13 792	12 933	12 750	12 794	11 834
Počet študentov externého štúdia	7 368	6 948	6 194	5 585	5 421	4 385
Počet pedagogických zamestnancov	688	898	860	891	860	879
Počet študentov na pedagogické zameranie*	25,21	17,68	17,2	16,19	16,77	14,96

*externý študent sa počíta za 0,3 študenta

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V školskom roku 2014/2015 bolo zriaďovateľskej pôsobnosti Trnavského samosprávneho kraja 16 gymnázií, z toho dve športové gymnáziá. Počet žiakov v uvedenom školskom roku bol 17 681, z toho 5 247 v gymnáziách. V zriaďovateľskej pôsobnosti je aj 36 stredných odborných škôl.

MATERSKÉ ŠKOLY

Predprimárne vzdelávanie je výchova a vzdelávanie poskytované deťom vo veku od 3 do 5 rokov veku dieťaťa.

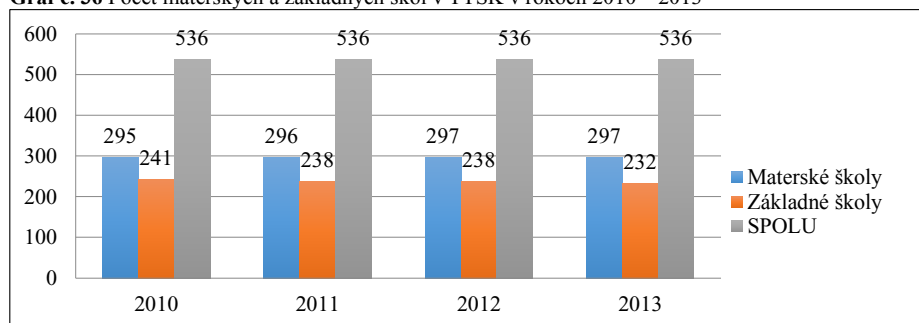
V súčasnosti nie je zabezpečená dostatočná dostupnosť kvalitných a cenovo prístupných zariadení starostlivosti o deti v predškolskom veku, čo znižuje celkovú zaškolenosť detí, a tým sa vytvárajú bariéry pre návrat žien po materskej dovolenke na trh práce, zároveň sa tak limituje využívanie predškolského vzdelávania k vytváraniu študijných schopností, získavaniu kľúčových kompetencií a sociálnej integrácie detí.

V školskom roku 2014/2015 sa v Trnavskom kraji nachádzalo 290 štátnych materských škôl so 786 triedami, v ktorých 16 279 detí vyučovalo 1 570 učiteliek, vrátane riaditeľiek zariadení. V Trnavskom kraji pripadalo na jednu triedu 20,7 detí.

ZÁKLADNÉ ŠKOLY

Od roku 2010 do roku 2013 sa počet základných škôl v Trnavskom samosprávnom kraji znížil. V sledovanom období sa znížil počet súkromných škôl o jednu, naopak o jednu cirkevnú základnú školu sa počet zvýšil na 2. Počet základných škôl k 15. 9. 2014 v kraji dosiahol 218. V kraji spolu navštevovalo 39 850 žiakov v 2 195 triedach. Na jednu triedu pripadlo v priemere 18,15 žiakov.

Graf č. 36 Počet materských a základných škôl v TTSK v rokoch 2010 – 2013

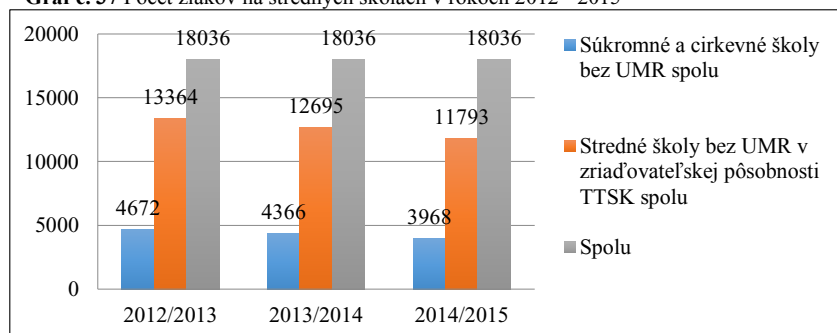
Zdroj: RIÚS TTSK

V sledovanom období rokov sa znížil počet tried v základných školách, v ktorých sa vyučuje v priemere po 18 žiakov. Vplyvom nepriaznivého demografického vývoja sa počet žiakov základných škôl znížil oproti školskému roku 2009/2010 o 3,9 %. Pri celkovom zníženom počte tried v základných školách, zníženom počte žiakov a zníženom počte žiakov na jednu triedu, sa zvýšil počet učiteľov, vyučujúcich na základných školách o 515, čím sa zároveň znížil počet žiakov, pripadajúcich na 1 učiteľa o 2,66.

STREDNÉ ŠKOLY

Dlhodobým trendom je pokles počtu detí, ktorý vplýva aj na stredné školstvo. Najvýraznejšie sa pokles študentov prejavuje v prípade stredných odborných škôl, kde v uvedenom roku študovalo o 3 749 študentov menej ako v školskom roku 2009/2010. Celkove bolo v tomto roku 17 681 žiakov stredných škôl, rozdiel oproti roku 2009/2010 je - 5 242 žiakov, čo predstavuje vysoký pokles celkového počtu žiakov stredných škôl.

Graf č. 37 Počet žiakov na stredných školách v rokoch 2012 - 2015

Zdroj: RIÚS TTSK

Na gymnáziách v roku 2014/2015 študovalo o 1 403 študentov ako v školskom roku 2009/2010. Tento pokles bolo vidieť aj na zníženom počte tried v gymnáziách z 240 na 232. Dlhodobu v triedach klesol počet detí, čo je pozitívne a prínosné pre kvalitu vzdelávania. V roku 2009 bolo v jednej triede na gymnáziu 27,7 študenta, kým v roku 2014 iba 22,6 študenta. Za posledné roky je to výrazný pokles. Na stredných školách sa za posledných päť rokov zaznamenal pokles priemerného počtu žiakov v triede. V školskom roku 2014/2015 bol počet žiakov v SOŠ 11 748. Rozdiel oproti roku 2009/2010 predstavuje pokles o 3 749 žiakov.

V zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK je 36 stredných odborných škôl a 16 gymnázií, vrátane dvoch športových gymnázií. Spolupráca stredných škôl so strategickými podnikmi v TTSK bola orientovaná do dvoch oblastí. Jednou z nich bola realizácia praktickej prípravy žiakov priamo na pracoviskách podnikov. Medzi najaktívnejšie školy v tejto oblasti patrili: SOŠ automobilová v Trnave, SOŠ obchodu a služieb v Galante, SOŠ technická v Galante, SOŠ technická v Piešťanoch, SOŠ elektrotechnická v Trnave, SPŠ v Trnave a SPŠ dopravná v Trnave. Druhá oblasť spolupráce bola charakterizovaná užšou spolupracou v oblasti zvyšovania odbornej a kvalifikačnej pripravenosti zamestnancov na základe zmluvných vzťahov. Túto oblasť spolupráce deklarovala SOŠ automobilová v Trnave, SPŠ v Trnave, SPŠ dopravná v Trnava a SOŠ technická v Hlohovci.

Spolupráca medzi zamestnávateľskými a vzdelávacími subjektmi v TTSK sa rozrastá nielen do kvantity, ale aj v kvalitatívnej rovine. Napomáha tomu nielen vzájomná komunikácia, ale aj obojstranné poznávanie spoločných problémov a potrieb. Sekundárnym znakom a zároveň pridanou hodnotou tejto spolupráce je skutočnosť, že absolventi sa zamestnávajú ihneď po ukončení školy u niektorého zo zamestnávateľov, kde vykonávali praktickú časť výučby.

VYSOKÉ ŠKOLY

Centrom vysokého školstva je už tradične Trnava, kde sídlia:

- Trnavská univerzita s 5 fakultami (Právnická fakulta, Pedagogická fakulta, Filozofická fakulta, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Teologická fakulta),
- Univerzita sv. Cyrila a Metoda s 3 fakultami (Fakulta prírodných vied, Filozofická fakulta a Fakulta masmediálnej komunikácie),
- Materiálovo-technologická fakulta, ktorá je jednou z fakúlt STU Bratislava so sídlom v Trnave.

V Trnavskom samosprávnom kraji ďalej pôsobia:

- Danubius Sládkovičovo s 3 fakultami (súkromná Vysoká škola v Sládkovičove) Fakulta sociálnych štúdií, Fakulta verejnej politiky, Fakulta práva,
- Stredoeurópska vysoká škola v Skalici s dvoma bakalárskymi odbormi štúdiá: medzinárodné vzťahy, environmentálny manažment.

V školskom roku 2014/2015 na piatich VŠ v Trnavskom samosprávnom kraji študovalo spolu na 14 fakultách 11 834 študentov na dennom štúdiu a 4 385 študentov na externom štúdiu. Oproti školskému roku 2009/2010 bol zaznamenaný pokles študentov denného štúdiá o 3 302 a 2 983 študentov externého štúdiá. Na uvedených VŠ pôsobilo spolu 879 pedagógov na plný pracovný úväzok, čo predstavuje oproti roku 2009/2010 nárast o 191 pedagogických zamestnancov.

Na území TTSK sa ďalej nachádzajú tieto detašované pracoviská vysokých škôl:

- Detašované pracovisko v Sládkovičove Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre,
- Detašované pracovisko v Dunajskej Strede Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre,
- Detašované pracovisko v Skalici Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave,

- Detašované pracovisko sv. Pátra Pia v Piešťanoch - Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave.

Na území Trnavského samosprávneho kraja sa nachádzajú výskumné a vývojové organizácie, ktorých činnosť je zameraná na technické, spoločenské, humanitné a pôdohospodárske vedné oblasti. Organizácie pôsobia v súkromnom a verejnom sektore, s vlastníctvom medzinárodným a zahraničným (forma organizácií – s. r. o., akciová spoločnosť, príspevkové organizácie a ostatné).

V oblasti vedy a výskumu sa uskutočňuje transformácia štruktúr jednotlivých sektorov, ktoré majú napomáhať urýchlenému transferu výsledkov výskumu a vývoja v rámci rozvojového a reštrukturalizačného procesu hospodárstva a spoločnosti. Neoddeliteľnou súčasťou pracovísk výskumu a vývoja je sektor vysokých škôl, ktorého hlavným zameraním je zvyšovanie úrovne výchovno - vzdelávacieho procesu tak, aby bola dosiahnutá kompatibilita s krajinami európskej únie. V štátnom sektore podstatnú časť pracovísk vedy a výskumu tvoria ústavy SAV. V podnikateľskom sektore pôsobia podnikateľské organizácie a nesamostatné výskumno - vývojové zložky hospodárskej sféry, podmienené dopytom spoločenskej praxe.

VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE

Tabuľka č. 77 Výdavky na výskum a vývoj podľa vednej oblasti – v €

Územie	Vedná oblasť	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	Spolu	302 994 264	416 368 745	468 439 354	585 225 226	610 876 177
	Prírodné vedy	70 293 806	82 937 774	97 060 254	119 837 020	108 163 425
	Technické vedy	153 791 191	223 112 267	223 349 024	274 570 827	311 612 531
	Lekárske a farmaceutic. vedy	23 342 384	29 549 030	37 292 506	49 505 717	54 694 023
	Pôdohospodárske vedy	20 368 317	34 124 778	35 443 048	39 454 094	19 427 880
	Spoločenské vedy	20 564 269	29 112 020	39 617 933	43 569 235	45 824 703
	Humanitné vedy	14 634 297	17 532 876	35 676 589	58 288 333	71 153 615
Trnavský kraj	Spolu	13 128 090	27 996 351	33 565 176	25 293 478	29 187 599
	Prírodné vedy	150 018	262 269	733 743	656 515	500 709
	Technické vedy	4 607 262	10 140 517	14 604 908	13 127 094	22 086 229
	Lekárske a farmaceutic. vedy	6 515 866	9 159 850	9 389 218	678 637	736 169
	Pôdohospodárske vedy	744 129	6 704 380	5 759 925	6 461 634	1 078 650
	Spoločenské vedy	580 164	538 059	1 398 109	2 207 150	3 167 150
	Humanitné vedy	530 651	1 191 276	1 679 273	2 162 448	1 618 692

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najvyššie výdavky v oblasti výskumu a vývoja na území SR boli dosiahnuté v oblasti technických a prírodných vied. Trnavský samosprávny kraj dosiahol výraznejšie hodnoty len v oblasti technických vied. Druhé najvyššie výdavky v rámci TTSK dosiahol výskum a vývoj v oblasti spoločenských vied.

Tabuľka č. 78 Bežné výdavky na výskum a vývoj (€) podľa činnosti výskumu a vývoja

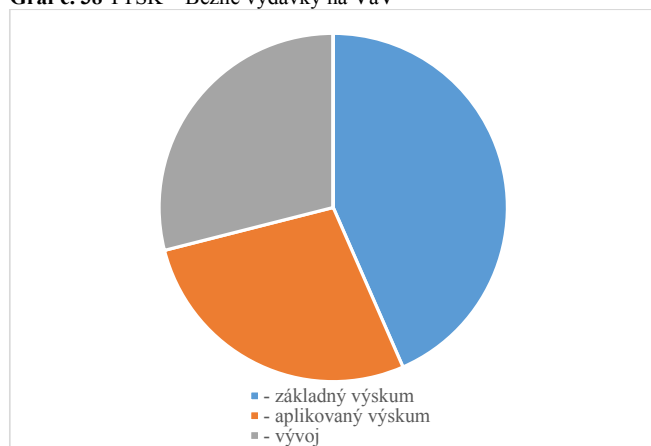
Trnavský kraj	2009	2010	2011	2012	2013
Bežné výdavky na výskum a vývoj	9 021 894	21 582 556	26 140 768	23 902 085	22 125 635
- základný výskum	1 486 918	2 697 342	5 003 921	6 941 345	9 592 726

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Trnavský kraj	2009	2010	2011	2012	2013
- aplikovaný výskum	1 796 026	8 591 636	8 866 221	7 543 655	6 101 069
- vývoj	5 738 950	10 293 578	12 270 626	9 417 085	6 431 840

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 38 TTSK – Bežné výdavky na VaV

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V porovnaní rokov 2009 a 2013 je nárast o 145 % v oblasti bežných výdavkov na výskum a vývoj. Pozitívny trend sa zastavil v roku 2012 a pokles pokračuje v rámci tohto ukazovateľa aj v roku 2013 (7,4 % oproti roku 2012).

Pozitívny trend je viditeľný len v oblasti základného výskumu (38 % medziročný nárast). V porovnaní s rokom 2009 bol nárast viac ako šesťnásobný. Ani tento nárast nedokázal ovplyvniť vývoj správnym smerom, nakoľko aplikovaný výskum poklesol takmer o 20 % a vývoj o 31,7 % v rámci indexového porovnania rokov 2013 a 2012. V prípade vývoja boli vykázané v roku 2011 takmer 2x vyššie hodnoty ako v súčasnosti, čím je prírastok od roku 2009 len na úrovni 12 %.

Z hľadiska rozloženia prostriedkov bola dosiahnutá zmena. Dominantný experimentálny vývoj v posledných rokoch ustupoval a do popredia sa dostal základný výskum, ktorý je doménou vysokého školstva a univerzít. Aj oblasť aplikovaného výskumu už dosahuje hodnoty na úrovni experimentálneho vývoja.

Univerzitný vedecký park „Campus MTF STU“ – Cambo je prvým univerzitným výskumným parkom na Slovensku. Vybudovaný je v priestoroch Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity (STU) v Bratislave so sídlom v Trnave a to vďaka finančným prostriedkom z eurofondov v rámci Operačného programu Výskum a vývoj.

Tabuľka č. 79 Zamestnanci výskumu a vývoja v osobách k 31. 12. 2013

Zamestnanci výskumu a vývoja vo fyzických osobách k 31. 12. 2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
TTSK	1279	1578	1707	1 764	1668
Pracovné zaradenie					
Výskumníci	1 081	1 219	1 278	1 370	1471
Technický a ekvivalentný personál	141	240	304	276	133
Pomocný personál	57	119	125	118	64
Kvalifikačná štruktúra s VŠ a vyššou kvalifikáciou	1 133	1 315	1 446	1 522	1557
v tom s VŠ vzdelaním 1. stupňa	7	43	59	7	11
s VŠ vzdelaním 2. stupňa	631	611	713	689	615

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

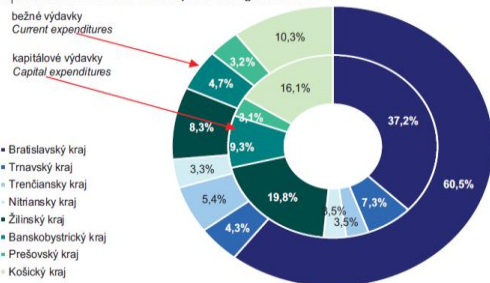
Zamestnanci výskumu a vývoja vo fyzických osobách k 31. 12. 2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
s VŠ vzdelaním 3. stupňa	495	661	674	826	931
s vyšším odborným vzdelaním	0	2	3	6	8
so stredoškolským vzdelaním	118	230	238	219	88
so základným vzdelaním	28	31	20	17	15

Zdroj: ŠÚ SR

Negatívny trend sa prejavuje aj v počte zamestnancov v oblasti výskumu a vývoja a v roku 2013 dosiahol najnižší počet za posledné 3 roky. Od roku 2011 je všeobecne zaznamenaný klesajúci trend v oblasti technického a ekvivalentného personálu a pomocného personálu. Rastúci trend je len na strane výskumníkov – 36% nárast počtu za posledných 5 vykazovaných rokov.

Graf č. 39 Výdavky na VaV

G 21-3. Výdavky na výskum a vývoj v krajoch v roku 2013
Expenditures on research and development in regions in 2013

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2014

Tabuľka č. 80 Výdavky na výskum a vývoj v tis. €

SR / kraj	Rok	Výdavky na výskum a vývoj spolu	v tom				v tom		Výdavky na VaV financované z vládnych zdrojov	
			kapitálové výdavky spolu	v tom		bežné výdavky spolu	osobné	ostatné	kapitálové výdavky	bežné výdavky
				pozemky a budovy	stroje a zariadenia					
SR spolu	2009	302 994	31 137	8 958	22 179	271 857	146 109	125	14 908	138 291
	2010	416 369	63 073	5 859	57 214	353 296	196 001	157	27 983	178 416
	2011	468 439	94 799	5 441	89 357	373 641	218 743	154	40 728	192 333
	2012	585 225	109 337	13 540	95 797	475 889	254 659	221	31 484	211 818
	2013	610 876	97 300	12 755	84 544	513 576	261 407	252	28 927	208 689
Trnavský kraj	2009	13 128	4 106	2 403	1 704	9 022	5 023	3 998	91	2 549
	2010	27 996	6 414	2 549	3 865	21 583	10 857	10 725	135	8 191
	2011	33 565	7 424	2 846	4 579	26 141	16 656	9 484	310	9 314
	2012	25 293	1 391	85	1 306	23 902	15 864	8 038	169	8 033
	2013	29 188	7 062	2 389	4 673	22 126	17 211	4 915	5 425	9 913

Zdroj: Štatistická ročenka regiónov 2014

Napriek klesajúcim bežným výdavkom v oblasti kapitálových výdavkov sa úroveň priblížila hodnotám roku 2011 a čo sa týka výdavkov na stroje a zariadenia, tak hodnota mierne vzrástla. Výdavky, financované z vládnych zdrojov, predstavovali len 6,5 % podiel v rámci SR. Výdavky na výskum a vývoj, prepočítané na jedného výskumníka v rámci TTSK, vzrástli z hodnoty 12 144 € (rok 2009) na 19 842 € (rok 2013). V rámci SR sa táto hodnota zvýšila z 13 878 € (rok 2009) na 24 994 € (rok 2013).

V rámci porovnania krajov Slovenska je v kategórii bežných výdavkov na výskum a vývoj Trnavský kraj na 6. mieste v bežných výdavkoch a na 5. mieste v kapitálových výdavkoch.

Z hľadiska porovnania dosahujú výdavky na výskum a vývoj nižšie hodnoty len v Prešovskom a Nitrianskom kraji. Z hľadiska podielu výskumu a vývoja na HDP sa hodnoty vrátili po negatívnom poklese na 0,18 % (rok 2009) na 0,35 % (rok 2013). Napriek tomu sú tieto hodnoty hlboko pod slovenským priemerom 0,47 % (rok 2009) a 0,83 % (rok 2013).

ZDRAVOTNÍCTVO

Akútnu ústavnú zdravotnú starostlivosť v TTSK poskytuje 5 nemocníc, v ktorých je k dispozícii 1 514 akútnych lôžok. V zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva zdravotníctva SR je Fakultná nemocnica v Trnave a Nemocnica Alexandra Wintera n. o., Piešťany. Trnavský samosprávny kraj zostal ako akcionár v nasledovných 3 nemocniciach: NsP Sv. Lukáša Galanta, NsP Dunajská Streda, a. s. a Fakultná nemocnica s poliklinikou Skalica, a.s.

Zastupiteľstvo TTSK schválilo v júli 2014 uznesením Zámer vstupu strategického partnera pre Nemocnicu s poliklinikou Dunajská Streda, a. s. a pre Nemocnicu s poliklinikou Sv. Lukáša Galanta, a. s., v ktorých bol Trnavský samosprávny kraj akcionárom. Po úspešnej verejnej obchodnej súťaži bol schválený vstup strategického partnera do oboch nemocníc na mimoriadnom Zastupiteľstve TTSK v marci 2015.

V kraji bolo celkom 153 lekární a výdajní liekov, čím sa zvýšil počet lekární v porovnaní s rokom 2009 o 10 lekární a výdajní liekov.

Rýchla zdravotná služba, ktorá zabezpečuje svoje služby zdravotníkmi, kvalifikovanými na poskytovanie predlekárskej prvej pomoci, mala v roku 2013 celkom 11 stredísk, čím oproti roku 2009 klesla o 3 strediská.

Medzi najčastejšie využívané zložky zdravotníctva patrí práve ambulantná starostlivosť. V roku 2013 sa v kraji nachádzalo 201 ambulancií praktického lekára pre dospelých, čo bolo oproti roku 2009 menej o 15 ambulancií. V sledovanom období bol zaznamenaný pokles aj u ambulancií praktického lekára stomatóloga, keď ich počet poklesol o 30 ambulancií. Výdajne zdravotníckych pomôcok zaznamenali 100 % nárast v roku 2013 oproti roku 2009.

Tabuľka č. 81 Zdravotníctvo v Trnavskom samosprávnom kraji

Názov	2009	2010	2011	2012	2013
Polikliniky samostatné	5	0	10	5	5
Nemocnice všeobecné a špecializované	6	6	12	6	6
Transfúziologické a hematologické oddelenia	8	10	16	8	8
Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia biomedicínskeho výskumu	4	4	8	3	3
Lekárne a výdajne liekov	143	174	354	181	153
Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	7	5	22	13	14
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	216	210	412	205	201
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	103	109	232	112	116
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga	217	207	404	198	187
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	68	71	132	73	68
Samostatné ambulancie lekára špecialistu	664	680	1288	654	660
Rýchla zdravotnícka pomoc	14	12	42	13	11

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Fakultná nemocnica Trnava je najväčším poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v Trnavskom samosprávnom kraji. Na 638 lôžkach sa ročne liečilo viac ako 24 tisíc pacientov. Kvalifikovaný personál realizuje liečebno - preventívny a ošetrovateľský proces, s cieľom zaistiť maximálnu spokojnosť pacientov. Pavilón chirurgických disciplín Fakultnej nemocnice Trnava je jedným z najmodernejších zdravotníckych zariadení na Slovensku. V novopostavenej budove sa

nachádzajú nové zariadenia pre prácu lekárov, RTG prístroje, vodoliečba, vybavenie centrálnej sterilizácie či komplex operačných sál. Každé jedno oddelenie ponúka nadštandardné priestory a prostredie pre pacientov.

Zdravotnú starostlivosť v Trnavskom samosprávnom kraji umožňujú poskytovatelia ambulantnej, ústavnej zdravotnej starostlivosti, záchranej zdravotnej služby a lekárenskej starostlivosti. Všeobecnú ambulantnú zdravotnú starostlivosť v kraji poskytuje 338 poskytovateľov všeobecnej ambulantnej starostlivosti. Z tohto počtu je 222 všeobecných lekárov pre dospelých a 116 všeobecných lekárov pre deti a dorast. Počet úväzkov všeobecných lekárov pre dospelých je 212,52 a pracujú v 136 kontaktných miestach, u pediatrov je to 114,38 úväzkov v 65 kontaktných miestach.

Samostatnou zložkou zdravotníctva sú liečebne a kúpele. V Trnavskom samosprávnom kraji sú tri liečebne a dvojce kúpeľov medzinárodného významu.

Liečebne:

- Národný ústav reumatických chorôb - špecializovaná ústavná liečba všetkých závažných foriem reumatických chorôb vrátane ich dlhodobého sledovania, ambulantná starostlivosť o reumatikov.
- Vitalita, n. o. Lehnice - špecializovaná ústavná liečba všetkých závažných foriem reumatických chorôb, vrátane ich dlhodobého sledovania, ambulantná starostlivosť o reumatikov.
- Sanatórium Doktor Ryba v Dubovanoch - ichtyoterapia, liečba psoriázy a kožných chorôb rybičkami Garra Rufa.

Kúpele:

- Slovenské liečebné kúpele Piešťany, a. s. - liečba reumatizmu, rehabilitácie pohybového aparátu a nervového systému, liečivé zdroje, piešťanské bahno a termálna voda.
- Prírodné liečebné kúpele Smrdáky, a. s. - liečba kožných ochorení v kombinácii s chorobami pohybového aparátu s použitím sírovodíkovej minerálnej vody a sírneho bahna, regeneračné pobyty.

Tabuľka č. 82 Zdravotníctvo v Trnavskom samosprávnom kraji podľa okresov

Okres	Názov	2009	2010	2011	2012	2013
Dunajská Streda	Polikliniky samostatné	1	0	2	1	1
	Nemocnice všeobecné a špecializované	1	1	2	1	1
	Transfúziologické a hematologické	1	1	2	1	1
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	2	2	4	1	1
	Lekárne a výdajne liekov	30	32	76	39	29
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	1	1	2	1	2
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	41	43	88	44	42
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	18	19	48	22	23
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	47	45	90	46	42
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	16	17	32	19	16
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	130	138	264	140	128
	Rýchla zdravotnícka pomoc	3	1	6	4	3
	Polikliniky samostatné	1	0	2	1	1
Galanta	Nemocnice všeobecné a špecializované	1	1	2	1	1
	Transfúziologické a hematologické	1	2	2	1	1
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	1	1	2	1	1
	Lekárne a výdajne liekov	23	29	60	32	27

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres	Názov	2009	2010	2011	2012	2013
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	1	1	4	3	3
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	31	31	66	33	34
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	16	19	36	18	20
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	36	32	56	31	31
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	12	12	24	12	12
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	110	109	202	98	97
	Rýchla zdravotnícka pomoc	1	0	8	1	1
Hlohovec	Polikliniky samostatné	1	0	2	1	1
	Nemocnice všeobecné a špecializované	0	0	0	0	0
	Transfúziologické a hematologické	0	0	0	0	1
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	1	1	2	1	1
	Lekárne a výdajne liekov	9	13	24	9	7
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	0	1	2	1	1
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	20	21	40	18	19
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	9	10	18	7	7
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	18	17	36	14	17
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	2	3	6	3	2
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	33	39	78	39	41
	Rýchla zdravotnícka pomoc	0	1	4	0	0
	Polikliniky samostatné	0	0	0	0	0
Piešťany	Nemocnice všeobecné a špecializované	2	2	4	2	2
	Transfúziologické a hematologické	1	1	2	1	1
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	0	0	0	0	0
	Lekárne a výdajne liekov	20	22	50	26	23
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	2	1	4	2	3
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	34	32	66	35	28
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	16	16	34	17	17
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	41	37	74	37	29
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	8	11	12	8	8
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	102	107	204	108	109
	Rýchla zdravotnícka pomoc	5	3	4	2	1
	Polikliniky samostatné (úz. a záv.)	1	0	2	1	1
	Nemocnice všeobecné a špecializované	0	0	0	0	0
Senica	Transfúziologické a hematologické	0	0	0	0	0
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	0	0	0	0	0
	Lekárne a výdajne liekov	14	19	34	16	17
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	1	0	2	2	1
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	24	19	36	17	16
	Samost. ambulancie praktického lekára pre deti	8	10	24	12	11
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	19	18	34	17	18
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	4	3	10	5	4
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	43	37	88	33	44

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres	Názov	2009	2010	2011	2012	2013
Skalica	Rýchla zdravotnícka pomoc	1	0	4	0	0
	Polikliniky samostatné	0	0	0	0	0
	Nemocnice všeobecné a špecializované	1	1	2	1	1
	Transfúziologické a hematologické	1	1	2	1	1
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	0	0	0	0	0
	Lekárne a výdajne liekov	14	17	34	21	17
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	0	0	2	1	1
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	15	15	28	15	13
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	8	9	20	10	9
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	13	14	26	12	12
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	9	9	18	9	9
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	78	73	142	72	69
	Rýchla zdravotnícka pomoc	2	2	6	2	2
	Polikliniky samostatné	1	0	2	1	1
Trnava	Nemocnice všeobecné a špecializované	1	1	2	1	1
	Transfúziologické a hematologické	4	5	8	4	3
	Liečebne, domy ošetrovateľskej starostlivosti, hospice, zariadenia	0	0	0	0	0
	Lekárne a výdajne liekov	33	42	76	38	33
	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu	2	1	6	3	3
	Samost. ambulancie praktického lekára pre dospelých	51	49	88	43	49
	Samost. ambulancie praktického lekára pre	28	26	52	26	29
	Samost. ambulancie praktického lekára stomatóloga	43	44	88	41	38
	Samost. ambulancie praktického lekára gynekológa	17	16	30	17	17
	Samost. ambulancie lekára špecialistu	168	177	310	164	172
	Rýchla zdravotnícka pomoc	2	5	10	4	4

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Z tabuľky vyplýva, že nárast výdajní zdravotníckych pomôcok bol zaznamenaný okresoch Dunajská Streda (+ 1), Galanta (+ 2), Hlohovec (+ 1), Piešťany (+ 1), Skalica (+ 1) a Trnava (+ 1). Iba v okrese Senica zostal počet výdajní zdravotníckych pomôcok nezmenený. Najväčší nárast samostatných ambulancií pre dospelých je evidovaný v okrese Galanta, keď ich počet sa zvýšil o 3 ambulancie. Naopak, v sledovanom období bol zaznamenaný aj pokles ambulancií pre dospelých, keď až 8 ambulancií v okrese Senica ukončilo svoju činnosť, a v okrese Piešťany ich bolo 6. Vo všetkých okresoch kraja je evidovaný pokles stomatologických ambulancií, najväčší v okrese Piešťany (- 12). U gynekologických ambulancií zostal počet nezmenený oproti roku 2009, aj keď v období sledovaných rokov bol zaznamenaný postupný nárast a pokles počtu ambulancií. Zdravotnú starostlivosť v Trnavskom kraji poskytujú poskytovatelia ambulantnej, ústavnej zdravotnej starostlivosti, záchrannej zdravotnej služby a lekárenskej starostlivosti.

Tabuľka č. 83 Porovnanie súčasného stavu všeobecných lekárov pre dospelých (12/2013) na území TTSK

Hlavné kontaktné miesto (KM)			Ďalšie kontaktné miesta			
Okres	Mesto	Adresa	Počet úväzkov na kontaktné miesto (súčasný stav)	Počet KM	úväzky	úväzok/KM
Dunajská Streda	Dunajská Streda	Veľkobilahovská	10	7	8,75	1,250
Dunajská Streda	Šamorín	Školská	5	11	7,45	0,677
Dunajská Streda	Gabčíkovo	Zdravotnícka	3	1	1	1,000
Dunajská Streda	Veľký Meder			7	7	1,000
Galanta	Galanta	Hodská	6,5	12	15,25	1,271
Galanta	Sereď	Ivana Krasku	4,5	10	9	0,900
Hlohovec	Hlohovec		7	9	11,1	1,233
Piešťany	Vrbové	Jána Zigmundíka	4	3	3	1,000
Piešťany	Piešťany	Winterova	5,6	15	17	1,133
Senica	Kúty	Brnenská	1	4	4	1,000
Senica	Senica	Sotinská	8,8	7	7	1,000
Skalica	Skalica	Pod Hájkom	2	12	14,6	1,217
Trnava	Trstín			6	6	1,000
Trnava	Trnava	Starohájska	19,8			
Trnava	Trnava	Mozartova	4	17	20,17	1,186

Zdroj: MZ SR, 2013

SÚSTAVA ZARIADENÍ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI TTSK

Trnavský samosprávny kraj eviduje k 31. 12. 2013 v registri poskytovateľov 1 456 rozhodnutí na prevádzkovanie zdravotníckych zariadení. V uvedenom počte sú započítané platné povolenia na prevádzkovanie ústavných, ambulantných aj lekárenských zdravotníckych zariadení, ktoré vydal Trnavský samosprávny kraj ako aj Ministerstvo zdravotníctva SR. Podľa štatistických údajov sa na území Trnavského samosprávneho kraja nachádzajú ambulancie primárnej zdravotnej starostlivosti:

- všeobecných lekárov pre dospelých 235
- všeobecných lekárov pre deti a dospelých 121
- gynekologické 74
- stomatologické 217

Tabuľka č. 84 Ambulancie primárneho kontaktu celkom (stav k 31. 12. 2013)

Ambulancia	TTSK	
	Počet ambulancií	Počet LM
Všeobecné lekárstvo pre dospelých (VLD)	235	209,07
Všeobecné lekárstvo pre deti a dospelých (VLDaD)	121	109,6
Stomatológia	217	177,6
Gynekológia	74	54,1

Poznámka: LM – lekárske miesta

Zdroj: TTSK – odbor zdravotníctva a humánnej farmácie

Tabuľka č. 85 Ambulancie primárneho kontaktu po okresoch TTSK (stav k 31. 12. 2013)

Okres	Počet ambulancií			
	VLD	VLDaD	stomatológia	gynekológia

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres	Počet ambulancií			
	VLD	VLDaD	stomatológia	gynekológia
Dunajská Streda	51	24	41	22
Galanta	41	22	34	12
Hlohovec	22	9	15	4
Piešťany	31	17	38	8
Senica	20	11	22	4
Skalica	15	10	16	8
Trnava	55	28	51	16

Zdroj: TTSK – odbor zdravotníctva a humánnej farmácie

Tabuľka č. 86 Vek lekárov v ambulanciách primárneho kontaktu

	do 30	31 - 40	41 - 50	51 - 60	61 - 65	nad 65
Všeobecné lekárstvo pre dospelých	-	29	47	90	33	36
Všeobecné lekárstvo pre deti a dorast	-	4	18	52	26	21
Stomatológia	6	35	42	52	45	37
Gynekológia a pôrodnictvo	-	8	24	19	14	9

Zdroj: TTSK – odbor zdravotníctva a humánnej farmácie

SWOT ANALÝZA: SOCIÁLNA SITUÁCIA

Silné stránky	Slabé stránky
- Dostatočná sieť sociálnych zariadení a služieb v kraji, - rozvinutá sieť školských a stravovacích zariadení po celom území kraja, - dostupné stredoškolské a vysokoškolské školstvo, - potenciál pre ďalší rozvoj inovačných aktivít, vzhľadom na existenciu priemyselných parkov, logistických a vedecko - technologických parkov a významných plôch výroby, - inštitucionálne zabezpečenie (sieť klastrov, výskumno - vývojových zariadení, profesných organizácií, vzdelávacích zariadení), - partnerské vzťahy so zahraničím, - fakultná nemocnica ako najväčší poskytovateľ zdravotnej starostlivosti v kraji, - kúpele v Piešťanoch s medzinárodným významom, - kvalitné a dostupné zdravotníctvo, sledujúce aktuálne trendy.	- Nedostatočné finančné ohodnotenie pracovníkov v sociálnej oblasti a školstve, a z toho vyplývajúca fluktuácia, - klesajúci počet absolventov odborných škôl, - nedostatočne vybudovaná sieť predškolských zariadení, - nedostatočné zosúladenie potrieb praxe a zamerania vzdelávacích inštitúcií, - stagnujúce kapacity ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja, - kolísavé hodnoty v oblasti výdavkov výskumu a vývoja vzhľadom na rastúcu celonárodnú úroveň výdavkov, - mierny pokles samostatných ambulancií praktických lekárov v kraji.
Príležitosti	Ohrozenia
- Rozvoj opatrovateľskej a pestúnskej starostlivosti, - budovanie predškolských zariadení, - prispôbenie a zameranie školstva na potreby trhu práce, - podpora rozvojových a inovačných aktivít s využitím štrukturálnych fondov, - existujúce kooperačné siete a vytváranie nových platforiem pre zlepšenie využívania synergii, - podpora rozvoja vzdelávacích aktivít pre ľudské zdroje v oblasti vedy a výskumu, - participácia v rámci aktivít v oblastiach marketingu a public relations v inovačnej oblasti,	- Prehľbovanie sociálnej nerovnováhy, - neprispôbenie školstva pre potreby trhu práce, - pokles objemu výdavkov do oblasti výskumu a vývoja, - nedostatočná spolupráca kľúčových aktérov inovačného rozvoja regiónu, - fluktuácia ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja, - nedostatok kvalitného a skúseného personálu v nemocniciach na základe dlhodobého neriešenej problematiky osobnej motivácie, - dlhotrvajúce problémy pre reformy zdravotníctva,

• podpora využitia inováčných technológií, • podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania zdravotníckej infraštruktúry za účelom zvýšenia efektivity a kvality poskytovaných služieb, • zvyšovanie efektívnosti hospodárenia v zdravotníctve, • zlepšenie technickej vybavenosti zdravotníckych zariadení, • podpora implementácie nových diagnostických terapeutických postupov.	• neudržateľnosť financovania zdravotníctva.
---	--

2.1.6 ZHODNOTENIE TECHNICKEJ INFRAŠTRUKTÚRY

TELEKOMUNIKÁCIE

Rozvoj telekomunikácií v posledných rokoch zaznamenáva výrazný kvantitatívny a kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry.

Tabuľka č. 87 Domácnosti vybavené počítačom v %

Územie	Rok	Celkovo	1 dospelý		2 dospelí		3 a viac dospelých	
			bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi
Slovensko	2009	64	32,6	78	47,9	86	84,1	88,3
	2010	72,2	42,5	81,1	61,2	90,7	90	94,4
	2011	75,4	45	79,2	67,7	95,3	92,4	94,7
	2012	-	-	-	-	-	-	-
	2013	80,1	52,1	92,8	75,3	95,8	93,8	95,6
TTSK	2009	63,8	34,4	71,3	49,7	88,5	77,3	89,6
	2010	67,9	31,3	75,9	61,4	84,4	88,4	90,2
	2011	78,9	51,3	62,2	76,2	95,2	92,2	95,2
	2012	76,3	53	-	65,2	89,8	93,5	93,8
	2013	77,6	47	-	72,8	96,4	90,5	98,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 88 Domácnosti vybavené internetom v %

Územie	Rok	Celkovo	1 dospelý		2 dospelí		3 a viac dospelých	
			bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi	bez detí	s deťmi
Slovensko	2009	62,2	33,8	70,4	48,4	82,6	81,7	80,6
	2010	67,5	39,3	78,1	55,4	84,9	85,8	88,4
	2011	70,8	40	69,4	63	89,5	89,4	89,8
	2012	-	-	-	-	-	-	-
	2013	77,9	49,9	88,2	71,6	94,2	92,3	94,3
TTSK	2009	55,3	29,6	38,4	44,9	70,3	74,9	68,9
	2010	63	26,3	75,9	57,3	77,1	85,2	81,2
	2011	74	44,1	62,2	69,8	89,4	92,4	87,6
	2012	74,1	48,7	-	63	87,4	92,7	93,8
	2013	77,1	48,7	-	70,7	96,4	89,7	98,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

TTSK sa pohybuje vo vybavení domácností počítačom približne v priemere Slovenskej republiky. V pripojení domácností na internet TTSK sa tiež vyrovnáva k slovenskému priemeru. Trnavský samosprávny kraj sa vo všetkých kategóriách vyrovnáva k slovenskému priemeru.

SWOT ANALÝZA: TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Silné stránky	Slabé stránky
- Nízka miera nezamestnanosti, - vysoká miera ekonomicky aktívneho obyvateľstva, - prílev zahraničných investorov do kraja, - dostatočne vybudovaná technická infraštruktúra.	Nedostatočné vzdelávanie starších vekových skupín obyvateľstva ohľadom výpočtových technológií.
Príležitosti	Ohrozenia
- Využívanie nových, postupne sa meniacich modernejších technológií, - používanie bezpečnostných prvkov ochrany dát, - dynamika zmien.	- Stagnácia v oblasti budovania a využívania moderných technológií, - nedostatočné zabezpečenie ochrany súkromných údajov poskytovateľmi služieb.

2.1.7 ZHODNOTENIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

STAROSTLIVOSŤ O ÚZEMIE

Územné plánovanie utvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území, s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt. Cieľom je, prostredníctvom sústavného a komplexného riešenia priestorového usporiadania územia a jeho funkčného využitia, vytvárať predpoklady trvalo udržateľného rozvoja. Územným plánovaním sa vo verejnom záujme určuje hospodárne využitie zastavaného územia a chráni nezastavané územie. Územné plánovanie upravuje zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v platnom znení (stavebný zákon) a v znení neskorších predpisov.

Najvýznamnejšou udalosťou v rámci územnoplánovacích nástrojov bolo schválenie Koncepcie územného rozvoja Slovenska (KÚRS 2001), ktorá stanovila hlavné zásady usmerňovania pre vytváranie rovnocenných životných podmienok na celom území SR, pre zlepšenie životného prostredia, zabezpečenie ekologickej stability, zachovanie kultúrno – historického dedičstva a pre trvalo udržateľný rozvoj. Dokument je záväzný pre celý plánovací systém a musí sa premietnuť do územných plánov regiónov (veľkých územných celkov), programov rozvoja a návrhov na verejné financie.

Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja je spracovaný v zmysle platnej legislatívy Slovenskej republiky. Trnavský samosprávny kraj potvrdil platnosť územnoplánovacej dokumentácie Uznesením Zastupiteľstva Trnavského samosprávneho kraja a zároveň bola záväzná časť Územného plánu regiónu Trnavského samosprávneho kraja vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením Trnavského samosprávneho kraja.

Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja obsahuje návrh koncepcie rozvoja sídelnej štruktúry Trnavského kraja – jej funkčné využitie a priestorové usporiadanie, vymedzenie

významných rozvojových priestorov, území špeciálnych záujmov, návrh zásad a regulatívov funkčného a priestorového rozvoja, zohľadňujúci požiadavku implementácie Európskeho dohovoru o krajine (Florenca, r. 2000).

Najvýznamnejšie strategické determinanty rozvoja kraja

- územná ochrana strategických zásob a podzemných zdrojov pitných vôd vysokej kvality,
- územná ochrana poľnohospodárskych pôd najvyšších bonít vo väčšine miest a obcí Trnavského samosprávneho kraja.

OCHRANA OVZDUŠIA

Zákon č. 137/2010 Z. z. v znení zákona č. 318/2012 Z. z. a zákona č. 180/2013 Z. z. o ovzduší upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania.

Kvalita ovzdušia je v súčasnosti ovplyvňovaná najmä výrobou energie, priemyslom a dopravou. Rovnako aj na celkovom znečisťovaní ovzdušia TTSK sa, okrem energetických zariadení (teplárne) a dopravy, významne podieľajú priemyselné odvetvia ako výroba stavebných materiálov, chemický, sklársky, strojársky, elektrotechnický priemysel.

Zákon o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia ustanovuje prevádzkovateľom stacionárnych zdrojov znečisťovania povinnosť každoročne oznámiť príslušnému orgánu ochrany ovzdušia úplné a pravidelné údaje o tom, aké množstvá a druhy znečisťujúcich látok vypustili do ovzdušia v uplynulom roku.

Hoci Trnavský samosprávny kraj nepatrí k veľkým znečisťovateľom ovzdušia, jeho kvalita je, okrem diaľkového prenosu znečisťujúcich látok, ovplyvňovaná najmä emisiami z veľkých priemyselných zdrojov, nachádzajúcich sa na území kraja. Priemysel v kraji je charakteristický vysokou energetickou náročnosťou, čo má za následok aj vysoký únik emisií.

Vďaka vykonaným technologickým opatreniam koncom minulého storočia na ochranu ovzdušia, emisie základných znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov vykazujú vo všetkých ukazovateľoch pokles.

Z hľadiska zdrojov znečistenia sa podieľajú na znečistení ovzdušia najmä energetické zdroje priemyselných podnikov, centrálné tepelné zdroje, blokové kotolne, domáce kúreniská, automobilová doprava a prach z ulíc, z nespevnených plôch a poľnohospodárskej pôdy.

Hlavné zdroje znečistenia ovzdušia pochádzajú z bodových zdrojov priemyselnej prevádzky (AMYLUM SLOVAKIA, spol. s r. o., RaVOD Pata roľnícke a výrobné - obchodné družstvo, Slovenské cukrovary, s. r. o., Sereď, Johns Manville Slovakia, a. s., ENVIRAL, a. s., I.D.C. Holding, a. s., Bratislava, Swedwood Slovakia, a. s.), z mobilných zdrojov – automobilová doprava (najmä vo väčších mestách).

Najviac tuhých znečisťujúcich látok bolo emitovaných do ovzdušia v okrese Trnava a v okrese Galanta. Z vodohospodárskeho hľadiska sú znečisťujúce látky v ovzduší zdrojom znečistenia povrchových a podzemných vôd. Voda je jedným z médií transportu a akumulácie látok znečisťujúcich ovzdušie.

V Trnavskom samosprávnom kraji v roku 2014 bolo 999 prevádzkovateľov zdrojov, v roku 2013 to bolo 975, čím vzrástol počet týchto prevádzkovateľov o 24 podnikov, ktorí znečisťujú ovzdušie. Z toho je 70 veľkých zdrojov znečisťovania ovzdušia, oproti roku 2013 vzrástol počet veľkých zdrojov znečisťovania v kraji o 5 prevádzok, kde v okrese Trnava je 25 znečisťovateľov, v okrese Senica 5, v okrese Skalica 5, v okrese Piešťany 8, v okrese Hlohovec 11, v okrese Galanta 8 a v okrese Dunajská Streda je 8 prevádzkovateľov veľkých zdrojov.

Tabuľka č. 89 Zoznam prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia v TTSK za rok 2014

Okres	Počet prevádzkovateľov	Z toho prevádzkovateľa veľkých zdrojov
-------	------------------------	--

Okres	Počet prevádzkovateľov	Z toho prevádzkovatelia veľkých zdrojov
Trnava	174	ALRO-SLOVAKIA s. r. o.
		BIOGAL a. s.
		CESTY NITRA, a. s.
		COLORSPOL, spol. s r. o.
		ELASTIK, spol. s r. o.
		FREMACH TRNAVA, s. r. o.
		CHEMOLAK a. s.
		Hydina Slovensko s. r. o.
		Jadrová a vyrábacia spoločnosť, a. s.
		Johns Manville Slovakia, a. s.
		PCA Slovakia, s. r. o.
		Ikea Industry Slovakia, s. r. o.
		Trnavská teplárenská, a. s.
		Wienerberger Slovenské tehlyne spol. s r. o.
		ZF Slovakia a. s.
		ZF SACHS Slovakia, a. s.
		Zlieváreň Trnava, s. r. o.
		ŽELOS, spol. s r. o.
		ŽOS Trnava a. s.
		UNIASFALT s. r. o.
		Samsung Display Slovakia s. r. o.
		PD Špačince
		PD v Smoleniciach
		PD Zavar
		TATRACHEMA, výrobné družstvo, Trnava
Piešťany	138	Agropodnik, a. s. Trnava
		VEM Slovakia, s. r. o.
		Inalfa Roof Systems Slovakia, s. r. o.
		STRABAG, s. r. o.
		Stakotra manufacturings, s. r. o.
		Biogal, a. s.
		GYRON-HYFA, s. r. o.
Senica	110	DIPLOMAT DENTAL, s. r. o.
		Agrovýkrm, a. s. Senica
		Ing. O. Valachovič - Ferina Bratislava
		Nafta, a. s. Gbely
		STRABAG, s. r. o., Mlynské Nivy Bratislava
Hlohovec	68	Kovotvar VD Kúty
		Farma Terezov, s. r. o.
		Faurecia Slovakia s. r. o.
		BEKAERT, a. s., Hlohovec
		Saneca Pharmaceuticals, a. s. Hlohovec
		ENVIRAL Leopoldov
		TRANSPETROL a. s.
		Slovnaft, a. s., Kľačany
		E.ON Elektrárne, s. r. o.
		MEROCO, a. s., Leopoldov
		FOOD Farm, s. r. o. Hlohovec
Galanta	187	Poľnoservis, a. s., Leopoldov
		Slovenské cukrovary, s. r. o. Sered'
		Plynex, s. r. o. Sered'
		Polytec Composites Slovakia
		Farma HYZA, a. s.
		NOR-MAALI, s. r. o., Bratislava
		WIEGEL Sered' žiarové zinkovanie
		BROVEDANI SLOVAKIA, s. r. o.
		JASPLASTIK-SK, spol. s r. o.
		Eissmann Automotive Slovensko, s. r. o., Holíč

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres	Počet prevádzkovateľov	Z toho prevádzkovatelia veľkých zdrojov
Skalica	69	Grolobal, a. s., Skalica
		Hydina Slovensko, s. r. o.
		INA Skalica, s. r. o.
		MOVIS – AGRO AK, s. r. o. Skalica
Dunajská Streda	253	Farma HYZA, a. s.
		ISTERMEAT a. s.
		WERTHEIM KOVO s. r. o.
		Agro-BioHubice, a. s.
		Dan-Slovakia Agar, a. s.
		MEDZICILIZIE, a. s. Čiližská Radvaň
		Školské hospodárstvo Búšlak, spol. s r. o.
		JK Gabčíkovo, s. r. o.

Zdroj: TTSK z podkladov Okresného úradu v Trnave – odbor životného prostredia - NEIS 2014

Tabuľka č. 90 Prevádzkovatelia zdrojov znečisťovania ovzdušia v TTSK podľa okresov za roky 2009 - 2014

Okres	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dunajská Streda	248	257	270	270	270	253
Galanta	153	153	170	170	170	187
Hlohovec	80	60	64	64	64	68
Piešťany	141	135	130	130	130	138
Senica	96	88	101	101	101	110
Skalica	59	65	67	67	67	69
Trnava	166	167	173	173	173	174

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 91 Emisie základných znečisťujúcich látok v Trnavskom kraji v tonách

SR/Kraj/okresy	2009			2010		
	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxid uhoľnatý	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxid uhoľnatý
SR	33 602,7	63 846,7	146 920,3	32 624,5	69 127,1	165 874,2
Trnavský kraj	1 755,0	423,4	2 627,2	1 742,0	472,4	2 728,0
Dunajská Streda	372,2	42,9	515,4	372	46,7	517,3
Galanta	256,5	166,5	411,8	255,2	192,2	407,6
Hlohovec	124,4	18,4	191,8	120,5	19,8	194,9
Piešťany	216,8	24,7	304,6	210,9	27,2	305,7
Senica	321,9	52,4	468,1	315,6	59,5	624,1
Skalica	207,9	24,9	278,7	204,6	27,1	284
Trnava	255,4	93,6	456,9	263,2	100	394,4

SR/Kraj/okresy	2011			2012		
	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxid uhoľnatý	Tuhé emisie	Oxid siričitý	Oxid uhoľnatý
SR	35 049,6	68 261,7	179 004,6	35 375,6	58 297,8	174 796,5
Trnavský kraj	1 902,1	493,6	2 966,9	1 886,0	497,7	2 963,1
Dunajská Streda	402,3	46,9	550,4	408,6	46,2	557,5
Galanta	283,2	217,1	417,4	270,7	221,1	422,2
Hlohovec	140,6	18,7	295,2	133,9	15,4	252,9
Piešťany	228,4	24,6	319,3	231,3	26,2	325,9
Senica	341,4	44,5	675,8	344,9	50	693,1
Skalica	218,8	22,9	294,5	219,7	23,4	297,3
Trnava	287,4	119	414,3	277	115,4	414,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najviac tuhých znečisťujúcich látok bolo emitovaných do ovzdušia v okrese Dunajská Streda, v porovnaní rokov 2012 a 2009 stúpili emisie tuhých znečisťujúcich látok o 36, t. Najmenej tuhých znečisťujúcich látok bolo emitovaných do ovzdušia v okrese Hlohovec. Emisie SO₂ boli najviac vypúšťané zo zdrojov znečistenia v okrese Galanta, v porovnaní roku 2012 s 2009 stúpili emisie oxidu siričitého o 54,6 t. Najmenej emisií oxidu siričitého, vypúšťaného do ovzdušia, bolo v okrese Hlohovec. Najväčšie množstvo emisií CO bolo emitovaných v okrese Senica, v porovnaní rokov 2012 s 2009 stúpili emisie oxidu uhľnatého o 225 t. Najmenej oxidu uhľnatého bolo emitovaného v okrese Hlohovec.

STAROSTLIVOSŤ O LESY A PÔDU

Základným právnym predpisom upravujúcim starostlivosť o lesy je zákon č. 326/2005 Z. z. Účelom tohto zákona je zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií, zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch, zosúladienie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov a vytvorenie ekonomických podmienok na trvalo udržateľné hospodárenie v lesoch. Výmera lesného pôdneho fondu v kraji v roku 2014 dosahovala 65 363 ha, čo je 15,8 % z celkovej rozlohy kraja.

Lesnatosť jednotlivých území je rozdielna a rôznorodá. Najnižšia je v okrese Galanta (4,2 %) a Dunajská Streda (6,6 %), kde sa z dôvodu nižšej polohy územia využíva prevažná časť územia na poľnohospodárske účely. Najvyššiu lesnatosť v rámci kraja má okres Senica, kde z celkovej rozlohy okresu zaberá lesná pôda 31,6 % a okres Skalica, kde výmeru lesného pôdneho fondu predstavuje 25,4 % z celkovej rozlohy okresu.

Lesná výroba je zameraná predovšetkým na ťažbu dreva, pridruženú drevársku výrobu, poľovníctvo a iné služby. Porastová ihličnatá zásoba bez kôry je 3 mil. m³ a porastová listnatá zásoba bez kôry je viac ako 9 mil. m³.

Význam lesov, ako základnej zložky prírodného a krajinného prostredia, bude naďalej stúpať. Preto sa budú posilňovať pôdoochranné a vodohospodárske funkcie lesných porastov, ich pozitívne účinky pri regulácii prietoku vodných tokov, ako aj ich nezastupiteľná funkcia z hľadiska ochrany prírody a krajiny. Je potrebné orientovať sa na podporu trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, lesníckeho vzdelávania, poradenstva, výskumu a fungovania kontrolného systému v lesnom hospodárstve.

Lesné hospodárstvo zohráva dôležitú úlohu pri rozvoji vidieka. Zachovanie osídlenia vo vidieckych oblastiach, podpora investícií na vytvorenie nových pracovných príležitostí, zachovanie existujúcej zamestnanosti, vytvorenie nových zdrojov príjmov vidieckeho obyvateľstva a zachovanie životného prostredia dáva predpoklad rozvoja na vidieku. Treba podporovať ekonomické aktivity v oblasti investícií, využitia dreva, obnovu poškodených lesov, udržanie ich spoločenských a rekreačných funkcií, zlepšenie ekologického, ekonomického a spoločenského trvalo udržateľného obhospodarovania, opráv a rekonštrukcie lesných odvozných ciest.

Výskyt lesov v Trnavskom samosprávnom kraji sa dá určiť aj na základe priestorového rozmiestnenia geografických celkov:

- najväčšie a najucelenejšie komplexy lesov – sústredené v pohoriach Malé Karpaty, Považský Inovec, Biele Karpaty a Myjavská pahorkatina,
- menšie i väčšie plochy borovicových lesov na viatych pieskoch (bory) – v Záhorskej nížine,
- lužné lesy – popri tokoch Dunaj (Podunajská nížina) a Morava (Záhorská nížina),

- drobné fragmenty lesov s malými výmerami – v poľnohospodárskej krajine Podunajskej nížiny – nezastupiteľné zložky krajiny, zvyšujú ekologickú hodnotu územia v inak ekologicky málo stabilnej krajine (rozsiahle poľnohospodársky obrábané plochy).

Členenie lesov z hľadiska funkčného využitia:

- hospodárske lesy – 83,15 %,
- ochranné lesy – 13,32 %,
- lesy osobitného určenia – 3,52 %.

Účelom hospodárskych lesov je produkcia dreva a ostatných lesných produktov pri súčasnom zabezpečovaní mimoprodukčných funkcií lesov.

Priaznivé pôdno - klimatické pomery zaraďujú Trnavský kraj z celoslovenského pohľadu k regiónom s najvyšším poľnohospodárskym potenciálom na Slovensku. Poľnohospodárska pôda je najdôležitejším (neobnoviteľným) prírodným zdrojom nielen z hľadiska výmery, ale i z hľadiska bonity pôdy. Do osobitne chránených najkvalitnejších pôd s najvyššou bonitou patrí až 70 % výmery poľnohospodárskej pôdy.

Ďalší rozvoj vidieka sa bude opierať o zachovanie životaschopnosti vidieckeho osídlenia prostredníctvom rozvoja zamestnanosti a infraštruktúry s ohľadom na mimoprodukčnú funkciu poľnohospodárstva. Trnavský samosprávny kraj je v rámci poľnohospodárskej produkcie dlhodobo (po Nitrianskom kraji) druhým najvýkonnejším regiónom v SR. Pôdno - klimatické pomery umožňujú pestovanie prakticky všetkých druhov u nás pestovaných poľnohospodárskych plodín.

TTSK je regiónom s vysokým produkčným potenciálom poľnohospodárskej pôdy, so silnými poľnohospodárskymi tradíciami, má dobre vybudovanú materiálovo - technickú základňu pre poľnohospodársku činnosť, a preto sa zaraďuje medzi poľnohospodársky najproduktívnejšie oblasti v SR.

Podiel poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery kraja je 69,84 %. Z poľnohospodárskej pôdy má výrazné zastúpenie orná pôda (89,66 %), ostatné druhy poľnohospodárskej pôdy (chmeľnica, vinica, záhrada, ovocný sad a trvalý trávny porast) zaberajú približne 10 %.

Charakteristika pôd:

- predstavuje významný krajinný prvok s nezastupiteľnou energetickou a bioprodukčnou funkciou,
- zaraďuje sa medzi neobnoviteľné prírodné zdroje s nezastupiteľnou produkčnou funkciou, jeden z najdôležitejších existenčných faktorov ľudskej spoločnosti,
- odráža súčasnú a čiastočne i historickú štruktúru krajiny vzhľadom na tesnú spätosť s atmosférou, hydrosférou, litosférou a biosférou.

Kvalita pôdneho krytu výrazne podmieňuje existenciu určitých typov rastlínstva a živočíšstva v krajine. Z hľadiska fyzicko - geografických podmienok riešené územie predstavuje rozdielne časti.

STAROSTLIVOSŤ O VODU

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone NR SR č. 409/2014 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon) s účinnosťou od 15. 1. 2015.

Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu vôd, na ich účelné, hospodárne a trvalo udržateľné využívanie, znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha, zabezpečenie funkcií vodných tokov.

Podzemná voda je nenahraditeľnou zložkou prírodného prostredia. Predstavuje neoceniteľný, dobre dostupný a z kvantitatívneho, kvalitatívneho, ale aj ekonomického hľadiska najvhodnejší zdroj pitnej vody. Najväčšie využiteľné množstvá sú obsiahnuté v kvartére Podunajskej nížiny – Žitnom ostrove, kde sú evidované najväčšie odbery. Najvhodnejšie podmienky pre získanie kvalitných zdrojov pitnej vody s dostatočnou výdatnosťou sú na území okresu Dunajská Streda, ktoré je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. Dobré podmienky pre výskyt výdatných zdrojov vody sú tiež v oblasti náplavov Váhu v okrese Piešťany, v oblasti Trnavskej pahorkatiny a v podhorí Malých Karpát.

V Trnavskom kraji zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečujú vodárenské podniky:

- Bratislavská vodárenská spoločnosť, a. s. (BVS a. s.),
- Západoslovenské vodárne a kanalizácie a. s. (ZsVaK a. s.),
- Trnavská vodárenská spoločnosť a. s. (TAVOS a. s.).
- Najvýznamnejšie využívané zdroje pitnej vody lokalizované na území Trnavského samosprávneho kraja sú v okrese Dunajská Streda - Gabčíkovo, Šamorín, Jelka a v okrese Trnava - Dobrá voda, Dechtice, Veľké Orvište, Borovce - Rakovice.

Základné znečistenie je zvyšované vplyvmi priemyselných a sídelných funkcií v celom priestore kraja. Výrazne sú znečistené vody Váhu.

Rieka Váh, vrátane VD Kráľová, Čierna Voda a Malý Dunaj, sú zdrojmi vody pre rozsiahle závlahové stavby.

Celý závlahový systém, okrem vlastných degradačných účinkov na pôdny horizont, sekundárne vplýva na jeho stav prenosom a rozptylom kontaminantov, obsiahnutých vo vodných zdrojoch.

Zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov sa realizuje prostredníctvom skupinových alebo miestnych vodovodov. Najvýznamnejšími vodárenskými systémami v Trnavskom samosprávnom kraji sú:

- Systém Trnava - Dobrá Voda - Veľké Orvište s pôsobnosťou na území troch okresov (Trnava, Piešťany, Hlohovec).
- Systém Jelka – Galanta - Nitra zásobuje pitnou vodou obyvateľov okresov Galanta, Šaľa a Nitra na báze veľkozdroja Jelka.
- Senický skupinový vodovod na báze zdrojov v Malých Karpatoch zásobuje pitnou vodou väčšinu obyvateľov okresu Senica a časti okresu Skalica.
- Skupinový vodovod Gabčíkovo.

Vzhľadom na strednú úroveň rozvoja verejných vodovodov v TTSK treba postupne zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov, a to rozširovaním vodovodných sietí v sídlach s vybudovaným vodovodom a budovaním vodovodov. Jednou z podmienok pre tvorbu a zachovanie kvalitných zdrojov podzemných je budovanie kanalizácií a ČOV s vyhovujúcou účinnosťou.

Tabuľka č. 92 Verejné vodovody a kanalizácie

	2009	2010	2011	2012	2013
Podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov (%)	85,40	86,40	86,80	87,80	88,40
Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť (%)	52,30	54,20	57,90	60,30	62,30

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V roku 2009 bol podiel obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov 85,4 % a v roku 2013 sa zvýšil tento podiel na 88,4 %, čím v kraji vzrástol podiel o 3 % zásobovania obyvateľov z verejných vodovodov. Podiel obyvateľov, napojených na verejnú kanalizačnú sieť bol 52,3 % v roku 2009 a v roku 2013 sa tento podiel zvýšil na 62,3 %, čím v kraji vzrástol podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť o 10 %.

ANALÝZA ZDROJOV PITNÝCH VÔD

Na zásobovanie obyvateľov Trnavského kraja pitnou vodou sa využívajú len zdroje podzemnej vody. Ich rozšírenie na území kraja je veľmi nerovnomerné a ich kvalita je rôzna. Najvhodnejšie podmienky pre získanie kvalitných zdrojov pitnej vody s dostatočnou výdatnosťou sú na území okresu Dunajská Streda, ktoré je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov.

CHVO Žitný ostrov svojím okrajom zasahuje aj do okresu Galanta, kde je ďalší významný zdroj pitnej vody (veľkozdroj Jelka). Dobré podmienky pre výskyt výdatných zdrojov vody sú tiež v oblasti náplavov Váhu v okrese Piešťany, v oblasti Trnavskej pahorkatiny a v podhorí Malých Karpát.

ZDROJE PITNEJ VODY

Okres Dunajská Streda

Na zásobovanie obyvateľov okresu pitnou vodou sa využívajú len zdroje podzemnej vody. Územie okresu je súčasťou Žitného ostrova, ktorý je významnou prirodzenou akumuláciou podzemných a povrchových vôd a ako taký bol nariadením vlády SSR č. 46/1978 Zb. vyhlásený za „Chránenú vodohospodársku oblasť Žitný ostrov“. Ďalším veľkozdrojom, ktorý sa využíva na zásobovanie iných okresov, je Šamorín. Ďalšie zdroje sú viac - menej lokálneho charakteru, aj keď majú pomerne vysoké výdatnosti, využívajú sa pre zásobovanie skupinových alebo miestnych vodovodov. Kvalita vody je vo väčšine využívaných zdrojov pitnej vody veľmi dobrá.

Okres Galanta

Územie okresu má pomerne priaznivé hydrogeologické pomery. Do južnej časti zasahuje svojím okrajom aj CHVO Žitný ostrov. V tejto časti je situovaný veľkozdroj Jelka, ktorý zásobuje veľkú väčšinu spotrebísk na území vlastného okresu prostredníctvom diaľkovodu Jelka – Galanta – Nitra. Voda z neho je dodávaná aj do okresov Šaľa a Nitra.

Ďalšie významné zdroje podzemnej vody, ktoré boli v minulosti využívané pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou, museli byť z dôvodov stále sa zhoršujúcej kvality vyradené. Ide predovšetkým o zdroje v Galante, Sládkovičove a Seredi.

Okres Hlohovec

Na území okresu sa nevyskytujú významné zdroje pitnej vody. Najvýznamnejšie z nich, využívané pre zásobovanie Hlohovca v lokalite Peter, boli natoľko znehodnotené predovšetkým poľnohospodárskou činnosťou, že časť z nich nevyhovuje. Najväčší vodovodný systém v okrese, skupinový vodovod Hlohovec, ktorý zásobuje väčšinu obyvateľov, musí byť dotovaný zo zdrojov susedného okresu Piešťany. Menšie zdroje nízkych výdatností sa využívajú pre zásobovanie miestnych vodovodov.

Okres Piešťany

Územie okresu je pomerne bohaté na výskyt zdrojov podzemných vôd. Využívané zdroje pokrývajú potrebu vody vo vodovodných systémoch okresu s prívodom vody Veľké Orvište - Trnava. Najvýznamnejšie zdroje sú lokalizované v Malých Karpatoch v priestore Dobrá Voda - Chtelnická dolina – Prašník - Vrbové a v riečnych náplavoch Váhu v oblasti Orvište – Piešťany – Krakovany – Rakovice - Veselé. Táto oblasť je však negatívne ovplyvňovaná poľnohospodárskou výrobou.

Okres Senica

Pre zásobovanie obyvateľov okresu sa využívajú len zdroje podzemnej vody – pramene a studne, ktoré sa však väčšinou získavajú prevažne z oblasti mimo okresu Senica. Rozhodujúce zdroje pitnej vody pre Senický skupinový vodovod sa územno - správnym členením ocitli mimo územia okresu Senica, na území okresu Malacky. Ide o oblasť Plavecký Mikuláš – Plavecké Podhradie – Sološnica. Pre zásobovanie Senického skupinového vodovodu sa využívajú aj pramene v Jablonici, Osuskom a Hradišti pod Vrátnom.

Okres Skalica

Na území okresu sa významnejšie zdroje pitnej vody vyskytujú v náplavoch rieky Moravy, sú to vlastne infiltrované vody z rieky. Ich kvalita nevyhovuje STN pre pitnú vodu a voda z nich sa musí upravovať, vrátane zdrojov využívaných pre skupinový vodovod Holíč - Skalica. Voda zo zdrojov v Holíči a Kopčanoch sa upravuje v úpravni vody v Holíči. Voda zo studní v Skalici sa mieša s upravenou vodou, čím sa dosahuje celkove vyhovujúca kvalita vody pre zásobovanie obyvateľov Skalice pitnou vodou.

Okres Trnava

Na zásobovanie obyvateľov okresu sa využívajú len podzemné zdroje pitnej vody. Najvýznamnejšie zdroje podzemnej vody na území sa vyskytujú v mezozoiku severnej časti Pezinských a Brezovských Karpát a v kvartéri Trnavskej pahorkatiny. Pre skupinový vodovod Trnava sa využívajú zdroje vody z lokality Dobrá Voda a Dechtice.

ODKANALIZOVANIE

Okres Dunajská Streda

Zo 67 obcí len v 43 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia.

V okrese Dunajská Streda boli v správe ZsVS verejné kanalizácie a ČOV v štyroch obciach - Dunajská Streda, Veľký Meder, Gabčíkovo a Šamorín.

Okres Galanta

Z celkového počtu 36 obcí v 30 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia. Spolu je v okrese 10 ČOV, z čoho 7 je v majetku ZsVS a 3 ČOV sú v majetku obcí a prevádzkované ZsVS.

Okres Hlohovec

V 24 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia a v 3 obciach sú vybudované ČOV.

Okres Piešťany

Z celkového počtu 27 obcí len v 13 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia.

Okres Senica

V roku 2009 bývalo v okrese Senica 61 298 ľudí a z toho bolo napojených na verejnú kanalizáciu 25 502 obyvateľov, čo je 41,6 % z celkového počtu obyvateľov v okrese. Z počtu 31 obcí okresu bola aspoň čiastočná kanalizácia vybudovaná v 14 obciach.

Okres Skalica

Z celkového počtu 21 obcí je vybudovaná verejná kanalizácia a ČOV v 8 obciach (Holíč, Gbely, Skalica, Kátov, Brodské, Petrova Ves, Letničie, Kopčany).

Okres Trnava

Z celkového počtu 45 obcí v 37 obciach je vybudovaná verejná kanalizácia. Kanalizáciu nemajú vybudovanú niektoré obce, ležiace v ochranných pásmach vodných zdrojov.

Trnavský kraj, podľa štatistického úradu, evidoval spotrebu pitnej vody 22 417 m³, čo bolo 2 885 m³ menej oproti roku 2009 (index 88,6 %). V roku 2009 bola spotreba pitnej vody pre domácnosť v kraji 15 299 m³ a v roku 2013 sa znížila na 14 467 m³. Vyššia spotreba pitnej vody oproti roku 2009 bola evidovaná v okrese Hlohovec, keď v roku 2013 dosiahla úroveň 3 301 m³, čo je viac o 1 101 m³. V sledovanom období rokov 2009 – 2013 bola najvyššia spotreba pitnej vody pre domácnosť zaznamenaná v okrese Trnava. Spotreba postupne klesala až na úroveň 96,8 % oproti roku 2009.

Tabuľka č. 93 Spotreba pitnej vody v Trnavskom kraji (2009 – 2011)

SR/kraj/okresy	2009		2010		2011	
1. časť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť
SR	217 871	145 877	212 258	142 885	208 678	139 410
TTSK	25 302	15 299	25 773	14 777	26 006	14 610
Dunajská Streda	3 842	3 055	3 727	2 966	3 757	2 980
Galanta	3 434	2 517	3 394	2 567	3 313	2 482
Hlohovec	2 200	1 240	2 686	1 194	2 762	1 190
Piešťany	3 837	1 926	3 971	1 818	4 050	1 860
Senica	2 314	1 481	2 146	1 398	2 113	1 222
Skalica	1 778	1 225	1 640	1 167	1 667	1 163
Trnava	7 897	3 855	8 209	3 667	8 344	3 713

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 94 Spotreba pitnej vody v Trnavskom kraji (roky 2012 - 2013)

SR/kraj/okresy	2012		2013		Index	2013/2009
2. časť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť	Spotreba pitnej vody spolu	Spotreba pitnej vody pre domácnosť
SR	211 496	139 395	200 205	135 917	91,9	93,2
TTSK	27 015	14 607	22 417	14 467	88,6	94,6
Dunajská Streda	3 764	2 983	3 608	2 900	93,9	94,9
Galanta	3 319	2 363	3 209	2 387	93,4	94,8
Hlohovec	2 794	1 274	3 301	1 188	150,0	95,8
Piešťany	4 663	1 913	2 708	1 860	70,6	96,6
Senica	2 096	1 214	2 037	1 239	88,0	83,7
Skalica	1 660	1 123	1 626	1 161	91,5	94,8
Trnava	8 719	3 737	5 929	3 733	75,1	96,8

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Základným právnym predpisom pre predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Účelom odpadového hospodárstva v zmysle zákona o odpadoch je predchádzať vzniku odpadov, obmedzovať ich tvorbu, znižovať nebezpečné vlastnosti odpadov a prednostne zabezpečiť zhodnocovanie odpadov pred ich zneškodňovaním. Riadenie odpadového hospodárstva sa realizuje prostredníctvom vytvorených organizačných štruktúr, pôsobiacich na úseku ochrany a tvorby životného prostredia. Hlavnými využívanými administratívnymi nástrojmi riadenia odpadového

hospodárstva sú právne predpisy (predovšetkým odpadového hospodárstva, ale aj viacerých iných oblastí ochrany a tvorby životného prostredia) a s nimi súvisiace usmernenia, koncepcné dokumenty a technické predpisy (normy).

Pri dlhodobom sledovaní trendov vo vzniku odpadu sa dá konštatovať, že nedochádza k významnejším výkyvom v množstvách vzniknutého odpadu. Komunálne odpady sú odpady z domácností, vznikajúce na území obce pri činnosti fyzických osôb, a odpady podobných vlastností a zloženia, ktorých pôvodcom je právnická alebo fyzická osoba – podnikateľ. Za odpady z domácnosti sa považujú aj odpady z nehnuteľností, slúžiacich fyzickým osobám na ich individuálnu rekreáciu, napríklad zo záhrad, chát, chalúp, alebo na parkovanie alebo uskladnenie vozidla používaného pre potreby domácnosti, najmä z garáží, garážových stojísk a parkovacích stojísk. Komunálnymi odpadmi sú aj všetky odpady, vznikajúce v obci pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev. Biologicky rozložiteľný komunálny odpad je kuchynský a reštauračný odpad a biologicky rozložiteľný odpad z parkov a záhrad. Odpad z papiera tvorí odpad z novin, letákov, katalógov a kancelárskeho papiera. Podniky sú pôvodcami či držiteľmi odpadu a na základe princípu „platí znečisťovateľ“ sú povinné znášať náklady na zneškodňovanie svojich odpadov. Preto je v ich ekonomickom záujme hľadať možnosti predchádzania vzniku odpadu v súlade s platnými právnymi predpismi. Opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu sa však musia realizovať počas celého životného cyklu výrobku – už od ťažby surovín, cez výrobu, distribúciu, obchod až po konečnú spotrebu. Teda nielen v etape, keď sa výrobok po vypotrebovaní užitočných hodnôt stáva odpadom.

Tabuľka č. 95 Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom (KO) v TTSK

Rok	Množstvo KO (kg/obyv.)	Množstvo zhodnoteného KO (kg/obyv.)	Množstvo zneškodneného KO (kg/obyv.)	Zhodnocovaný KO v %	Zhodnocovaný KO ako druhotná surovina v %	Zhodnocovaný KO kompostovaním v %
2009	412,68	40,21	361,53	9,74	21,36	63,90
2010	428,34	51,39	367,41	12,00	30,27	58,69
2011	434,89	52,80	380,36	12,14	33,91	57,48
2012	417,87	58,29	359,57	13,95	32,91	56,22

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V rámci Trnavského samosprávneho kraja v oblasti nakladania s komunálnym odpadom bolo v roku 2013 vyprodukovaného 415,68 kg komunálneho odpadu na jedného obyvateľa za rok a v roku 2009 bolo 412,68 kg na jedného obyvateľa, čo je o 3 kg viac.

Množstvo zhodnocovaného komunálneho odpadu v porovnaní rokov 2009 a 2013 vzrástol o 30,21 kg na jedného obyvateľa. Kompostovaním komunálneho odpadu klesla produkcia v rámci kraja zo 63,90 % na 43,39 %.

Tabuľka č. 96 Množstvo komunálneho odpadu (KO) v TTSK

	2010	2011	2012	2013
Kraj/okres	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t
TTSK	240 893,5	241 246,8	232 353,6	231 574,0
D. Streda	49 485,3	49 087,1	49 465,9	47 054,5
Galanta	37 610,5	39 095,8	39 632,5	42 724,7
Hlohovec	19 882,4	21 027,9	20 947,3	19 950,2
Piešťany	27 376,4	27 340,5	27 145,2	27 098,1
Senica	28 145,3	21 803,3	22 010,6	21 723,2
Skalica	17 477,0	18 419,7	17 211,4	16 835,7

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	2010	2011	2012	2013
Kraj/okres	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t	Množstvo KO v t
Trnava	60 816,7	64 472,5	55 940,7	56 187,6

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V Trnavskom samosprávnom kraji bolo vyprodukovaných v roku 2010 celkom 240 893,5 t komunálneho odpadu, čo predstavuje 428,4 kg komunálneho odpadu na obyvateľa.

V porovnaní s rokom 2013 klesla produkcia komunálneho odpadu o 9 319,5 t. Najviac komunálneho odpadu vyprodukuje okres Trnava, kde v roku 2013 bolo 56 187,6 t, avšak s porovnaním s rokom 2010 kleslo množstvo vyprodukovaného komunálneho odpadu o 4 629,1 t.

Časť odpadov je určitým spôsobom zhodnocovaná. Využívané sú hlavne odpady z poľnohospodárskej výroby – zvieracie fekálie sú používané na hnojenie, slama a rastlinný odpad pre podstielanie, silážovanie, zaorávanie do pôdy. Z hľadiska stratégie nakladania s odpadmi je najvýznamnejšie materiálne zhodnocovanie odpadov ako druhotných surovín. V súčasnosti prebieha ich zber prostredníctvom rôznych podnikateľských subjektov.

Cieľom separovaného zberu odpadov je :

- zníženie záťaže životného prostredia odpadmi, určenými na zneškodnenie,
- zníženie obsahu škodlivín v odpade,
- zabezpečenie priemyselného využitia surovín, ktoré môžu nahradiť základné materiály, a tak znížiť požiadavky na ťažbu prírodných zdrojov a energií.

Najrozšírenejším spôsobom zneškodňovania odpadov je skládkovanie. Skládky predstavujú stále, nevyhnutné zariadenia na nakladanie s odpadmi. Skládková kapacita sa zvyšuje jednak výstavbou nových skládok, ako aj rozšírením kapacity viacerých existujúcich skládok. Potrebu skládok jednotlivých tried treba posudzovať z hľadiska výskytu odpadov a očakávaných trendov v tejto oblasti, spojených so znižovaním požiadaviek na množstvo ukladaného odpadu na skládkach ako dôsledok realizácie.

V súlade so zásadami trvalo udržateľného rozvoja treba predchádzať vzniku odpadov, a ak už vzniknú, prednostne ich treba zhodnotiť materiálovo alebo energeticky a len, ak sa to nedá, zabezpečiť ich uloženie na vhodnú skládku. Inak povedané, tvoriť odpad, či zaobchádzať s ním nešetrne voči životnému prostrediu sa stáva drahé.

V TTSK sa v roku 2014 nachádzalo celkom 15 skládok, z toho sa prevádzkuje 9 skládok odpadov, ktorý je triedený ako ostatný, 1 skládka odpadov na nebezpečný odpad, 1 skládka na inertný, 4 skládky nie nebezpečného odpadu. V Skalici skládka Mokrá háj má predpokladaný termín skončenia prevádzkovania v roku 2015 a tiež v okrese Senica skládka Cerová Lieskové končí prevádzkovanie v roku 2015. Najdlhšie bude v prevádzke skládka v okrese Piešťany, skládka Rakovice, ktorá bude v prevádzke do roku 2033.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA A VZDELÁVANIE

Environmentálne vzdelávanie a výchova by mali byť v modernej demokratickej spoločnosti samozrejmosťou súčasťou školského systému. Priorita by mala byť kladená na integráciu kultúrnych, prírodných, historických a spoločenských aspektov, zdrojov a potenciálu do jednotlivých vyučovacích predmetov do základného a stredného školstva ako súčasť široko koncipovaného procesu environmentálnej výchovy a vzdelávania - vzťah k sociálnemu, historickému a prírodnému prostrediu (rodina, domov, obec, región).

Cieľom environmentálnej výchovy na školách nemôže byť len osvojovanie si najdôležitejších informácií z ekológie ako biologickej vedy. Musí sa zamerať najmä na reflexiu vzťahu príroda - prostredie - spoločnosť v najvšeobecnejšej rovine ako širokospektrálnych vzťahov a interdisciplinárneho prístupu k poznaniu. V prvom rade teda ide o osvojenie si environmentalizmu a aktívne zapojenie sa do starostlivosti o životné prostredie – environmentalistiky. S tým súvisí environmentálna etika, ktorá je prítomná v celej škále ľudského konania, ako odhaľovanie príčin zmien globálnych trendov, teoretické východiská, futurologické koncepcie, ale aj na úlohu výchovy v procese nevyhnutnej radikálnej zmeny myslenia ľudí a ekologizácia všetkých stránok spoločenského života (vzdelávanie, právo, hospodárstvo a politika).

Dôležitosť environmentálnej výchovy a vzdelávania podčiarkuje aj fakt, že napriek entuziazmu a nadšeniu jednotlivcov a skupín, množstvu existujúcich a realizovaných projektov

sa u väčšiny obyvateľov Slovenska vzťah k prírode a okolitému prostrediu nestal integrálnou súčasťou ich morálneho vedomia. Povinnosť človeka vo vzťahu k prírode nemá ešte charakter mravnej povinnosti. Poškodzovanie prírodného prostredia nevyvoláva u každého pocit viny – starostlivosť o životné prostredie vnímalo ako závažný spoločenský problém menej ako 4 % obyvateľov. Aj preto je potrebné vzdelávanie a výchovu prepojiť s praktickými každodennými aktivitami.

Stredné školy venovali primeranú pozornosť environmentálnej výchove vo výchovno - vzdelávacom procese a na gymnáziách ju zapracovali do školských vzdelávacích programov ako súčasť rozvíjajúcich spôsobilostí v oblasti postojov a hodnôt. Tematické okruhy prierezovej témy zväčša implementovali do učebných osnov vybraných vyučovacích predmetov. SOŠ začlenili problematiku environmentálnej výchovy prevažne do odborných predmetov i do predmetov všeobecného vzdelávania, alebo bola priamo integrovanou súčasťou študijného odboru.

Nezastupiteľné miesto v činnosti škôl mala pri organizovaní environmentálnych podujatí spolupráca s mnohými odbornými a spoločenskými organizáciami, firmami, s občianskymi združeniami i s rodičmi.

SWOT ANALÝZA: ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Silné stránky	Slabé stránky
• Schválená nová územno - plánovacia dokumentácia kraja, • najkvalitnejší pôdny fond Slovenska, • vysoká miera napojenia obyvateľov na verejný vodovod, • veľké zásoby podzemných vôd na Žitnom ostrove, • nízka zaťaženosť znečistenia ovzdušia, • environmentálna výchova vo vyučovacom procese.	• Znečistenie vodných tokov, pretekajúcich územím kraja, • rastúci počet prevádzkovateľov veľkých zdrojov znečistenia, • stredná úroveň rozvoja verejných vodovodov, • vysoká a stále rastúca produkcia odpadov, • nízka miera zhodnocovania odpadov a separovania odpadov, • stále rastúca produkcia odpadov, • nízka miera zhodnocovania odpadov a separovania odpadov.
Príležitosti	Ohrozenia
• Rešpektovať a chrániť oblasti prirodzenej akumulácie vôd – zdroje podzemných pitných vôd, minerálnych a geotermálnych vôd, • rešpektovať poľnohospodársku pôdu ako základný pilier potravinovej bezpečnosti	• Priesaky neodvážaných odpadových vôd k zdrojom pitnej vody a prameňom, • zníženie kvality zásobárne vôd na Žitnom ostrove, • ľahostajnosť občanov o zlepšenie kvality ŽP,

- a sebestačnosti na národnej úrovni, • zvyšovanie počtu a kvality čističiek odpadových vôd, • vývoj nových a účinných technológií na elimináciu emisií a znečistenia vôd, • možnosť efektívneho využívania geotermálnych prameňov, • možnosť využitia vodných plôch na splavenie a rekreáciu, • tvorba primeraných podmienok a motivovanie obyvateľstva k separovaniu odpadov, • tvorba zakladania a rozvoj kompostární v obciach, • zlepšiť postoj mladej generácie – uvedomelosť dôsledkov svojho konania na životné prostredie, • praktické vzdelávanie mládeže v oblasti životného prostredia.	• degradácia pôdneho fondu, • zvyšovanie intenzity automobilového priemyslu na emisie v ovzduší, • veterná a vodná erózia, • kapacitné obmedzenia existujúcich skládok komunálneho odpadu, • produkcia nebezpečného odpadu, ktorý je ekologickou záťažou do budúcnosti.
---	---

2.1.8 ZHODNOTENIE VEREJNO - PROSPEŠNÝCH INŠTITÚCIÍ

VEREJNO – PROSPEŠNÉ ORGANIZÁCIE

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou, založené a vedené súkromnými osobami, alebo organizáciami nezávislými na vláde (nepodliehajú sa na vláde a ani nemajú vo vláde svojich zástupcov). Pôsobia v oblastiach, v ktorých štát nepôsobí a dopĺňajú činnosti, ktoré v štáte chýbajú.

Majú spoločenské, náboženské, etické alebo iné poslanie. Cieľom týchto organizácií je podporovať občiansku iniciatívu a angažovanosť, väčšinou ide o verejno - prospešné služby, napomáhajúce k sociálnej stabilite. Vo všeobecnosti je pre tieto organizácie v SR zaužívaný termín Tretí sektor. Aktivity tretieho sektora vstupujú do občianskeho života tam, kde je potrebné nahradiť chýbajúce formy, ktoré nevykonáva štátny a ani privátny sektor.

Mimovládne organizácie sa vo svojej práci zameriavajú na cieľovú skupinu zväčša v rámci lokality, prípadne regiónu. Organizácie tretieho sektora prispievajú k rozvoju hospodárstva a vytvárajú priaznivé prostredie. Organizácie tretieho sektora musia hľadať rozličné zdroje, aby si zabezpečili finančnú sebestačnosť.

Medzi základné typy mimovládnych neziskových organizácií patria

- občianske združenia,
- nadácie,
- neinvestičné fondy,
- neziskové organizácie, poskytujúce všeobecne prospešné služby,
- záujmové združenia právnických osôb,
- medzinárodné organizácie a združenia,
- politické strany, náboženské spoločnosti.

Tabuľka č. 97 Neziskové inštitúcie, slúžiace domácnostiam v Trnavskom samosprávnom kraji – porovnanie období k 31. 12. 2009 a 31. 12. 2014

Právna forma	Popis právne formy	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2014
117	nadácia	63	69

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Právna forma	Popis právnej formy	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2014
118	neinvestičný fond	40	38
119	nezisková organizácia (zahŕňa aj cirkevné a súkromné školy)	153	376
271	spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	723	791
331	príspevkové organizácie	7	5
701	združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub a iné)	2402	3290
711	politická strana, politické hnutie	5	6
721	cirkevné organizácie	219	224
731	organizačná jednotka združenia	677	597
741	stavovská organizácia - profesná komora	12	11
745	komora (s výnimkou profesných komôr)	5	5
751	záujmové združenie právnických osôb	72	80
921	medzinárodné organizácie a združenia	1	1

Zdroj: ŠÚ SR

Poznámka: kód právnej normy je daný štatistickým úrado

V registri neziskových organizácií Ministerstva vnútra Slovenskej republiky bolo k 20. 8. 2015 zaregistrovaných v Trnavskom kraji 202 neziskových organizácií, z toho bolo 80 organizácií v likvidácii. Zaregistrované neziskové organizácie k 20. 8. 2015 podľa okresov:

- Trnava 56, z toho 21 v likvidácii,
- Dunajská Streda 37, z toho 15 v likvidácii,
- Galanta 35, z toho 14 v likvidácii,
- Piešťany 28, z toho 12 v likvidácii,
- Senica 23, z toho 8 v likvidácii,
- Skalica 17, z toho 7 v likvidácii,
- Hlohovec 6, z toho 3 v likvidácii,

Tabuľka č. 98 Neziskové inštitúcie podľa právnej formy v okresoch TTSK za roky 2009 - 2014

Okres, kraj	k 31. 12.	Neziskové inštitúcie spolu	v tom				
			združenia	rozpočtové organizácie	príspevkové organizácie	cirkevné organizácie	ostatné
Dunajská Streda	2009	800	*	144	10	646	*
	2010	849	*	144	10	695	*
	2011	913	*	143	10	760	*
	2012	946	*	141	10	795	*
	2013	981	594	140	10	49	188
	2014	1029	632	141	10	49	197
Galanta	2009	662	*	108	14	540	*
	2010	698	*	108	13	577	*
	2011	734	*	108	13	613	*
	2012	768	*	108	13	647	*
	2013	809	443	106	13	35	212
	2014	836	471	106	13	35	211
Hlohovec	2009	321	*	58	5	258	*
	2010	334	*	59	5	270	*

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres, kraj	k 31. 12.	Neziskové inštitúcie spolu	v tom				
			zdrúženia	rozpočtové organizácie	príspevkové organizácie	cirkevné organizácie	ostatné
	2011	352	*	59	5	288	*
	2012	353	*	59	5	289	*
	2013	361	209	59	5	14	74
	2014	373	219	59	5	14	76
	2009	551	*	65	14	472	*
Piešťany	2010	580	*	66	13	501	*
	2011	616	*	66	12	538	*
	2012	628	*	66	11	551	*
	2013	652	400	65	10	19	158
	2014	687	429	66	9	19	164
Senica	2009	461	*	75	6	380	*
	2010	494	*	76	6	412	*
	2011	515	*	76	6	433	*
	2012	525	*	76	6	443	*
	2013	542	296	75	6	29	136
Skalica	2014	566	312	75	6	29	144
	2009	323	*	52	6	265	*
	2010	338	*	55	6	277	*
	2011	363	*	55	6	302	*
	2012	353	*	55	5	293	*
Trnava	2013	366	227	56	5	13	65
	2014	392	242	57	5	13	75
	2009	1219	*	135	15	1 069	*
	2010	1264	*	136	15	1 113	*
	2011	1345	*	135	15	1 195	*
TTSK	2012	1405	*	135	15	1 255	*
	2013	1438	851	124	14	64	385
	2014	1508	909	124	14	64	397
	2009	4337	*	637	70	3 630	*
	2010	4557	*	644	68	3 845	*
	2011	4838	*	642	67	4 129	*
	2012	4978	*	640	65	4 273	*
	2013	5149	3020	625	63	223	1218
	2014	5391	3214	628	62	223	1264

* Poznámka: do roku 2012 sa údaj nesledoval
Zdroj: ŠÚ SR

V rámci Trnavského samosprávneho kraja v sledovanom období počet neziskových organizácií mal rastúcu tendenciu. Od roku 2009, kedy bolo 4 337 neziskových organizácií, tento počet do roku 2014 vzrástol o 1 054 na 5 391 neziskových organizácií. Sledovanie štruktúry neziskových organizácií sa v rámci sledovaných rokov 2009 – 2014 zmenilo. Z tohto dôvodu sa štruktúra porovnáva za roky 2013 a 2014. V štruktúre neziskových organizácií na území TTSK mali najvyššie zastúpenie združenia a v priebehu sledovaného obdobia zaznamenali rastúci charakter. V roku 2014 tvorili až 59,6 %, rozpočtové organizácie tvorili 11,6 %, cirkevné 4,2 %, príspevkové len 1,2 % a ostatné neziskové organizácie tvorili 23,4 %. Najviac združení pôsobilo v okrese Trnava a najmenej v okrese Hlohovec.

Neustále sa zvyšujúci počet neziskových inštitúcií je aj zásluhou získania možnosti dotácií a dvojpercentného príspevku z dane z príjmov fyzických aj právnických osôb. V postupnom náraste týchto organizácií vidieť snahu o rozvoj aktivít, ktorých účelom nie je finančný zisk. Spoločenská aktivita a angažovanosť obyvateľstva sa zvyšuje. Zvyšujúci sa počet organizácií tretieho sektora v Trnavskom samosprávnom kraji má pozitívny vplyv na kvalitu života a spokojnosť jeho obyvateľov.

Neziskový sektor v čase hospodárskej krízy musí počítať so zníženým objemom finančných prostriedkov, ktoré zo svojich rozpočtov poskytujú na verejno - prospešné aktivity. Neziskové inštitúcie vplyvom týchto okolností musia selektovať projekty, na ktoré vynaložia finančné prostriedky a musia zefektívniť hospodárenie.

ZDRUŽENIA OBCÍ A MIKROREGIÓNŮ

Mikroregión je dobrovoľné združenie obcí s cieľom dosiahnutia spoločného cieľa. Obec ako základná jednotka územnej správy, sa čoraz viac snaží o väčší rozvoj. Pre svoj rozvoj sa snaží získavať rôzne granty, či už zo štátnych alebo európskych fondov. Pre to, aby zvýšila svoju šancu o takýto grant, snaží sa o spoluprácu s ďalšími obcami, a tak vznikajú rôzne mikroregionálne združenia, združenia miestnych akčných skupín, alebo rôznych oblastných organizácií pre rozvoj cestovného ruchu. Mikroregiónom je geografické územie so spoločnými charakteristikami, ktoré môžu byť prírodného, kultúrneho, historického alebo iného druhu. Spoločný rozvoj mikroregiónu je efektívnejší ako nekoordinovaný rozvoj obcí.

Obce sa zlučujú do dobrovoľných mikroregionálnych združení za účelom hľadania spoločných ciest rozvoja svojho územia. Príprava rozvojových programov však nemusí byť jediný účel, za ktorým sa obce spájajú. Predmetom činnosti združenia je zvyčajne oblasť sociálnych vecí, starostlivosti o životné prostredie (predovšetkým zhromažďovanie, odvoz a spracúvanie komunálneho odpadu, odvádzanie a čistenie odpadových vôd), miestna doprava, oblasť školstva, kultúry a miestny cestovný ruch.

Obce sa združujú do mikroregiónov najčastejšie za účelom spolupráce na financovaní rozsiahlejších infraštruktúrnych stavieb ako sú verejné vodovody, skládky komunálneho odpadu, čističky odpadových vôd. Medzi ďalšie formy spolupráce patrí aj združovanie za účelom hospodárskeho rozvoja mikroregiónu (rozvoj zamestnanosti, podnikateľských aktivít, rozvoj rôznych sektorov v hospodárstve), iniciovanie a nadväzovanie kontaktov, plánovanie rozvoja, rozvíjanie a skvalitňovanie sociálnych a zdravotníckych služieb cez budovanie penziónu, zdravotného strediska, spolupráca v šírení kultúrnych hodnôt, ochrana životného prostredia.

Ďalším zo spôsobov riešenia ťažkostí malých obcí pri zabezpečovaní náročnejších úloh je spájanie sa do mikroregionálnych združení. V praxi sa táto forma používa predovšetkým za účelom spolupráce na rozvojových projektoch, financovaných z externých podporných grantov. Mikroregiónom je v tomto prípade geografické územie so spoločnými charakteristikami, ktoré môžu byť prírodného, kultúrneho, historického alebo iného druhu. Spoločný rozvoj mikroregiónu je efektívnejší ako nekoordinovaný rozvoj obcí. V Trnavskom samosprávnom kraji realizujú svoju činnosť Mikroregión nad Holeškou, Mikroregión Branč, Občianske združenie TNC Bohdanovce nad Trnavou, Mikroregión Horný Žitný ostrov, Združenie pre rozvoj mikroregiónu Hlohovec, Mikroregión Dudváh, Partnerstvo pre Horné Záhorie, o. z., Mikroregión Dunajská Magistála, Mikroregión Warkun, Mikroregión Klátovské rameno, Podmalokarpatské partnerstvo, o. z.

Špeciálnym typom mikroregionálnych zoskupení sú miestne akčné skupiny. Na rozdiel od klasických mikroregionálnych združení sú úzko spojené s programom LEADER. K tomuto inovatívnemu nástroju pre rozvoj vidieka pristúpila Slovenská republika po prvýkrát v programovom období 2007 - 2013. Ide o jediný nástroj, prostredníctvom ktorého si aktéri na vidieku sami môžu určiť, na ktoré projekty budú použité podporné prostriedky, ktoré sú s ním spojené. Program LEADER má zároveň prvok vzdelávania, a obsahuje v sebe mechanizmy, na základe ktorých sa na vidieku počas jeho implementácie vykrystalizujú miestne vodcovské authority, ktoré môžu realizovať rozvojovú politiku na území svojho mikroregiónu aj po skončení programu LEADER.

V Trnavskom samosprávnom kraji v predchádzajúcom programovom období vykonávalo svoju činnosť päť miestnych akčných skupín - Miestna akčná skupina Dudváh, Miestna akčná skupina Stará Čierna voda, Miestna akčná skupina Vodný raj - Aquaparadiso – Víziparadicsom, OZ Agropremeň a OZ Podhoran.

V programovacom období rokov 2014 – 2020 sa budú uchádzať o štatút miestnej akčnej skupiny nasledovné občianske združenia: Agropremeň Lehnice, Miestna akčná skupina Dudváh, OZ Podhoran, Miestna akčná skupina Stará Čierna voda, Partnerstvo pre Horné Záhorie, OZ Poniklec – Váh, MAS Podunajsko, Malokarpatské partnerstvo, o. z., OZ MAS11 Plus, Mikroregión Paradajs, Občianske združenie Naše Jadro, Vodný raj Aquaparadiso – Víziparadicsom, Občianske združenie Holeška, MAS Záhorie, o. z.

Najdôležitejším subjektom, zastupujúcim záujmy obcí na Slovensku, je Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS). Na území TTSK je členom tejto organizácie až 13 miest (81 zo všetkých miest) a 225 obcí (96 % všetkých obcí). Vzhľadom na rozsiahlu členskú základňu má táto organizácia v presadzovaní záujmov jej členov pomerne veľkú váhu. Členstvo v združení má dobrovoľný charakter, jej činnosť je hradená prevažne z členských príspevkov. Trnavský samosprávny kraj spolupracuje a má podpísané memorandum o partnerstve a spolupráci TTSK s regionálnymi združeniami ZMOS:

- ZMO Žitného ostrova,
- ZMO Záhorie,
- ZMO región JE Jaslovské Bohunice,
- ZMO galantsko – šalianskeho regiónu.

ZDRUŽENIA, V KTORÝCH JE TTSK ČLENOM

Trnavský samosprávny kraj využíva klastre, ako jeden z nástrojov, na užšie prepojenie domácej i zahraničnej podnikateľskej sféry, pôsobiacej na území nášho kraja, so vzdelávacími inštitúciami, regionálnou a miestnou samosprávou a neziskovými organizáciami, čím dosahuje užšie prepojenie výsledkov praxe, vedy, techniky a vzdelania.

Trnavský samosprávny kraj využíva klastre, ako jeden z nástrojov, na užšie prepojenie domácej i zahraničnej podnikateľskej sféry, pôsobiacej na území nášho kraja, so vzdelávacími inštitúciami, regionálnou a miestnou samosprávou a neziskovými organizáciami, čím dosahuje užšie prepojenie výsledkov praxe, vedy, techniky a vzdelania.

Na podporu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bol TTSK iniciátorom založenia priemyselných klastrov:

Automobilový klaster – Slovensko (ďalej AKS) vznikol v novembri 2007. Jeho zakladateľmi sú TTSK a Mesto Trnava. Založenie AKS umožnilo efektívnejšie podporovať rozvoj technologických inovácií, založených na partnerstve a budovaní kvalitnej spolupráce nosných subjektov v regióne TTSK v oblasti automobilového priemyslu.

Elektrotechnický klaster – západné Slovensko (ďalej EKS) vznikol v marci 2008. Zakladatelia sú TTSK a Mesto Galanta. EKS bol založený so zámerom vytvoriť podmienky pre implementáciu výsledkov výskumu a vývoja do priemyselnej praxe a zlepšenia systému vzdelávania mladej generácie.

Energetický klaster – západné Slovensko (ďalej EnKS). V septembri 2009 bolo podpísané Memorandum o spolupráci pri vzniku EnKS medzi TTSK, Mestom Trnava, Združením miest a obcí, región JE Jaslovské Bohunice, Združením miest a obcí Žitného ostrova, Združením miest a obcí Záhorkej oblasti a Združením miest a obcí galantsko - šalianskeho regiónu. EnKS bol založený v decembri 2009. Cieľom je vytvoriť podmienky pre vývoj a aplikovaný výskum nielen

pre podniky trnavského regiónu, ale aj pre celé územie Slovenska v oblasti energetického priemyslu.

Klaster cestovného ruchu – západné Slovensko (ďalej KCR) vznikol v decembri 2008. Zakladatelia sú TTSK a Mesto Galanta. Jeho cieľom je, okrem iného, podporovať rozvoj infraštruktúry a zvyšovania kvality, vrátane vytvárania podmienok podnikania v oblasti cestovného ruchu v trnavskom regióne, propagácia prírodných krás a podnikateľských subjektov trnavského regiónu na domácich a zahraničných výstavách a veľtrhoch a ďalšie aktivity, súvisiace s cestovným ruchom.

Jedným z konkrétnych a merateľných výstupov v rámci projektu Inteligentná energia (ďalej „ITE“) je založenie cezhraničného energetického klastra, ktorý TTSK založil dňa 30. 12. 2010 ako dobrovoľné záujmové združenie právnických osôb spolu s TOB Burgenland v Rakúsku podľa platnej legislatívy Slovenskej republiky s názvom „Energetický klaster Centrope“ (ďalej EnKC) so sídlom v Trnave.

Okrem spomínaných aktivít v rámci spolupráce medzi TTSK a ZMOS sú podpísané memorandá, zmluvy a dohody o partnerstve a spolupráci:

Vysoké školy a výskumné ústavy

- Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave
- Strojnícka fakulta STU v Bratislave
- Materiálovo-technologická fakulta STU v Trnave
- Fakulta masmediálnej komunikácie UCM v Trnave
- Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave
- Slovenská akadémia vied

Miestna samospráva

- krajské mesto Trnava
- okresné mestá – Dunajská Streda, Galanta, Hlohovec, Piešťany, Senica
- mestá a obce v Trnavskom samosprávnom kraji

Ostatné organizácie

- Oblastný výbor Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Trnave
- Fakultná nemocnica v Trnave
- Mikroregión Vážska vodná cesta
- Arge Donauländer
- ENELC – Dohovor o krajine
- CENTROPE

SWOT ANALÝZA: VEREJNO – PROSPEŠNÉ INŠTITÚCIE

Silné stránky	Slabé stránky
• Poloha blízko pri hlavnom meste, • relatívne nízka miera nezamestnanosti, • existencia organizácií tretieho sektora, • zvyšujúci sa počet neziskových inštitúcií a občianskych združení.	• Nízke povedomie občanov o fungovaní mimovládnych organizácií.
Príležitosti	Ohrozenia

• Vysoká angažovanosť obyvateľstva, • vznik mimovládnych organizácií prispieva k rozvoju hospodárstva a vytvára priaznivé prostredie v kraji, • pozitívny vývoj voľnočasových aktivít, • vhodná základňa pre možnosti budovania organizácií tretieho sektora, • zvyšovanie počtu miestnych akčných skupín.	• Slabá spolupráca subjektov vo vnútri regiónu, • rast problémov so sociálne neprispôsobivými skupinami obyvateľov.
--	--

2.1.9 ZHODNOTENIE ŽIVOTNEJ ÚROVNE OBYVATEĽOV

ÚROVEŇ BÝVANIA A VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ

Úroveň bývania je jedným z predpokladov kvality života obyvateľov. Dostatok voľných bytových jednotiek v regióne, či už na kúpu, alebo na prenájom, je dôležitým aspektom pri rozhodovaní sa o založení rodiny a zlepšení demografickej úrovne obyvateľstva regiónu.

BYTY

Vývoj bytovej výstavby v SR v sledovanom období rokov 2009 – 2014 má klesajúci charakter. V roku 2009 sa v SR začalo s výstavbou 20 325 bytov a v roku 2014 bolo začatých už len 15 836 bytov, čo je o 4 489 začatých bytov menej. V roku 2009 sa dokončilo 18 834 bytov a v roku 2014 sa dokončilo už len 14 985 bytov. Podobný vývoj môžeme sledovať aj v krajoch SR, kde vo všetkých krajoch striedavo prichádza k poklesu bytovej výstavby. Priemerná obytná plocha bytu v SR sa mierne zväčšuje.

Tabuľka č. 99 Byty

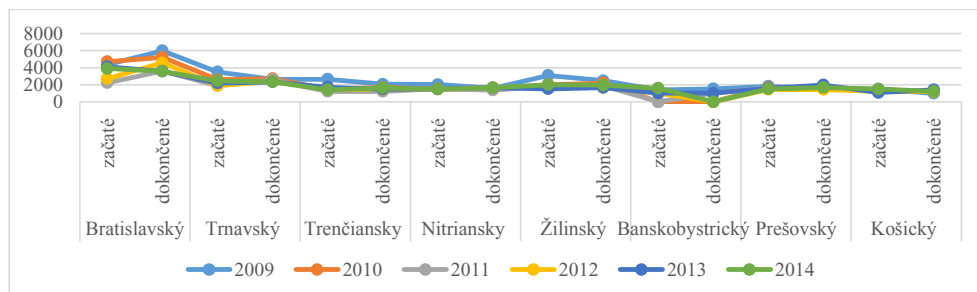
SR/ TTSK	Vybrané ukazovatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	Byty - rozostavané k 1. 1.	66 106	67 461	66 602	64 948	61 724	61 191
	Byty - začaté v danom roku	20 325	16 211	12 740	13 090	14 758	15 836
	Byty - dokončené v danom roku	18 834	17 076	14 608	15 255	15 100	14 985
	Byty rozostavané k 31. 12.	67 597	66 596	64 734	62 783	61 382	62 042
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	70,2	71,5	71,8	71,7	73,7	73,1
TTSK	Byty - rozostavané k 1. 1.	10 055	10 824	10 657	10 373	9 318	8 938
	Byty - začaté v danom roku	3 517	2 593	1 890	1 887	2 204	2 452
	Byty - dokončené v danom roku	2 624	2 715	2 614	2 403	2 334	2 334
	Byty rozostavané k 31. 12.	10 948	10 702	9 933	9 857	9 188	9 056
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	65,7	67,6	69,9	70,2	70,5	67,3

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Aj napriek poklesu bytovej výstavby úroveň bývania v Trnavskom samosprávnom kraji sa pohybuje nad úrovňou republikového priemeru. V počte začatých, rozostavaných aj v dokončených bytov je TTSK po Bratislavskom kraji na druhom mieste. Výstavba bytových domov sa realizovala najmä v krajských mestách a aglomeráciách Bratislavy.

Graf č. 40 Začaté a dokončené byty v danom roku podľa krajov SR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Najväčší počet začatých bytov je v okresoch Dunajská Streda a Trnava a najmenší v okresoch Hlohovec a Skalica. Najväčší rozdiel v priebehu sledovaného obdobia rokov 2009 – 2014 bol zaznamenaný v okrese Senica, kde v roku 2009 sa začalo s výstavbou 517 bytov a v roku 2014 bolo len 170 začatých bytov. V okrese Trnava počet začatých bytov klesol skoro o polovicu, v roku 2009 sa začalo s výstavbou 816 bytov a v roku 2014 len so 424 bytmi v priebehu roka.

Podobný vývoj je v okresoch TTSK aj pri dokončených bytoch. Najväčší počet dokončených bytov bol v okresoch Dunajská Streda a Trnava a najmenej bytov sa dokončilo v okresoch Hlohovec, Senica a Skalica.

Tabuľka č. 100 Byty - rozostavané k 1. 1. 2014, začaté, dokončené, rozostavané k 31. 12. 2014 a priemerná obytná plocha bytu

Okresy TTSK	Vybrané ukazovatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dunajská Streda	Byty - rozostavané k 1. 1.	2 627	3 001	2 841	3 249	2 582	2 141
	Byty - začaté v danom roku	1 103	716	570	683	731	919
	Byty - dokončené v danom roku	712	833	575	822	926	816
	Byty rozostavané k 31. 12.	3 018	2 884	2 836	3 110	2 387	2 244
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	67,3	72,0	80,1	67,3	68,4	58,3
Galanta	Byty - rozostavané k 1. 1.	1 461	1 488	1 331	1 261	1 131	1 076
	Byty - začaté v danom roku	542	312	251	233	296	340
	Byty - dokončené v danom roku	499	354	292	304	334	315
	Byty rozostavané k 31. 12.	1 504	1 446	1 290	1 190	1 093	1 101
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	59,1	64,6	69,4	70,8	73,1	65,8
Hlohovec	Byty - rozostavané k 1. 1.	398	380	398	434	450	464
	Byty - začaté v danom roku	105	96	159	114	123	171
	Byty - dokončené v danom roku	103	81	131	101	113	116
	Byty rozostavané k 31. 12.	400	395	426	447	460	519
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	77,1	73,7	60,9	75,7	71,3	80,8
Piešťany	Byty - rozostavané k 1. 1.	1 224	1 151	1 200	1 111	1 030	1 035
	Byty - začaté v danom roku	287	348	171	135	226	202
	Byty - dokončené v danom roku	304	324	234	219	220	250
	Byty rozostavané k 31. 12.	1 207	1 175	1 137	1 027	1 036	987
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	77,5	68,2	73,5	70,3	68,3	71,8
Senica	Byty - rozostavané k 1. 1.	904	1 281	1 224	959	971	870
	Byty - začaté v danom roku	517	213	162	158	110	170
	Byty - dokončené v danom roku	125	259	417	146	207	161
	Byty rozostavané k 31. 12.	1 296	1 235	969	971	874	879
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	73,4	56,4	62,1	74,8	60,9	81,5
Skalica	Byty - rozostavané k 1. 1.	478	426	391	377	347	396
	Byty - začaté v danom roku	147	120	113	114	131	226
	Byty - dokončené v danom roku	201	156	127	155	98	122
	Byty rozostavané k 31. 12.	424	390	377	336	380	500
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	57,3	64,5	87,6	68,7	79,8	62,2
Trnava	Byty - rozostavané k 1. 1.	2 963	3 097	3 272	2 982	2 807	2 956
	Byty - začaté v danom roku	816	788	464	450	587	424

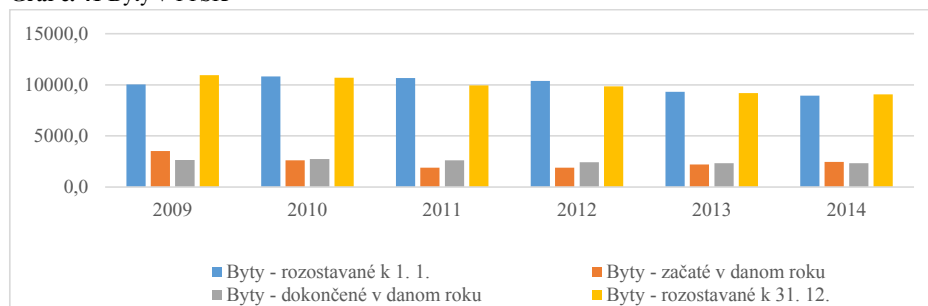
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okresy TTSK	Vybrané ukazovatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Byty - dokončené v danom roku	680	708	838	656	436	554
	Byty rozostavané k 31. 12.	3 099	3 177	2 898	2 776	2 958	2 826
	Priemer. obytná plocha bytu (m ²)	63,1	67,7	64,6	72,0	76,2	86,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Priemerná obytná plocha bytov sa zväčšuje len v okresoch Dunajská Streda a Piešťany, v ostatných okresoch sa priemerná obytná plocha zmenšuje.

Graf č. 41 Byty v TTSK

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

BYTY V RODINNÝCH DOMOCH

V rodinných domoch v SR sa v roku 2009 začalo s výstavbou 11 132 bytov a v roku 2014 bolo začatých už len 9 573 bytov v rodinných domoch, čo je o 1 559 začatých bytov v rodinných domoch menej.

V roku 2009 sa v SR dokončilo 9 022 bytových jednotiek a v roku 2014 sa dokončilo 10 041 bytov v RD, čo bolo o 1 019 viac ako v roku 2009. Podobný vývoj bol zaznamenaný aj v TTSK, kde v roku 2009 bolo začatých 1 786 bytov v RD a v roku 2014 bolo začatých už len 1 520. V dokončených bytoch v rodinných domoch sa v porovnaní rokov 2009 a 2014 počet zvýšil o 163 dokončených bytov v rodinných domoch.

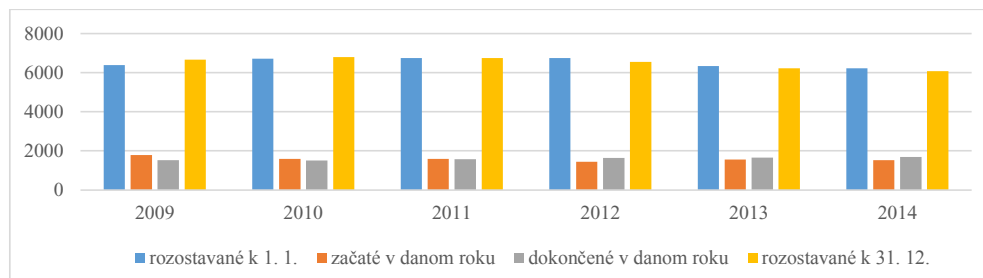
Tabuľka č. 101 Byty v rodinných domoch (byty v RD)

SR/ TTSK	Vybrané ukazovatele	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	Byty v RD - rozostavané k 1. 1.	39 148	41 212	41 518	42 214	41 524	40 650
	Byty v RD - začaté v danom roku	11 132	9 573	9 428	9 047	9 233	9 573
	Byty v RD - dokončené v danom roku	9 022	9 136	8 763	9 479	10 208	10 041
	Byty v RD - rozostavané k 31. 12.	41 258	41 649	42 183	41 782	40 549	40 182
TTSK	Byty v RD - rozostavané k 1. 1.	6 386	6 717	6 738	6 741	6 331	6 225
	Byty v RD - začaté v danom roku	1 786	1 590	1 584	1 433	1 554	1 520
	Byty v RD - dokončené v danom roku	1 517	1 510	1 578	1 630	1 659	1 680
	Byty v RD - rozostavané k 31. 12.	6 655	6 797	6 744	6 544	6 226	6 065

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 42 Byty v rodinných domoch v TTSK

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 102 Dokončené byty a dokončené byty v rodinných domoch podľa počtu izieb v SR a TTSK

SR /TTSK		Podľa počtu izieb	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	Dokončené byty RD	Spolu	9 022	9 136	8 763	9 479	10 208	10 041
		Jednoizbové a garsónky	99	106	80	61	59	75
		Dvojizbové byty	459	456	436	405	499	310
		Trojizbové byty	2 002	2 045	2 015	2 111	2 286	2 298
		Štvorizbové byty	3 762	3 883	3 687	4 062	4 412	4 704
		Päť a viacizbové byty	2 700	2 646	2 545	2 840	2 952	2 654
	Dokončené byty	Spolu	18 834	17 076	14 608	15 255	15 100	14 985
		Jednoizbové a garsónky	1 860	1 434	1 097	1 120	1 102	1 002
		Dvojizbové byty	4 177	3 834	2 815	2 690	2 479	2 571
		Trojizbové byty	5 445	4 555	4 092	3 897	3 849	3 796
		Štvorizbové byty	4 395	4 477	4 022	4 611	4 676	4 903
Trnavský kraj	Dokončené byty RD	Spolu	1 517	1 510	1 578	1 630	1 659	1 680
		Jednoizbové a garsónky	16	10	8	14	9	12
		Dvojizbové byty	68	51	56	63	64	63
		Trojizbové byty	409	363	379	396	404	458
		Štvorizbové byty	677	738	764	813	843	838
		Päť a viacizbové byty	347	348	371	344	339	309
	Dokončené byty	Spolu	2 624	2 715	2 614	2 403	2 334	2 334
		Jednoizbové a garsónky	283	195	167	121	88	95
		Dvojizbové byty	527	559	527	505	408	381
		Trojizbové byty	761	836	745	592	636	694
		Štvorizbové byty	703	773	801	841	861	852
		Päť a viacizbové byty	350	352	374	344	341	312

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 103 Dokončené byty a dokončené byty v rodinných domoch podľa počtu izieb

Okres TTSK		Podľa počtu izieb	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dunajská Streda	Dokončené byty RD	Spolu	453	539	490	467	564	529
		Jednoizbové byty a	4	1	2	3	1	1
		Dvojizbové byty	28	16	20	28	24	12
		Trojizbové byty	155	166	166	146	184	222
		Štvorizbové byty	193	247	213	206	239	224
		Päť a viacizbové byty	73	109	89	84	116	70
	Dokončené byty	Spolu	712	833	575	822	926	816
		Jednoizbové byty a	84	50	32	25	20	14
		Dvojizbové byty	139	128	52	255	230	159
		Trojizbové byty	214	290	189	240	311	347
		Štvorizbové byty	201	255	213	218	249	225
Galanta	Dokončené	Päť a viacizbové byty	74	110	89	84	116	71
		Spolu	230	216	208	239	256	243

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres TTSK		Podľa počtu izieb	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	byty RD	Jednoizbové a garsónky	3	2	0	1	2	1
		Dvojizbové byty	8	7	8	6	9	10
		Trojizbové byty	73	61	69	65	65	62
		Štvorizbové byty	117	115	103	128	143	133
		Päť a viacizbové byty	29	31	28	39	37	37
	Dokončené byty	Spolu	499	354	292	304	334	315
		Jednoizbové a garsónky	56	10	2	4	16	9
		Dvojizbové byty	108	44	49	38	34	58
		Trojizbové byty	187	153	102	93	104	77
		Štvorizbové byty	119	116	111	130	143	133
		Päť a viacizbové byty	29	31	28	39	37	38
Hlohovec	Dokončené byty RD	Spolu	85	70	71	91	92	96
		Jednoizbové a garsónky	1	1	0	0	1	0
		Dvojizbové byty	2	5	4	5	4	4
		Trojizbové byty	17	16	13	28	24	25
		Štvorizbové byty	40	37	37	48	46	54
		Päť a viacizbové byty	25	11	17	10	17	13
	Dokončené byty	Spolu	103	81	131	101	113	116
		Jednoizbové a garsónky	4	1	17	1	5	0
		Dvojizbové byty	9	7	31	11	14	19
		Trojizbové byty	25	25	25	31	31	29
		Štvorizbové byty	40	37	41	48	46	54
		Päť a viacizbové byty	25	11	17	10	17	14
Piešťany	Dokončené byty RD	Spolu	174	157	149	169	157	149
		Jednoizbové a garsónky	2	2	1	2	2	5
		Dvojizbové byty	9	8	10	5	10	11
		Trojizbové byty	35	39	33	48	39	37
		Štvorizbové byty	67	81	65	78	74	68
		Päť a viacizbové byty	61	27	40	36	32	28
	Dokončené byty	Spolu	304	324	234	219	220	250
		Jednoizbové a garsónky	34	15	3	15	21	44
		Dvojizbové byty	50	102	38	32	33	45
		Trojizbové byty	82	94	81	55	58	56
		Štvorizbové byty	76	85	71	81	76	77
		Päť a viacizbové byty	62	28	41	36	32	28
Senica	Dokončené byty RD	Spolu	113	92	106	112	114	139
		Jednoizbové a garsónky	2	0	1	0	0	1
		Dvojizbové byty	4	5	2	2	2	7
		Trojizbové byty	29	18	27	21	15	26
		Štvorizbové byty	63	54	57	63	87	82
		Päť a viacizbové byty	15	15	19	26	10	23
	Dokončené byty	Spolu	125	259	417	146	207	161
		Jednoizbové a garsónky	2	71	45	23	13	4
		Dvojizbové byty	6	89	187	11	59	17
		Trojizbové byty	39	30	109	23	38	34
		Štvorizbové byty	63	54	57	63	87	83
		Päť a viacizbové byty	15	15	19	26	10	23
Skalica	Dokončené byty RD	Spolu	95	84	107	87	80	89
		Jednoizbové a garsónky	1	1	0	0	0	0
		Dvojizbové byty	2	4	1	1	1	1
		Trojizbové byty	44	13	7	10	14	9
		Štvorizbové byty	29	34	58	53	40	48
		Päť a viacizbové byty	19	32	41	23	25	31
	Dokončené byty	Spolu	201	156	127	155	98	122
		Jednoizbové a garsónky	23	11	4	18	0	5
		Dvojizbové byty	62	61	15	49	8	16
		Trojizbové byty	68	18	9	12	22	22
		Štvorizbové byty	29	34	58	53	43	48
		Päť a viacizbové byty	19	32	41	23	25	31

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres TTSK		Podľa počtu izieb	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Trnava	Dokončené byty RD	Spolu	367	352	447	465	396	435
		Jednoizbové a garsónky	3	3	4	8	3	4
		Dvojizbové byty	15	6	11	16	14	18
		Trojizbové byty	56	50	64	78	63	77
		Štvorizbové byty	168	170	231	237	214	229
		Päť a viacizbové byty	125	123	137	126	102	107
	Dokončené byty	Spolu	680	708	838	656	436	554
		Jednoizbové a garsónky	80	37	64	35	13	19
		Dvojizbové byty	153	128	155	109	30	67
		Trojizbové byty	146	226	230	138	72	129
		Štvorizbové byty	175	192	250	248	217	232
		Päť a viacizbové byty	126	125	139	126	104	107

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

SUMARIZÁCIA POČTU OBÝVANÝCH BYTOV

Obyvatelia TTSK mali k dispozícii k Sčítaniu obyvateľov domov a bytov 2011 približne 207 tis. bytov, čo oproti predchádzajúcemu sčítaniu v roku 2001 bol nárast o 8 %. Zvýšil sa počet neobývaných bytov o 1,1 % a počet obývaných bytov vzrástol o 9 %. Aj napriek tomuto zvýšeniu 10,3 % z celkového počtu bytov bolo stále neobývaných. Najviac bytov pribudlo v medzicenzovom období bol evidovaný v okrese Dunajská Streda (o 13 %), Trnava (o 10,3 %) a Piešťany (o 7 %). Najmenší prírastok bytov mal okres Senica (846 bytov, t. j. o 3,8 %).

Tabuľka č. 104 Počet obyvateľov v TTSK v obývaných bytoch, SODB 2011

Územie	Počet obyvateľov v obývaných bytoch				Priemerný počet obyvateľov na 1 obývaný byt
		v rodinných domoch	v %	v bytových domoch	
TTSK	557 030	342 626	61,5	192 053	34,5

Zdroj: ŠÚ SR

Podľa posledného Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2011 bolo na území TTSK 184 059 obývaných bytov spolu, z tohto počtu bolo 41,9 % bytov s tromi obytnými miestnosťami. Najnižší počet, len 4,6 %, tvorili byty s jednou obytňou miestnosťou.

Tabuľka č. 105 Obývané byty v okresoch TTSK podľa počtu obytných miestností, SODB 2011

Územie	Obývané byty spolu	Počet obytných miestností					
		1	2	3	4	5+	nezistené
Dun. Streda	39 024	1 410	3 556	16 141	8 561	8 848	508
Galanta	31 068	1 038	3 619	12 520	6 398	6 755	738
Hlohovec	14 646	628	1 939	6 198	2 964	2 821	96
Piešťany	21 985	930	3 019	9 921	3 885	3 910	320
Senica	19 635	1 056	2 866	7 473	3 878	4 224	138
Skalica	15 503	835	2 499	5 977	2 927	3 031	234
Trnava	42 198	2 556	5 006	18 885	7 802	7 569	380
TTSK	184 059	8 453	22 504	77 115	36 415	37 158	2 414

Zdroj: ŠÚ SR

KATEGORIZÁCIA BYTOV

Z výsledkov Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2011 je zrejmé, že v Trnavskom samosprávnom kraji najväčší počet bytov, až 73,9 %, tvorili byty I. kategórie. Kategórie bytov sú odvodené podľa vybavenia bytu typom kúrenia, teplou vodou a sociálnym zariadením.

Tabuľka č. 106 Obývané byty v okresoch TTSK podľa kategórie bytu, SODB 2011

Územie	Obývané byty	Kategória obývaných bytov
--------	--------------	---------------------------

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	spolu		I.		II.		III.		IV.		nezistené	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
D. Streda	39 024	21,2	29 356	21,6	5 862	20,7	331	15,0	1 525	19,4	1 950	20,4
Galanta	31 068	16,9	21 691	15,9	5 545	19,6	507	22,9	1 398	17,8	1 927	20,1
Hlohovec	14 646	8,0	10 653	7,8	2 563	9,0	213	9,6	657	8,4	560	5,8
Piešťany	21 985	11,9	16 278	12,0	2 768	9,8	203	9,2	842	10,7	1 894	19,8
Senica	19 635	10,7	14 037	10,3	3 332	11,7	407	18,4	1 136	14,5	723	7,6
Skalica	15 503	8,4	11 441	8,4	2 600	9,2	202	9,1	615	7,8	645	6,7
Trnava	42 198	22,9	32 608	24,0	5 688	20,1	347	15,7	1 680	21,4	1 875	19,6
TTSK	184 059	100,0	136 064	100,0	28 358	100,0	2 210	100,0	7 853	100,0	9 574	100,0

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 107 Počet obyvateľov v TTSK v obývaných bytoch podľa kategórie bytu, SODB 2011

Územie	Kategória obývaných bytov										spolu
	I.		II.		III.		IV.		nezistené		
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	
TTSK	409 144	73,5	85 297	15,3	6 219	1,1	23 191	4,2	33 179	6,0	557 030

Zdroj: ŠÚ SR

TYP KÚRENIA

Najrozšírenejšími typmi kúrenia v bytoch v kraji boli podľa výsledkov SODB 2011 ústredné kúrenie lokálne 41,2 % a ústredné kúrenie diaľkové 30,7 % z celkového počtu obývaných bytov v kraji. Bez kúrenia bolo 0,3 % z celkového počtu obývaných bytov v kraji. Najvyšší podiel obývaných bytov s ústredným kúrením lokálnym bol v okrese Dunajská Streda až 46 % z celkového počtu obývaných bytov v tomto okrese. Najvyšší podiel obývaných bytov napojených na ústredné kúrenie diaľkové bol v okrese Trnava 39,3 % z celkového počtu obývaných bytov v tomto okrese.

Tabuľka č. 108 Obývané byty v okresoch TTSK podľa typu kúrenia zo SODB 2011

Územie	Typ kúrenia							Obývané byty spolu
	ústredné kúrenie diaľkové	ústredné kúrenie lokálne	etážové kúrenie	samostatné vykurovacie teleso	iný	bez kúrenia	nezistený	
D. Streda	10 339	17 940	1 967	4 807	667	103	3 201	39 024
Galanta	7 595	13 429	1 505	4 852	560	104	3 023	31 068
Hlohovec	4 375	6 011	660	2 102	314	39	1 145	14 646
Piešťany	6 384	9 130	1 343	2 134	257	50	2 687	21 985
Senica	5 240	8 600	713	2 939	491	81	1 571	19 635
Skalica	5 910	5 446	446	2 111	327	35	1 228	15 503
Trnava	16 572	15 209	1 884	4 311	645	78	3 499	42 198
TTSK	56 415	75 765	8 518	23 256	3 261	490	16 354	184 059

Zdroj: ŠÚ SR

ZÁSOBOVANIE VODOU

V Trnavskom samosprávnom kraji bol podiel obývaných bytov vybavených vodovodom 78,2 % zo spoločného zdroja, 13,3 % z vlastného zdroja a bez vodovodu bolo 0,8 % obývaných bytov. V okrese Hlohovec bol najvyšší podiel bytov s vodovodom zo spoločného zdroja. Najvyšší podiel z vlastného zdroja bol v okrese Dunajská Streda (21,6 %). Najviac obývaných bytov bez vodovodu bolo v okrese Galanta (354).

Tabuľka č. 109 Obývané byty v okresoch TTSK podľa zásobovania vodou zo SODB 2011

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Územie	spolu	vodovod v byte zo spoločného zdroja		vodovod v byte z vlastného zdroja		vodovod mimo bytu		bez vodovodu	
		abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
D. Streda	39 024	27 068	69,4	8 411	21,6	438	1,1	329	0,8
Galanta	31 068	24 043	77,4	3 973	12,8	256	0,8	354	1,1
Hlohovec	14 646	12 712	86,8	905	6,2	103	0,7	110	0,8
Piešťany	21 985	17 624	80,2	1 797	8,2	96	0,4	119	0,5
Senica	19 635	15 591	79,4	2 570	13,1	103	0,5	255	1,3
Skalica	15 503	12 517	80,7	1 890	12,2	85	0,5	87	0,6
Trnava	42 198	34 289	81,3	4 872	11,5	215	0,5	188	0,4
TTSK	184 059	143 844	78,2	24 418	13,3	1 296	0,7	1 442	0,8

Zdroj: ŠÚ SR

BEZBARIÉROVÝ PRÍSTUP K BYTU

Po prvýkrát sa pri sčítaní 2011 zisťoval bezbariérový prístup k bytu. Podľa výsledkov z tohto zisťovania disponovalo bezbariérovým prístupom 17,1 % obývaných bytov v rodinných domoch a 11,9 % obývaných bytov v bytových domoch.

Tabuľka č. 110 Byty v domoch v okresoch TTSK podľa bezbariérového prístupu k bytu, SODB 2011

Územie	spolu	Byty spolu					
		z toho					
		v rodinných domoch			v bytových domoch		
		spolu	obývané	s bezbariérovým prístupom	spolu	obývané	s bezbariérovým prístupom
Dunajská Streda	43	27 762	24 854	7 677	14 222	13 097	3 071
Galanta	34	22 717	20 301	3 775	10 325	9 766	950
Hlohovec	16	10 108	8 921	981	5 790	5 517	637
Piešťany	25	13 914	11 791	1 346	10 547	9 661	1 048
Senica	23	15 442	12 402	1 339	7 302	6 889	531
Skalica	17	9 217	8 092	803	7 538	7 049	527
Trnava	47	23 445	20 597	2 414	22 449	20 680	1 889
TTSK	206 9	122 605	106 958	18 335	78 173	72 659	8 653

Zdroj: ŠÚ SR

VYBAVENOSŤ DOMÁCNOSTÍ PEVNOU LINKOU, INTERNETOM, MOBILNÝM TELEFÓNOM, OSOBNÝM POČÍTAČOM ALEBO NOTEBOOKOM, OSOBNÝM AUTOM A KLIMATIZÁCIU

Výsledky sčítania 2011 potvrdili zvyšovanie vybavenosti obývaných bytov. Oproti predchádzajúcemu sčítaniu v roku 2001 pribudli domácnosti s prístupom na internet, domácnosti, využívajúce mobilný telefón, osobný počítač/notebook a osobné auto. V medzicenzovom období sa znížil iba počet obývaných bytov, pripojených na pevnú telefónnu linku. Zaznamenaný je slabší záujem o tento spôsob komunikácie z dôvodu jeho technického zastarania. Súčasným trendom je nahrádzanie pevných liniek telefónmi vyššej generácie, ktoré okrem multifunkčnosti poskytujú aj možnosť mobility. Najvýraznejšie zvýšenie nastalo vo vybavenosti obývaných bytov mobilnými telefónmi - až 79 %. Viac ako polovica obývaných bytov bola vybavená osobným počítačom alebo notebookom (52,2 %). V každej druhej domácnosti majú, alebo využívajú, osobné auto. Skoro polovica obývaných bytov má prístup na internet. V tejto vybavenosti nastal veľký nárast oproti predchádzajúcemu sčítaniu (49,7 %).

Tabuľka č. 111 Obývané byty v TTSK s pripojením na pevnú telefónnu linku, prístupom na internet, mobilným

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

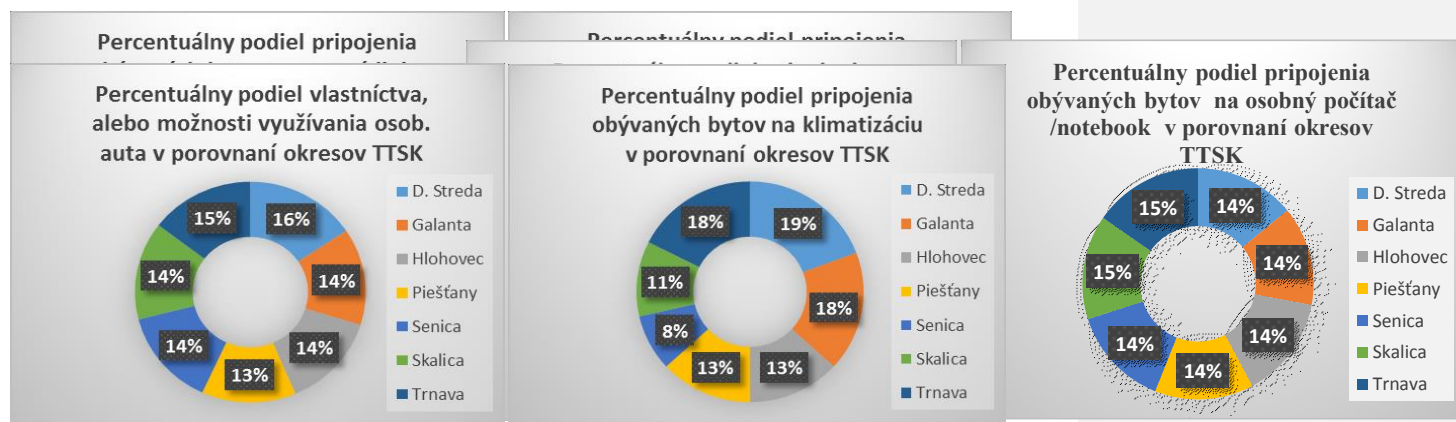
telefónom, osobným počítačom/ notebookom, osobným autom a klimatizáciou, SODB 2011

Územie	Vybavenosť domácností											
	Pripojenie na pevnú linku		Pripojenie na internet		Mobilný telefón		Osobný PC/ notebook		Osobné auto		Klimatizácia	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
D. Streda	15 479	39,7	19 025	48,8	31 385	80,4	19 953	51,1	23 413	60,0	1 368	3,5
Galanta	11 667	37,6	14 722	47,4	24 575	79,1	15 654	50,4	16 943	54,5	996	3,2
Hlohovec	5 826	39,8	7 334	50,1	11 520	78,7	7 597	51,9	7 767	53,0	346	2,4
Piešťany	10 212	46,4	10 456	47,6	16 415	74,7	11 043	50,2	11 170	50,8	519	2,4
Senica	7 707	39,3	9 485	48,3	15 888	80,9	9 992	50,9	10 701	54,5	286	1,5
Skalica	5 974	38,5	7 999	51,6	12 588	81,2	8 234	53,1	8 537	55,1	303	2,0
Trnava	19 768	46,8	22 491	53,3	33 025	78,3	23 519	55,7	23 720	56,2	1369	3,2
TTSK	76 633	41,6	91 512	49,7	145 396	79,0	95 992	52,2	102 251	55,6	5 187	2,8

Zdroj: ŠÚ SR

V okrese Trnava bol, podľa Sčítania obyvateľov, domov a bytov, zaznamenaný najvyšší podiel pripojení na pevnú linku (46,8 %), osobných počítačov/notebookov (55,7 %), osobných automobilov (56,2 %) a prístupov na internet (53,3 %) v rámci kraja. Viac ako 50 % obývaných bytov s prístupom na internet prekročili aj okresy Hlohovec (50,1 %) a Skalica (51,6 %). Vybavenosť obývaných bytov mobilnými telefónmi bola najvyššia v okrese Skalica (81,2 %) a Senica (80,9 %) najnižšia v okrese Piešťany (74,7 %) a Trnava (78,3 %).

Graf č. 43 Percentuálny podiel pripojenia na pevnú linku, internet, mobilný telefón, počítač, klimatizáciu, využívanie osobného automobilu

Zdroj: ŠÚ SR

PEŇAŽNÉ PRÍJMY A VÝDAVKY DOMÁCNOSTÍ

Sledovanie týchto ukazovateľov je dôležité, lebo príjmy a výdavky domácností ovplyvňujú kvalitu života obyvateľov. Spolu s ukazovateľmi o bytovej výstavbe je to hlavné kritérium sledovania kvality života.

Tabuľka č. 112 Čisté peňažné príjmy domácností

Trnavský kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Čisté peňažné príjmy v €	367,58	359,39	373,21	376,65	384,57	388

Pozn.: Od r. 2004 do r. 2012 sa čisté peňažné výdavky sledovali na dve desatinné miesta od roku 2013 sa sledujú zaokrúhlené na celé čísla.
Zdroj: ŠÚ SR

Čisté peňažné príjmy domácností v roku 2009 oproti predchádzajúcemu roku klesli o 8,19 €. Od roku 2009 do roku 2013 stúpali. Na hodnotu z roku 2008 sa dostali hneď v roku 2010, kedy čisté peňažné príjmy domácností stúpili a dokonca prekročili hodnotu z roku 2008. Rozdiel medzi rokom 2009 a 2013 bol 28,61 €. Môžeme konštatovať, že v sledovanom období rokov 2008 – 2013 mali peňažné príjmy domácností stúpajúcu tendenciu.

Tabuľka č. 113 Čisté peňažné výdavky domácností v €

Trnavský kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Potraviny a nealkoholické nápoje	77,97	70,26	72,55	74,29	76,06	77
Alkoholické nápoje a tabak	8,71	9,00	10,43	10,10	10,49	11
Odievanie a obuv	19,38	19,13	19,55	18,13	16,63	16
Bývanie, voda, elektrina, plyn a iné	61,71	61,39	63,38	64,72	68,30	65
Nábytok, bytové vybavenie a bežná	13,67	13,96	11,40	13,91	12,47	12
Zdravotníctvo	8,67	8,22	9,82	9,75	9,36	9
Doprava	29,29	23,77	29,92	27,20	27,19	26
Pošta a telekomunikácie	16,52	17,59	16,85	16,94	16,91	16
Rekreácia a kultúra	21,00	18,73	24,26	22,78	22,85	22
Vzdelávanie	1,23	0,81	1,03	0,74	0,92	1
Hotely, kaviarne a reštaurácie	13,51	14,51	13,38	14,74	16,26	17
Rozličné tovary a služby	21,07	19,46	21,56	21,33	22,52	22
Ostatné výdavky	25,91	24,18	32,95	34,71	35,01	35
Spolu	318,6	301,0	327,0	329,3	334,9	331

Pozn. ŠÚ SR : Rozdiely údajov v súčtoch na poslednom mieste sú spôsobené zaokrúhľovaním pri prepočtoch.

Zdroj: ŠÚ SR

Od roku 2004 do roku 2012 sa čisté peňažné výdavky zaokrúhľovali na dve desatinné miesta, od roku 2013 sa zaokrúhľujú na celé čísla. V peňažných výdavkoch domácností, tak ako v príjmoch domácností, v roku 2009 nastal prudký pokles, avšak už v roku 2010 peňažné výdavky domácností vyrovnali pokles a dokonca sa zvýšili. Od tohto roku majú čisté peňažné výdavky domácností stúpajúci charakter. Výdavky domácností vo viacerých kategóriách v roku 2009 klesli a po poklese začali stúpať, ale do roku 2013 neprekročili hodnotu z roku 2008 (napr. potraviny a nealkoholické nápoje, odievanie a obuv, doprava, vzdelávanie). Výdavky za alkoholické nápoje a tabak stále rastú. V porovnaní obdobia rokov 2008 – 2013 sa výdavky za odievanie, obuv, nábytok, bytové vybavenie a bežnú údržbu bytov mierne znížili.

REGIONÁLNY HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

V sledovanom období (2008 - 2013) sa Trnavský samosprávny kraj podieľal na slovenskom HDP približne 11,5 %-mi. Od roku 2008 do roku 2011 bol na druhom mieste za Bratislavským krajom a v rokoch 2012 a 2013 bol na treťom mieste v regionálnom HDP. V rámci SR existujú regionálne disparity, čo je zrejme aj pri tvorbe HDP. Bratislavský kraj sa na tvorbe HDP v sledovanom období podieľa v priemere až 27,5 %-mi, z toho je zrejme prevaha hospodárskej činnosti v BSK oproti ostatným krajom Slovenska. Podiel HDP Trnavského kraja bez BSK je najlepší, čo bolo dosiahnuté v dôsledku spustenia výroby automobilky PCA a fungovania jej subdodávateľov, a taktiež zvýšením výroby v závode Samsung Electronics Slovakia v Galante.

Tabuľka č. 114 Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €)

SR/ Kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Bratislavský kraj	16 267,62	16 286,22	17 045,77	17 574,78	18 013,34	18 676,607
Trnavský kraj	7 325,40	6 623,85	7 084,54	7 289,61	7 593,21	7 516,979
Trenčiansky kraj	6 232,72	5 703,06	5 987,08	6 169,43	6 407,61	6 451,057
Nitriansky kraj	6 834,62	6 387,52	6 543,08	7 242,89	7 551,51	7 475,992
Žilinský kraj	6 933,52	6 450,78	6 966,68	6 992,29	7 266,04	7 344,491

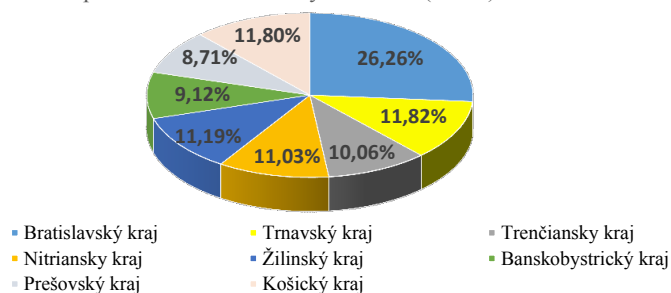
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Banskobystrický kraj	5 648,03	5 126,73	5 464,78	5 462,28	5 730,56	5 930,519
Prešovský kraj	5 398,30	4 986,22	5 152,13	5 603,45	5 930,00	6 043,863
Košický kraj	7 311,52	6 514,75	6 979,02	7 247,13	7 598,55	7 703,246
Slovenská republika	61 951,73	58 079,13	61 223,08	63 581,86	66 090,83	67 142,754

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

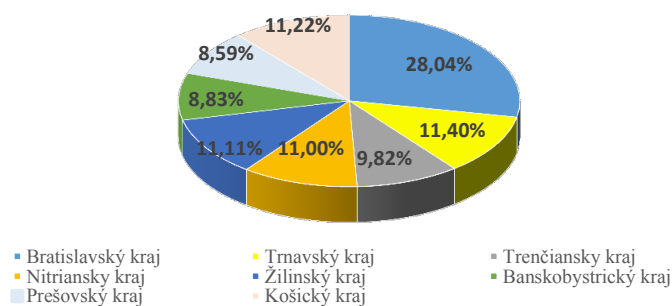
Graf č. 44 Hrubá pridaná hodnota v rokoch 2008 - 2013

Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2008

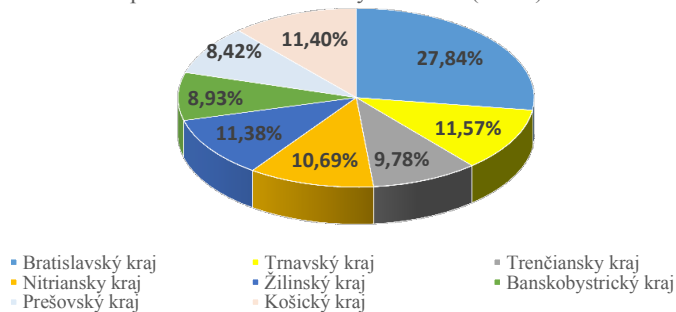
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2009

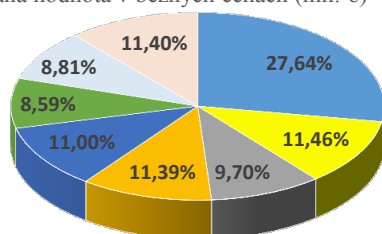
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2010

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

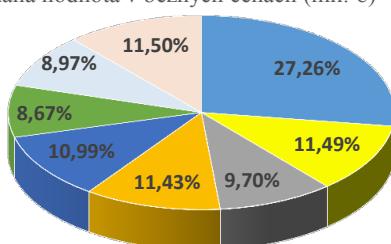
Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2011

- Bratislavský kraj ■ Trnavský kraj ■ Trenčiansky kraj ■ Nitriansky kraj
- Žilinský kraj ■ Banskobystrický kraj ■ Prešovský kraj ■ Košický kraj

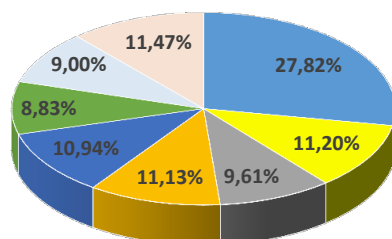
Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2012

- Bratislavský kraj ■ Trnavský kraj ■ Trenčiansky kraj ■ Nitriansky kraj
- Žilinský kraj ■ Banskobystrický kraj ■ Prešovský kraj ■ Košický kraj

Hrubá pridaná hodnota v bežných cenách (mil. €) - rok 2013

- Bratislavský kraj ■ Trnavský kraj ■ Trenčiansky kraj
- Nitriansky kraj ■ Žilinský kraj ■ Banskobystrický kraj
- Prešovský kraj ■ Košický kraj

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 115 Regionálny hrubý domáci produkt

Trnavský kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(v mil. PKS)	11 790,921	10 707,363	11 701,424	11 705,924	12 144,789	12 125,716
(v mil. € konverzné)	8 058,972	7 276,192	7 821,293	8 043,757	8 293,345	8 239,137

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 116 Regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa

Trnavský kraj	2008	2009	2010	2011	2012	2013
(€ konverzné)	14 424,713	12 981,563	13 909,912	14 500,127	14 918,610	14 790,607
(PKS)	21 104,510	19 103,167	20 810,597	21 101,755	21 846,839	21 767,655

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Trnavský samosprávny kraj je, čo do počtu obyvateľov, najmenším krajom Slovenska, ale aj napriek tomu sa zaraďuje na druhé miesto po Bratislavskom kraji. V roku 2013 regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v parite kúpnej sily (PKS) bol 21 767,655 čo bolo viac ako hrubý domáci produkt na obyvateľa za SR, ktorý činil 20 008,983. Počas celého sledovaného obdobia regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa bol vyšší ako priemer na obyvateľa v rámci SR.

KRIMINALITA

V Trnavskom samosprávnom kraji, podľa vyjadrenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Trnave, vývoj trestnej činnosti za uplynulý rok je hodnotený ako pozitívny, keďže došlo k poklesu zistených trestných činov v porovnaní s rokom 2009 o 171 násilných trestných činov. V roku 2014 bolo celkom 76 zistených lúpeží, v roku 2009 bolo zaznamenaných 125 lúpeží, čo je o 49 lúpeží menej. V mnohých majetkových trestných činoch veľkú úlohu zohráva nepozornosť majiteľov a ľahkovážny prístup k svojim vlastným veciam. Na úseku majetkovej trestnej činnosti polícia zaznamenala pokles o 1 533 v porovnaní rokov 2009 a 2014, pričom zistených bolo celkom 3 186 trestných činov v roku 2014. Významnú časť predstavovali krádeže vlámaním (863) do rôznych objektov. Majetková kriminalita bola viac ako z polovice páchaná viackrát trestanými osobami, zväčša kvalifikovaným spôsobom. Na úseku krádeže motorových vozidiel bol zaznamenaný pokles v porovnaní rokov 2009 a 2013 o 629 krádeží.

Tabuľka č. 117 Násilné a majetkové trestné činy v Trnavskom samosprávnom kraji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Násilné trestné činy spolu	661	633	586	576	535	490
toho: vraždy	5	9	10	14	8	5
lúpeže	125	124	111	115	105	76
Úmyselné ublíženie na zdraví	203	187	181	163	158	158
Znásilnenia	11	7	13	8	6	4
Majetkové trestné činy spolu	4 719	4 215	3 687	3 653	4 033	3 186
Krádeže vlámaním	1 492	1 531	1 063	1 072	1 107	863
Krádeže motor. vozidiel	587	577	449	383	428	332

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 118 Kriminalita podľa základných trestných činov v Trnavskom samosprávnom kraji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	9 909	8 870	8 957	8 860	9 073	8 186
všeobecné	6 610	5 969	5 577	5 321	5 594	4 697
ekonomické	1 901	1 509	1 972	1 597	1 770	1 925
zostávajúce	1 398	1 391	1 408	1 942	1 708	1 564

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V roku 2014 zaevidovala dopravná polícia na cestách Trnavského samosprávneho kraja 1 273 nehôd. Oproti roku 2013 prišlo k miernemu zvýšeniu o 32 nehôd. Nárast nehôd bol zaznamenaný najmä v okresoch Galanta, Trnava, Senica a Skalica. Pri 30 dopravných nehodách bolo usmrtených 34 osôb. Najviac usmrtených bolo v okrese Dunajská Streda 8 (- 6) osôb, v okrese

Trnava 7 (0) osôb, nasleduje okres Piešťany, kde bolo usmrtených 7 (+ 6) osôb, v okrese Senica 5 (0) osôb, v okrese Skalica 4 (+ 1) usmrtené osoby.

Negatívne je aj hodnotenie nárastu počtu dopravných nehôd pod vplyvom alkoholu. Policajti zistili alkohol za volantom v 158 prípadoch. Počet vodičov sa oproti minulému roku zvýšil o 19. Policajti namerali alkohol po nehodách najviac v okrese Trnava 36 (+ 10), Galanta 34 (+ 8) a Dunajská Streda 27. Najmenej dopravných nehôd v kraji, kde svoju úlohu zohrával alkohol, bolo v okrese Piešťany 10 (- 1). Pri dopravných nehodách bola zaevidovaná účasť chodca pri 107 (+ 16) dopravných nehodách. Takmer 40 % nehôd sa stalo na priechode pre chodcov. Účasť cyklistu pri dopravnej nehode zaevidovali policajti v 53 (+ 21) prípadoch. Pri nehodách boli usmrtené 2 (+ 1) osoby, 11 (+ 8) sa zranilo ťažko a ľahko zranených osôb bolo 36 (+ 10). Hlavnou príčinou dopravnej nehodovosti v Trnavskom kraji bolo porušenie povinnosti vodiča, a to v 527 (+ 81) prípadoch, nasleduje nedovolená rýchlosť jazdy so 165 (- 67) nehodami a nesprávna jazda cez križovatku, ktorá bola zaznamenaná v 109 (+ 11) prípadoch. Najviac nehôd (835) bolo zaevidovaných v obci, najkritickejší deň v týždni bol piatok.

Tabuľka č. 119 Dopravná nehodovosť v Trnavskom samosprávnom kraji

	2009	2010	2011	2012	2013
Dopravné nehody len s hmotnou škodou	1 678	1 786	1 321	1 232	1 176
Dopravné nehody s usmrtením	40	43	40	42	38
Zavinenia vodičom motorového vozidla	2 109	1 672	1 234	1 172	1 138
Zavinenia chodcom	61	46	29	36	41
Zavinenia vodičom nemotorového vozidla	47	43	49	51	32
Usmrtené osoby	45	46	47	49	40
Zranení ťažko	171	131	139	142	105
Zranení ľahko	864	740	675	648	629
Dopravné nehody s ťažkým zranením	141	106	118	130	89
Dopravné nehody s ľahkým zranením	576	551	516	493	447
Hmotné škody (tis. €)	11 534	8 994	6 653	6 044	5 401,56

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Na území Trnavského samosprávneho kraja bolo v roku 2014 zaregistrovaných spolu 988 požiarov, priame škody boli vyčíslené na 3 903 395 € bez následných škôd. Zásahmi príslušníkov Hasičského a záchranného zboru Trnavského kraja boli uchránené materiálne hodnoty vo výške 9 126 265 €. Pri týchto požiaroch boli 2 osoby usmrtené a 15 osôb bolo zranených. Objasniť príčinu vzniku požiaru sa podarilo spolu v 874 prípadoch požiarov, čo je 88,64 % z celkového počtu požiarov v roku 2014. Príčinu vzniku požiaru sa nepodarilo zistiť v 112 prípadoch, čo predstavuje 11,36 %.

Pri porovnaní s predchádzajúcimi rokmi treba skonštatovať, že sledovaný rok 2014 patrí k najhorším v úspešnosti objasnenosti príčin vzniku požiarov za uplynulých päť rokov. Z nasledovnej tabuľky vyplýva, že počet požiarov v sledovanom období klesol o 111 prípadov a oproti roku 2013 o 125 požiarov. Výška priamej škody, spôsobenej požiarom, bola vyššia o 1 092 335 €. Zvýšil sa počet usmrtených osôb pri požiaroch o dve osoby. Počet zranení pri požiaroch bol nezmenený.

Tabuľka č. 120 Požiare v Trnavskom samosprávnom kraji

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
--	------	------	------	------	------	------

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Požiare	1 099	941	1 335	1 556	1 113	988
Usmrtené osoby	1	3	2	2	4	2
Zranené osoby	17	21	44	21	16	16
Priame hmotné škody (tis. €)	5 777,1	15 600,8	3 093,3	4 791,6	2 811,1	3 925,5

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 121 Požiarovosť v okresoch Trnavského kraja za rok 2014

Okres	Počet požiarov	Škoda v €	Usmrtení	Zranení
Galanta	186	1 771 675	0	2
Dunajská Streda	150	559 070	2	2
Hlohovec	108	486 335	0	3
Piešťany	116	453 740	0	3
Senica	91	122 255	0	1
Skalica	70	121 430	0	2
Trnava	267	388 890	0	2
Kraj spolu	988	3 903 395	2	15

Zdroj: Rozbor požiarovosti za rok 2014 na území Trnavského kraja

SWOT ANALÝZA: ŽIVOTNÁ ÚROVEŇ

Silné stránky	Slabé stránky
• Blízkosť hlavného mesta, relatívne nízka miera nezamestnanosti, • nárast výstavby bytov v rodinných domoch, • zvyšujúca sa obytná plocha bytov, • zvyšujúca sa priemerná obytná plocha, • rastúci počet bytov I. kategórie, • klesajúci počet bytov III. a IV. kategórie, • nízky počet bytov bez vykurovania, • zvyšujúci sa počet domácností s prístupom na internet, využívajúcich mobilné telefóny, osobný počítač/notebook, vlastníacich osobný automobil, • regionálny hrubý domáci produkt na obyvateľa v TTSK je vyšší ako priemer SR.	• Pokles výstavby bytov, • slabé vybudovanie technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, • devastácia životného prostredia spôsobuje zníženie atraktivity prostredia pre bývanie, • nízky podiel bytov vybavených klimatizáciou, • nedostatok finančných zdrojov domácností na zlepšenie životných podmienok a realizáciu zámerov vybavenosti domácností, • zvyšujúce sa výdavky za bývanie, vodu, elektrinu, plyn a iné palivá, • slabý rast peňažných príjmov domácností, • znižujúci sa štandard domácností, • pomaly rastúce HDP, • pokles životnej úrovne obyvateľstva, • nárast dopravných nehôd, • vysoké hmotné škody v oblasti nehodovosti, • nedostatočné skúsenosti a prax absolventov autoškôl, • vysoký podiel priamej škody, spôsobenej požiarimi.
Príležitosti	Ohrozenia
• Výstavba nájomných bytov, • dobudovanie technickej infraštruktúry a zlepšenie občianskej vybavenosti, • pokrytie územia signálom pre mobilné siete GSM, • zvyšovanie počtu pracovných príležitostí a možnosť zvýšenia príjmov domácností, • aktivity, zvyšujúce životnú úroveň, • opatrenia, zvyšujúce životnú úroveň obyvateľstva, • možnosť vplývať na kriminalitu mládeže	• Vysoké ceny bytov na trhu, • narušenie vidieckeho spôsobu života rýchlym rastom počtu obyvateľov a nekontrolovanou zástavbou, • vysoké ceny za služby a práce na trhu, • ohrozenia vybavenosti a kvality bývania nedobudovaním technickej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, • nízke výdavky domácností na vzdelávanie, vplývajúce na kvalitu vzdelania, • nízke príjmy, a tým zvyšujúca sa hrozba

prostredníctvom siete základných a stredných škôl, a tým prispieť k ďalšiemu poklesu trestných činov,	sociálneho vylúčenia,
• legislatívna úprava zákona o autoškolách – predĺženie trvania kurzov nových uchádzačov o VP.	• zvyšovanie počtu nízkopříjmových skupín obyvateľstva,
	• znižujúci sa štandard domácností,
	• rastúci počet ekonomickej kriminality,
	• pretrvávajúca nehodovosť pod vplyvom návykových látok.

2.1.10 ZHODNOTENIE ORGANIZAČNO - VLASTNÍCKYCH VZŤAHOV

V registri organizácií Štatistického úradu SR bolo v Trnavskom kraji k 31. 12. 2014 evidovaných 23 169 právnických osôb, čo je od roku 2009 nárast o 6 946 osôb. V rámci SR bol zaznamenaný nárast o 79 703 právnických osôb, podiel TTSK oproti SR sa v sledovanom období s minimálnymi odchýlkami pohybuje okolo hodnoty 9,0. V SR bolo k 31. 12. 2014 registrovaných 196 355 podnikov, čo je oproti roku 2009 viac o 68 946 podnikov (154,1 %). V TTSK bolo registrovaných 17 778 podnikov, čo je o 149,6 % viac ako v roku 2009. Podiel TTSK voči všetkým podnikom SR sa v období sledovaných rokov výraznejšie nezmenil (9,1 %). Najviac podnikov bolo registrovaných v okrese Dunajská Streda (+ 1 609) a v okrese Trnava (+ 1 561).

Podiel súkromného sektora v rámci SR v sledovanom období pozvoľna stúpal (99,5 % v roku 2009 a 99,7 % v roku 2014). Súkromný sektor v kraji tvoril 99,5 % podnikov a postupne sa mierne zvýšil a v roku 2014 dosiahol úroveň 99,6 %. Zvyšné podniky boli vo verejnom sektore. V zahraničnej kapitálovej účasti nastal od roku 2009 do roku 2014 v SR nárast o 11 654 podnikov, v kraji o 713 a v medzinárodnom vlastníctve v SR bol zaznamenaný nárast o 595 podnikov, v TTSK o 48 podnikov.

V celkovom počte právnych subjektov bolo v TTSK k 31. 12. 2014 evidovaných 23 169 právnických osôb, čo je o 6 946 viac ako v roku 2009. V celoslovenskom porovnaní bolo zaevidovaných 9 % právnických osôb v TTSK. Naopak, čo sa týka evidencie fyzických osôb, oproti roku 2009 nastal pokles o 6 545 osôb. V celoslovenskom porovnaní bolo v roku 2014 zaevidovaných 10,5 % fyzických osôb v TTSK.

Tabuľka č. 122 Fyzické osoby - podnikatelia

Okres/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
SR	413 867	410 308	402 325	387 452	382 213	369 514	- 44 353	89,3
TTSK	45 470	44 493	42 737	41 521	40 136	38 925	- 6 545	85,6
D. Streda	11 624	11 370	10 983	10 571	10 149	9 939	- 1 685	85,5
Galanta	8 582	8 383	8 003	7 744	7 519	7 212	- 1 370	84,0
Hlohovec	3 024	2 889	2 744	2 651	2 556	2 495	- 529	82,5
Piešťany	4 800	4 717	4 498	4 450	4 265	4 135	- 665	86,1
Senica	4 207	4 185	4 003	3 902	3 839	3 635	- 572	86,4

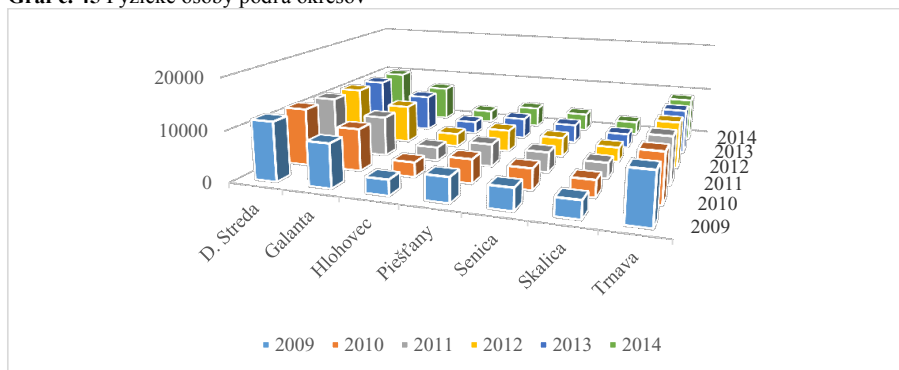
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
Skalica	3 410	3 293	3 120	2 993	2 853	2 763	- 647	81,0
Trnava	9 823	9 656	9 386	9 210	8 955	8 746	- 1 077	89,0

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

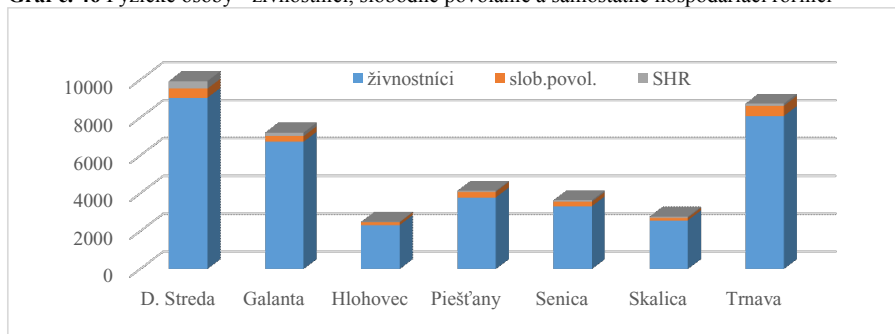
K 31. 12. 2014 štatistický úrad v Trnavskom kraji evidoval 38 925 fyzických osôb. Z uvedeného počtu fyzických osôb sa trnavský kraj podieľal 10,5 %-mi na celkovom počte fyzických osôb v SR (369 514 osôb). V rámci celoslovenského porovnania bol zaznamenaný pokles o 44 353 osôb. V sledovanom období rokov 2009 až 2014 v kraji nastávalo každoročné znižovanie počtu fyzických osôb. Najväčšie zníženie bolo zaznamenané v okrese Dunajská Streda a Galanta, najmenšie zníženie je evidované v okrese Hlohovec. Z územného hľadiska štvrtina (25,5 %) zo zaregistrovaných fyzických osôb sídlili v okrese Dunajská Streda, v okrese Trnava je to 22,5 % a v okrese Galanta 18,5 %. Najmenšie zastúpenie fyzických osôb v rámci kraja je v okrese Hlohovec so 6,4 %-mi.

Graf č. 45 Fyzické osoby podľa okresov

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 46 Fyzické osoby - živnostníci, slobodné povolanie a samostatne hospodáriaci roľníci

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 123 Fyzické osoby – podnikatelia – živnostníci, slobodné povolanie a samostatne hospodáriaci roľníci

Okres/kraj /SR	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	Ž	SP	SHR	Ž	SP	SHR	Ž	SP	SHR	Ž	SP	SHR	Ž	SP	SHR	Ž	SP	SHR
SR	387876	17974	8017	384202	18378	7728	375722	19069	7534	359575	20382	7495	352709	21925	7579	337182	24483	7849
TTSK	42934	1578	958	42004	1593	896	40222	1639	876	38874	1782	865	37338	1932	866	35883	2126	916
D. Streda	10846	328	450	10621	339	410	10233	350	400	9799	381	391	9323	433	393	9055	481	403
Galanta	8166	212	204	7977	212	194	7592	220	191	7309	248	187	7073	269	177	6730	295	187
Hlohovec	2888	108	28	2753	111	25	2598	123	23	2505	124	22	2398	135	23	2326	146	23
Piešťany	4516	239	45	4431	241	45	4203	254	41	4143	265	42	3940	279	46	3784	300	51
Senica	3954	174	79	3925	183	77	3747	182	74	3622	207	73	3542	218	79	3322	230	83
Skalica	3255	101	54	3145	98	50	2969	101	50	2833	107	53	2686	119	48	2572	137	54
Trnava	9309	416	98	9152	409	95	8880	409	97	8663	450	97	8376	479	100	8094	537	115

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Slobodné povolanie v kraji zaznamenáva ku koncu roku 2014 nárast o 548 osôb. Najväčší nárast je v okresoch Dunajská Streda (+ 153) a Trnava (+ 121). Porovnanie rokov 2009 a 2014 v rámci SR eviduje zvýšenie u slobodného povolania nárast o 6 509 osôb. Podiel slobodného povolania kraja s evidovaným počtom v rámci SR je v šesťročnom porovnaní na hodnote 8,8 %.

Aj keď samostatne hospodáriaci roľníci zaznamenávajú v sledovanom období pokles (v rámci SR o – 168, kraj o – 42), okresy Piešťany, Senica a Trnava evidujú zvýšený počet samostatne hospodáriacich roľníkov. Okres Skalica zaznamenáva v roku 2014 rovnaký počet SHR ako v roku 2014. Podiel SHR kraja oproti SR má mierne klesajúcu tendenciu (v roku 2009 je to 11,9 % a v roku 2014 je to 11,7 %).

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Formátované: Vycentrované,
Orámovanie: Dole: (Jednoduché,
Automaticky, 0,5 b Šírka čiar)

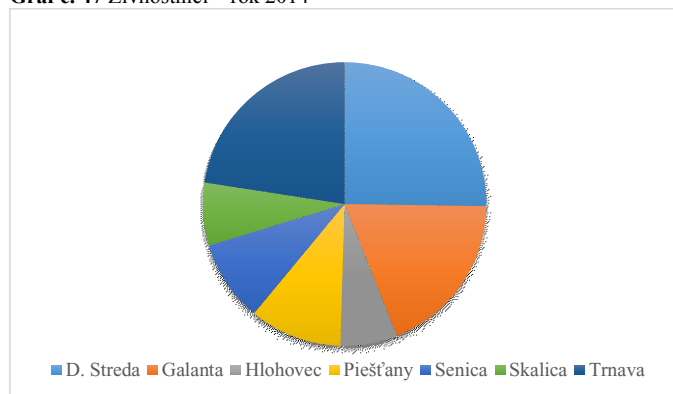
Tabuľka č. 124 Živnostníci podľa vybraných činností

Okres/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
SR	387 876	384 202	375 722	359 575	352 709	337 182	- 50 694	86,9
TTSK	42 934	42 004	40 222	38 874	37 338	35 883	- 7 051	83,6
D. Streda	10 846	10 621	10 233	9 799	9 323	9 055	- 1 791	83,5
Galanta	8 166	7 977	7 592	7 309	7 073	6 730	- 1 436	82,4
Hlohovec	2 888	2 753	2 598	2 505	2 398	2 326	- 562	80,5
Piešťany	4 516	4 431	4 203	4 143	3 940	3 784	- 732	83,8
Senica	3 954	3 925	3 747	3 622	3 542	3 322	- 632	84,0
Skalica	3 255	3 145	2 969	2 833	2 686	2 572	- 683	79,0
Trnava	9 309	9 152	8 880	8 663	8 376	8 094	- 1 215	86,9

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Z celkového počtu fyzických osôb nezapísaných v obchodnom registri bolo v Trnavskom kraji 35 883 živnostníkov, čo je o 7 051 osôb menej oproti roku 2009. V sledovanom období nastával každoročne pokles živnostníkov. Obdobná situácia je aj v rámci celoslovenského prehľadu, keď za sledované obdobie rokov 2009 až 2014 bol evidovaný pokles o 50 694 živnostníkov. Podiel živnostníkov kraja a SR tiež zaznamenáva pokles, keď v roku 2009 bol 11,1 %, postupne sa znižoval a v roku 2014 je 10,6 %. Najväčší pokles živnostníkov bol zaznamenaný v okresoch Dunajská Streda (- 1 791), Galanta (- 1 436) a Trnava (-1 215). Najmenší pokles bol ku koncu roku 2014 evidovaný v okrese Hlohovec (- 562).

Graf č. 47 Živnostníci – rok 2014

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

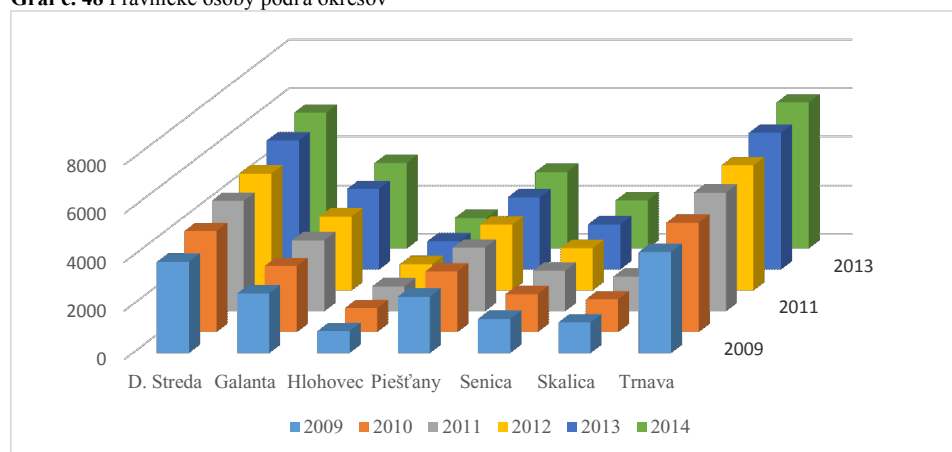
Tabuľka č. 125 Právnické osoby podľa okresov

Okres/kraj/SR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
SR	179 352	197 089	210 087	222 929	241 960	259 055	+ 79 703	144,4
TTSK	16 223	17 754	19 048	19 941	21 763	23 169	+ 6 946	142,8
D. Streda	3 745	4 154	4 538	4 801	5 303	5 583	+ 1 838	149,0
Galanta	2 449	2 716	2 919	3 035	3 307	3 516	+ 1 067	143,6
Hlohovec	899	988	1 020	1 073	1 159	1 261	+ 362	140,3
Piešťany	2 315	2 491	2 610	2 703	2 966	3 147	+ 832	135,9
Senica	1 403	1 561	1 667	1 736	1 854	1 981	+ 578	141,2
Skalica	1 259	1 345	1 421	1 456	1 556	1 678	+ 419	133,2
Trnava	4 153	4 499	4 873	5 137	5 618	6 003	+ 1 850	144,5

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

K 31. 12. 2014 štatistický úrad v Trnavskom kraji evidoval 23 169 právnických osôb. Aj keď v rámci celej SR i TTSK je zaznamenaný nárast počtu právnických osôb, podiel právnických osôb kraja má mierne klesajúcu tendenciu, keď v roku 2009 bol podiel 9,0 % a v roku 2014 je 8,9 %. V rámci celoslovenského porovnania bol zaznamenaný nárast o 79 703 osôb. V sledovanom období rokov 2009 až 2014 v kraji nastávalo každoročné zvyšovanie počtu právnických osôb. Najväčšie zvýšenie bolo zaznamenané v okrese Trnava a Dunajská Streda, najmenšie zvýšenie je evidované v okrese Hlohovec. Z územného hľadiska štvrtina (26,6 %) zo zaregistrovaných právnických osôb sídlilo v okrese Trnava, v okrese Dunajská Streda je to 26,4 % a v okrese Galanta 15,4 %. Najmenšie zastúpenie právnických osôb v rámci kraja je v okrese Hlohovec s 5,2 %-mi.

Graf č. 48 Právnické osoby podľa okresov

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Tabuľka č. 126 Právnické osoby

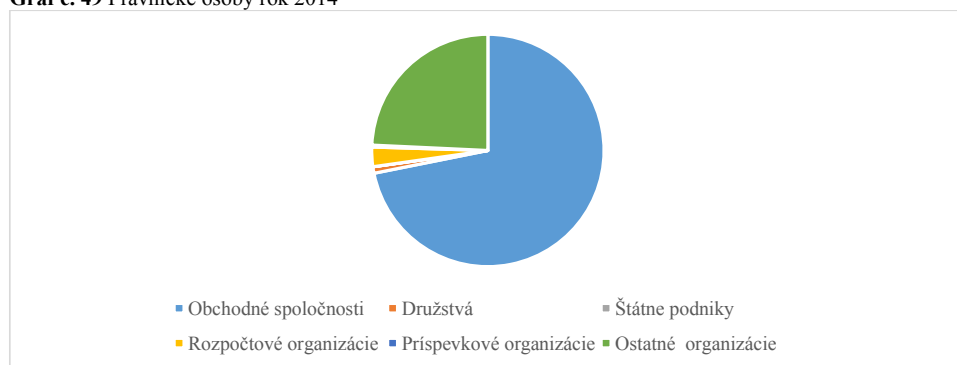
Okres/kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009
SR	Právnické osoby spolu	179352	197089	210087	222929	241960	259055	+ 79703
	Obchodné spoločnosti	119268	134336	145110	155689	171941	184258	+ 64990
	Družstvá	1553	1580	1573	1542	1546	1542	- 11
	Štátne podniky	23	21	20	20	21	23	-
	Rozpočtové organizácie	6643	6662	6615	6601	6463	6478	- 165
	Príspevkové organizácie	726	717	701	681	661	659	- 67
	Ostatné organizácie	51139	53773	56068	58396	61328	66095	+ 14956
TTSK	Právnické osoby spolu	16223	17754	19048	19941	21763	23169	+ 6946
	Obchodné spoločnosti	11185	12485	13503	14231	15706	16648	+ 5463
	Družstvá	198	206	206	205	212	209	+ 11
	Štátne podniky	1	1	1	1	1	1	-
	Rozpočtové organizácie	637	644	642	640	625	628	- 9
	Príspevkové organizácie	70	68	67	65	63	62	- 8
Dunajská Streda	Ostatné organizácie	4132	4350	4629	4799	5156	5621	+ 1489
	Právnické osoby spolu	3745	4154	4538	4801	5303	5583	+ 1838
	Obchodné spoločnosti	2752	3116	3443	3675	4083	4282	+ 1530
	Družstvá	59	63	63	64	64	63	+ 4
	Rozpočtové organizácie	144	144	143	141	140	141	- 3
	Príspevkové organizácie	10	10	10	10	10	10	-
Galanta	Ostatné organizácie	780	821	879	911	1006	1087	+ 307
	Právnické osoby spolu	2449	2716	2919	3035	3307	3516	+ 1067
	Obchodné spoločnosti	1688	1916	2086	2164	2365	2525	+ 837
	Družstvá	20	20	21	20	20	19	- 1
	Rozpočtové organizácie	108	108	108	108	106	106	- 2

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okres/kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009
	Príspevkové organizácie	14	13	13	13	13	13	- 1
	Ostatné organizácie	619	659	691	730	803	853	+ 234
Hlohovec	Právnické osoby spolu	899	988	1020	1073	1159	1261	+ 362
	Obchodné spoločnosti	538	609	624	675	746	826	+ 288
	Družstvá	10	11	11	11	10	9	- 1
	Rozpočtové organizácie	58	59	59	59	59	59	+ 1
	Príspevkové organizácie	5	5	5	5	5	5	-
	Ostatné organizácie	288	304	321	323	339	362	+ 74
Piešťany	Právnické osoby spolu	2315	2491	2610	2703	2966	3147	+ 832
	Obchodné spoločnosti	1650	1797	1885	1956	2179	2300	+ 650
	Družstvá	30	31	31	31	33	33	+ 3
	Štátne podniky	1	1	1	1	1	1	-
	Rozpočtové organizácie	65	66	66	66	65	66	+ 1
	Príspevkové organizácie	14	13	12	11	10	9	- 5
Senica	Ostatné organizácie	555	583	615	638	678	738	+ 183
	Právnické osoby spolu	1403	1561	1667	1736	1854	1981	+ 578
	Obchodné spoločnosti	889	1008	1091	1150	1236	1290	+ 401
	Družstvá	24	24	24	24	27	26	+ 2
	Rozpočtové organizácie	75	76	76	76	75	75	-
	Príspevkové organizácie	6	6	6	6	6	6	-
Skalica	Ostatné organizácie	409	447	470	480	510	584	+ 175
	Právnické osoby spolu	1259	1345	1421	1456	1556	1678	+ 419
	Obchodné spoločnosti	872	946	996	1039	1116	1186	+ 314
	Družstvá	13	14	15	14	16	15	+ 2
	Rozpočtové organizácie	52	55	55	55	56	57	+ 5
	Príspevkové organizácie	6	6	6	5	5	5	- 1
Trnava	Ostatné organizácie	316	324	349	343	363	415	+ 99
	Právnické osoby spolu	4153	4499	4873	5137	5618	6003	+ 1850
	Obchodné spoločnosti	2796	3093	3378	3572	3981	4239	+1443
	Družstvá	42	43	41	41	42	44	+ 2
	Rozpočtové organizácie	135	136	135	135	124	124	- 11
	Príspevkové organizácie	15	15	15	15	14	14	- 1
	Ostatné organizácie	1165	1212	1304	1374	1457	1582	+ 417

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Graf č. 49 Právnické osoby rok 2014

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

V celkovom počte právnych subjektov bolo v TTSK k 31. 12. 2014 evidovaných 23 169 právnických osôb, čo je o 6 946 viac ako v roku 2009. Najväčší nárast právnických osôb bol zaznamenaný v okrese Dunajská Streda (+ 1 838), Trnava (+ 1 850) a Galanta (+ 1 067), najmenej v okrese Hlohovec (+ 362) a Skalica (+ 419). Medziročne bol evidovaný najväčší nárast v roku 2013, keď oproti roku 2012 vzrástol počet právnických osôb o 1 822, najmenej v roku 2012, keď v porovnaní s rokom 2011 vzrástol ich počet o 893. Najväčšie zastúpenie majú

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

obchodné spoločnosti, ktorých počet v sledovanom období zaznamenal nárast o + 5 463, keď v roku 2014 dosahovali počet 16 648. Družstiev je v porovnávanom období viac o 11, počet štátnych podnikov je nezmenený a pokles je evidovaný v príspevkových a rozpočtových organizáciách. Ostatné organizácie v sledovanom období evidujú zvýšenie o + 1 489 osôb, najviac v okrese Trnava. V celoslovenskom porovnaní bolo v roku 2014 za evidovaných 9 % právnických osôb v TTSK, z toho najväčšie percentuálne zastúpenie majú obchodné spoločnosti.

Tabuľka č. 127 Právne subjekty

Okres/kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009
SR	nezistené	11725	16258	19149	24651	27036	35214	+ 23489
	0 - 19	108493	120045	126961	133345	147304	153495	+ 45002
	20 - 49	3607	3390	4412	3588	4290	4332	+ 725
	50 - 249	2925	2724	2761	2573	2660	2686	- 239
	250 a viac	659	584	598	614	624	628	- 31
TTSK	nezistené	1570	2072	2353	2985	3113	3502	+ 1932
	0 - 19	9622	10453	11104	11295	12746	13501	+ 3879
	20 - 49	338	337	420	376	441	455	+ 117
	50 - 249	296	274	276	249	255	261	- 35
	250 a viac	60	61	57	58	59	59	- 1
Dunajská Streda	nezistené	218	296	349	455	425	498	+ 280
	0 - 19	1461	1617	1709	1701	1947	2055	+ 594
	20 - 49	52	44	68	56	70	72	+ 20
	50 - 249	46	49	49	44	43	44	- 2
	250 a viac	10	12	10	11	13	11	+ 1
Galanta	nezistené	71	91	97	128	141	171	+ 100
	0 - 19	459	516	526	550	617	679	+ 220
	20 - 49	20	22	24	27	23	25	+ 5
	50 - 249	25	21	19	14	15	11	- 14
	250 a viac	3	4	2	1	2	2	- 1
Hlohovec	nezistené	437	575	659	869	893	945	+ 508
	0 - 19	2366	2592	2811	2843	3261	3446	+ 1080
	20 - 49	77	74	86	79	101	93	+ 16
	50 - 249	60	56	63	53	58	60	-
	250 a viac	5	8	6	11	9	10	+ 5
Piešťany	nezistené	246	299	325	387	432	486	+ 240
	0 - 19	1406	1509	1561	1589	1779	1868	+ 462
	20 - 49	58	51	61	56	63	66	+ 8
	50 - 249	43	44	40	36	33	32	- 11
	250 a viac	11	8	7	7	7	8	- 3
Senica	nezistené	100	144	183	232	218	273	+ 173
	0 - 19	773	855	896	911	1021	1068	+ 295
	20 - 49	30	33	42	41	46	46	+ 16
	50 - 249	32	30	25	22	22	22	- 10
	250 a viac	7	5	6	5	5	6	- 1
Skalica	nezistené	114	150	169	207	217	246	+ 132
	0 - 19	773	812	831	845	919	981	+ 208
	20 - 49	23	23	34	28	26	31	+ 8
	50 - 249	19	16	16	17	22	22	+ 3
	250 a viac	7	6	8	6	6	6	- 1
Trnava	nezistené	384	517	571	707	787	883	+ 499
	0 - 19	2384	2552	2770	2856	3202	3404	+ 1020
	20 - 49	78	90	105	89	112	122	+ 44
	50 - 249	71	58	64	63	62	70	- 1
	250 a viac	17	18	18	17	17	16	- 1

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Z celkového počtu 23 169 právnických osôb, evidovaných v roku 2014, bolo 17 778 (76,7 %) podnikov, zameraných na tvorbu zisku a od konca decembra 2013 sa ich počet zvýšil o 1 164 a 5 391 (23,3 %) neziskových inštitúcií, ktorých počet sa oproti predchádzajúcemu roku zvýšil o 242. Najviac podnikov, zameraných na tvorbu zisku bolo registrovaných okrese Trnava (25,9 %) a v okrese Dunajská Streda (24,1 %) a najmenej v okresoch Skalica (7,2 %) a Hlohovec (5,4 %). Najviac podnikov v kraji tvorila skupina malých organizácií, najmenej skupina veľkých podnikov. Najväčší nárast malých podnikov v kraji bol evidovaný v roku 2013, keď ich počet sa od roku 2012 zvýšil o 1 579, najviac v okrese Trnava (+ 426). V sledovanom období bol zaznamenaný nárast počtu podnikov, zameraných na tvorbu zisku o 58 463. Najpočetnejšiu skupinu aj v rámci SR tvoria malé podniky, ich nárast od roku 2009 je o 68 491.

Tabuľka č. 128 Podniky podľa vybraných druhov vlastníctva

Okres/kraj/ SR		2009	2010	2011	2012	2013	2014	Rozdiel 2014/2009	Index 2014/2009
SR	Podniky spolu	127409	143001	153881	164771	181914	196355	+ 68 946	154,1
	Súkromný sektor	126739	142321	153230	164100	181252	195705	+ 68 966	154,4
	z toho zahraničné	17011	19698	21884	24167	26561	28665	+ 11 654	168,5
	medzinárodné	7147	7417	7450	7296	7588	7742	+ 595	108,3
TTSK	Podniky spolu	11886	13197	14210	14963	16614	17778	+ 5 892	149,6
	Súkromný sektor	11822	13133	14144	14895	16546	17709	+ 5 887	149,8
	z toho zahraničné	1695	1865	2009	2113	2312	2408	+ 713	142,1
	medzinárodné	717	730	728	717	754	765	+ 48	106,7
DS	Podniky spolu	2945	3305	3625	3855	4322	4554	+ 1 609	154,6
	Súkromný sektor	2930	3290	3608	3836	4302	4535	+ 1 605	154,8
	z toho zahraničné	517	618	703	772	883	914	+ 397	176,8
	medzinárodné	195	202	194	197	203	214	+ 19	109,7
GA	Podniky spolu	1787	2018	2185	2267	2498	2680	+ 893	150,0
	Súkromný sektor	1776	2007	2175	2256	2488	2669	+ 893	150,3
	z toho zahraničné	208	212	225	229	234	244	+ 36	117,3
	medzinárodné	83	85	87	87	90	87	+ 4	104,8
HC	Podniky spolu	578	654	668	720	798	888	+ 310	153,6
	Súkromný sektor	574	650	664	717	794	884	+ 310	154,0
	z toho zahraničné	40	47	46	46	39	37	- 3	92,5
	medzinárodné	33	31	29	24	30	27	- 6	81,8
PN	Podniky spolu	1764	1911	1994	2075	2314	2460	+ 696	139,5
	Súkromný sektor	1753	1900	1983	2063	2302	2448	+ 695	139,6
	z toho zahraničné	283	278	281	291	329	341	+ 58	120,5
	medzinárodné	132	131	127	124	129	130	- 2	98,5
SE	Podniky spolu	942	1067	1152	1211	1312	1415	+ 473	150,2
	Súkromný sektor	933	1058	1143	1202	1302	1404	+ 471	150,5
	z toho zahraničné	120	153	171	176	178	183	+ 63	152,5
	medzinárodné	56	59	54	53	55	54	- 2	96,4
SI	Podniky spolu	936	1007	1058	1103	1190	1286	+ 350	137,4
	Súkromný sektor	931	1002	1052	1097	1185	1281	+ 350	137,6
	z toho zahraničné	181	188	188	193	204	213	+ 32	117,7
	medzinárodné	62	60	64	57	57	55	- 7	88,7
TT	Podniky spolu	2934	3235	3528	3732	4180	4495	+ 1561	153,2
	Súkromný sektor	2925	3226	3519	3724	4173	4488	+ 1 563	153,4
	z toho zahraničné	346	369	395	406	445	476	+ 130	137,6
	medzinárodné	156	162	173	175	190	198	+ 42	126,9

Zdroj: ŠÚ SR (DataCube)

Podniky v kraji zaznamenali v porovnávanom období zvýšenie o 5 892, najviac v okrese Dunajská Streda (+ 0,8 %) a Trnava (+ 0,7 %). Medziročne sa vo všetkých okresoch, okrem okresu Hlohovec, postupne zvyšoval počet podnikov súkromného aj zahraničného sektora. Medzinárodné podniky v sledovanom období zaznamenávali kolísavú tendenciu, iba v okrese Trnava je evidovaná každoročná stúpajúca tendencia a ich počet sa od roku 2009 zvýšil o 42 podnikov. V celoslovenskom porovnaní zaznamenali podniky klesajúcu tendenciu, keď v roku 2009 bol podiel TTSK na SR 9,3 % a v roku 2014 to bolo 9,1 %.

2.1.11 ZHODNOTENIE INOVAČNÉHO POTENCIÁLU

Inovácie sú hlavným hnacím mechanizmom každej ekonomiky, a to tak hospodárskeho, ako aj sociálneho rozvoja. Schopnosť inovovať – nielen svoje produkty, ale tiež všetko, čo súvisí s výrobou, predajom, či ponukou a to všeobecne – závisí od mnohých faktorov. Medzi ne patrí hlavne vzdelaná pracovná sila a priaznivé prostredie. Základom inovácií sú nové poznatky, ktoré vznikajú najmä prostredníctvom výskumu a vývoja. Inovácie preto zohrávajú dôležitú, až zásadnú úlohu v ekonomickej, politickej a sociálnej transformácii, a to nielen rozvíjajúcich sa krajín, ale aj štátov s rozvinutou infraštruktúrou.

Oblasť inovácie patrí k prioritným oblastiam každého regiónu, a teda aj Trnavského samosprávneho kraja. Inovácie sú prostriedkom riešenia závažných sociálnych faktorov. Sú mnohé príklady, ktoré prispievajú ku kvalite života človeka, ako sú diagnostické prístroje, úspora energií využívaním alternatívnych zdrojov energií (napr. slnečné kolektory, fotovoltaičné elektrárne), celoživotné vzdelávanie, ktoré menia kvalitu života, štýl pracovného života, využívania voľného času.

Napriek tomu, že TTSK v podiele na tvorbe HDP SR sa umiestnil na tretej priečke po Bratislavskom a Košickom samosprávnom kraji, v regionálnom HDP na obyvateľa dosahuje po Bratislavskom kraji druhú najvyššiu hodnotu u tohto makroekonomického ukazovateľa. V rámci porovnania inovačnej výkonnosti regiónov Európskej únie je vykazovaný Regionálny inovačný index. Vo verzii z roku 2014 boli európske regióny rozdelené do 4 skupín: inovační lídri, inovační nasledovníci, mierni inovátori a slabí inovátori. Slovensko je v rámci tohto porovnania rozčlenené na úroveň NUTS II. TTSK je v tomto indexe sledované v rámci Západného Slovenska, ktoré bolo zaradené do kategórie miernych inovátorov. V rovnakej kategórii je zastúpené aj Stredné Slovensko. Východné Slovensko patrí do kategórie slabších inovátorov a Bratislavský kraj do kategórie inovačných nasledovníkov.

Inovačné aktivity, ako výsledky výskumu a vývoja vo všeobecnosti, sú hybnou silou rozvoja ekonomiky, rozvíjajú možnosti budúcej konkurencieschopnosti vo forme nových poznatkov, zvyšujú efektívnosť ekonomiky a jej akcieschopnosti. Preto sa podniky a organizácie kraja snažia pravidelne inovovať svoje výrobky, služby alebo výrobné procesy. Investujú do ľudských zdrojov, ktoré dávajú predpoklad vzdelanej a kvalifikovanej pracovnej sily, predstavujúcej potenciál pre tvorbu a širšie využívanie inovácií.

Koncentrácia automobilového priemyslu a aj iných odvetví vytvorila predpoklad na vznik Automobilového klastra Slovensko, ktorého zakladajúcim členom bol Trnavský samosprávny kraj a Mesto Trnava. Cieľom klastra je vybudovanie vysoko prestížnej a modernej základne pre automobilový priemysel na Slovensku, pripravenej nielen z hľadiska zvyšovania kvality ľudských zdrojov, ale aj z hľadiska transferu technologických a inovačných procesov, pre vznik nových subdodávateľských reťazcov.

Energetický klaster – západné Slovensko na území kraja bol založený za účelom vytvorenia vhodných podmienok pre vývoj a aplikovaný výskum v oblasti energetického priemyslu.

Na vytvorenie vhodných podmienok pre implementáciu výsledkov výskumu a vývoja bol v kraji založený aj Elektrotechnický klaster – západné Slovensko, ktorého je tiež Trnavský samosprávny kraj zakladateľom spolu s Mestom Galanta.

V Trnave je vybudovaný prvý univerzitný vedecký park MTF STU - UNIVERZITNÝ VEDECKÝ PARK „CAMPUS MTF STU“ – CAMBO - zameraný na oblasť materiálového inžinierstva v oblasti iónových a plazmových technológií a automatizácie a informatizácie priemyselných procesov. Jeho súčasťou sú dve nové budovy pre potreby výskumu.

Okrem výstavby nových objektov a obstaraní unikátnych technológií pre materiálový výskum a pre výskum v oblasti automatizácie a informatizácie výrobných procesov a systémov s laboratóriami sa v parku realizuje aplikovaný výskum a podpora moderného transferu technológií do praxe v podobe transferu know-how, inovácií a poznatkov z akademického prostredia do praxe, start-up, spin-off. Trnavský samosprávny kraj v rámci inovácií realizoval v spolupráci s Juhomoravským krajom a Materiálovo-technologickou fakultou v Trnave projekt RESPOS. Hlavným cieľom projektu bolo vytvorenie stabilnej kooperačnej siete, vrátane inovačnej, za účelom zosieťovania TTSK a Juhomoravského kraja, posilnenie aktívnej komunikácie a spolupráce medzi regiónmi a následnej realizácii konkrétnych projektov.

2.1.12 KOMPLEXNÁ SWOT ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

Silné stránky	Slabé stránky
- Výhodná geografická poloha, - priaznivá vzdelanostná a veková štruktúra obyvateľstva, - kvalitný pôdny fond, - priaznivé klimatické podmienky, - zachovaná biodiverzita, - významné vodné toky, - geotermálne vodné pramene využívané aj v oblasti cestovného ruchu, - kúpele medzinárodného významu v Piešťanoch a Smrdákoch, - veľké zásoby podzemných vôd, najmä na Žitnom ostrove, - vstup zahraničných investícií do regiónu, - vhodné podmienky pre rozvoj cezhraničnej spolupráce, - vhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu, najmä letnej turistiky, - vhodné podmienky pre poľnohospodársku výrobu, - produkčný potenciál lesov, - snaha vidieka o zviditeľnenie sa, - dlhodobé tradície v špecializovaných odboroch poľnohospodárstva, - hustá sieť ciest a železníc, - nadregionálneho významu, - medzinárodné letisko v Piešťanoch, - široký rozsah služieb v oblasti dopravy, - relatívne nízka miera nezamestnanosti, - vysoká miera ekonomicky aktívneho obyvateľstva,	- Pomerne nepriaznivý demografický vývoj, - nedostatočné využitie prírodných podmienok na cestovný ruch, - nedostatočná propagácia prírodného a kultúrneho bohatstva regiónu, - komunikačné bariéry, - nedoriešené vlastnícke vzťahy k pôde, - nedostatočne vybudovaná sieť zavlažovacích zariadení, - nevyvážený poľnohospodársky a vidiecky rozvoj, - nevyhovujúci technický stav ciest, - nevyhovujúci stav niektorých železníc a železničných staníc, - nedostatočný počet vybudovaných obchvatov okolo obytných oblastí, - nedostatočne vybudovaná sieť cyklistických trás, - úzka špecializácia pracovnej sily, - nižšia mobilita pracovnej sily, - stagnujúce kapacity ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja, - nedostatočné zosúladenie potrieb praxe a zamerania vzdelávacích inštitúcií, - problémy s uplatňovaním absolventov škôl a rizikových skupín na trhu práce, - nízky podiel výroby s vyššou pridanou hodnotou, - znečistené vodné toky, pretekajúce územím TTSK,

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

• pomerne vysoké HDP na obyvateľa oproti celoslovenskému priemeru, • konkurencieschopná úroveň priemernej mzdy, • rozvinutá sieť vzdelávacích zariadení, • vzdelávanie pre národnostné menšiny a etnické kultúry, • rozvinutá sieť sociálnych zariadení v kraji, • dobre rozvinutá sieť zdravotníckych zariadení, • široká odvetvová štruktúra priemyslu, • prílev priamych zahraničných investícií, • ochrana pamiatkového fondu, • nízka zaťaženosť ovzdušia.	• rastúci počet prevádzkovateľov veľkých zdrojov znečistenia, • veľký počet čiernych skládok (prevažne na vidieku), • nedostatok finančných prostriedkov na regionálny rozvoj v oblasti kultúry, školstva, zdravotníctva, sociálnej oblasti.
Príležitosti	Ohrozenia
• Ochrana prírodného dedičstva, • lepšia ochrana pôdneho fondu, • využitie podmienok na rozvoj a propagáciu cestovného ruchu, • lepšie využitie nevyužitého potenciálu kraja, • vytváranie podmienok pre zvyšovanie konkurencieschopnosti poľnohospodárstva a lesného hospodárstva formou podpory výskumných a šľachtiteľských podnikov, • konkurencieschopnosť a produktivita agropotravinárstva a biologických potravín, • oživenie remeselných činností vo vidieckych sídlach, • doriešenie vlastníckych vzťahov k poľnohospodárskej pôde, • podpora mladých farmárov, • predaj poľnohospodárskych produktov „z dvora“, • výstavba obchvatov na komunikáciách s vysokou intenzitou dopravy, • budovanie cyklotrás, • rekonštrukcia ciest na území kraja, • intenzívnejšie využívanie leteckej dopravy, • účinnejšia propagácia a prezentácia kraja, • využitie vedecko – výskumného potenciálu vysokých škôl a vedecko – výskumných inštitúcií v kraji, • orientácia stredných škôl na potreby trhu práce, • vytváranie podmienok pre zníženie energetickej náročnosti, • podpora rozvojových a inovačných aktivít, • využitie potenciálu hnedých plôch pre rozvoj priemyslu, • podpora výraznejšieho využitia informačných technológií, • zvyšovanie počtu a kvality čističiek odpadových vôd, • vývoj nových a účinných technológií na elimináciu emisií a znečistenia vôd, • možnosť efektívneho využívania	• Obyvateľstvo v poproduktívnom veku, • migrácia mladých ľudí za prácou do zahraničia, • slabá vymožitelnosť práva, • nízka kúpna sila obyvateľstva, • za účelom zvyšovania zastavanej plochy znižovanie rozlohy kvalitnej poľnohospodárskej pôdy, • znižovanie zamestnanosti v oblasti poľnohospodárstva, • dovoz potravín zo zahraničia na úkor domácej produkcie, • chýbajúce obchvaty miest a obcí, • rast individuálnej dopravy pri súčasnom poklese využívania hromadnej dopravy, • negatívne účinky dopravy na životné prostredie, • zhoršovanie podnikateľského prostredia pre živnostníkov, • vysoká orientácia na automobilový a elektrotechnický priemysel a jeho dopad na zvyšovanie emisií v ovzduší, • neochota investorov rozvíjať svoje výskumno – vývojové kapacity v regióne, • pokles objemu výdavkov do oblasti vedy a výskumu, • pokles disponibilných ľudských zdrojov v štruktúre, adekvátnej potrebách podnikov, • priesaky neodvážaných odpadových vôd k zdrojom pitnej vody a prameňom, • zníženie kvality zásobárne vôd na Žitnom ostrove, • ľahostajnosť občanov o zlepšenie kvality životného prostredia, • veterná a vodná erózia, • rast individuálnej dopravy na úkor hromadnej, • negatívne účinky dopravy na životné prostredie, • prehlbovanie sociálnej nerovnováhy, • negatívny vývoj v uplatňovaní absolventov

• geotermálnych prameňov, • možnosť využitia vodných plôch na splavnenie a rekreáciu, • realizácia projektov, zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia vo všetkých zložkách, • zníženie environmentálneho zaťaženia prostredia, • zvyšovanie miery využívania obnoviteľných zdrojov energie, • poskytovanie kompletnejších kultúrnych služieb a kultúrno – vzdelávacích aktivít.	• škôl na trhu práce, • narastajúca drogová závislosť mládeže, • riziká, súvisiace s nepredvídateľnými prírodnými katastrofami.
--	---

2.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO PROSTREDIA

2.2.1 MEDZINÁRODNÉ SÚVISLOSTI, ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Pri uplatňovaní regionálnej politiky Trnavský samosprávny kraj využíval možnosti a v ďalšom období bude i naďalej využívať možnosti medzinárodnej spolupráce a svoje aktivity zameriaval a naďalej bude zameriavať predovšetkým na cezhraničnú spoluprácu (spoločná hranica s Českou republikou, Rakúskom a Maďarskom) a nadnárodnú spoluprácu (regióny na úrovni NUTS II).

Impulzy pre regionálne hospodárstvo prišli najmä prostredníctvom podpory cestovného ruchu a kultúry. V cezhraničnom kontexte sa stimuloval dopyt po regionálnych tovaroch a službách. Podporilo sa zlepšenie spoločnej ochrany a správy prírodných a kultúrnych zdrojov, ako aj prevencie prírodných a technických rizík.

CEZHRANIČNÁ SPOLUPRÁCA

OPERAČNÝ PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSKÁ REPUBLIKA - ČESKÁ REPUBLIKA 2007 – 2013

Východiskom pre realizáciu cezhraničnej spolupráce na českej hranici bolo podpísanie Dohody o partnerstve a vzájomnej spolupráci medzi Trnavským samosprávnym krajom a Juhomoravským krajom. Pre realizáciu konkrétnych spoločných aktivít na poli ochrany a obnovy kultúrneho dedičstva a podpory regionálneho cestovného ruchu sa pristúpilo k podpísaniu Memoranda o porozumení ve věci sériového přeshraničního statku Památky Velké Moravy: Slovanské hradiště v Mikulčicích a Kostel sv. Margity Antiochijské v Kopčanech. Kostol bol nominovaný do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Jednou zo základných tém pri rozvoji cezhraničného územia bola príprava na dobudovanie infraštruktúry a prepojenia archeoparkov európskeho významu lávkou cez rieku Moravu. Prostredníctvom Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007 – 2013 sa zlepšením informačnej a komunikačnej dostupnosti slovensko – českého pohraničia podporil rozvoj cezhraničného cykloturizmu. Na území TTSK boli zároveň podporené aktivity, smerujúce k posilneniu spolupráce sieťovaním cezhraničných subjektov v rámci podnikateľského a inovačného prostredia. Finančné prostriedky sa čerpali aj na podporu zachovania životného prostredia a rozvoja krajiny.

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSKÁ REPUBLIKA – RAKÚSKO 2007 - 2013

Rámcové podmienky pre smerovanie a implementáciu cezhraničnej spolupráce na rakúskej hranici boli stanovené podpísaním Dohody o cezhraničnej spolupráci so Spolkovou krajinou Dolné Rakúsko a Memoranda o partnerstve a vzájomnej spolupráci so Spolkovou krajinou Burgenland.

Na území TTSK sa podporilo viacero projektov, ktorých nositeľmi boli subjekty z verejného i súkromného sektora sídliace na území kraja. Prostredníctvom sieťovania a prenosu know - how sa umožnil ďalší rozvoj i vznik klastrov, ktorých aktivity smerovali najmä do oblastí využívania inovačných technológií, energetickej efektívnosti a obnoviteľných foriem energie. Prírodné a kultúrne bohatstvo kraja bolo v centre záujmu projektov zameraných na ochranu životného prostredia, valorizáciu kultúrneho dedičstva a rozvoj regionálneho turizmu. Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007 - 2013 podporil aj jazykové vzdelávanie detí v predškolskom a školskom veku, vzdelávanie v oblasti separácie odpadov a realizácii ekonomických opatrení v oblasti udržateľného manažmentu zdrojov a ekologického správania sa podnikov s cieľom dosiahnutia ekologickej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti regionálneho rozvoja.

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE MAĎARSKÁ REPUBLIKA – SLOVENSKÁ REPUBLIKA 2007 – 2013

Stanovenie priorít pre realizáciu cezhraničnej spolupráce na maďarskej hranici vychádzalo z uzatvorených dohôd o spolupráci, ktoré TTSK podpísal so župnou samosprávou Győr-Moson-Sopron a župnou samosprávou Pešť.

Slovensko - maďarská cezhraničná spolupráca bola v Trnavskom samosprávnom kraji podporená aj založením Európskeho zoskupenia územnej spolupráce Rába – Dunaj – Váh. Cieľom zoskupenia je uľahčovať a podporovať spoluprácu medzi svojimi členmi a posilniť hospodársku a sociálnu súdržnosť. Dohovor a stanovky združenia boli podpísané dňa 20. 09. 2011. EZUS sa javí ako najlepšia forma čerpania prostriedkov teritoriálnej spolupráce aj v nadväzujúcom programovom období 2014 – 2020.

V rámci aktivít cezhraničnej spolupráce bola uvedená do prevádzky kompa medzi obcami Gabčíkovo a Dunaremete, ktorá slúži najmä na zatriktívnenie danej lokality z hľadiska cestovného ruchu. Ďalšou aktivitou, ktorá prispela k zatriktívneniu pohraničia, bolo vybudovanie cyklotrás na slovenskej aj maďarskej strane oprávneného územia. Zlepšenie cezhraničnej dostupnosti v oblasti Hrušovskej zdrže - Vodného diela Gabčíkovo bolo predmetom zrealizovanej štúdie uskutočniteľnosti a podkladovej dokumentácie. Podporené boli aj aktivity, ktoré umožnili sieťovanie organizácií na oboch stranách hranice, a to najmä klastrov, čím vzniká predpoklad ekonomického rozvoja regiónov.

NADNÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Nadnárodnú spoluprácu pokrývali dva programy – Stredná Európa 2007 - 2013 a Juhovýchodná Európa (JVE) 2007 - 2013.

PROGRAM STREDNÁ EURÓPA 2007 - 2013

V rámci programu Stredná Európa 2007 - 2013 boli realizované aktivity v oblasti podpory a propagácie obnoviteľných zdrojov (OZE) a ich využitia na regionálnej úrovni. Uskutočnila sa aj praktická aplikácia v oblasti obnoviteľných zdrojov prostredníctvom rekonštrukcie demonštračnej budovy, kde boli inštalované rôzne zariadenia na využívanie OZE a zvyšovanie energetickej efektívnosti. Táto budova bola zateplená (zníženie energetickej náročnosti a spotreby „sivej“

energie) a boli v rámci nej inštalované zariadenia na využívanie OZE (tepelné čerpadlo, stanica na využívanie biomasy, solárne kolektory a fotovoltaické panely).

Nadviazaná bola aj spolupráca v rámci euroregiónu Centrope, ktorý združuje zástupcov zo štyroch stredoeurópskych krajín (Česka, Maďarska, Rakúska a Slovenska). Kooperácia bola realizovaná v štyroch ťažiskových oblastiach rozvoja (Vedomostný región, Ľudský kapitál, Územná integrácia a Kultúra a cestovný ruch). Slovenskí partneri, aj za účasti TTSK, sa podieľali na koordinácii oblasti Kultúra a cestovný ruch, v rámci ktorej bol realizovaný nástroj pre marketing kultúry a turizmu – turistický portál tourcentrope. Portál zmapoval atraktívne kultúrne či voľnočasové podujatia a tento nástroj sa ukázal ako vhodný pomocník pri plánovaní a realizácii voľnočasových aktivít. Prispela k tomu aj databáza s ponukou takmer 160 pamätihodností a zaujímavých miest v rámci krajín euroregiónu. Okrem tejto prioritnej témy boli rozvíjané viaceré aktivity v oblasti nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce.

PROGRAM JUHOVÝCHODNÁ EURÓPA (JVE) 2007 - 2013

V rámci programu boli realizované aktivity v oblasti vylepšenia kvality v riadení pre živelné katastrofy vďaka poskytnutiu know - how a preskúmaniu miestnych plánov a predpisov, na základe ktorých sú stanovené komunikačné a akčné plány. Ďalej sa definovali klastrové politiky, ako politiky zdieľania zdrojov, integrovania aktivít v súčasnom globálnom hodnotovom reťazci s dosiahnutým cieľom konkurenčných výhod regiónov s medzinárodnými synergiami. V rámci oblasti povodia Dunaja sa preskúmala potenciál strednej a dolnej časti Dunaja a jeho význam pre Európu ako dôležitého rozvojového koridoru. Boli spracované stratégie jednotlivých podunajských regiónov, subregiónov medzi susednými krajinami povodia a navrhnuté scenáre. Zároveň bol vytvorený spoločný Geografický informačný portál (GIS), ktorý zjednotil individuálne mapové podklady jednotlivých podunajských krajín do súhrnnej verzie.

MEDZINÁRODNÉ PODPÍSANÉ MEMORANDÁ A DOHODY O SPOLUPRÁCI

- ✓ Juhomoravský kraj (Česká republika) - Dohoda o partnerstve a vzájomnej spolupráci
- ✓ Provincia Pordenone (Talianska republika) - Memorandum o partnerstve a vzájomnej spolupráci
- ✓ Autonómna Pokrajina Vojvodina (Srbská republika) - Dohoda o spolupráci
- ✓ Samosprávou Győr-Moson-Sopron (Maďarská republika) - Dohoda o partnerstve a vzájomnej spolupráci
- ✓ Akimát Východo-kazachstanskej oblasti (Kazašská republika) - Memorandum
- ✓ Zadarská županija (Chorvátska republika) - Memorandum o spolupráci
- ✓ Župná samospráva Pešť (Maďarská republika) – Dohoda
- ✓ Región Friuli-Venezia-Giulia (Talianska republika) – Dohoda
- ✓ Varaždinská župa (Chorvátska republika) - Dohoda
- ✓ Spolková krajina Dolné Rakúsko (Rakúska republika) - Dohoda
- ✓ Región Armavir (Arménska republika) – Dohoda
- ✓ Provincia Hainan (Čínska ľudová republika) – Dohoda o spolupráci
- ✓ Vojvodstvo Kujawsko-Pomorskie (Poľská republika) – Dohoda
- ✓ Charkovská oblasť (Ukrajina) - Dohoda
- ✓ Varnenská oblasť (Bulharská republika) – Dohoda o spolupráci
- ✓ Spolková krajina Burgenland (Rakúska republika) – Memorandum o spolupráci
- ✓ Provincia Udine (Talianska republika) – Dohoda
- ✓ Sverdlovská oblasť (Ruská federácia) - Promemórium medzi TTSK a Sverdlovskou oblasťou
- ✓ Provincia Jeruzalem (Izrael) – Dohoda

- ✓ Bangka Belitung (Indonézska republika) – vypracované Vyjadrenie záujmu

MEMORANDÁ A DOHODY V RÁMCI SR

- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Krajskou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Trnave
- ✓ Dohoda o spolupráci medzi TTSK a Klubom slovenských turistov
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Slovenským zväzom telesne postihnutých – Krajské centrum Trnava
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Asociáciou UN – Veterán Slovakia
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK ZMO Žitný ostrov, ZMO Záhorskej oblasti, ZMO región JE Jaslovské Bohunice, ZMO Galantsko – šalianskeho regiónu
- ✓ Dohoda o spolupráci medzi TTSK a Trnavskou regionálnou komorou SOPK
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Krajským výborom Dobrovoľnej požiarnej ochrany Trnava
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Juhomoravským krajom
- ✓ Memorandum o partnerstve a spolupráci medzi TTSK a Územným spolkom Slovenského Červeného kríža

INÉ PODPÍSANÉ DOKUMENTY

- ✓ EGTC (EZÚS) – Dohovor Európskeho zoskupenia územnej spolupráce Rába-Dunaj-Váh

2.2.2 IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJSÍCH FAKTOROV NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Zachovať si svoju pozíciu na rastúcich trhoch a byť zároveň konkurencieschopným, znamená pre trnavský región pružne sa prispôbovať meniacemu sa prostrediu, a tak postupne dobiehať vyspelejšie regióny, zvyšovať hrubý domáci produkt na obyvateľa a zvyšovať kúpyschopnosť obyvateľov, žijúcich na území kraja.

Analýza jednotlivých typov prostredí napomáha identifikovať závažné faktory a vplyvy vonkajšieho prostredia, pomáha odhaliť impulzy zmien vo vonkajšom prostredí, odhadnúť ich možný budúci vývoj, a tým pomáha pri snahe eliminovať ich možné negatívne dopady na kraj a jeho činnosť.

Trnavskému kraju sa svojou politikou darí postupne naplňovať tento cieľ a na základe dôslednej analýzy vyplýva, že svojím regionálnym HDP je za Bratislavským krajom na druhom mieste v rámci Slovenskej republiky.

VPLYV EURÓPSKEJ ÚNIE

Rozšírenie Európskej únie o nové krajiny, vrátane Slovenska, priniesol so sebou pozitíva, ale aj negatíva. Zachovať si svoju pozíciu na rastúcich trhoch Strednej Európy, a byť zároveň konkurencieschopný, znamenalo pre regióny pružne sa prispôbiť meniacemu sa prostrediu.

DUNAJSKÁ STRATÉGIA

Má ambíciu vytvoriť mechanizmus spoločnej zodpovednosti krajín dunajského regiónu za ekonomický a spoločenský rozvoj podunajských krajín pre uchovávanie prírodného a kultúrneho dedičstva. Koordinovaný prístup krajín, regiónov a civilného sektora k spoločným problémom Dunaja a priľahlého územia, založený na transparentnej a vzájomnej komunikácii všetkých zainteresovaných aktérov, umožní ich efektívnejšie a nákladovo výhodnejšie riešenie a dovoľí naplno využiť nebývalý potenciál dunajského regiónu.

Dunajská stratégia sa opiera o štyri piliere: zlepšenie mobility a multimodality, ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti, rozvíjanie prosperity v podunajskej oblasti, posilnenie podunajskej oblasti.

Prioritné oblasti, v rámci ktorých sa uskutočňujú konkrétne aktivity, sú:

1. Zlepšiť mobilitu a multimodalitu
2. Podporovať udržateľnejšie zdroje energií
3. Podporovať kultúru a cestovný ruch, kontakty medzi ľuďmi
4. Obnoviť a udržať kvalitu vôd
5. Riadiť riziká v oblasti životného prostredia
6. Chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd
7. Rozvíjať znalostnú spoločnosť prostredníctvom výskumu, vzdelávania a informačných technológií
8. Podporovať konkurencieschopnosť podnikov vrátane rozvoja zoskupení
9. Investovať do ľudí a zručností
10. Zvýšiť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu
11. Spolupracovať s cieľom podporiť bezpečnosť a riešiť organizovanú a závažnú trestnú činnosť

CENTROPE

Je euroregión, ktorý zasahuje do štyroch stredoeurópskych krajín Česka, Maďarska, Rakúska a Slovenska. Vyznačuje sa veľmi vysokým ekonomickým rastom, patrí medzi najrýchlejšie sa rozvíjajúce a najperspektívnejšie regióny v Európe. Patria sem 4 významné mestá Brno, Győr, Viedeň a Bratislava, ako aj okolité regióny Južné Čechy a Južná Morava, západná časť Maďarska, rakúske spolkové krajiny Burgenland a Dolné Rakúsko, Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj. Stredoeurópsky región zjednocuje silných partnerov, ktorí sa vzájomne dopĺňajú a spoločne symbolizujú kvalitu života, príležitosť, kreativitu, rast a otvorenosť.

Výhodné umiestnenie a expandujúci trh robí z regiónu CENTROPE hospodársky a investičný priestor, ktorý ponúka vynikajúce príležitosti ako pre veľké medzinárodné korporácie, tak pre malé a stredné podniky. Vďaka svojmu umiestneniu na križovatkách dôležitých európskych dopravných koridorov, a vybavenosti s dobre fungujúcimi medzinárodnými letiskami, ponúka región CENTROPE výbornú dostupnosť a malé vzdialenosti do všetkých európskych kľúčových trhov. Opatrenia na vyplnenie súčasných medzier a eliminácia problémov v sieti prihraničnej dopravy i urýchlenie modernizácie súčasnej infraštruktúry budú v krátkom čase ďalej zlepšovať vnútornú a vonkajšiu dostupnosť. Región CENTROPE je charakteristický obrovským počtom inštitúcií, zaoberajúcich sa výskumom a vyšším vzdelávaním, čo predstavuje cenný potenciál pre budúci rozvoj tohto regiónu. Je to napríklad domov pre celkovo 25 verejných univerzít a umeleckých akadémií i pre množstvo mimoškolských výskumných zariadení, domov pre univerzity aplikovaných vied, inovačné centrá a podniky, orientované na výskum a vývoj. Výskumné a vzdelávacie inštitúcie stredoeurópskeho regiónu spolupracujú rôznymi spôsobmi už dnes. Vzájomnou spoluprácou sa môže región CENTROPE vypracovať na región so silným know-how a znalosťami v oblasti európskeho vyššieho vzdelávania a výskumu.

ZLATÝ TROJUHLNÍK

Spolupráca medzi mestami Bratislava, Viedeň a Győr, v širšom zmysle aj Budapešť, predurčuje ich jedinečná geografická poloha, koncentrácia ekonomických aktivít, obrovský potenciál a vzájomná blízkosť hlavných miest troch krajín. V konkurenčnom prostredí majú veľkú výhodu cezhraničné regióny, kde sa stretáva Západ s Východom. Spájajú v sebe nevyhnutné technologické a ekonomické know-how na jednej strane a dostatok možností dobiehať vyspelejšie susedné regióny a schopnosť absorbovať akýkoľvek objem investícií na strane druhej. Zlatý trojuholník má všetky predpoklady na to, aby sa v ostrom konkurenčnom boji s ostatnými európskymi regiónmi o firemné investície, ale aj financie z fondov únie nestraťil. Potvrdzujú to lokálne authority, ako aj viacero odborných štúdií.

VPLYV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Územie Trnavského kraja má výhodnú polohu. Susedí s tromi štátmi, z južnej strany pozdĺž vodného toku Dunaj hraničí s Maďarskom a zo západnej strany pozdĺž vodného toku Morava hraničí s Českou republikou a Rakúskom. Na západnej hranici katastrálneho územia Sekule sa nachádza sútok Dyje a Moravy – trojhraničný bod (ČR, Rakúsko, SR). Trnava má cez Bratislavu (Bratislavský samosprávny kraj) dobrú dostupnosť k najvýznamnejším európskym centrá a ich aglomeráciám predstavovanými mestami Viedeň a Budapešť.

Územie je súčasťou euroregiónov:

- Wien – Bratislava - Győr s Rakúskou a Českou republikou,
- Pomoravie (Wien – Bratislava – Holíč – Břeclav - Brno) s Rakúskou a Českou republikou,
- riek Váh - Dunaj – Ipel' s Maďarskom,
- Podunajský trojspolok s Maďarskom.

Euroregióny sú založené na občianskych iniciatívach a kompetenciách samospráv. Ako združenia právnických osôb si samé zabezpečujú prostriedky pre svoje pôsobenie z fondov vytvorených na ich finančnú podporu. Ide o fondy z Európskej únie a Rady Európy. Euroregióny aktívne ovplyvňujú sídelný a priestorový rozvoj prihraničných regiónov, pre ktoré je a bude zaujímavá cezhraničná spolupráca. Trnavský samosprávny kraj spolupracuje na medzinárodnej úrovni s euroregiónmi CENTROPE, Región Viedeň – Bratislava – Győr, Podunajský trojspolok“ a Pomoravie – územia Záhoria, Južnej Moravy a rakúskeho regiónu Weinviertel.

Do prihraničných oblastí Trnavského samosprávneho kraja zasahujú hlavné oblasti cezhraničnej spolupráce prvej a druhej úrovne:

- územie obcí/miest v pásme Kúty, Holíč, Skalica – väzby na české obce/mestá Dolnomoravského úvalu Břeclav, Brno, Kyjov, Strážnice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Mikulčice s hraničnými priechodmi Lanžhot – Kúty, Holíč – Hodonín, Skalica – Petrov,
- územie obcí v pásme Sekule – Moravský Svätý Ján – väzby na rakúske obce/mestá Hohenau, Neusiedel an der Zaya, Mistelbach s hraničným priechodom Moravský Svätý Ján – Hohenau,
- územie obcí/miest v pásme Šamorín, Kyselica, Gabčíkovo, Medveďov – väzby na maďarské obce/mestá Moson-Magyaróvár, Rajka, Vámosszabadi, Győr s hraničnými priechodmi Rusovce – Rajka, Medveďov – Vámosszabadi, Gabčíkovo – Dunaremete (kompa).

EURÓPSKE ZOSKUPENIE ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE (EZÚS) - EURÓPSKA ÚZEMNÁ SPOLUPRÁCA

Je jedným z troch cieľov politiky súdržnosti EÚ, ktorej cieľom je uľahčovať a podporovať cezhraničnú, nadnárodnú alebo medziregionálnu spoluprácu medzi svojimi členmi s cieľom posilniť hospodársku a sociálnu súdržnosť spolupráce. Trnavský samosprávny kraj vyjadril svoj záujem o vstup do EZÚS podpísaním Vyjadrenia záujmu o vznik Európskeho zoskupenia územnej spolupráce Rába – Dunaj - Váh. Cieľom EZÚS Rába – Dunaj - Váh je uskutočňovať cezhraničnú spoluprácu v oblastiach rozvoja: infraštruktúra, energetika, informačné technológie, automobilový priemysel, turizmus, vzdelanie, kultúra, šport, programový manažment spoločné projekty, rozvoj Dunaja a jeho prítokov, logistika, podpora malého a stredného podnikania, ochrana životného prostredia a poľnohospodárstvo.

V záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry je potrebné podporovať budovanie rozvojových osí prvého a druhého stupňa:

Rozvojové osi prvého stupňa:

- *považská rozvojová os: Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina,*
- *nitriansko-pohronská rozvojová os: Trnava – Nitra - Žiar nad Hronom - Zvolen*
- *záhorská rozvojová os: Bratislava – Malacky – Kúty - hranica s ČR*

Rozvojové osi druhého stupňa:

- *žitnoostrovno-dunajská rozvojová os: Bratislava – Dunajská Streda – Komárno – Štúrovo,*
- *južnoslovenská rozvojová os: Dunajská Streda – Nové Zámky – Želiezovce – Šahy – Veľký Krtíš – Lučenec (v úsekoch Dunajská Streda – Nové Zámky, Želiezovce – Dudince ako komunikačno-sídelná os),*

VPLYV SUSEDNÝCH REGIÓNOV

Trnava má cez Bratislavu (Bratislavský samosprávny kraj) dobrú dostupnosť k najvýznamnejším európskym centrá a ich aglomeráciám predstavovanými mestami Viedeň a Budapešť.

Blízkosť hlavného mesta SR Bratislavy vplýva na zamestnanosť obyvateľov TTSK v produktívnom veku, keď obyvatelia kraja odchádzajú za prácou aj do hlavného mesta a jeho blízkeho okolia, čím miera nezamestnanosti TTSK je neporovnateľne nižšia oproti krajom bez možnosti zamestnania sa v blízkosti kraja a mesta s rozvinutým priemyslom a inštitucionálnym zázemím tak, ako poskytuje blízkosť Bratislavy.

Nielen možnosť dochádzky za prácou je výhodou geografickej polohy, ale aj širokospektrálne množstvo stredných a vysokých škôl v oboch krajoch je veľkou výhodou pre oblasť vzdelávania, vedy a výskumu. V Trnave bol vybudovaný prvý univerzitný park Campus, financovaný z Operačného programu Výskum a vývoj. Nepriaznivý demografický vývoj, a s ním spojený znižujúci sa počet aktívneho obyvateľstva v produktívnom veku, vplýva na migráciu aktívnych pracujúcich obyvateľov z východných regiónov republiky do trnavského regiónu za prácou vo veľkých podnikoch a nadväzujúcich subdodávateľských organizácií (napr. PSA Peugeot Citroën Trnava, Samsung Electronics Slovakia, s. r. o., Galanta, Samsung Display Slovakia s. r. o. Voderady, a pod.).

Dlhodobý rozvoj vytvára priestor pre vytváranie rýchlych komunikačných prepojení sídiel, a to najmä prostredníctvom integrovaného systému regionálnej dopravy a mestskej hromadnej dopravy, čím sa vytvárajú aj väčšie predpoklady prepojenia susedných krajov. V dôsledku prihraničnej polohy oboch krajov sú jednoznačné predpoklady pre vytvorenie cezhraničného regiónu medzinárodného významu (v smere na viedenskú aglomeráciu na rakúskej strane a na mošonsko - győrsku aglomeráciu na maďarskej strane).

Územím kraja prechádzajú vybudované úseky ciest:

- diaľnica D1 - Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina
- diaľnica D2 - spája hraničný prechod Brodské na hranici SR – ČR s hraničným prechodom Čunovo na hranici SR/Maďarsko, prechádza cez Kúty – Malacky – Bratislavu
- rýchlostná komunikácia R1 – Trnava – Nitra - Zvolen – Banská Bystrica – Ružomberok
- cesty I. triedy: I/2 – Maďarsko – Bratislava - Malacky
 - I/61 – Bratislava – Trnava – Piešťany – Trenčín – Považie
 - I/62 - Senec - Galanta
 - I/63 – Bratislava – Šamorín – Dunajská Streda - Komárno
- železničné trate – Bratislava – Kúty – Břeclav
 - Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina – Košice
 - Bratislava – Galanta – Štúrovo
- európsky multimodálny koridor - Berlín/Norimberg - Praha - Kúty - Bratislava - Nové Zámky - Štúrovo - Budapešť - Constanta/Thesaloniki/Istanbul

Križovanie významných medzinárodných trás umožňuje lepšie zapojenie do medzinárodnej spolupráce a dotvorenie funkčno - priestorového systému rekreácie a turizmu.

Na území kraja boli vybudované cyklotrasy medzinárodného významu (EUROVELO) a krajom prechádzajú aj nadregionálne cyklomagistrály. Tie integrujú sieť krajských cyklotrás na medzinárodné cyklocesty i okolité samosprávne kraje. Majú i charakter širšieho spájania sídiel, ktoré na nich, alebo v ich bezprostrednej blízkosti ležia. Krajom vedie 8 cyklomagistrál. Patria k nim Dunajská cyklistická cesta, Vážska cyklomagistrála, Malokarpatská cyklomagistrála, Okolo rieky Moravy, Kopaničiarska cyklomagistrála, Záhorská cyklomagistrála a horské cyklomagistrály Hrebeňom Považského Inovca a Okolo Považského Inovca.

Vhodný priestor pre rozvoj podnikateľských aktivít ako aj cestovného ruchu a kúpeľníctva dáva blízkosť existencie troch medzinárodných letísk. V samotnom kraji sa nachádza medzinárodné letisko v Piešťanoch, 80 km vzdialené letisko v Bratislave a 130 km od Piešťan letisko v susednom Rakúsku vo Viedni.

Trnavským samosprávnym krajom pretekajú významné rieky nadregionálneho významu Dunaj a Váh. Vnútroštátne vodné cesty, prechádzajúce územím kraja Vážska vodná cesta, Baťov kanál vytvárajú vhodné podmienky pre vstup podnikateľských subjektov pre výstavbu, údržbu a vytyčovanie vodných ciest. Splavňovanie riek dáva možnosť budovania nových terminálov kombinovanej dopravy a tiež predpoklad rozvoja vodných športov. Sledovaním turistických tokov je možné nadviazať na rozvojové trendy medzinárodného turizmu.

Na území TTSK na úseku rieky Dunaja je vybudované Vodné dielo Gabčíkovo, účelom ktorého je najmä ochrana pred povodňami, zvýšenie kapacity zásob podzemnej vody. Výstavbou vodného diela sa zlepšila možnosť celoročného využívania prístavu Bratislava, zabezpečila sa plynulá celoročná plavba po rieke Dunaj. Pri vodnej elektrárni sú aj plavebné komory medzinárodnej plavebnej cesty Rýn – Mohan - Dunaj, pretože prírodný kanál k vodnej elektrárni tvorí časť tejto medzinárodnej plavebnej cesty. Súčasťou Vodného diela Gabčíkovo sú 4 vodné elektrárne: Vodná elektráreň Gabčíkovo, Vodná elektráreň Čunovo, Malá vodná elektráreň Mošon a Malá vodná elektráreň na kanáli S-VII.

Atómové elektrárne Jaslovské Bohunice patria neodmysliteľne k významným zdrojom dodávky a výroby elektrickej energie v rámci Slovenskej republiky. Atómová elektráreň pozostávala pôvodne zo štyroch blokov, v súčasnej dobe sú aktívne len dva bloky. Vybúvaním systému centralizovaného zásobovania teplom je tepelný napájač vybudovaný do mesta Trnava, Leopoldova, Hlohovca a obce Jaslovské Bohunice.

Spoločnosť JAVYS, podieľajúca sa na energetickej bezpečnosti SR, sa zaoberá nakladaním s rádioaktívnym odpadom, prepravou rádioaktívneho odpadu, prevádzkovaním, udržiavaním a vyradovaním jadrových zariadení, ako aj nakladaním s vyhoretým palivom v Jaslovských Bohuniciach, má v blízkosti jadrovej elektrárne zriadené informačné centrum.

Na území kraja je rozvinutý automobilový priemysel, prezentovaný predovšetkým výrobou áut značky Peugeot a Citroën v PSA Trnava a mnoho subdodávateľských podnikov, dodávajúcich komponenty nielen pre PSA, ale aj pre Volkswagen v Bratislave a KIA v Žiline, a elektrotechnický priemysel so spolupracujúcimi organizáciami, produkujúcimi súčiastky pre kompletáž elektrotechnických výrobkov.

Rozvoj cezhraničnej, medzinárodnej i nadnárodnej spolupráce umožňuje existencia hraničných priechodov:

- s Maďarskou republikou spojenie cez Dunaj na hraničnom priechode v Medveďove,
- s Rakúskom je spojenie cez Moravský Svätý Ján (Hohenau)
- s Českou republikou v Holíči (Hodonín) a Skalici (Suchoměřice)
- s Českou republikou prostredníctvom vybudovaného Baťovho kanála (prístavisko pri Skalici na vodnej nádrži Mlynky – na českej strane je to osada Mlýnky pod prírodnou rezerváciou Šmatľavé Uhlisko)

Žitný ostrov je obrovskou zásobárňou podzemných vôd a jednou z najúrodnejších poľnohospodárskych oblastí Slovenska. Nachádza sa na juhozápade Slovenska a so svojim miernym až mierne teplým podnebím je najúrodnejšia nížina Slovenska. Zaujímavé územie patrí do Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. Ide o rozsiahle územie Podunajskej roviny s prirodzenou akumuláciou podzemných vôd napájaných z Dunaja, ktoré tvorí jednu z najvýznamnejších zásobární pitnej vody v Európe. Jeho južnú hranicu tvorí pôvodný tok Dunaja.

Na území Trnavského samosprávneho kraja a Bratislavského samosprávneho kraja sa nachádzajú Chránená krajinná oblasť Záhorie a Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty.

Malokarpatská vínná cesta – sa vymedzuje ako územie ohraničené pohorím Malých Karpát a spojnicami sídiel Bratislava, Senec, Trnava, Smolenice. Sídlo MVC je v meste Modra. Malokarpatská vínná cesta je jedinečná sieť sídiel, komunikácií, výrobcov vína, podnikateľov, kultúrnych pracovníkov a ďalších nadšencov medzi Bratislavou a Trnavou a ich aktivít v cestovnom ruchu (CR). Vedie cez bývalé kráľovské mestá Bratislava, Svätý Jur, Pezinok, Modru a priľahlé obce okresov Bratislava, Pezinok a Trnava.

2.2.3 ANALÝZA PRÍLEŽITOSTÍ A OHROZENÍ PRE RAST A ROZVOJ ÚZEMIA

STEEP ANALÝZA

STEEP analýza kraja obsahuje sociologické, technologické, ekonomické, ekologické a politické faktory, ktoré ovplyvňujú alebo v budúcnosti môžu ovplyvniť vývoj v regióne.

Sociologické faktory

- migrácia odborne vzdelaného obyvateľstva za prácou do zahraničia,
- nízka kúpna sila obyvateľstva,
- znižujúci sa podiel obyvateľstva v produktívnom veku a zvyšujúci sa počet obyvateľov v dôchodkovom veku – starnutie obyvateľstva,
- prehlbovanie sociálnej nerovnováhy,

- potreba budovania nedostatočnej siete predškolských zariadení,
- zintenzívnenie spolupráce podnikov a vzdelávacích a výskumno – vývojových inštitúcií v oblasti celoživotného vzdelávania,
- zvyšovanie podielu vysokoškolsky a odborne vzdelaných obyvateľov – v súlade s požiadavkou trhu práce,
- nedostatočná prevencia kriminality mládeže, protidrogová činnosť,
- nízky záujem mládeže o šport, športové aktivity, turistiku a kultúru.

Technologické faktory

- neochota investorov rozvíjať výskumno – vývojové kapacity,
- zvyšujúca sa spotreba všetkých druhov energií,
- nedostatočné finančné prostriedky pre oblasť vedy a výskumu,
- neprispôsobenie sa školstva pre potreby trhu práce – potreba duálneho vzdelávania,
- potreba lepšieho využívania informačných technológií, zvyšovanie znalostí a zručností v praxi,
- nedostatočné, až nefunkčné prepojenie úradov informačnými technológiami,
- zlepšenie technickej a technologickej vybavenosti zdravotníckych zariadení,
- potreba inovačných a rozvojových aktivít s využitím štrukturálnych fondov,
- nevyhnutnosť aplikácie poznatkov vedy a výskumu v praxi, tvorba vhodných podmienok pre konkurencieschopnosť všetkých odvetví priemyslu kraja (modernizácia technologického vybavenia)
- rozvoj výskumno – vývojových kapacít v regióne,
- rekonštrukcia ciest II. a III. triedy, mostov a budovanie cyklotrás,
- prepojenie jednotlivých druhov dopravy – územný generel
- medzinárodné letisko v Piešťanoch.

Ekonomické faktory

- výhodná geografická poloha,
- podpora mladých a dlhodobo nezamestnaných osôb, vrátane marginalizovaných skupín obyvateľstva,
- vysoké daňové zaťaženie,
- znižovanie kúpnej sily obyvateľstva,
- časté zmeny úrokových sadzieb, ovplyvňujúce podnikateľské prostredie,
- nedostatočná produkcia a odbyt potravín a vysoká cena produktov, vyprodukovaných v regióne, dovoz zo zahraničia lacných druhov tovarov,
- oživenie remeselných činností, podpora mladých farmárov, predaj poľnohospodárskych produktov „z dvora“,
- vytváranie podmienok pre zníženie energetickej náročnosti strojov a strojných zariadení,
- využívanie viaczdrojového financovania pri realizácii aktivít, zameraných na rozvoj regiónu.

Ekologické faktory

- ochrana podzemných zdrojov pitnej vody, geotermálnych a minerálnych vôd a ich efektívne využívanie,
- dobudovanie kanalizačnej siete v kraji a čističiek odpadových vôd,
- podpora odvetví, ktoré nezaťažujú životné prostredie odpadmi, tvorba kompostu a zberných dvorov,
- zavádzanie technológií, zhodnocujúcich odpady ako druhotné suroviny,
- ochrana prírody a krajiny,

- ochrana poľnohospodárskej pôdy – základný pilier potravinovej bezpečnosti a sebestačnosti,
- vývoj nových technológií, nezaťažujúcich životné prostredie a eliminujúce emisie v ovzduší,
- zníženie environmentálneho zaťaženia životného prostredia,
- zvyšovanie miery využívania obnoviteľných zdrojov,
- riziká, súvisiace s nepredvídateľnými prírodnými katastrofami.

Politické a legislatívne faktory

- neefektívna politika na národnej úrovni,
- slabá vymožiteľnosť práva,
- nedostatočná legislatíva v podnikateľskom prostredí,
- nedostatočné legislatívne opatrenia, zamerané na kriminalitu mládeže,
- pomalé uvádzanie do praxe zákona o pozemkových úpravách a z toho vyplývajúce vlastníctvo pozemkov.

2.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

2.3.1 IDENTIFIKÁCIA VÝCHODÍSK A MOŽNÝCH RIEŠENÍ

Regionálny rozvoj je prierezová problematika. Dosiahnutie výrazného pokroku v regionálnom rozvoji konkrétneho územia si vyžaduje efektívnu koordináciu aktivít, sústredenie finančných zdrojov na najviac rezonujúce problémy regiónu s cieľom efektívne využiť ekonomický a rozvojový potenciál územia.

Súčasný životný štýl, demografické zmeny a hospodársky rast vyvíjajú tlak na životné prostredie, čo vedie k znižovaniu jeho kvality. Snaha zachovať udržateľný rozvoj a zabezpečovať kvalitné životné prostredie si preto vyžaduje podporu ekologickejšieho, efektívneho a konkurencieschopného hospodárstva. Prioritou ochrany životného prostredia ostáva zlepšenie kvality ovzdušia, hlavne v oblastiach riadenia kvality ovzdušia, zlepšenia hospodárenia s vodou a odpadmi.

- Výhodná geografická poloha kraja (TTSK leží takmer v strede Európy a susedí s tromi štátmi) dáva predpoklad pre vytvorenie cezhraničného regiónu medzinárodného významu s rozvinutou infraštruktúrou, turizmom, cestovným ruchom a rôznymi aktivitami v oblasti kultúry, kultúrneho dedičstva, kultúrnych tradícií.
- Nepriaznivý demografický vývoj má za následok znižovanie počtu ekonomicky aktívnych pracujúcich a postupné starnutie obyvateľstva. Podiel pracujúcich v kraji na celkovom počte obyvateľov v produktívnom veku je 87,7 %. V porovnaní s kraji Slovenska je TTSK na štvrtom mieste v podiele pracujúcich v produktívnom veku za Bratislavským, Trenčianskym a Nitrianskym samosprávnym krajom. Najmenší podiel bol zaznamenaný v Banskobystrickom samosprávnom kraji. TTSK v miere ekonomickej aktivity je nad priemerom SR (59,4 %) na druhom mieste (62,1 %) za Bratislavským samosprávnym krajom. Najnižšia miera ekonomickej aktivity je evidovaná v Košickom samosprávnom kraji (56,9 %).
- V kraji je evidovaný nedostatok predškolských zariadení, ktorých počet bude potrebné rozšíriť (s ohľadom na zvyšovanie zamestnanosti, potrieb trhu práce a následným zvyšovaním počtu pracovníkov v produktívnom veku a v neposlednom rade aj

zvyšovaním životnej úrovne obyvateľstva kraja) či už výstavbou nových zariadení alebo rekonštrukciou a prestavbou nevyužívaných budov a priestorov.

- Vzhľadom na strednú úroveň rozvoja verejných vodovodov v TTSK treba postupne zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov, a to rozširovaním vodovodných sietí a budovaním vodovodov. Jednou z podmienok pre tvorbu a zachovanie kvalitných zdrojov podzemných vôd je budovanie kanalizácií a ČOV s vyhovujúcou účinnosťou. Environmentálna infraštruktúra sa v kraji zlepšuje, keď podiel obyvateľstva, napojeného na verejnú kanalizačnú sieť je 62,3 %, zásobovaných vodou z verejných vodovodov je 88,4 %.
- Energetická náročnosť hospodárstva je vysoká, najväčší podiel má priemysel a doprava. Nedostatočne sú v kraji využívané ekologickejšie druhy dopravy (vodná, železničná, kombinovaná, cyklistická a všeobecne verejná osobná doprava).
- Tak, ako v celej SR, tak aj na území Trnavského samosprávneho kraja je potrebné doriešenie pozemkových úprav, predovšetkým tých, ktoré sú určené na poľnohospodárske účely. Podporou obnovy funkčnosti poľnohospodárskych dvorov a výrobných hospodárskych jednotiek, vrátane poľnohospodárskej výroby, zachovať a podporovať rozvoj viníc a vinohradov pre zachovanie krajinného rázu Malokarpatskej oblasti.

2.3.2 ODHAD BUDÚCEHO MOŽNÉHO VÝVOJA

Analýza hospodárskej situácie TTSK zahŕňa analýzu doterajšieho vývoja, jeho ekonomickej výkonnosti, organizácie verejnej správy, produkcie priemyslu, pôdohospodárstva, stavebníctva, dopravy, obchodných služieb a cestovného ruchu.

Na základe vývoja a naštartovaných trendov možno očakávať:

- Zvyšovanie počtu obyvateľov v kraji, ku ktorému môže dôjsť na základe rozvoja pracovných miest, a tým aj zvýšených možností zamestnania sa v oblasti poľnohospodárstva, energetického, automobilového a elektrotechnického priemyslu vrátane subdodávateľských organizácií a logistických centier.
- Pri poklese nezamestnanosti, raste produktivity práce a zvýšení počtu aktívne pracujúcich obyvateľov je predpoklad zvýšenia HDP na obyvateľa kraja. Pre zvýšenie produktivity, konkurencieschopnosti, hospodárskeho rastu a v konečnom dôsledku aj zamestnanosti, sú potrebné investície do systémov vzdelávania a odbornej prípravy, sledovanie požiadaviek trhu práce na odborné vzdelanie a zosúladenie ponuky a dopytu po zručnostiach, poradenské služby v oblasti zamestnanosti, ako aj uplatnenie výsledkov výskumu a vývoja v automobilovom, elektrotechnickom a energetickom priemysle.
- Na základe tvorby pracovných miest a potreby zamestnatelnosti ekonomicky aktívneho obyvateľstva a predpokladaného populačného rastu vzniká potreba zriaďovania predškolských zariadení, ktorých počet by sa mal postupne zvyšovať až na úroveň dostatočnosti.
- Rozvoj intermodálnej dopravy prinesie odbremenenie preťažených ciest (vo väčšine prípadov s nevyhovujúcim technickým stavom), zníženie nepriaznivých vplyvov na životné prostredie a urýchli pokles produkcie emisií. Zvýšenie kvality ovzdušia a životného prostredia je možné taktiež výmenou starých autobusov, vo veľkej miere zaťažujúcich životné prostredie, za ekobusy. Pridanou hodnotou bude aj rekonštrukcia a modernizácia ciest, spadajúcich pod správu samosprávnych krajov, miest a obcí, ako aj výstavba a dostavba cyklistických trás.
- TTSK má všetky predpoklady na to, aby sa podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov a podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť neustále zvyšoval. Postupným zavádzaním nových technológií na zhodnocovanie

komunálneho odpadu v kraji sa dosiahne postupná eliminácia nepriaznivých dopadov na životné prostredie.

- Podporou poľnohospodárstva (rastlinnej a živočíšnej výroby) sa zvýši počet pracovných miest, zníži nezamestnanosť a postupne sa bude zvyšovať sebestačnosť územia v produkcii zdravých poľnohospodárskych produktov, ktoré v neposlednom rade vplývajú na zdravie obyvateľov.

Na zlepšenie podmienok života v kraji, zvýšenie zamestnanosti v kraji je potrebná realizácia projektov, súvisiacich s kvalitou života (dostupnosť sietí, voda, ČOV), podporou cestovného ruchu (vrátane kúpeľníctva), realizácia spoločných projektov, zameraných na ekonomický rozvoj a životné prostredie (zhodnocovanie odpadu), na podporu zamestnanosti, ako aj výraznejšiu podporu malého a stredného podnikania, podporu prvovýroby v poľnohospodárstve, spracovanie vyprodukovaných surovín, a pod. Dôležitými faktormi z hľadiska udržateľného rastu je podpora podnikateľského prostredia, dostupnosť vzdelávania, podpora regionálnych inovačných centier a v neposlednom rade zdravá populácia.

3. STRATEGICKÁ ČASŤ

Vízia kraja	Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý kraj efektívne využívajúci všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok, kvality života a životného prostredia. Mobilizácia vnútorných zdrojov regiónu a získanie mimoregionálnych zdrojov pre realizovanie zámerov, spejúcich k rozvoju kraja.		
Globálne ciele	1. Prioritná oblasť Hospodárska Podpora kontinuálneho rastu konkurencieschopnosti znalostného a inovačného regiónu, rozvíjajúceho poznatkovú ekonomiku s dôrazom na budovanie kvalitnej infraštruktúry a zlepšenie podnikateľského prostredia	2. Prioritná oblasť Sociálna Rast kvality života s dôrazom na kvalitný ľudský kapitál, prispievajúci k rastu zamestnanosti v regióne za predpokladu dobudovania a skvalitnenia infraštruktúry	3. Prioritná oblasť Environmentálna Budovanie regiónu, podporujúceho trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov, pri zabezpečení ochrany životného prostredia a adaptácie na zmenu klímy s podporou energeticky efektívneho nízkouhlíkového hospodárstva

1. Prioritná oblasť – Hospodárska		
Špecifický cieľ	1.1.	Posilnenie konkurencieschopnosti ekonomiky a zlepšenie podnikateľského prostredia
Opatrenia	1.1.1.	Vytváranie a rozširovanie kapacít pre vývoj produktov a služieb
	1.1.2.	Budovanie infraštruktúry a rozvoj služieb v regióne
	1.1.3.	Vytváranie podmienok pre budovanie a rozvoj kvalitnej podnikateľskej infraštruktúry
	1.1.4.	Podpora klastrovej politiky, regionálnych technologických platforiem a neformálnej spolupráce
	1.1.5.	Vytváranie priaznivého prostredia pre podnikanie
	1.1.6.	Tvorba strategických a rozvojových dokumentov
Špecifický cieľ	1.2.	Podpora výskumu, vývoja a inovácií
Opatrenia	1.2.1.	Podpora inovácií v podnikoch a vo firmách, a to vo všetkých oblastiach hospodárstva
	1.2.2.	Podpora výskumu a vývoja v rámci všetkých odvetví hospodárstva
	1.2.3.	Podpora a zlepšenie spolupráce medzi malými a strednými podnikmi v rámci výskumu, vývoja a inovácií, a to aj za účasti vysokých škôl, univerzít a relevantných inštitúcií
	1.2.4.	Podpora spolupráce výskumných organizácií a priemyselných partnerov
	1.2.5.	Zlepšenie využiteľnosti výstupov výskumu a vývoja v praxi
	1.2.6.	Rozvoj infraštruktúry výskumu a inovácií
Špecifický cieľ	1.3.	Podpora rozvoja cestovného ruchu a športu
Opatrenia	1.3.1.	Podpora tematicky orientovaných produktov a zvyšovanie kvality služieb a ľudských zdrojov
	1.3.2.	Budovanie a obnova cyklotrás, turistických trás a modernizácia služieb pre užívateľov
	1.3.3.	Propagácia cestovného ruchu a jeho produktov
	1.3.4.	Podpora inštitucionálnych kapacít, koordinujúcich rozvoj cestovného ruchu
	1.3.5.	Podpora podnikateľského prostredia v cestovnom ruchu
	1.3.6.	Certifikácia služieb cestovného ruchu
Špecifický cieľ	1.4.	Verejná osobná a nemotorová doprava, prepájanie kraja s dopravnými sieťami a zlepšenie dopravnej dostupnosti regiónu
Opatrenia	1.4.1.	Zvýšenie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy
	1.4.2.	Podpora nemotorovej dopravy
	1.4.3.	Podpora železničnej, leteckej a vodnej dopravy
	1.4.4.	Tvorba miestnych a regionálnych analytických, koncepčných a strategických dokumentov za oblasť dopravy, vrátane propagácie
	1.4.5.	Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov, križovatiek a dopravnej obslužnosti
	1.4.6.	Zlepšenie kvality vozového parku autobusovej dopravy

	1.4.7.	Celoročná bezpečná a udržiavaná cestná sieť v kraji
Špecifický cieľ	1.5.	Prepájanie kraja komunikačnými sieťami a zlepšenie komunikačnej dostupnosti v rámci samotného regiónu
Opatrenia	1.5.1. 1.5.2. 1.5.3.	Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti e-Government služieb pre občanov regiónu a posilnenie aplikácií IKT v rámci elektronickej správy Podpora služieb a využívania informačných a komunikačných technológií
Špecifický cieľ	1.6.	Zlepšenie dostupnosti k infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému a podpora regionálnej a miestnej mobility
Opatrenia	1.6.1 1.6.2. 1.6.3. 1.6.4. 1.6.5. 1.6.6. 1.6.7.	Spracovanie strategických dokumentov, štúdií, akčných plánov a miestnych/regionálnych plánov udržateľnej mobility Rekonštrukcia a modernizácia ciest II. a III. triedy na území TTSK Rekonštrukcia, modernizácia a výstavba mostných objektov kraja Pravidelná údržba ciest vo vlastníctve TTSK vrátane horského priechodu Odstraňovanie kritických nehodových lokalít, kritických uzlov a križovatiek Zmiernenie negatívnych dopadov cestnej premávky na obyvateľov miest a obcí a zvýšenie kvality ich života Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy
Špecifický cieľ	1.7.	Podpora poľnohospodárstva a rozvoja vidieka
Opatrenia	1.7.1. 1.7.2. 1.7.3. 1.7.4. 1.7.5. 1.7.6. 1.7.7. 1.7.8.	Podpora miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku Rozvoj poľnohospodárskych samostatne hospodáriacich subjektov, biohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva, podpora rozvoja mikropodnikov a malého a stredného podnikania na vidieku Podpora verejno - súkromných partnerstiev a miestnych akčných skupín a mikroregiónov Podpora konkurencieschopného, environmentálne udržateľného, hospodársky životaschopného a sociálne zodpovedného rybolovu a akvakultúry Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov, modernizácia infraštruktúry, spracovanie a uvádzanie na trh poľnohospodárskych výrobkov, podpora ekologického poľnohospodárstva Podpora začínajúcim mladým a malým poľnohospodárskym podnikom a farmárom Podpora na prevenciu škôd a obnovu lesov, poškodených lesnými požiarmi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami Podpora spolupráce subjektov, pôsobiacich v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rozvoji vidieka Podpora investícií do nepoľnohospodárskych činností na vidieku

	1.7.9.	Podpora miestneho rozvoja v rámci iniciatívy Leader a ďalších relevantných programov a platforiem
	1.7.10.	
Špecifický cieľ	1.8.	Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce
Opatrenia	1.8.1.	Spolupráca v oblasti posilnenia inštitucionálnych kapacít subjektov, pôsobiach v oblasti hospodárstva a vytváranie sietí a partnerstiev pre potreby realizácie spoločných aktivít a spoločných projektov
	1.8.2.	Rozvoj spolupráce všetkých cezhraničných, nadnárodných a medzinárodných platforiem
	1.8.3.	Príprava spoločných projektov cezhraničného a nadnárodného významu, zabezpečujúcich rozvoj územia a účasť v cezhraničných a medzinárodných projektoch
	1.8.4.	Podpora klastrovej politiky

2. Prioritná oblasť – Sociálna		
Špecifický cieľ	2.1.	Vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj vzdelávania
Opatrenia	2.1.1.	Rozširovanie kapacít existujúcich objektov predškolských a školských zariadení všetkých typov prístavbou, nadstavbou, rekonštrukciou, zmenou dispozície objektov (možnosť využitia kontajnerových stavieb)
	2.1.2.	Zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie
	2.1.3.	Skvalitnenie predprimárneho, primárneho a stredoškolského vzdelávania a zvýšenie atraktívnosti odborného vzdelávania
	2.1.4.	Prevenca a zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky
Špecifický cieľ	2.2.	Zvyšovanie zamestnanosti všetkých vekových skupín obyvateľstva v produktívnom veku za účelom minimalizácie nezamestnanosti v regióne
Opatrenia	2.2.1.	Zvýšenie zamestnanosti, zamestnatelnosti a zníženie nezamestnanosti s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb
	2.2.2.	Zvýšenie kvality a kapacity verejných služieb zamestnanosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce
	2.2.3.	Zlepšenie podmienok pre zosúladienie pracovného a rodinného života, rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach
	2.2.4.	Podpora vytvárania podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky, kreatívneho priemyslu a ďalších perspektívnych odvetví
Špecifický cieľ	2.3.	Podpora poskytovania sociálnych služieb a sociálna inklúzia
Opatrenia	2.3.1.	Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb
	2.3.2.	Podpora podnikateľskej činnosti v sociálnych službách a pomoci znevýhodneným obyvateľom
	2.3.3.	Podpora pri zabezpečovaní zvyšovania vzdelanostnej úrovne a integrácie príslušníkov marginalizovaných komúní a znevýhodnených a ohrozených osôb v kraji
	2.3.4.	Podpora pri prechode z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť
	2.3.5.	Podpora dobrovoľníckej činnosti postihnutým, a inak znevýhodneným obyvateľom kraja
	2.3.6.	Podpora informačných služieb v sociálnej oblasti
	2.3.7.	Výstavba, rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich sociálnych zariadení, zabezpečenie materiálno - technického vybavenia zariadení, vrátane motorových vozidiel a garáží
	2.3.8.	Podpora vytvárania podmienok pre akreditované subjekty s výkonom opatrení v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately Podpora vzniku špecializovaných zariadení, zariadení

	2.3.9.	podporovaného bývania a rehabilitačných stredísk
	2.3.10.	Výstavba sociálnych bytov, nájomných bytov a rodinných domov
Špecifický cieľ	2.4.	Zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotníckych služieb a integrácia primárnej zdravotnej starostlivosti v kraji
Opatrenia	2.4.1.	Podpora aktuálnych trendov, splňajúcich podmienky kvalitného personálneho a technického vybavenia zdravotníckych zariadení
	2.4.2.	Podpora rekonštrukcie a rozširovania zdravotníckej infraštruktúry za účelom zvýšenia efektivity a kvality poskytovaných služieb
	2.4.3.	Podpora modernizácie zdravotníckej infraštruktúry, vrátane integrácie primárnej zdravotníckej starostlivosti
	2.4.4.	Podpora implementácie nových diagnostických terapeutických postupov
Špecifický cieľ	2.5.	Zachovanie kultúrneho dedičstva a zabezpečenie rozvoja kultúry, kultúrnych a osvetových zariadení, zachovanie kultúrnych a ľudových tradícií kraja
Opatrenia	2.5.1.	Podpora budovania, rekonštrukcie a modernizácie kultúrnych a osvetových zariadení kraja
	2.5.2.	Rozvoj a podpora kreatívneho priemyslu, vrátane budovania kreatívnych centier v kraji
	2.5.3.	Podpora aktivít na zachovanie ľudových tradícií regiónu
	2.5.4.	Podpora knižnično - informačných služieb pre obyvateľov kraja
	2.5.5.	Zabezpečenie a podpora spolupráce pre voľnočasové kultúrne a umelecké aktivity
	2.5.6.	Podpora pri zabezpečovaní kultúrnych aktivít obyvateľstva, vrátane znevýhodnených skupín obyvateľstva
	2.5.7.	Subvencia pri zachovaní kultúrneho dedičstva
	2.5.8.	Ochrana kultúrno - historických krajinných štruktúr
Špecifický cieľ	2.6.	Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti
Opatrenia	2.6.1.	Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti
Špecifický cieľ	2.7.	Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce
Opatrenia	2.7.1.	Podpora pri ochrane, propagácii a rozvoji kultúrneho dedičstva
	2.7.2.	Príprava a vykonávanie spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov s cieľom zlepšenia uplatniteľnosti na trhu práce
	2.7.3.	Podpora rozvoja zamestnanosti a pomoci štruktúram, ktoré poskytujú komunálne služby zamerané na tvorbu nových pracovných miest
	2.7.4.	Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy prostredníctvom činností, posilňujúcich inštitucionálne kapacity a efektívnosť orgánov verejnej správy

3. Prioritná oblasť – Environmentálna		
Špecifický cieľ	3.1.	Investície do vodného hospodárstva
Opatrenia	3.1.1.	Podpora účinného a efektívneho využívania vlastných zdrojov v oblasti vodného hospodárstva
	3.1.2.	Kooperácia so susednými štátmi, krajmi, regiónmi pri obmedzovaní imisií a znečistenia pritekajúcich vodných tokov
	3.1.3.	Podpora zlepšenia pripravenosti na prípadné havárie, živelné pohromy, alebo iné riziká v regióne, ktoré vznikajú zmenou klímy
	3.1.4.	Podpora pri rekonštrukcii a budovaní vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd
	3.1.5.	Integrovaný manažment povodí
Špecifický cieľ	3.2.	Zabezpečenie ochrany ovzdušia pred vysokým množstvom znečisťujúcich látok do ovzdušia
Opatrenia	3.2.1	Podpora inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia a zníženia miery znečistenia ovzdušia
Špecifický cieľ	3.3.	Skvalitnenie nakladania s odpadmi
Opatrenia	3.3.1.	Podpora systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží
	3.3.2.	Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov a predchádzanie vzniku odpadov
Špecifický cieľ	3.4.	Efektívne využívanie prírodných zdrojov, ekosystémov a ekosystémových služieb, starostlivosť o pôdu a lesy
Opatrenia	3.4.1.	Podpora ekonomických aktivít v oblasti investícií, využitia dreva, podpora udržateľnosti z pohľadu ich spoločenských a rekreačných funkcií
	3.4.2.	Podpora na zabezpečenie podmienok pre zachovanie biologickej diverzity, zlepšenie stavu ekosystémov a využívanie ekosystémových služieb
	3.4.3.	Zlepšenie stavu životného prostredia v obciach a mestských oblastiach
	3.4.4.	Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov brownfields a vnútroblokov sídlisk s cieľom zlepšenia kvality života obyvateľov v mestách, obciach a mestských oblastiach
	3.4.5.	Spracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v environmentálnej oblasti
Špecifický cieľ	3.5.	Vytváranie vhodných podmienok pre výrobu, energetickú efektívnosť a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov
Opatrenia	3.5.1.	Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	3.5.2.	Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov a bytových domov
	3.5.3.	Podpora znižovania závislosti kraja na dovoze energií s cieľom zníženia energetickej náročnosti a zvýšenia využitia obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energií

	3.5.4.	Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry v oblasti energetiky a infraštruktúry pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie
	3.5.5.	Podpora udržateľného využívania prírodných, surovinových a energetických zdrojov
	3.5.6.	Podpora klastrových činností v oblasti energetiky a obnoviteľných zdrojov energie
	3.5.7.	Podpora využívania systémov centralizovaného zásobovania teplom
	3.5.8.	Uplatňovanie nízkouhlíkového hospodárstva
Špecifický cieľ	3.6.	Podpora medzinárodnej, nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce
Opatrenia	3.6.1.	Podpora spolupráce v oblasti ochrany a koordinovaného riadenia prírodne významných území s cieľom zachovania biodiverzity cezhraničného územia a prispievania k stabilite ekosystémov
	3.6.2.	Podpora spoločného plánovania, koordinácie a praktických riešení pre ekologicky priaznivé, nízkouhlíkové a bezpečnejšie dopravné systémy a služby v pohraničí
	3.6.3.	Rozvoj spoločných cezhraničných iniciatív v oblasti životného prostredia

3.1 PRIORITNÁ OBLASŤ: HOSPODÁRSKA

Špecifický cieľ 1.1. Posilnenie konkurencieschopnosti ekonomiky a zlepšenie podnikateľského prostredia

Kraj disponuje výrazne rozvinutou priemyselnou základňou, pričom existujú určité odvetvia, ktoré sú dominantné a dokázali svojou existenciou pritiahnuť svojich subdodávateľov. Rozmiestnenie priemyslu je teritoriálne nerovnomerné, severná a stredná časť je priemyselná a južná časť má priemyselno - poľnohospodársky charakter. Špecifický cieľ je zameraný na podporu a vytváranie vhodných podmienok pre budovanie a rozvoj kvalitnej podnikateľskej infraštruktúry v oblasti hospodárstva (klastre, priemyselné parky, inkubátory atď.), skvalitnenie služieb a spoluprácu verejného a súkromného sektora.

Opatrenie 1.1.1. Vytváranie a rozširovanie kapacít pre vývoj produktov a služieb

Opatrenie je zamerané na podporu pri vytváraní a rozširovaní kapacít a inovačných aktivít, modernizáciu infraštruktúry, podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému produktov a služieb, technologického vybavenia podnikov s cieľom zvýšenia konkurencieschopnosti podnikateľského sektora, trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

Opatrenie 1.1.2. Budovanie infraštruktúry a rozvoj služieb v regióne

Kvalita života úzko súvisí s miestnym ekonomickým rozvojom, ako aj so zastavením odlivu obyvateľstva z regiónu. Pre jej zvýšenie je potrebná kvalitná infraštruktúra a dostupnosť miestnych služieb pre obyvateľov, využívanie nevyužitých objektov pre podnikateľskú a komunitnú činnosť, kvalitné verejné priestory pre obyvateľov. Opatrenie sa zameriava na vytvorenie priaznivých podmienok pre rozvoj služieb v kraji v oblasti hospodárstva.

Opatrenie 1.1.3. Vytváranie podmienok pre budovanie a rozvoj kvalitnej podnikateľskej infraštruktúry

Hlavným cieľom tohto opatrenia je zlepšenie podnikateľského prostredia pre rozvoj malého a stredného podnikania v oblasti obchodu a služieb, vytváranie vhodného prostredia pre podnikateľské iniciatívy, podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb, podpora podnikateľských subjektov, neziskových organizácií a inštitúcií, rozšírenie koncentrácie zahraničných investícií na využívanie nových technológií a inovácií predovšetkým v automobilovom, elektrotechnickom, farmaceutickom priemysle, v priemyselných parkoch, potravinárstve a energetike.

Opatrenie 1.1.4. Podpora klastrovej politiky, regionálnych technologických platforiem a neformálnej spolupráce

Klastre majú vplyv na zlepšenie konkurencieschopnosti a dosahovania vyššej výkonnosti prostredníctvom lepšieho prístupu k špecializovaným dodávateľom, technológiám, informáciám a vyššiemu inovačnému potenciálu spolupracujúcich firiem. Hlavným cieľom opatrenia je podpora na vytvorenie podmienok, motivujúcich podnikateľské subjekty na zvýšenie aktivít v oblasti aplikovaného výskumu a inovácií, zlepšenie podnikateľského prostredia a zvýšenie hospodárskeho rastu cez zavádzanie inovácií a vznik klastrov, podnikateľských inkubátorov, vedecko -

technologických parkov, prípadne využitie existujúcich priemyselných parkov, zabezpečenie aktivít na zvýšenie inovačného povedomia zlepšením prenosu výsledkov vedy a výskumu do praxe, ako aj spolupráce univerzít a škôl.

Opatrenie 1.1.5. Vytváranie priaznivého prostredia pre podnikanie a podpora rozvoja mikropodnikov a malého a stredného podnikania

Cieľom opatrenia je podpora pri vytváraní kvalitného prostredia na podnikanie malých, stredných a veľkých podnikateľov, a posilňovanie konkurencieschopnosti, rozvoja subdodávateľských klastrov a subdodávateľských sietí. Zároveň je opatrenie zamerané na posilnenie záujmu verejnosti o podnikanie prostredníctvom stimulácie podnikateľských ambícií, rozvoj podnikateľských zručností, propagáciu podnikateľov a ich produktov, námetov, nápadov.

Opatrenie 1.1.6. Tvorba strategických dokumentov

Podpora v rámci opatrenia je zameraná na tvorbu strategických dokumentov, ako sú územné plány obcí a miest, rozvojové programy a ich aktualizácie, akčné plány, štúdie, koncepcie, za účelom posilnenia koncepčného prístupu k strategickému plánovaniu, využívajúce proces integrácie regionálneho rozvojového dokumentu s národnou legislatívou.

Špecifický cieľ 1.2. Podpora výskumu, vývoja a inovácií

Vo všetkých odvetviach hospodárstva v regióne sa vytvárajú podmienky na zavedenie moderných metód v predvýrobných etapách a v organizácii práce, zlepšenie kontrolných a skúšobných metód v procese výroby a v službách, zvýšenie kvality práce a bezpečnosti práce, zníženie negatívneho vplyvu na životné prostredie, účinnejšie využívanie prírodných zdrojov a energie. Cieľ je zameraný na podporu inovácií vo všetkých oblastiach hospodárstva, a to zavádzaním nových technológií a inovácií do výrobných prevádzok pri výstavbe a rekonštrukcii priemyselných zón, ako aj na materiálne - technologické vybavenie výskumných inštitúcií za účelom zlepšenia podmienok vedecko - výskumných aktivít.

Opatrenie 1.2.1. Podpora inovácií v podnikoch a vo firmách, a to vo všetkých oblastiach hospodárstva

Hlavným cieľom opatrenia je podpora inovácií a nových technológií, technologického rozvoja a posilnenie výskumu v podnikoch a vo firmách, podpora vývoja a inovácií v kľúčových odvetviach regiónu, podpora na zvýšenie motivácie pre súkromné investície do inovácií, vytvorenie vhodného inovačného prostredia, zlepšenie prepojenia inštitúcií v oblasti výskumu a inovácií s podnikateľskými subjektmi, zvyšovanie podielu nových technológií.

Opatrenie 1.2.2. Podpora výskumu a vývoja v rámci všetkých odvetví hospodárstva

Opatrenie sa zameriava na podporu výskumu a vývoja, vrátane transferu výsledkov a technológií, do praxe, posilňovanie výskumného, vývojového a inovačného potenciálu TTSK s cieľom zvýšiť výkonnosť a efektívnosť ekonomických odvetví, posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, podporu výskumnej a inovačnej infraštruktúry, podporu podnikateľských investícií do inovácií a výskumu najmä v oblastiach nových materiálov, IKT a biotechnológií, inkubátorov a aplikovaného výskumu, ako aj propagáciu výsledkov výskumu.

Opatrenie 1.2.3. Podpora a zlepšenie spolupráce medzi malými a strednými podnikmi v rámci výskumu, vývoja a inovácií, a to aj za účasti vysokých škôl, univerzít a relevantných inštitúcií

Cieľom opatrenia je zabezpečiť aktivity na zvýšenie inovačného povedomia zlepšením procesu spolupráce v rámci prenosu výsledkov vedy a výskumu do praxe, podpora pri využívaní nástrojov a metód, dlhodobu udržateľných a prospešných pre región, podpora spolupráce univerzít a škôl podnikateľským sektorom, podpora vzniku rôznych foriem spolupráce verejného a súkromného sektora vo všetkých oblastiach hospodárstva TTSK, podpora tvorby partnerstiev a klastrov v oblasti inovácií.

Opatrenie 1.2.4. Podpora spolupráce výskumných organizácií a priemyselných partnerov

Opatrenie je zamerané na podporu pri zlepšení a zefektívnení spolupráce medzi výskumnými organizáciami a ich priemyselnými partnermi za účelom skvalitnenia spolupráce a zlepšenia výsledkov, podporu vzniku a rozvoja inovatívnych firiem, rozvojových partnerstiev, posilnenie spolupráce podnikov s výskumnými a vývojovými inštitúciami a univerzitami s dôrazom na významné interdisciplinárne projekty so zapojením viacerých vzdelávacích alebo výskumných inštitúcií, spoločné výskumné a vedecké centrá so zapojením akademického a podnikateľského sektora v kraji.

Opatrenie 1.2.5. Zlepšenie využiteľnosti výstupov výskumu a vývoja v praxi

Opatrenie sa zameriava na zlepšenie využiteľnosti výstupov výskumu a vývoja, ich prepojenie s praxou čo najefektívnejším spôsobom, podporu kreativity, inovatívnych postupov vo výskume a vývoji, podporu využiteľnosti výstupov výskumu a vývoja v podnikovej praxi, podporu vzniku a rozvoja centier excelentných výskumov a prepojenia výsledkov výskumu s praxou.

Opatrenie - 1.2.6. Rozvoj infraštruktúry výskumu a inovácií

Opatrenie sa zameriava na podporu výskumno - vývojových a inovačných aktivít, s cieľom zvýšiť ich konkurencieschopnosť v medzinárodnom/globálnom meradle. Budú podporované aktivity, zamerané na budovanie a rozvoj výskumno - vývojových a inovačných kapacít v podnikoch, ako aj projekty s inovačným potenciálom. Hlavným cieľom je podpora efektívneho využívania infraštruktúry a obnovenie prístrojového vybavenia výskumu a vývoja v kraji.

Špecifický cieľ 1.3. Podpora rozvoja cestovného ruchu a športu

Cieľ je zameraný na podporu poznatkovo - intenzívnych služieb, najmä v tradičných odvetviach cestovného ruchu, podporu vzniku a rozvoja inovatívnych firiem a ich udržateľnosti v službách cestovného ruchu, vrátane zvyšovania kvality služieb, prepojenie cestovného ruchu s ostatnými odvetvami v regióne, rozvoj športu, kúpeľníctva, propagácia cestovného ruchu, budovanie a obnovu cyklotrás a ďalších progresívnych foriem cestovného ruchu.

Opatrenie 1.3.1. Podpora tematicky orientovaných produktov a zvyšovanie kvality služieb a ľudských zdrojov

Cieľom opatrenia je podpora zvyšovania kvality služieb formou športových aktivít, budovaním ihrísk, oddychových zón spojených so športovými aktivitami, výstavbou, rekonštrukciou ihrísk

s ich zázemím, podpora rozvoja výkonnostného a rekreačného športu, podpora inovatívnych foriem vzdelávania a šírenia dobrej praxe v oblasti zvyšovania kvality služieb a ľudských zdrojov v oblasti cestovného ruchu, zavádzanie produktov a služieb cestovného ruchu prístupných všetkým cieľovým skupinám, vrátane seniorov, zdravotne postihnutých, cudzincov a pod.

Opatrenie 1.3.2. Budovanie a obnova cyklotrás, turistických trás a modernizácia služieb pre užívateľov

Hlavným cieľom podpory nemotorovej dopravy v kraji je zvýšenie atraktivity cyklistickej dopravy, realizáciou opatrení na upokojuvanie dopravy, budovanie nadväzujúcej infraštruktúry a pod. Opatrenie sa zameriava na podporu pri budovaní a rekonštrukcii cyklotrás, vrátane budovania infraštruktúry pre nemotorovú cyklistickú dopravu, prepájania, značení cyklotrás, a pri vytváraní legislatívnych a technických podmienok a hľadani optimálneho finančného zabezpečenia pri ich výstavbe a následnej prevádzke.

Opatrenie 1.3.3. Propagácia cestovného ruchu a jeho produktov

Opatrenie je zamerané na propagáciu cestovného ruchu, zahŕňajúcu dopravu, ubytovanie, stravovanie, rekreáciu a služby pre turistov a ďalšie súvisiace činnosti, obnovu prírodných a kultúrnych hodnôt a špecifik kraja, priame využívanie kultúrneho dedičstva a prírodný potenciál v jednotlivých regiónoch územia. Rastúcim dopytom po produktoch cestovného ruchu, zameranom na zdravie či zdravý životný štýl, je kúpeľníctvo a pobyty vo wellness strediskách, zameraných hlavne na oddych a relax.

Opatrenie 1.3.4. Podpora inštitucionálnych kapacít, koordinujúcich rozvoj cestovného ruchu

Potreba podpory inštitucionálnych kapacít vzniká v dôsledku tlaku spoločenských nákladov, vývoja situácie na trhu, nedostatočnom prístupe k moderným technológiám, informáciám a kvalifikovanej pracovnej sile. Nástrojom na zvyšovanie regionálnej hodnoty, využívajúcej kombináciu poznatkov, zručností a schopností viacerých subjektov, pôsobiacich v kraji, je zakladanie klastrov. Opatrenie je orientované na podporu tvorby klastrov, oblastných združení, informačných stredísk a kancelárií, zameraných na cestovný ruch.

Opatrenie 1.3.5. Podpora podnikateľského prostredia v cestovnom ruchu

Opatrenie je zamerané na zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu, pri lepšom využívaní jeho potenciálu, za účelom vyrovnávania regionálnych disparít a vytvárania nových pracovných príležitostí. Podporuje rozvoj regiónu s dôrazom na podporu malého a stredného podnikania v oblasti cestovného ruchu ako perspektívneho sektora pre tvorbu nových pracovných príležitostí.

Opatrenie 1.3.6. Certifikácia služieb cestovného ruchu

Pri vybudovaní jednotnej značky kvality, zapojením poskytovateľov služieb v cestovnom ruchu do certifikácie služieb v cestovnom ruchu, ktorá bude ukazovateľom kvality, získajú dôveryhodnosť nielen u slovenských, ale i tých zahraničných návštevníkov. Po splnení štandardov získajú subjekty certifikát, ktorým si označia svoje prevádzky a budú môcť túto značku využiť aj na svoj marketing. Podľa týchto štandardov je možné certifikovať ubytovacie zariadenia, reštaurácie, kempy a chatové osady, ski areály, turistické informačné centrá, sprievodcov a aquaparky. Cieľom opatrenia je podpora na vytvorenie systému s predpokladaným zahájením

certifikácie ako je hotelierstvo a gastronómia, turistické a informačné centrá, vybrané služby vidieckeho a cestovného ruchu (kempingy a chatové osady).

Špecifický cieľ 1.4. Verejná osobná a nemotorová doprava, prepájanie kraja s dopravnými sieťami a zlepšenie dopravnej dostupnosti regiónu

Špecifický cieľ je zameraný na zvýšenie atraktivity nemotorovej, najmä cyklistickej dopravy, prostredníctvom budovania siete bezpečných cyklotrás a nadväzujúcej infraštruktúry, na organizáciu, prevádzku a infraštruktúru verejnej osobnej dopravy s cieľom zvýšenia počtu prepravených osôb v regióne, rieši oblasť prímestskej a mestskej dopravy v nadväznosti na ostatnú dopravnú infraštruktúru, zahŕňa podporu rekonštrukcie ďalších úsekov železničných tratí na území kraja, podporu budovania leteckej infraštruktúry a vodnej prepravy, ako aj podporuje vzájomné prepájanie trás s trasami v susediacich regiónoch, vrátane cezhraničných regiónov.

Opatrenie 1.4.1. Zvýšenie aktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy

Pre zvýšenie atraktivity je potrebná udržateľná regionálna a mestská mobilita s vyšším podielom verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy na dĺžke prepravnej práce, ktorú zabezpečí dostupná, spoľahlivá, konkurencieschopná a používateľsky jednoduchá verejná osobná doprava a dostatočné informácie o nej, ako aj infraštruktúra, umožňujúca prevádzku kvalitnej integrovanej verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy. Cieľom opatrenia je podpora aktivít, zameraných na zlepšenie nadregionálnej dopravnej dostupnosti a obslužnosti územia, zlepšenie dopravnej dostupnosti verejnou osobnou dopravou, ako aj modernizácia dopravnej infraštruktúry, skvalitnenie a sprístupnenie verejnej dopravy, zníženie miery znečistenia životného prostredia.

Opatrenie 1.4.2. Podpora nemotorovej dopravy

Cieľom opatrenia je zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy na celkovom počte prepravených osôb prostredníctvom budovania siete bezpečných cyklotrás, určených nielen na rekreačné účely. Zároveň je opatrenie zamerané na podporu tvorby strategických dokumentov pre nemotorovú dopravu.

Opatrenie 1.4.3. Podpora železničnej, leteckej a vodnej dopravy

Prostredníctvom opatrenia bude v kraji podporovaná železničná, letecká i vodná doprava. Modernizácia železničnej infraštruktúry vychádza z potrieb ponuky kvalitnej železničnej infraštruktúry pre služby medzinárodnej a vnútroštátnej osobnej a nákladnej dopravy. Celkovým cieľom trvalo udržateľnej leteckej dopravy je rozvíjanie dopravných systémov tak, aby vyhovovali ekonomickým, sociálnym a environmentálnym potrebám spoločnosti, čím sa rozumie dlhodobé zabezpečenie nárastu leteckých dopravných služieb (preprava osôb a nákladu, s podpornými činnosťami služieb, poskytovaných letiskovou infraštruktúrou a služieb leteckej navigácie) v požadovanej kvalite, pri súčasnom regulovaní vplyvu na životné prostredie. Vodná doprava je využívaná len v malom rozsahu, výkony sú limitované predovšetkým podmienkami na plavbu, stavom hladín splavných vodných tokov, ako aj nedostatočnou infraštruktúrou verejných prístavov. Rozvoj a modernizácia verejných prístavov spolu s rozvojom vodných ciest má potenciál v značnej miere prispieť k rozvoju hospodárstva a zamestnanosti kraja, preprava tovarov dáva predpoklad k zníženiu podielu tranzitnej cestnej dopravy.

Opatrenie 1.4.4. Tvorba miestnych a regionálnych analytických, koncepčných a strategických dokumentov za oblasť dopravy, vrátane propagácie.

Opatrenie sa zameriava na podporu a spracovanie a aktualizáciu strategických dokumentov a územnoplánovacích podkladov, relevantných pre oblasť dopravy (plány mobility, plány dopravnej obsluhy a pod.), spracovanie analytických dokumentov, preferujúcich ekologické formy dopravy, tvorbu propagačných materiálov, máp, webových portálov, mobilných aplikácií na propagáciu cyklistickej dopravy a pod.

Opatrenie 1.4.5. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov, križovatiek a dopravnej obslužnosti

Prostredníctvom opatrenia budú podporené aktivity v oblasti výstavby, rekonštrukcie, modernizácie miestnych komunikácií, rekonštrukcie a budovanie prístupových a užívaných ulíc, parkovísk vo vlastníctve obcí a verejných priestranstiev, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií.

Opatrenie 1.4.6. Zlepšenie kvality vozového parku autobusovej dopravy

Cieľom opatrenia je podpora pri obnovení zastaraného vozového parku a nákupe nových nízkopodlažných ekologických autobusov, vrátane autobusov s plošinami pre imobilných občanov za účelom zvýšenia kvality, komfortu a atraktivity poskytovanej služby, zvýšenia ochrany životného prostredia znižovaním produkcie škodlivých emisií, zvýšenia miery bezpečnosti cestujúcich, ako aj atraktivity využívania verejnej dopravy a kultúry cestovania.

Opatrenie 1.4.7. Celoročná bezpečná a udržiavaná cestná sieť v kraji

Opatrením budú podporené aktivity, zamerané na zmierňovanie dopadov negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie, budovanie preferenčných autobusových pruhov, budovanie protihlukových opatrení, účinných systémov odvodnenia a pod., zabezpečenie techniky na udržiavanie ciest, celoročnú údržbu ulíc, ciest a pevných plôch.

Špecifický cieľ 1.5. Prepájanie kraja komunikačnými sieťami a zlepšenie komunikačnej dostupnosti v rámci samotného regiónu

Prepojenie kraja komunikačnými sieťami a zlepšenie komunikačnej dostupnosti v regióne prispeje k vytvoreniu spoločnosti, schopnej flexibilne reagovať na meniace sa podmienky a otvárajúce sa príležitosti a prispeje k napĺňaniu priorít TTSK, a to hospodárskemu rastu, zvýšeniu konkurencieschopnosti regiónu, posilneniu ekonomiky a v neposlednom rade aj k zefektívneniu verejnej správy. Opatrenie je zamerané na podporu rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí prostredníctvom budovania siete vysokorýchlostného internetu na území kraja, podporu zavádzania a rozvoja elektronizácie služieb verejnej správy a informačných systémov.

Opatrenie 1.5.1. Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí

Rozvoj telekomunikácií v posledných rokoch zaznamenáva výrazný kvantitatívny a kvalitatívny rast, predstihujúci mnohonásobne rozvoj ostatných odvetví technickej infraštruktúry. Digitálna ekonomika je základom vedomostnej spoločnosti, prispieva k rozvoju komunikačných technológií, spájajúcich ľudí a k efektívnej výmene informácií, produktov a služieb. Opatrenie je zamerané na podporu investícií do vybudovania regionálnych sietí, zväčšovanie kapacít v oblasti prenosu dát a skvalitnenie infraštruktúry.

Opatrenie 1.5.2. Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti e-Government služieb pre občanov regiónu a posilnenie aplikácií IKT v rámci elektronickej správy

Opatrenie je zamerané na elektronizáciu a internetizáciu spoločnosti (e-government, e-health a pod.), využívanie IKT vo verejnej správe a podnikoch, tak aby sa výrazne zvýšila konkurencieschopnosť podnikateľského prostredia a kvalita služieb pre občanov kraja.

Opatrenie 1.5.3. Podpora služieb a využívania informačných a komunikačných technológií.

Hlavným cieľom podpory služieb a využívania IKT je zlepšenie prístupu k elektronickým službám podnikateľskej sféry a širokej verejnosti, rozvoj informačných technológií a ich uplatnenie v praxi.

Špecifický cieľ 1.6. Zlepšenie dostupnosti k infraštruktúre TEN-T a cestám prvej triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému a podpora regionálnej a miestnej mobility

Cestná sieť na území kraja je tvorená najmä cestami II. a III. triedy, doplnenými o sieť miestnych komunikácií, zabezpečujúce dopravné napojenie regiónu na hlavnú a nadradenú cestnú sieť, umožňujúce mobilitu tovaru, obyvateľstva a hospodársky rast. Súčasný stav kvality, kapacity a technického stavu ciest v správe kraja je vo veľkej miere nevyhovujúci, preto je nutné zabezpečiť ich rekonštrukciu, modernizáciu a údržbu. Špecifický cieľ sa zameriava na zlepšenie súčasného stavu cestnej siete, posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T. Zahŕňa investície do rekonštrukcií a modernizácií ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií, budovanie a rekonštrukcie mostov, chodníkov, odstraňovanie kritických nehodových lokalít, kritických uzlov a križovatiek, zmiernenie negatívnych dopadov cestnej premávky na obyvateľov kraja.

Opatrenie 1.6.1. Spracovanie strategických dokumentov, štúdií, akčných plánov a miestnych/regionálnych plánov udržateľnej mobility

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na spracovanie strategických dokumentov, štúdií, akčných plánov, miestnych/regionálnych plánov udržateľnej mobility, resp. ich aktualizácie.

Opatrenie 1.6.2. Rekonštrukcia a modernizácia ciest II. a III. triedy na území TTSK

Hlavným cieľom je modernizácia a rekonštrukcia ciest II. a III. triedy, zlepšenie stavebno – technického stavu, posilnenie regionálnej mobility prepojením sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T. Aktivita zahŕňa investície do rekonštrukcií ciest II. a III. triedy na území TTSK. Účelom rekonštrukcie a modernizácie ciest kraja je zvýšenie úrovne dopravného – technického stavu existujúcich úsekov ciest a zlepšenie dopravného napojenia priemyselných parkov a zón, centier osídlenia a centier hospodárskeho významu na dopravnú infraštruktúru vyšších kategórií.

Opatrenie 1.6.3. Rekonštrukcia a modernizácia mostných objektov kraja

Na území TTSK sú mostné objekty na cestách regionálneho významu II. a III. triedy v zlom, veľmi zlom a havarijnom stave. Na pravidelnú údržbu a opravu mostných objektov na cestách II. a III. triedy vynakladá TTSK, ako vlastník komunikácií, nemalé finančné prostriedky. Nevyhovujúci stav mostných objektov je spôsobený vekom mostného objektu, zastaranou technológiou realizácie, dopravným zaťažením, klimatickými a poveternostnými podmienkami. Opatrenie je zamerané na rekonštrukciu a modernizáciu mostných objektov, chodníkov a súvisiacej infraštruktúry.

Opatrenie 1.6.4. Pravidelná údržba ciest vo vlastníctve TTSK vrátane horského priechodu

Opatrenie je zamerané na zabezpečenie pravidelnej, včasnej a kvalitnej údržby ciest, vrátane horského priechodu, počas celého roka. Sledovanie stavebno – technického stavu a prevádzkového stavu komunikácií, zabezpečovanie bežnej údržby, v prípade potreby celkovej rekonštrukcie, zabezpečovanie čistenia, zabezpečovanie stavebno – technického vybavenia ciest vo vlastníctve TTSK podľa potrieb cestnej dopravy.

Opatrenie 1.6.5. Odstraňovanie kritických nehodových lokalít, kritických uzlov a križovatiek

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na včasné a efektívne odstraňovanie kritických nehodových lokalít, kritických uzlov a križovatiek, nevyhovujúcich technických parametrov ciest, zvyšovanie bezpečnosti cestnej premávky a podporu projektov, zameraných na budovanie inteligentných dopravných systémov – merače rýchlostí, signalizácia, mimoúrovňové križovanie, zmeny riešenia, kruhové križovatky, signalizačné zariadenia, ktoré reagujú na rýchlosť jazdy vozidla a pod.

Opatrenie 1.6.6. Zmiernenie negatívnych dopadov cestnej premávky na obyvateľov miest a obcí a zvýšenie kvality ich života

Opatrenie je zamerané na zmiernenie dopadov negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie a obyvateľov, podporu na zavádzanie kamerových monitorovacích systémov, budovanie protihlukových bariér, účinných systémov odvodnenia, podporu pri prestavbe a úprave prechodov pre chodcov a pod.

Opatrenie 1.6.7. Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy

Cestné komunikácie II. a III. triedy sú významnými spojnicami vzájomného prepojenia jednotlivých sídiel kraja a cestným dopravným napojením sídiel kraja na cesty I. triedy a cestné tepny, spadajúce do siete TEN-T koridorov. Opatrenie je zamerané na podporu aktivít, zlepšujúcich dostupnosť k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy.

Špecifický cieľ 1.7. Podpora poľnohospodárstva a rozvoja vidieka

Špecifickým cieľom podpory poľnohospodárstva a rozvoja vidieka je posilnenie postavenia vidieka transferom vedomostí a znalostí, zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov prostredníctvom inovácií, podporuje spoluprácu medzi poľnohospodárskymi podnikmi, ako aj medzi poľnohospodármi a spracovateľmi s cieľom lepšej finalizácie produkcie, vytvárania krátkych odbytových reťazcov, rozvoja miestnych trhov, ochrany životného prostredia a zlepšenia starostlivosti o les. Podporuje spoluprácu medzi malými hospodárskymi subjektmi v odvetví poľnohospodárstva, potravinovom reťazci, sektore lesného hospodárstva, lepšie využitie prírodných zdrojov, ochranu životného prostredia, životných podmienok zvierat a zlepšenie kvality života na vidieku.

Opatrenie 1.7.1. Podpora miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na spracovanie strategických dokumentov, štúdií, akčných plánov, resp. ich aktualizácie. Podporované budú taktiež aktivity, zamerané na potrebu posilnenia spolupráce v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a v rozvoji vidieka, na podporu rôznych spoločných činností ekonomického, environmentálneho a sociálneho charakteru, zlepšenie vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach.

Opatrenie 1.7.2. Rozvoj poľnohospodárskych samostatne hospodáriacich subjektov, biohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva, podpora rozvoja mikropodnikov a malého a stredného podnikania na vidieku

Podporované budú aktivity, zamerané na poradenské služby, podporu malého a stredného podnikania na vidieku, vznik a rozvoj mikropodnikov, problematiku v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, rybného hospodárstva, budovanie výrobné – spotrebiteľských reťazcov, manažment rizika, spracovania produktov, skladovania a aplikácie hnojív a pesticídov, prevenciu pôdnej erózie, obhospodarovanie pôdy, efektívne využívanie zdrojov, prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo, využívanie energií.

Opatrenie 1.7.3. Podpora verejno - súkromných partnerstiev a miestnych akčných skupín a mikroregiónov

Opatrenie je zamerané na podporu pri budovaní verejno - súkromných partnerstiev, podporu miestnych akčných skupín a podporu pri implementácii aktivít miestnych rozvojových stratégií, mikroregiónov a verejno – súkromných partnerstiev.

Opatrenie 1.7.4. Podpora konkurencieschopného, environmentálne udržateľného, hospodársky životaschopného a sociálne zodpovedného rybolovu a akvakultúry

Opatrenie sa zameriava na udržateľný rozvoj akvakultúry, zvýšenie produkcie prostredníctvom kvalitatívneho a kvantitatívneho rozvoja rybochovných zariadení a rybníkov, ich ochrany, pri dodržaní welfare chovných rýb v súlade s ochranou životného prostredia. Podporované budú aktivity, orientované na rozvoj ľudských zdrojov, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení, strojov, prístrojov a technológií, spracovateľských a výrobných kapacít, zavádzanie technológií a postupov.

Opatrenie 1.7.5. Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov, modernizácia infraštruktúry, spracovanie a uvádzanie na trh poľnohospodárskych výrobkov, podpora ekologického poľnohospodárstva

Opatrenie je zamerané na podporu investičných aktivít pri budovaní a modernizácii poľnohospodárskych podnikov, objektov skladovania, pozberovej úpravy vrátane sušární s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla, spracovania poľnohospodárskych a potravinárskych výrobkov, podporu investícií do poľnohospodárskych technológií a spracovania, podporu inovácií, podporu ekologického poľnohospodárstva.

Opatrenie 1.7.6. Podpora začínajúcim mladým a malým poľnohospodárskym podnikom a farmárom

Opatrením budú podporovaní mladí poľnohospodári pri začatí podnikateľskej činnosti v oblasti živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výroby a malé poľnohospodárske podniky, zamerané na rozvoj podnikateľskej činnosti v živočíšnej a špecializovanej rastlinnej výrobe.

Opatrenie 1.7.7. Podpora na prevenciu škôd a obnovu lesov, poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na zmiernenie negatívnych dôsledkov prírodných katastrofických udalostí a nepriaznivých zrážkových pomerov na potenciál poľnohospodárskej výroby, budovanie a rekonštrukcia technických diel v lesoch na ochranu pred povodňami, budovanie jednoduchých objektov protipovodňovej ochrany v lesoch, výstavba a rekonštrukcia lesných ciest, určených na protipožiarnu ochranu, výstavba a rekonštrukcia protipožiarneho monitorovacích veží.

Opatrenie 1.7.8. Podpora spolupráce subjektov, pôsobiacich v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rozvoji vidieka

Prostredníctvom opatrenia bude podporovaná spolupráca medzi hospodárskymi subjektmi (mikropodnikmi) v odvetví poľnohospodárstva, potravinárstva, v sektore lesného hospodárstva a cestovného ruchu pri organizácii spoločných pracovných procesov, spoločnom využívaní zariadení a zdrojov, a pri rozvoji služieb a marketingu vo všetkých oblastiach rozvoja vidieka. Cieľom opatrenia je prostredníctvom spolupráce zvýšiť efektivitu vykonávaných činností.

Opatrenie 1.7.9. Podpora investícií do nepoľnohospodárskych činností na vidieku

Prostredníctvom opatrenia budú podporované činnosti, spojené s cestovným ruchom a agroturistikou, činnosti, spojené s poskytovaním služieb pre deti, seniorov, občanov so zníženou schopnosťou pohybu (animoterapia, lesná pedagogika).

Opatrenie 1.7.10. Podpora miestneho rozvoja v rámci iniciatívy Leader a ďalších relevantných programov a platforiem

Opatrenie je zamerané na podporu stratégií miestnych akčných skupín, integrované stratégie rozvoja a aktivity, riadené komunitou, vrátane komunitných služieb. Podpora vidieckych rozvojových centier, zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení, vrátane materiálne – technického vybavenia.

Špecifický cieľ 1.8. Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce

Výhodná poloha a spoločná hranica s tromi štátmi dáva predpoklad na rozvoj cezhraničnej spolupráce s Českou republikou, Maďarskom a Rakúskom. Špecifický cieľ je zameraný na podporu a rozvoj cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce a na dosahovanie pozitívnych úspechov a napĺňanie spoločných cieľov v hospodárskej oblasti.

Opatrenie 1.8.1. Spolupráca v oblasti posilnenia inštitucionálnych kapacít subjektov, pôsobiacich v oblasti hospodárstva a vytváranie sietí a partnerstiev pre potreby realizácie spoločných aktivít a spoločných projektov

Opatrenie sa zameriava na posilňovanie cezhraničných, nadnárodných a medzinárodných priestorových štruktúr prostredníctvom plánovania, posilňovanie spoločnej plánovacej praxe, prevenciu pred environmentálnymi haváriami, posilňovanie inštitúcií a štruktúr spolupráce, dobudovanie regionálnych inovačných systémov na podporu inteligentného ekonomického rastu ako kľúčového faktora konkurencieschopnosti produktívneho sektora, resp. prihraničných regiónov, vytvorenie podmienok a nástrojov na posilnenie schopnosti malých a stredných podnikov inovovať procesy, služby a tovary prostredníctvom spolupráce a využitia inovačného potenciálu cezhraničného regiónu, rozvoj sietí za účelom posilnenia cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce.

Opatrenie 1.8.2. Rozvoj spolupráce všetkých cezhraničných, nadnárodných a medzinárodných platforiem

Opatrenie je zamerané na spoluprácu medzi združeniami, odbormi, verejnými inštitúciami, samosprávami a mimovládnyimi organizáciami v prihraničnom regióne, skvalitnenie prípravy, monitorovania a vyhodnocovania projektov, podporu podnikateľských aktivít a budovanie podnikateľskej infraštruktúry, poradenstvo cezhraničných podnikateľských aktivít, podporu turistického ruchu a spoločnej prezentácie územia na medzinárodnom trhu, podporu mikropjektov vrátane pilotných projektov, realizáciu cieľov, určených európskymi, národnými, regionálnymi a inými strategickými dokumentmi.

Opatrenie 1.8.3. Príprava spoločných projektov cezhraničného a nadnárodného významu, zabezpečujúcich rozvoj územia a účasť v cezhraničných a medzinárodných projektoch

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, súvisiace s prípravou spoločných projektov, zabezpečujúcich rozvoj územia, spolupráca verejného a podnikateľského sektora a sektora výskumu a inovácií pri rozvoji geografického regiónu, vrátane podpory prepájania verejných politík na miestnej úrovni., projekty európskej územnej spolupráce, rozvoj cezhraničnej spolupráce miestnych samospráv, propagácia spolupráce, podpora dopravného prepojenia existujúcich spolupracujúcich sídiel v kraji, vzájomné prepojenie trás s trasami v susediacich regiónoch, vrátane cezhraničných regiónov.

Opatrenie 1.8.4. Podpora klastrovej politiky

Rozvoj medzinárodnej spolupráce v klastrovej politike podporuje rast konkurencieschopnosti a zamestnanosti hlavne v odvetviach ich pôsobenia, ale aj medziodvetvovo, tvorí exportnú bázu regiónu a je hnacou silou rozvoja. Zvyšuje celkovú produktivitu, urýchľuje inovačný

cyklus, rozvíja a zavádza na trh nové podnikateľské modely, nové produkty a služby. Opatrenie je zamerané na finančnú, metodickú a informačnú podporu tejto spolupráce s cieľom využiť synergický efekt a inovačný potenciál regiónu.

3.2 PRIORITA OBLASŤ: SOCIÁLNA

Špecifický cieľ 2.1. Vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj vzdelávania

Špecifický cieľ je zameraný na vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj vzdelávania na každom jeho stupni (predprimárne, primárne, stredoškolské a celoživotné vzdelávanie) a zvýšenie dostupnosti predprimárneho, primárneho a inkluzívneho vzdelávania. Hlavným cieľom je zlepšenie podmienok vzdelávania výstavbou, rekonštrukciou a modernizáciou budov predškolských a školských zariadení, kuchynských zariadení a telocviční, vrátane bezbariérových vstupov. Súčasťou je aj podpora zvýšenia kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania s dôrazom na prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie, s prihliadnutím na potreby trhu práce. Ďalším z cieľov je skvalitnenie a modernizácia vzdelávacieho procesu podporou materiálno – technického vybavenia odborných učební, zlepšenie podmienok stredísk praktického vyučovania a stredísk odbornej praxe. Súčasťou špecifického cieľa sú aj opatrenia na podporu aktivít, zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí v oblasti informatizácie.

Opatrenie 2.1.1. Rozširovanie kapacít existujúcich objektov predškolských a školských zariadení všetkých typov prístavbou, nadstavbou, rekonštrukciou, zmenou dispozície objektov (možnosť využitia kontajnerových stavieb)

Poskytnutím dostatočných kapacít detských jasíel a materských škôl sa vytvoria predpoklady pre zosúladovanie súkromného a pracovného života rodičov, zlepšenie príjmovej situácie mladých ľudí a zabezpečenie prístupu ku kvalitnejším verejným službám v oblasti predškolskej dochádzky a výchovy. Opatrenie je zamerané na podporu materiálno - technického vybavenia a zlepšenie priestorových podmienok základných, stredných odborných škôl, stredísk praktického vyučovania, školských hospodárstiev a stredísk odbornej praxe so zreteľom na rozvoj siete centier odborného vzdelávania, zlepšenie podmienok vzdelávania rekonštrukciou existujúcich budov ZŠ, budovanie a rekonštrukciu odborných učební, laboratórií, jazykových učební, učební.

Opatrenie 2.1.2. Zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie

V rámci opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy, praktických zručností žiakov, zvýšenie kvality poskytovaného celoživotného vzdelávania pre potreby trhu práce, zvýšenie podielu účasti žiakov na praktickom vyučovaní priamo na pracoviskách zamestnávateľa, zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o odborné vzdelávanie a prípravu, vrátane odborného a kariérneho poradenstva, s prihliadnutím na prognózy potrieb trhu práce, s cieľom tvorby, inovácie, realizácie vzdelávacích programov, zameraných na podporu inkluzívneho vzdelávania, a na zlepšenie rovnakého prístupu k celoživotnému vzdelávaniu pre všetky vekové skupiny obyvateľstva v kraji.

Opatrenie 2.1.3. Skvalitnenie predprimárneho, primárneho a stredoškolského vzdelávania a zvýšenie atraktívnosti odborného vzdelávania

Opatrenie je zamerané na sprístupnenie služieb infraštruktúry detských jasíel' a materských škôl a zabezpečenie kvalitného predprimárneho vzdelania prispievajúceho k zvládnutiu povinnej školskej dochádzky, zvýšenie kvality odborného vzdelávania a prípravy praktických zručností žiakov, zvýšenie kvality poskytovaného celoživotného vzdelávania pre potreby trhu práce a zlepšenie priestorových podmienok stredných odborných škôl. Opatrenia smerujú k zavedeniu prvkov duálneho školstva do systému odborného vzdelávania a prípravy, zvyšovaniu atraktivity odborného vzdelávania, zvýšeniu prírodovedných, jazykových a IKT zručností a finančnej gramotnosti, vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia žiakov ZŠ a SŠ.

Opatrenie 2.1.4. Prevencia a zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky

Predčasné ukončenie školskej dochádzky predstavuje komplexný problém spojený s dôvodmi, ktoré často navzájom súvisia, počnúc osobnými alebo rodinnými problémami (napr. bezdomovecstvo, strata blízkeho, užívanie omamných a psychotropných látok alebo problémy s duševným zdravím) až po problémy s učením sa, alebo negatívne zážitky zo školy (napr. šikanovanie, zlý vzťah s učiteľmi, slabý prospech v škole) či neistá sociálno - ekonomická situácia. Opatrenie sa zameriava na podporu formálneho a neformálneho vzdelávania ako prevenciu pred dlhodobou nezamestnanosťou, podporu nových zážitkových foriem vzdelávania a zvyšovanie povedomia o potrebe vzdelávania najmä pre sociálne ohrozené a marginalizované skupiny obyvateľov, podporu motivačných programov sociálnej politiky na vzdelávanie a sociálne začleňovanie.

Špecifický cieľ 2.2. Zvyšovanie zamestnanosti všetkých vekových skupín obyvateľstva v produktívnom veku za účelom minimalizácie nezamestnanosti v regióne

Špecifický cieľ sa zameriava na zvyšovanie zamestnanosti všetkých vekových skupín obyvateľstva a zníženie nezamestnanosti, s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb. Významnou je aj podpora vzdelávacích programov, tvorbu projektov a koncepcií, zameraných na nezamestnaných, sociálne odkázaných obyvateľov, ako i na marginalizované skupiny. Cieľom je aj zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života a rovnosť medzi pohlaviami vo všetkých oblastiach, vrátane oblasti prístupu k zamestnaniu.

Opatrenie 2.2.1. Zvýšenie zamestnanosti, zamestnatelnosti a zníženie nezamestnanosti s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb

Opatrenie je zamerané najmä na rozvíjanie cielených aktívnych a preventívnych opatrení pracovného trhu, s cieľom zvýšiť mieru zamestnanosti dlhodobo nezamestnaných osôb, pracovníkov s nízkou kvalifikáciou, starších ľudí a zdravotne postihnutých. Podporuje činnosť centier na získanie pracovných návykov, vedomostí, pracovných a sociálnych zručností, pomoc pri hľadaní pracovného uplatnenia a poskytovanie pracovného a sociálneho poradenstva.

Opatrenie 2.2.2. Zvýšenie kvality a kapacity verejných služieb zamestnanosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce

Opatrenie je zamerané na modernizáciu a skvalitnenie poskytovaných služieb zamestnanosti na neustále sa meniacu situáciu na trhu práce, vzdelávanie zamestnancov služieb zamestnanosti, orientované na skvalitňovanie a rozširovanie poskytovania vzdelávacích a poradenských aktivít pre všetkých účastníkov na trhu práce, podporu spolupráce a partnerstva subjektov na regionálnej úrovni, orientované na zlepšenie situácie na trhu práce, zvyšovanie profesionalizácie služieb zamestnanosti prostredníctvom budovania technickej infraštruktúry a prostredníctvom výmeny skúseností a poznatkov expertov, pôsobiacich v službách zamestnanosti.

Opatrenie 2.2.3. Zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života, rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach

Opatrenie sa zameriava na podporu rodinného a pracovného života, podporu podnikania v oblasti služieb starostlivosti o deti, podpora pri rovnosti medzi mužmi a ženami, podporu pre rodovú desegregáciu vo vzdelávaní, výbere povolania, najmä v prístupe žien k vzdelávaniu a príprave na povolanie v tzv. typicky mužských odboroch a naopak.

Opatrenie 2.2.4. Podpora vytvárania podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky, kreatívneho priemyslu a ďalších perspektívnych odvetví

Prostredníctvom opatrenia bude podporované budovanie centier znalostnej ekonomiky a kreatívnych centier, výmena skúseností, vrátane medzinárodných, s cieľom prenosu skúseností a nápadov (odborných podnikateľských), aktivity, orientované na budúcich a začínajúcich kreatívnych umelcov, pilotné projekty umelcov, poradenstvo, vzdelávanie v oblasti podnikania a podporu tradičných remesiel.

Špecifický cieľ 2.3. Podpora poskytovania sociálnych služieb a sociálna inklúzia

Špecifický cieľ je orientovaný na skvalitnenie života obyvateľov kraja prostredníctvom lepšieho poskytovania sociálnych služieb a podnikateľskú činnosť v sociálnych službách, podporu pri prechode z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť, podporu dobrovoľníckej činnosti, zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Zároveň je zameraný na podporu rekonštrukcie, rozširovania a modernizáciu existujúcich sociálnych zariadení a zabezpečenie materiálne - technického vybavenia. Podporuje vznik špecializovaných zariadení, podporovaného bývania a rehabilitačných stredísk. Cieľ je zameraný na podporu verejných služieb pre všetky vekové skupiny.

Opatrenie 2.3.1. Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb

Opatrenie sa zameriava na podporu sociálnych služieb, zabezpečujúcich prirodzené sociálne prostredie alebo prirodzené spoločenstvo organizačne a kultúrne čo najviac podobné bežnej rodine, vytváranie priestoru na aktívnu odbornú činnosť odborných zamestnancov (sociálnych pracovníkov, psychológov, pedagógov a pod.), rozvoj vybraných sociálnych služieb, podporujúcich vzdelávanie zamestnancov a odborného personálu, zabezpečujúceho poskytovanie sociálnych služieb v podmienkach komunitnej starostlivosti v prirodzenom rodinnom prostredí, rozvoj a rekvalifikáciu kľúčových aktérov a ich kapacít.

Opatrenie 2.3.2. Podpora podnikateľskej činnosti v sociálnych službách a pomoci znevýhodneným obyvateľom

Opatrenie je upriamené na podporu podnikania v sociálnej sfére, predstavujúce zodpovedné podnikanie a správanie sa organizácií, ktoré berú ohľad na všeobecné sociálne normy, hodnoty a očakávania. Zároveň sa prostredníctvom opatrenia bude podporovať zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie a uchádzačov o zamestnanie v sociálnych podnikoch.

Opatrenie 2.3.3. Podpora pri zabezpečovaní zvyšovania vzdelanostnej úrovne a integrácie príslušníkov marginalizovaných komunít a znevýhodnených a ohrozených osôb v kraji

Opatrenie sa zameriava na podporu sociálnej inklúzie obyvateľov marginalizovaných komunít, uľahčenie ich prístupu k formálnemu vzdelávaniu a k získavaniu zručností, potrebných pre uplatnenie sa na trhu práce prostredníctvom špeciálno - pedagogických poradní, detských integračných centier, reedukačných domovov, liečebno – výchovných sanatórií, a ďalších odborníkov a zariadení. Opatrenie je orientované aj na podporu vzdelávania v podnikoch za účelom zvýšenia zručností a udržania zamestnateľnosti zamestnancov, sociálne, výchovné a resocializačné programy z rôznych typov zariadení, smerujúcich k adaptácii, integrácii, pracovnému uplatneniu a uľahčeniu vstupu na trh práce a pod., motivačné programy k aktívnemu prístupu pri hľadaní zamestnania a k získavaniu alebo udržaniu pracovných zručností.

Opatrenie 2.3.4. Podpora pri prechode z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť

Proces prechodu poskytovania sociálnych služieb z inštitucionálnej formy na komunitnú a výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení na komunitnej úrovni je spojený s opatreniami na zlepšovanie kvality služieb a opatrení, vrátane vzdelávania zamestnancov, riešenie priestorových podmienok, v ktorých sa poskytuje starostlivosť. Proces deinštitucionalizácie predpokladá uprednostnenie transformačného procesu zariadení, poskytujúcich sociálne služby pre deti, mládež a dospelých so zdravotným postihnutím pred zariadeniami pre seniorov. Prostredníctvom tohto opatrenia budú podporované aktivity, orientované na zriadenie a prevádzku zariadení, zabezpečujúcich služby na komunitnej báze, terénne, ambulantné a sociálne služby v zariadeniach s denným a týždenným pobytom.

Opatrenie 2.3.5. Podpora dobrovoľníckej činnosti postihnutým, a inak znevýhodneným obyvateľom kraja

Dobrovoľnícke organizácie sú tradičné organizácie, zaoberajúce sa opatrovateľskou službou, službou pre ohrozené osoby, bezdomovcov, rôznymi formami sociálnej pomoci, organizovaním rôznych foriem zbierok a pod. Opatrenie sa zameriava na podporu dobrovoľníctva, prácu s dobrovoľníkmi, vytváranie dobrovoľníckych programov pre existujúce a začínajúce dobrovoľnícke organizácie, podporu dobrovoľníckej činnosti najmä v zariadeniach sociálnych služieb a zdravotníctva, vznik regionálnych centier dobrovoľníctva, siet'ovanie organizácií vrátane tvorby projektov spolupráce, sprostredkovávanie dobrovoľníkov pre organizácie, ponuku dobrovoľníckych príležitostí pre obyvateľov v kraji.

Opatrenie 2.3.6. Podpora informačných služieb v sociálnej oblasti

Opatrenie sa zameriava na podporu pri tvorbe špecializovaných poradenských služieb pre obyvateľstvo, odkázané na sociálne služby, tvorených za účelom pomoci sociálne odkázaným občanom pri získaní relevantných informácií pre riešenie ich potrieb.

Opatrenie 2.3.7. Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich sociálnych zariadení, zabezpečenie materiálno - technického vybavenia zariadení, vrátane motorových vozidiel a garáží

Opatrenie je orientované na podporu rekonštrukcií, rozširovaní a modernizovaní sociálnych zariadení, podporu dlhodobých investícií do materiálno – technického vybavenia zariadení, podporu pri nákupe motorových vozidiel, určených na prepravu sociálne odkázaných občanov a občanov, zabezpečujúcich sociálne služby.

Opatrenie 2.3.8. Podpora vytvárania podmienok pre akreditované subjekty s výkonom opatrení v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, určené na tvorbu vhodných podmienok pre akreditované subjekty, cielené na činnosti, zamerané na prevenciu proti vzniku krízových situácií v rodine, obmedzovanie a odstraňovanie negatívnych vplyvov prostredia na vývin detí a mládeže, ako aj zlepšenie odbornej pripravenosti poskytovateľov sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany a kurately, zlepšenie technického stavu objektov a materiálnej vybavenosti pre poskytovanie sociálnych služieb a sociálnoprávnej ochrany a kurately.

Opatrenie 2.3.9. Podpora vzniku špecializovaných zariadení, zariadení podporovaného bývania a rehabilitačných stredísk

Opatrenie je zamerané na vznik, prevádzku a modernizáciu zariadení, podporujúcich integráciu znevýhodnených skupín obyvateľov, vrátane zariadení podporovaného bývania (nocľahárne, domovy na pol ceste, chránené bývanie, domovy sociálnych služieb, denné centrá, rehabilitačné centrá, služby včasnej intervencie, zariadenia starostlivosti o deti a pod.), podporu vzniku mobilných odborných jednotiek, ktoré pozostávajú z odborných tímov s dostatočným priestorovým a technickým vybavením, schopných poskytovať starostlivosť osobám, odkázaným na starostlivosť inou fyzickou osobou.

Opatrenie 2.3.10. Výstavba sociálnych bytov, nájomných bytov a rodinných domov

Opatrením budú podporované aktivity, zamerané na výstavbu sociálnych a nájomných bytov a na výstavbu rodinných domov, určených pre znevýhodnené skupiny obyvateľstva kraja, ktorých sťažná ekonomická situácia (dočasná či trvalá) je spojená s niektorými fázami životného alebo rodinného cyklu, ako sú rodiny s malými deťmi, občania v dôchodkovom veku, ľudia so zdravotnými ťažkosťami, handicapovaní ľudia, ako aj mimoriadne skupiny obyvateľov – imigrantov.

Špecifický cieľ 2.4. Zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotníckych služieb a integrácia primárnej zdravotnej starostlivosti v kraji

Špecifický cieľ je zameraný na zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotníckych služieb rekonštrukciou a modernizáciou zdravotníckych zariadení a podporu modernizácie zdravotníckej infraštruktúry a implementácie nových diagnostických terapeutických postupov, vrátane integrácie primárnej zdravotníckej starostlivosti. Súčasťou cieľa je aj podpora zdravotníckej osvetu a zdravého životného štýlu.

Opatrenie 2.4.1. Podpora aktuálnych trendov, spĺňajúcich podmienky kvalitného personálneho a technického vybavenia zdravotníckych zariadení

Opatrenie je zamerané na podporu pri vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov za účelom zabezpečenia správnej aplikácie štandardizovaných postupov v medicínskej praxi, podporu a zavedenie nových a inovatívnych postupov pre výkon prevencie, podporu pri zavádzaní nových diagnostických zobrazovacích metód a informačných systémov tak, aby zodpovedalo náročnému požiadavkám a kritériám pre poskytovanie kvalitnej zdravotnej starostlivosti.

Opatrenie 2.4.2. Podpora rekonštrukcie a rozširovania zdravotníckej infraštruktúry za účelom zvýšenia efektivity a kvality poskytovaných služieb

Cieľom opatrenia je podpora pri rekonštrukcii a rozširovaní zdravotníckej infraštruktúry prístavbou, nadstavbou, stavebnými úpravami, budovaním bezbariérových prístupov, podpora pri rekonštrukcii vnútorných a vonkajších priestorov existujúcich stavebných objektov, určených na poskytovanie zdravotníckych služieb, podpora pri budovaní a modernizácii IKT infraštruktúry, ako aj podpora pri realizácii opatrení, zameraných na zvýšenie energetickej hospodárnosti zdravotníckych zariadení a budov.

Opatrenie 2.4.3. Podpora modernizácie zdravotníckej infraštruktúry, vrátane integrácie primárnej zdravotníckej starostlivosti

Cieľom tohto opatrenia je podpora pri modernizácii zdravotníckej infraštruktúry, podpora integrácie primárnej zdravotníckej starostlivosti budovaním integrovaných centier zdravotnej starostlivosti, podpora poskytovateľov primárnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti, podpora pri zabezpečovaní dostupnej dopravnej zdravotnej služby pre starších a imobilných pacientov.

Opatrenie 2.4.4. Podpora implementácie nových diagnostických terapeutických postupov

Opatrenie je zamerané na podporu pri aplikácii nových diagnostických terapeutických postupov pri poskytovaní zdravotníckej starostlivosti do praxe, čo dáva predpoklad k zvýšeniu kvality poskytovaných služieb obyvateľstvu a zlepšeniu zdravotného stavu pacientov.

Špecifický cieľ 2.5. Zachovanie kultúrneho dedičstva a zabezpečenie rozvoja kultúry, kultúrnych a osvetových zariadení, a zachovanie kultúrnych a ľudových tradícií kraja

Špecifický cieľ je zameraný na podporu aktívneho zapojenia sa obyvateľov do kultúrneho života regiónu, podporuje tradičné remeslá, remeselné a hospodárske dvory, tradičné podujatia a mnohé iné, podporuje aktivity, zamerané na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu kultúrnych a osvetových zariadení v kraji, spoluprácu kultúry a cestovného ruchu, agroturistiky, školstva, a pod., podporuje všetky činnosti v kreatívnom priemysle, vrátane budovania kreatívnych centier, podporuje aktivity, smerujúce k zachovaniu ľudových tradícií v kraji a spolupodieľa sa na zachovaní kultúrneho dedičstva regiónu podporou hmotných a nehmotných kultúrnych pamiatok, rekonštrukciu pamiatok, nehnuteľností, zaradených medzi kultúrne pamiatky.

Opatrenia 2.5.1. Podpora budovania, rekonštrukcie a modernizácie kultúrnych a osvetových zariadení kraja

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na budovanie, rekonštrukciu a modernizáciu kultúrnych zariadení, osvetových stredísk a kultúrnych pamiatok kraja, podporu pri modernizácii vnútorného vybavenia kultúrnych zariadení kraja, ako sú múzeá, galérie a iné kultúrne inštitúcie.

Opatrenie 2.5.2. Rozvoj a podpora kreatívneho priemyslu, vrátane budovania kreatívnych centier v kraji

Kreatívny priemysel má potenciál pre riešenie tvorby hospodárskeho rastu ako aj tvorby pracovných miest, k čomu prispievajú atraktívnejšie podmienky pre kreativitu a tvorivosť, podporované organizáciami, pôsobiacimi v regióne. Opatrením budú podporované aktivity, zamerané na podporu zakladania a budovania kreatívnych centier, ktoré umožnia lepšiu vzájomnú spoluprácu umelcov z rôznych oblastí kreatívneho priemyslu, podporu rozvoja kreatívneho priemyslu, orientujúceho sa na rozvoj talentov, zručností, informačných technológií a podnikania v oblasti kreatívneho priemyslu.

Opatrenie 2.5.3. Podpora aktivít na zachovanie ľudových tradícií regiónu

S formami a žánrami ľudových tradícií sa stretávame najčastejšie v prirodzenom vidieckom prostredí, kde sa zachovávalo ešte nárečie, zvyky a obyčaje, tradičná kuchyňa, odev a pôvodné remeslá. Opatrenie je preto zamerané na podporu zachovania a rozvoja ľudových tradícií, podporu tradičných remesiel, remeselných dvorov a tradičných podujatí, podporu neziskových organizácií ich aktivít v oblasti zachovania a propagácie ľudových tradícií vo všetkých ich prejavoch.

Opatrenie 2.5.4. Podpora knižnično - informačných služieb pre obyvateľov kraja

Opatrenie sa zameriava na podporu poskytovania metodických, poradenských a konzultačných a analógových služieb. Prírastky knižničného fondu podporuje nákupom titulov z printových a internetových vydavateľských ponúk, ale aj priamym odberom od dodávateľov, pričom pri výbere dokumentov sa zohľadňujú záujmy a návrhy návštevníkov o nové tituly. Opatrením budú podporované aj aktivity, smerujúce k dobudovaniu regionálnych fondov a informačných databáz,

aktívnej prezentačnej činnosti, lepšej spolupráci so školami, obecnými a školskými knižnicami, s autormi regionálnej literárnej tvorby a literárnymi klubmi. Podporovaný bude výskum v teréne, zameraný na ľudovú slovesnú tvorbu, významné osobnosti, dejateľov a udalosti v regióne.

Opatrenie 2.5.5. Zabezpečenie a podpora spolupráce pre voľnočasové kultúrne a umelecké aktivity

Opatrenie je orientované na podporu aktívneho zapojenia obyvateľov kraja do kultúrneho života regiónu, podporu aktivít, spojených s organizovaním kultúrnych a športových podujatí, spoluprácu so školami, centrami voľného času, regionálnymi osvetovými zariadeniami, voľnočasovými organizáciami a neziskovými organizáciami, pôsobiacimi v kultúre, vrátane ich propagácie.

Opatrenie 2.5.6. Podpora pri zabezpečovaní kultúrnych aktivít obyvateľstva, vrátane znevýhodnených skupín obyvateľstva

Opatrenie sa zameriava na zabezpečenie rozvoja kultúrnych potrieb obyvateľov regiónu, vrátane znevýhodnených skupín obyvateľstva, a vytváranie podmienok pre finančnú podporu kultúry, poskytovanie priestoru pre podporu rovnakého zaobchádzania a rovnosti príležitostí v oblasti kultúry občanov so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, tvorbu podmienok na podporu trvalej udržateľnosti inštitúcií, rozvíjajúcich kultúrne aktivity všetkých skupín obyvateľstva.

Opatrenie 2.5.7. Subvencia pri zachovaní kultúrneho dedičstva

Prostredníctvom opatrenia budú podporované opatrenia, zamerané na revitalizáciu nevyužitých významných kultúrnych pamiatkových objektov v regióne. Podporované budú najmä pamiatky, charakterizované zlým stavebným - technickým stavom, majúce potenciál využitia v rámci kultúrne - poznávacieho turizmu, ako aj aktivity, zamerané na budovanie kultúrne - poznávacích trás, obnovu technických pamiatok a pod.

Opatrenie 2.5.8. Ochrana kultúrno - historických krajinných štruktúr

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na ochranu kultúrno – historických krajinných štruktúr, a to primárna, sekundárna a terciárna (socio – ekonomická) štruktúra krajiny. Ich hodnota vyplýva predovšetkým z vysokej krajinej a biologickej diverzity, zachovania tradičných poľnohospodárskych foriem využitia krajiny a technológií, spoločenských a kultúrnych významných historických stavieb.

Špecifický cieľ 2.6. Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti

Špecifický cieľ je zameraný na podporu pri tvorbe strategických dokumentov, resp. ich aktualizácii, koncepcií, štúdií, akčných plánov, analýz za účelom zvýšenia povedomia verejnosti v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, sociálnych služieb, zdravotníctve a kultúre.

Opatrenie 2.6.1 Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti

Opatrenie je zamerané na podporu pri tvorbe strategických dokumentov, resp. ich aktualizácii, koncepcií, štúdií, akčných plánov, analýz za účelom zvýšenia povedomia verejnosti v oblasti vzdelávania, zamestnanosti, sociálnych služieb, zdravotníctve a kultúre.

Špecifický cieľ 2.7. Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce

Špecifický cieľ je orientovaný na podporu a rozvoj cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce pôsobiacej v sociálnej oblasti, podporu existujúcich a nových cezhraničných partnerstiev, realizujúcich spoločné investičné a neinvestičné aktivity v danej oblasti.

Opatrenie 2.7.1. Podpora pri ochrane, propagácii a rozvoji kultúrneho dedičstva

Opatrenie je zamerané na podporu zachovania a udržania prírodného a kultúrneho dedičstva, majúci pri tom na zreteli spoločné kultúrne a ekologické hodnoty, rezervácie, prírodné parky, pamiatky, historické budovy, tematické kultúrne cesty, agroturistické farmy, podporu rozvoja spolupráce medzi kultúrnymi a vzdelávacími, inštitúciami, podporu aktivít, orientovaných na multikultúrne vzdelávanie, podporu rozvoja služieb, spojených s využitím historických budov a lokalít, aktivít, zameraných na zlepšenie prístupu ku kultúrnej a turistickej infraštruktúre prostredníctvom rozvoja všeobecného systému prenosu informácií, vrátane novej, interaktívnej internetovej siete.

Opatrenie 2.7.2. Príprava a vykonávanie spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov s cieľom zlepšenia uplatniteľnosti na trhu práce

Opatrenie je zamerané na podporu pri vytváraní spoločných vzdelávacích programov s dôrazom na rozvoj vzdelávacieho obsahu, vrátane využívania informačných technológií, zavádzanie inovatívnych technológií a rozvoj kreatívnych zručností, s ohľadom na nadväznosti vo vzdelávacom systéme a systéme odbornej prípravy, vrátane podpory cezhraničného zamestnávania, podpory znižovania nezamestnanosti a podpory rekvalifikácie s cieľom zlepšenia uplatniteľnosti na trhu práce, napr. klubov práce, búr práce, aktivačných seminárov, dní otvorených dverí u zamestnávateľov. Opatrenie sa zameriava aj na podporu využívania informačných technológií, organizovania poradenstva ako nástroja pre zlepšenie uplatniteľnosti na trhu práce, výmenu informácií a skúseností.

Opatrenie 2.7.3. Podpora rozvoja zamestnanosti a pomoci štruktúram, ktoré poskytujú komunálne služby zamerané na tvorbu nových pracovných miest

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na verejné služby zamestnanosti, najmä na rozvoj komunálnych služieb, tvorbu pracovných miest v oblasti spracovania odpadov, mestských služieb a správy budov. Realizáciou aktivít v rámci opatrenia sa zvýši zamestnanosť riešených regiónov aj prostredníctvom zlepšenia pracovnej mobility. Cezhraničná spolupráca je v rámci tohto opatrenia zameraná na efektívnejšie využitie pracovných síl.

Opatrenie 2.7.4. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy prostredníctvom činností, posilňujúcich inštitucionálne kapacity a efektívnosť orgánov verejnej správy

Opatrenie je zamerané na zefektívnenie verejnej správy, zvýšenie kvality a štandardu dostupnosti eGovernmentu služieb, podporu služieb integrácií na dostupné registre pre zjednodušené vybavovanie žiadostí a poplatkov, podporu opatrení na zvyšovanie ľudských kapacít a zvyšovanie zaškolenosti a odbornosti v orgánoch verejnej správy. Realizáciou aktivít sa posilní konkurencieschopnosť prostredníctvom inovatívnej cezhraničnej spolupráce, a posilnenia sa inštitucionálne kapacity orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán.

3.3 PRIORITNÁ OBLASŤ: ENVIRONMENTÁLNA

Špecifický cieľ 3.1. Investície do vodného hospodárstva

Prostredníctvom aktivít, zahrnutých v špecifickom ciele, budú podporované aktivity zamerané na rekonštrukciu a budovanie vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, rekonštrukciu vodárenských zdrojov, na rekonštrukciu a dobudovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Za účelom dosiahnutia dobrého stavu podzemných a povrchových vôd je potrebné dbať na pozdĺžnu a postrannú kontinuitu vodných tokov, odstraňovanie bariér a znečisťujúcich látok, pritekajúcich vodnými tokmi. Súčasťou cieľa je aj podpora pri výstavbe a rekonštrukcii odvodňovacích rigolov, resp. záchytných nádrží, podpora pri budovaní a realizácii protipovodňových opatrení a pripravenosti územia kraja na vznik mimoriadnych udalostí, ktoré vznikajú zmenou klímy.

Opatrenie 3.1.1. Podpora účinného a efektívneho využívania vlastných zdrojov v oblasti vodného hospodárstva

Cieľom opatrenia je podpora efektívneho využívania vlastných zdrojov, podpora budovania a rozvoj existujúcich malých vodných elektrární, podpora pri rekonštrukcii vodárenských zdrojov, podpora pri nastavení a špecifikácii podmienok, vedúcich k dosiahnutiu dobrého ekologického stavu a potenciálu podzemných a povrchových vôd a vodných útvarov. Realizácia aktivít v opatrení prispieje k lepšiemu stavu vôd a tokov, ako aj k efektívnejšiemu využívaniu vodných zdrojov.

Opatrenie 3.1.2. Kooperácia so susednými štátmi, krajinami, regiónmi pri obmedzovaní imisíí a znečistenia pritekajúcich vodných tokov

Najväčšie zdroje znečistenia sú priemyselné a komunálne odpadové vody z bodových zdrojov znečistenia, z plošných zdrojov – najmä z poľnohospodárskej činnosti a lodnej dopravy a tiež znečistené prítoky Dunaja – v hornom úseku prítok Morava a v dolnom úseku prítok Váh. Opatrením budú podporované aktivity, obmedzujúce hodnoty imisíí, znečistenie pritekajúcich vodných tokov a zároveň prispievajúce k zlepšeniu a obnove stavu vodných tokov.

Opatrenie 3.1.3. Podpora zlepšenia pripravenosti na prípadné havárie, živelné pohromy, alebo iné riziká v regióne, ktoré vznikajú zmenou klímy

Opatrenie je orientované na podporu systémových postupov, vedúcich k pripravenosti a prevencii, zameranej na zníženie negatívnych dôsledkov zmeny klímy na ekologickú, sociálnu a ekonomickú infraštruktúru prostredníctvom ich komplexného monitorovania na regionálnej úrovni. Kľúčovým faktorom na redukcii rizík, spojených s mimoriadnymi udalosťami, je budovanie povedomia a vedomostnej základne o rizikách, čo si vyžaduje spoluprácu, verejnej správy, občianskej spoločnosti, sociálnych a ekonomických partnerov.

Opatrenie 3.1.4. Podpora pri rekonštrukcii a budovaní vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd

Aktivita v opatrení sú orientované na kvalitné a efektívne odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd formou budovania kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, a na zlepšenie kvality vôd v chránených vodohospodárskych oblastiach, na výstavbu, rozšírenie a zvýšenie kapacity stokových sietí, na podporu aktivít, zameraných na dosiahnutie kvalitného ekologického stavu povrchových vôd a na podporu výstavby verejných vodovodov.

Opatrenie 3.1.5. Integrovaný manažment povodí

Opatrenie je zamerané na integrovaný manažment vodných zdrojov ako proces komplexného posudzovania dopadov odoberania vody z ekosystémov a spätného návratu vody do nich, vrátane užívania vôd a ochrany vodných zdrojov v území, pri rešpektovaní zákonitostí obehu vody v ekosystémoch územia a ochrane stability obehu vody v krajine. Podporované budú aktivity, zahŕňajúce realizáciu opatrení protipovodňovej prevencie, ktorých súčasťou sú štúdie, plány, projektové dokumentácie, realizácia projektov, ako aj udržateľnosť a údržba realizovaných aktivít.

Špecifický cieľ 3.2. Zabezpečenie ochrany ovzdušia pred vysokým množstvom znečisťujúcich látok do ovzdušia

Opatrenie v špecifickom ciele je zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia, obsahujúce minimálne množstvo znečisťujúcich látok. Cieľom je zlepšenie kvality ovzdušia prostredníctvom účinných technických a technologických opatrení v ekonomickom aj vo verejnom sektore.

Opatrenie 3.2.1. Podpora inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia a zníženia miery znečistenia ovzdušia

Podporované budú aktivity, smerujúce k realizácii takých opatrení, ktorých výsledkom bude zníženie množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia a zvýšenie jeho kvality. Podporovaná bude realizácia technických a technologických opatrení na zdrojoch znečisťovania ovzdušia, aktivity, zamerané na znížovanie emisií, ako aj ďalších znečisťujúcich látok, nachádzajúcich sa v ovzduší.

Špecifický cieľ 3.3. Skvalitnenie nakladania s odpadmi

Strategickým cieľom v oblasti odpadového hospodárstva je obmedzenie skládkovania odpadov a podpora zhodnocovania odpadov so zameraním na recykláciu, separáciu a odstraňovanie environmentálnych záťaží. Pri napĺňaní cieľa budú realizované aktivity, zamerané na zníženie produkcie odpadov, čím sa dosiahne zvýšenie miery zhodnocovania odpadov, so zameraním na ich prípravu na opätovné použitie a recykláciu. Taktiež budú podporené projekty a programy, zaoberajúce sa environmentálnou výchovou a osvetou.

Opatrenie 3.3.1. Podpora systému zberu, separácie a zneškodňovania/zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží

Cieľom opatrenia je podpora aktivít, zameraných na rekultiváciu skládok a sanáciu vzniknutých environmentálnych záťaží. Vzhľadom na množstvo produkovaného komunálneho odpadu je potrebné podporiť realizáciu projektov, zabezpečujúcich skvalitnenie separácie komunálneho odpadu a zefektívňovanie jeho zberu, a to výstavbou a rozširovaním zariadení na triedenie, separovanie a zhodnocovanie odpadov. Opatrenie bude napĺňané aj podporou výstavby a modernizácie zberných dvorov a kompostární (vrátane technického vybavenia) a tiež nákupom zariadení a strojov, určených na údržbu a likvidáciu odpadu (vrátane strojov a zariadení určených na čistenie plôch a komunikácií).

Opatrenie 3.3.2. Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov a predchádzanie vzniku odpadov

Prostredníctvom opatrenia budú podporené opatrenia, zamerané na skvalitnenie systému zberu, separácie a zneškodňovanie/zhodnocovanie odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží.

Opatrenie bude napĺňané prostredníctvom podpory nástrojov informačného charakteru zvýšenia environmentálneho povedomia občanov so zameraním na predchádzanie vzniku odpadov, na podporu triedeného zberu odpadov a zhodnocovanie odpadov.

Špecifický cieľ 3.4. Efektívne využívanie prírodných zdrojov, ekosystémov a ekosystémových služieb, starostlivosť o pôdu a lesy

Špecifický cieľ je zameraný na efektívne vyžívanie prírodných zdrojov a starostlivosťou o pôdu a lesy. Zameriava sa tiež na podporu zabezpečenia podmienok pre zachovanie biologickej diverzity, zlepšenia stavu ekosystémov a zlepšenia stavu životného prostredia v mestských oblastiach, a to hlavne rozširovaním plôch zelene, udržiavaním jestvujúcich plôch zelene a rekonštrukciou oddychových zón a lokalít, podporu pri revitalizácii lesov a pri obnove biokoridorov. Cieľ je upriamený aj na výchovu k environmentálne zodpovednému správaniu sa a k zvyšovaniu informovanosti obyvateľstva o využívaní prírodných zdrojov a ochrane zelene a lesa.

Opatrenie 3.4.1. Podpora ekonomických aktivít v oblasti investícií, využitia dreva, podpora pri obnove poškodených lesov, podpora udržateľnosti z pohľadu ich spoločenských a rekreačných funkcií

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na dlhodobé zlepšenie konkurencieschopnosti lesného hospodárstva a zvýšené poskytovanie lesných produktov, tovarov a služieb, zachovanie a rozšírenie biologickej rozmanitosti, vitality, zdravia a odolnosti lesných ekosystémov s ohľadom na možný scenár globálnych zmien, zvýšenie kvality života prostredníctvom zachovania a zlepšovania sociálnych a kultúrnych aspektov lesov a lesníctva. Taktiež budú podporené aktivity, smerujúce k zlepšovaniu ochrany lesných genetických zdrojov, udržiavanie, ochranu, obnovu a zvyšovanie biologickej rozmanitosti, využívanie environmentálne priaznivých technológií, zlepšovanie ochranných funkcií lesov – ochrana pôdy a vodných zdrojov, udržanie a zlepšovanie zdravotného stavu lesov, zmierňovanie dosahu klimatickej zmeny na lesné hospodárstvo.

Opatrenie 3.4.2. Podpora na zabezpečenie podmienok pre zachovanie biologickej diverzity a zlepšenie stavu ekosystémov a využívanie ekosystémových služieb

Opatrenie je zamerané na podporu dobudovania sústavy chránených území, zlepšenie stavu ekosystémov, využívanie ekosystémových služieb, zníženie zastúpenia nepôvodných a inváznych druhov a budovanie zelenej infraštruktúry, podporu komunikačných kampaní, organizovanie školení a výstav za účelom zvýšenia povedomia verejnosti.

Opatrenie 3.4.3. Zlepšenie stavu životného prostredia v obciach a mestských oblastiach

Opatrením budú podporené aktivity, zamerané na budovanie prvkov zelenej infraštruktúry, ako aj zavedenie systémových prvkov znižovania znečistenia ovzdušia a hluku hlavne v oblastiach, v ktorých sa sústreďuje časť hospodárskych činností obcí a miest, rozširovanie zelenej infraštruktúry, udržiavanie jestvujúcich plôch verejnej zelene (vrátane nákupu techniky na údržbu verejnej zelene), na rekonštrukciu oddychových zón a lokalít.

Opatrenie 3.4.4. Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov brownfields a vnútroblokov sídlisk s cieľom zlepšenia kvality života obyvateľov v mestách, obciach a mestských oblastiach

Prostredníctvom opatrenia budú podporené aktivity, podporujúce sanáciu takých environmentálnych záťaží, okrem priemyselných areálov, železničných dep, vojenských areálov, v ktorých sa nachádzajú nezabezpečené sklady pesticídov, pohonných hmôt a iných chemických látok, regeneráciu vnútroblokov sídlisk s uplatnením ekologických princípov tvorby a ochrany zelene, zlepšenie kvality ovzdušia, posilnenie ekologickej stability a zlepšenie prostredia budovaním prvkov zelenej infraštruktúry.

Opatrenie 3.4.5. Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v environmentálnej oblasti

Hlavným zámerom opatrenia je spracovanie strategických dokumentov, resp. ich aktualizácia, koncepcií, štúdií, akčných plánov s cieľom zvýšenia povedomia verejnosti v oblasti environmentálnej politiky, vrátane dokumentácií, zameraných na hodnotenie klimatických zmien, ich dopadov a možnosti adaptácie.

Špecifický cieľ 3.5. Vytváranie vhodných podmienok pre výrobu, energetickú efektívnosť a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov

Špecifický cieľ je zameraný na podporu perspektívnych a inovatívnych technológií, využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, čím sa zvýši výroba tepla a energie. Podporovaná bude modernizácia, rekonštrukcia a rozširovanie infraštruktúry v oblasti energetiky a infraštruktúry pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie za účelom zníženia efektívnej náročnosti verejných budov. Cieľ sa orientuje aj na znižovanie energetickej náročnosti obytných domov, verejných budov, materských, základných a stredných škôl, sociálnych, zdravotníckych a kultúrnych zariadení a kultúrnych pamiatok.

Opatrenie 3.5.1. Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov

Opatrenie je zamerané na podporu inovatívnych technológií, využívajúcich obnoviteľné zdroje energie, ako výstavbu, rekonštrukciu a modernizáciu zariadení, využívajúcich biomasu, využitie

geotermálnej energie priamym využitím na výrobu tepla, využitie vodnej energie a pod., výstavbu zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie s inteligentným riadením výroby a spotreby energie.

Opatrenie 3.5.2. Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov a bytových domov

Opatrenie je smerované na podporu úspory energie v oblasti bytovej politiky komplexnou obnovou existujúcich bytových domov, a to zlepšenie tepelno - technických vlastností stavebných konštrukcií bytových domov formou zateplenia obvodových múrov a striech, výmenou okien.

Opatrenie 3.5.3. Podpora znižovania závislosti kraja na dovoze energií s cieľom zníženia energetickej náročnosti a zvýšenia využitia obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energií

Opatrenie sa orientuje na zníženie závislosti kraja na dovoze energií a zvýšenie využitia obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energií. Podporované budú aktivity, zamerané na využitie obnoviteľných zdrojov energie - slnečnú, geotermálnu, vodnú a veternú energia, ako aj výrobu energie z biomasy a odpadu.

Opatrenie 3.5.4. Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry v oblasti energetiky a infraštruktúry pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie

Hlavným cieľom tohto opatrenia je modernizácia, rekonštrukcia a rozširovanie existujúcej infraštruktúry v energetike a infraštruktúry pre využívanie energie z obnoviteľných zdrojov. Modernizáciou, rekonštrukciou a rozširovaním infraštruktúry existujúcich zariadení na zariadenia, využívajúce biomasu na výrobu tepla alebo kombinovanú výrobu elektriny a tepla vrátane výstavby, rekonštrukcie a modernizácie rozvodov energie a systémov osvetlenia miest a obcí.

Opatrenie 3.5.5. Podpora udržateľného využívania prírodných, surovinových a energetických zdrojov

Opatrenie je zamerané na podporu udržateľného využívania prírodných, surovinových a energetických zdrojov, založené na postupnej náhrade neobnoviteľných zdrojov za obnoviteľné, vrátane podstatného zvýšenia využívania domácich obnoviteľných zdrojov surovín. Prestavba a modernizácia výrobnotechnickej základne agropotravinárskeho komplexu a to predovšetkým využívanie netradičných zdrojov energie (bionafta, bioplyn, slama, drevoštiepky) a obnoviteľných zdrojov energie (energia slnečná, veterná, vodná a geotermálna) sú tiež podporované prostredníctvom tohto opatrenia.

Opatrenie 3.5.6. Podpora klastrových činností v oblasti energetiky a obnoviteľných zdrojov energie

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na podporu tvorby vhodných podmienok pre rozvoj a činnosť klastrov v kraji, zabezpečujúcich servis pre firmy a organizácie, pôsobiace v sektore energetického priemyslu, najmä v oblasti vedy, výskumu a vývoja obnoviteľných zdrojov energií, úspory energie, energetických zhodnocovaní odpadov, školení a marketingových aktivít, podporu pri tvorbe a realizácii projektov a programov vo všetkých oblastiach, najmä vzdelávania a adaptability pracovných síl, firiem a organizácií na nové trendy a potreby, poradenskú, vydavateľskú a publikačnú činnosť klastrov.

Opatrenie 3.5.7. Podpora využívania systémov centralizovaného zásobovania teplom

Podpora prostredníctvom opatrenia je zameraná na aktivity, vedúce k zníženiu spotreby pri prevádzke verejných budov formou výstavby zariadení kombinovanej výroby elektriny a tepla s cieľom dosiahnutia optimálneho využitia potenciálu úspor energie. Opatrenie je zamerané aj na podporu pri budovaní a rekonštrukcii rozvodov tepla, podporu využívania, zvyšovania stability a konkurencieschopnosti systémov centralizovaného zásobovania teplom.

Opatrenie 3.5.8. Uplatňovanie nízkouhlíkového hospodárstva

Opatrenie je zamerané na podporu nízkouhlíkového hospodárstva, znižovanie energetickej náročnosti, ochranu ekosystémov a rozvoj nízkouhlíkového hospodárstva, podporu rastu využitia energie z obnoviteľných zdrojov. Nízkouhlíkové technológie znižujú emisie a ich prínosom je zvýšenie kvality vzduchu, zníženie hladiny hluku a zlepšenie verejného zdravia.

Špecifický cieľ 3.6. Podpora medzinárodnej, nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce

Špecifický cieľ je zameraný na podporu a rozvoj cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce v environmentálnej oblasti, podporu existujúcich a nových cezhraničných partnerstiev, realizujúcich spoločné investičné a neinvestičné aktivity v danej oblasti.

Opatrenie 3.6.1. Podpora spolupráce v oblasti ochrany a koordinovaného riadenia prírodne významných území s cieľom zachovania biodiverzity cezhraničného územia a prispievania k stabilite ekosystémov

Opatrenie je zamerané na podporu spolupráce a koordinácie aktivít, orientujúcich sa na zlepšenie ekologickej stability v cezhraničnom území, primárne na chránené územia a ich okolie. Taktiež budú podporované opatrenia, zahŕňajúce starostlivosť o cezhraničné chránené územia, vzácne alebo chránené biotopy (napr. budovanie biotopov, zariadenia na poskytnutie ošetrovania zranených jedincov, vypracovanie štúdií, plánov, stratégií, manažmentu ako súčasť komplexných projektov ochrany), budovanie ekostabilizačných prvkov v krajine, tvorbu a realizáciu spoločných plánov riadenia/manažmentu chránených území, ich vybraných častí a okolitého územia, spoločné výskumné činnosti, podporujúce zlepšenie starostlivosti a ochranu chránených území (vybrané biotopy, druhy), monitorovanie stavu a vývoja biotopov a druhov, výmenu vzájomných informácií, údajov a poznatkov, spoločné činnosti na prevenciu a odstraňovanie dôsledkov erózie pôdy, kultiváciu pôdy.

Opatrenie 3.6.2. Podpora spoločného plánovania, koordinácie a praktických riešení pre ekologicky priaznivé, nízkouhlíkové a bezpečnejšie dopravné systémy a služby v pohraničí

Prostredníctvom opatrenia budú podporované aktivity, zamerané na tvorbu a zlepšovanie ekologicky priaznivých, nízkouhlíkových a nízkouhlíkových dopravných systémov, vrátane vnútrozemských vodných ciest, prístavov, multimodálnych prepojení a letiskovej infraštruktúry v záujme podpory udržateľnej regionálnej a miestnej mobility, zlepšenie spoločného plánovania, koordinácie a praktických riešení pre ekologicky priaznivé, nízkouhlíkové a bezpečnejšie dopravné systémy a služby, odstránenie kapacitne nepostačujúcich miest v cezhraničnej verejnej doprave,

tvorbu koordinovaných stratégií, koncepcií a akčných plánov pre optimálnu organizáciu verejných dopravných spojení (napr. pomocou integrovanej dopravy), manažment mobility, podporu pešej dopravy a cyklodopravy, e-mobility, bezpečnosť cestnej premávky. Taktiež je opatrenie zamerané na podporu rozvoja cezhraničného inteligentného systému dopravy, informačného systému pre cestujúcich, on-line cestovných poriadkov, elektronických lístkov a pod, zlepšenie regionálnej dopravy budovaním cyklotrás za účelom prepojenia magistrátov a samospráv ako súčasti integrovanej dopravy, napr. v kombinácii s verejnou dopravou.

Opatrenie 3.6.3. Rozvoj spoločných cezhraničných iniciatív v oblasti životného prostredia

Aktivity v opatrení sú nasmerované na ochranu, rekonštrukciu, rozvoj a využívanie prírodného dedičstva s pozitívnym dopadom na životné prostredie, posilnenie spoločných prístupov k zhodnocovaniu prírodného dedičstva udržateľným spôsobom s cieľom ďalšieho rozvoja, podporu cykloturistiky a zlepšenie cyklistických trás za zohľadnenia cezhraničnej dimenzie a s cieľom minimálnych negatívnych dopadov na životné prostredie, prípravu a realizáciu školení, budovanie kapacít na podporu ekoturizmu a riešenie dopravy s ohľadom na životné prostredie. Opatrenie zahŕňa aktivity, zamerané na podporu posilnenia štruktúr s cezhraničnou pôsobnosťou v oblasti ochrany životného prostredia, energetickej efektivity a obnoviteľných zdrojov a udržateľného zlepšenia situácie v oblasti kvality životného prostredia cezhraničného regiónu, podporu pri budovaní zariadení infraštruktúry alternatívnych zdrojov energie (malé zariadenia na využitie vodnej, veternej, slnecnej a i. obnoviteľnej energie, predovšetkým orientovaných na využitie v lokálnych podmienkach s nepriaznivým napojením na nadradenú technickú infraštruktúru), podporu aktivít, orientovaných na ochranu životného prostredia a prírodných zdrojov (čistiare odpadových vôd, minerálne a termálne vodné zdroje, vodný režim, ochrana pôdy, ekologické poľnohospodárstvo, protipovodňové opatrenia atď.), ako aj na budovanie cezhraničných ekologických sietí.

4. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PHSR TTSK na roky 2016 – 2020 nadväzuje na analytickú a strategickú časť. Rozpracované sú v nej tri strategické ciele v prioritnej oblasti hospodárskej, sociálnej a environmentálnej tak, aby prispeli k naplneniu vízie kraja: *„Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý kraj, efektívne využívajúci všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok, kvality života a životného prostredia. Mobilizácia vnútorných zdrojov regiónu a získanie mimoregionálnych zdrojov pre realizovanie zámerov, spejúcich k rozvoju kraja.“*

Na zabezpečenie realizácie jednotlivých prioritných oblastí sú v špecifických cieľoch a opatreniach navrhnuté aktivity, podporujúce regionálny rozvoj v kraji.

Prioritná oblasť: Hospodárska

Špecifické ciele:

- 1.1 Posilnenie konkurencieschopnosti ekonomiky a zlepšenie podnikateľského prostredia
- 1.2 Podpora rozvoja cestovného ruchu a športu
- 1.3 Verejná osobná a nemotorová doprava, prepájanie kraja s dopravnými sieťami a zlepšenie dopravnej dostupnosti regiónu
- 1.4 Prepájanie kraja komunikačnými sieťami a zlepšenie komunikačnej dostupnosti v rámci samotného
- 1.5 Zlepšenie dostupnosti k infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému a podpora regionálnej a miestnej mobility
- 1.6 Podpora poľnohospodárstva a rozvoja vidieka
- 1.7 Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce

Prioritná oblasť: Sociálna

Špecifické ciele:

- 2.1 Vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj vzdelávania
- 2.2 Zvyšovanie zamestnanosti všetkých vekových skupín obyvateľstva v produktívnom veku za účelom minimalizácie nezamestnanosti v regióne
- 2.3 Podpora poskytovania sociálnych služieb a sociálna inklúzia
- 2.4 Zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotníckych služieb a integrácia primárnej zdravotnej starostlivosti v kraji
- 2.5 Zachovanie kultúrneho dedičstva a zabezpečenie rozvoja kultúry, kultúrnych a osvetových zariadení, zachovanie kultúrnych a ľudových tradícií kraja
- 2.6 Vypracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti
- 2.7 Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce

Prioritná oblasť: Environmentálna

Špecifické ciele:

- 3.1 Investície do vodného hospodárstva
- 3.2 ochrany ovzdušia pred vysokým množstvom znečisťujúcich látok do ovzdušia

- 3.3 Skvalitnenie nakladania s odpadmi
- 3.4 Efektívne využívanie prírodných zdrojov, ekosystémov a ekosystémových služieb, starostlivosť o pôdu a lesy
- 3.5 Vytváranie vhodných podmienok pre výrobu, energetickú efektívnosť a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov
- 3.6 Podpora medzinárodnej, nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce

Pre zabezpečenie efektívneho spracovania PHSR TTSK na roky 2016 – 2020 a jej programovej časti boli oslovení primátori miest, starostovia obcí, odborné útvary Trnavského samosprávneho kraja a sociálno – ekonomickí partneri, pôsobiaci v území regiónu, s požiadavkou o súčinnosť pri tvorbe programovej časti PHSR. Programová časť, spracovaná predovšetkým z predložených projektových zámerov oslovených aktérov kraja, vytvára priaznivé podmienky pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov v rámci jednotlivých operačných programov.

4.1 PRIORITNÁ OBLASŤ: HOSPODÁRSKA

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
1.1. Posilnenie konkurencieschopnosti ekonomiky a zlepšenie podnikateľského prostredia	1.1.1. Vytváranie a rozširovanie kapacít pre vývoj produktov a služieb	- modernizácia infraštruktúry technologického vybavenia podnikov - modernizácia, rekonštrukcia, výstavba, revitalizácia objektov určených pre rozvoj služieb, vrátane bezbariérových prístupov - výstavba inžinierskych sietí pre individuálnu bytovú výstavbu - výstavba a rekonštrukcia rodinných domov a bytových domov
	1.1.2. Budovanie infraštruktúry a rozvoj služieb v regióne	- výstavba, modernizácia a revitalizácia verejných objektov, plavární vrátane materiálo-technického zabezpečenia a s tým súvisiaci rozvoj služieb - vybudovanie, rekonštrukcia ihrísk - výstavba a rekonštrukcia športových zariadení a športových zón - poskytovanie služieb umožňujúcich rozvoj
	1.1.3. Vytváranie podmienok pre budovanie a rozvoj kvalitnej podnikateľskej infraštruktúry	- revitalizácia malých a stredných podnikov - rozvoj obchodných a komerčných služieb - rekonštrukcia objektov, vhodných na drobnú podnikateľskú činnosť
	1.1.4. Podpora klastrovej politiky, regionálnych technologických platforiem a neformálnej spolupráce	- marketingové a propagačné aktivity - tvorba vhodných podmienok zameraných na zvýšenie aktivít aplikovaného výskumu a inovácií - zakladanie klastrov, podnikateľských inkubátorov vedecko-technických parkov - spolupráca škôl a univerzít
	1.1.5. Vytváranie priaznivého prostredia pre podnikanie a podpora rozvoja mikropodnikov a malého a stredného podnikania	- podporné činnosti na tvorbu priaznivého podnikateľského prostredia - propagácia podnikateľských subjektov a ich produktov
	1.1.6. Tvorba strategických a rozvojových dokumentov	- tvorba štúdií, analýz, stratégií, koncepcií a projektových dokumentácií - spracovanie a aktualizácia PHSR - spracovanie a aktualizácia územných plánov obcí a miest
1.2. Podpora výskumu, vývoja a inovácií	1.2.1. Podpora inovácií v podnikoch a firmách, a to vo všetkých oblastiach hospodárstva	- zavádzanie nových technológií vo výrobných prevádzkach - rekonštrukcia priemyselných zón, parkov s dôrazom na zavádzanie nových technológií - podpora inovácií a technologických transferov
	1.2.2. Podpora výskumu a vývoja v rámci všetkých odvetví hospodárstva	- podpora výskumu, vývoja a inovácií vo všetkých odvetviach hospodárstva - propagácia výstupov výskumu - podpora realizácie výskumných centier
	1.2.3. Podpora a zlepšenie spolupráce medzi malými	využívanie výsledkov výskumu a vedy v praxi

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	a strednými podnikmi v rámci výskumu, vývoja a inovácií, a to aj za účasti vysokých škôl, univerzít a relevantných inštitúcií	– spolupráca univerzít a škôl s podnikateľským sektorom – zakladanie klastrov
	1.2.4. Podpora spolupráce výskumných organizácií a priemyselných partnerov	– spolupráca výskumných organizácií s podnikateľským sektorom – rozvoj firiem zameraných na inovácie
	1.2.5. Zlepšenie využiteľnosti výstupov výskumu a vývoja v praxi	– využitie výsledkov výskumu a vývoja v praxi – zakladanie a rozvoj centier excelentných výskumov
	1.2.6. Rozvoj infraštruktúry výskumu a inovácií	– prístrojové vybavenie výskumu a vývoja
1.3. Podpora rozvoja cestovného ruchu a športu	1.3.1. Podpora tematicky orientovaných produktov a zvyšovanie kvality služieb a ľudských zdrojov	– budovanie rozhľadní, vyhliadkových veží – výstavba oddychových zón – turistický marketing – voľnočasové, športové a turistické aktivity – činnosť športových klubov a záujmových združení – skvalitnenie a rozšírenie infraštruktúry
	1.3.2. Budovanie a obnova cyklotrás, turistických trás a modernizácia služieb pre užívateľov	– budovanie, rekonštrukcia cyklotrás, parkovacích domov pre bicykle, požičovne bicyklov, doplnkovej infraštruktúry – značenie cyklotrás – budovanie náučných, náučno-turistických chodníkov, oddychových trás – projektové dokumentácie, štúdie, stratégie, cykloportály
	1.3.3. Propagácia cestovného ruchu a jeho produktov	– propagácia obcí a miest – zriadenie informačných centier – budovanie informačných, orientačných, náučných, propagačných tabúl – propagačné materiály – propagácia kúpeľníctva, wellness pobytov a wellness centier
	1.3.4. Podpora inštitucionálnych kapacít, koordinujúcich rozvoj cestovného ruchu	– zakladanie klastrov, oblastných združení, informačných stredísk, kancelárií a ďalších organizácií, pôsobiach v CR
	1.3.5. Podpora podnikateľského prostredia v cestovnom ruchu	– výstavba športových areálov pre potreby rekreačných stredísk – využívanie vodných plôch pre potreby turizmu – využívanie potenciálu kraja na zvýšenie konkurencieschopnosti cestovného ruchu – podpora podnikateľských aktivít
	1.3.6. Certifikácia služieb cestovného ruchu	– budovanie značiek kvality

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
1.4. Verejná osobná a nemotorová doprava, prepájanie kraja s dopravnými sieťami a zlepšenie dopravnej dostupnosti regiónu	1.4.1. Zvýšenie atraktivity a konkurencieschopnosti verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy	– vybudovanie integrovaného dopravného systému – budovanie svetelných signalizácií, vrátane nasvietenia prechodov pre chodcov – zabezpečenie moderných tarifných, informačných a dispečerských systémov – rekonštrukcia a modernizácia autobusových zastávok, dopravné značenie, spomaľovače – rekonštrukcia autobusových staníc – zlepšenie informovanosti obyvateľov kraja
	1.4.2. Podpora nemotorovej dopravy	– prepojenie existujúcich miestnych komunikácií a komunikácií medzi sídlami cyklistickou dopravou – projekty integrovanej dopravy – spracovanie strategických dokumentov pre nemotorovú dopravu – podpora aj iných druhov dopravy, vrátane elektromobility – podpora doplnkovej cyklistickej infraštruktúry
	1.4.3. Podpora železničnej, leteckej a vodnej dopravy	– elektrifikácia železničných tratí – rekonštrukcia železničných staníc, budov, prekladísk, dep – výstavba prístavísk, prekladísk, prístupových ciest a objektov pre potreby vodnej dopravy – výstavba, rekonštrukcia budov a príslušného zázemia regionálnych letísk
	1.4.4. Tvorba miestnych a regionálnych analytických, koncepčných a strategických dokumentov za oblasť dopravy, vrátane propagácie	– analytické dokumenty zamerané na ekologizáciu dopravy a ďalšie štúdie, analýzy, stratégie, koncepcie a projektové dokumentácie – tvorba propagačných materiálov, webových portálov, mobilných aplikácií pre cyklistickú dopravu
	1.4.5. Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov, križovatiek a dopravnej obslužnosti	– výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií, chodníkov a parkovísk – budovanie križovatiek a obchvatov, dopravnej obslužnosti
	1.4.6. Zlepšenie kvality vozového parku autobusovej dopravy	– obnova zastaraného vozového parku
	1.4.7. Celoročná bezpečná a udržiavaná cestná sieť v kraji	– budovanie preferenčných autobusových pruhov – zabezpečenie techniky na udržiavanie ciest – budovanie protihlukových opatrení, účinných systémov odvodnenia
1.5. Prepájanie kraja komunikačnými sieťami a zlepšenie komunikačnej dostupnosti v rámci	1.5.1. Podpora rozvoja telekomunikačných a prenosových sietí	– budovanie optických sietí – budovanie wifi free zón – propagácia kraja, miest, obcí, subjektov, pôsobiacich v regióne, vybudovaním, rekonštrukciou a dobudovaním web sídiel – zväčšovanie kapacít prenosu dát
	1.5.2. Zvýšenie kvality, štandardu a dostupnosti e-	– zavádzanie efektívnych elektronických služieb

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
samotného regiónu	Government služieb pre občanov regiónu a posilnenie aplikácií IKT v rámci elektronickej správy	– budovanie širokopásmovej siete internetu a príprava e-Governmentu – informatizácia verejnej správy – budovanie informačných systémov
	1.5.3. Podpora služieb a využívania informačných a komunikačných technológií	– využívanie elektronických služieb a technológií na voľných priestranstvách a verejných budovách – vzdelávacie aktivity, zamerané na elektronické služby a ich využívanie – internetizácia obcí
1.6. Zlepšenie dostupnosti k infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy s dôrazom na rozvoj multimodálneho dopravného systému a podpora regionálnej a miestnej mobility	1.6.1. Spracovanie strategických dokumentov, štúdií, akčných plánov a miestnych/regionálnych plánov udržateľnej mobility	– tvorba štúdií, analýz, stratégií, akčných plánov, koncepcií, plány mobility, plány udržateľnej infraštruktúry, plány dopravnej obsluhy
	1.6.2. Rekonštrukcia a modernizácia ciest II. a III. triedy na území TTSK	– rekonštrukcia a modernizácia ciest II. a III. triedy
	1.6.3. Rekonštrukcia a modernizácia mostných objektov kraja	– výstavba, rekonštrukcia a modernizácia mostov a lávok
	1.6.4. Pravidelná údržba ciest vo vlastníctve TTSK vrátane horského priechodu	– celoročná údržba ciest a pevných plôch vrátane horského priechodu – výsadba zelených pásov pri cestách II. a III. triedy – budovanie účinných systémov odvodnenia
	1.6.5. Odstraňovanie kritických nehodových lokalít, kritických uzlov a križovatiek	– budovanie a rekonštrukcia inteligentných križovatiek, podporujúcich odstraňovanie kritických nehodových úsekov – budovanie kruhových križovatiek, signalizačných zariadení, reagujúcich na rýchlosť jazdy vozidiel
	1.6.6. Zmiernenie negatívnych dopadov cestnej premávky na obyvateľov miest a obcí a zvýšenie kvality ich života	– budovanie vonkajších dopravných okruhov, vrátane dopravnej obslužnosti
	1.6.7. Zlepšenie dostupnosti k cestnej infraštruktúre TEN-T a cestám I. triedy	– budovanie a rekonštrukcia spojnic medzi cestami I. a II. triedy – budovanie a rekonštrukcia spojnic medzi diaľnicami a cestami I. triedy
1.7. Podpora poľnohospodárstva a rozvoja vidieka	1.7.1. Podpora miestnych stratégií rozvoja a spolupráce na vidieku	– tvorba integrovaných stratégií v území, stratégií obcí, mikroregiónov, združení, miestnych akčných skupín
	1.7.2. Rozvoj poľnohospodárskych samostatne hospodáriacich subjektov, biohospodárstva, lesného a rybného hospodárstva, podpora rozvoja mikropodnikov a malého a stredného podnikania na vidieku	– poradenské služby v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva, rybného hospodárstva, – poradenské služby pre mikropodniky a malých a stredných podnikateľov na vidieku
	1.7.3. Podpora verejno - súkromných partnerstiev a miestnych akčných skupín a mikroregiónov	– spolupráca mikroregiónov, združení, miestnych akčných skupín so samosprávami
	1.7.4. Podpora	– rozvoj rybochovných zariadení a rybníkov

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	konkurencieschopného, environmentálne udržateľného, hospodársky životaschopného a sociálne zodpovedného rybolovu a akvakultúry	– rekonštrukcia a modernizácia zariadení, strojov, prístrojov, spracovateľských a výrobných kapacít – zavádzanie nových technológií – rozvoj ľudských zdrojov
	1.7.5. Podpora investícií do poľnohospodárskych podnikov, modernizácia infraštruktúry, spracovanie a uvádzanie na trh poľnohospodárskych výrobkov, podpora ekologického poľnohospodárstva	– výstavba poľnohospodárskych obydľí a agrosídiel – výstavba, modernizácia a rekonštrukcia poľnohospodárskych budov a dvorov – budovanie a modernizácia infraštruktúry, zameranej na poľnohospodárstvo – aktivity, podporujúce spracovávanie a uvádzanie poľnohospodárskych výrobkov na trh – ekologické hospodárstvo
	1.7.6. Podpora začínajúcim mladým a malým poľnohospodárskym podnikom a farmárom	– revitalizácia areálov – budovanie a rekonštrukcia priestorov, určených pre chov zvierat – budovanie a rekonštrukcia priestorov pre skladovanie produktov rastlinnej výroby – poradenstvo pre mladých, malých podnikateľov a farmárov – vybavenie strojmi a technologickými zariadeniami – nákup pozemkov, určených na podnikanie
	1.7.7. Podpora na prevenciu škôd a obnovu lesov, poškodených lesnými požiarimi a prírodnými katastrofami a katastrofickými udalosťami	– zmiernenie negatívnych dôsledkov, zapríčinených prírodnými katastrofami – budovanie a rekonštrukcia technických diel na ochranu pred povodňami – budovanie objektov protipovodňovej ochrany – výstavba a rekonštrukcia protipožiarnych monitorovacích veží – rekonštrukcia lesných ciest
	1.7.8. Podpora spolupráce subjektov, pôsobiacich v poľnohospodárstve, potravinárstve, lesnom hospodárstve a rozvoji vidieka	– diverzifikácia podnikateľských činností agrosektora k väčšiemu zhodnocovaniu agroproduktov
	1.7.9. Podpora investícií do nepoľnohospodárskych činností na vidieku	– budovanie fariem a činností, zameraných na agroturistiku, animoterapiu, lesnú pedagogiku, športový rybolov, poľovníctvo
	1.7.10. Podpora miestneho rozvoja v rámci iniciatívy Leader a ďalších relevantných programov a platforiem	– spolupráca organizácií, podporujúcich miestny rozvoj v regiónoch – spolupráca miestnych akčných skupín (MAS) kraja s MAS evidovanými v Národnej sieti MAS, Národnej sieti rozvoja vidieka
1.8. Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce	1.8.1. Spolupráca v oblasti posilnenia inštitucionálnych kapacít subjektov, pôsobiacich v oblasti hospodárstva a vytváranie sietí a partnerstiev pre potreby realizácie spoločných aktivít a spoločných projektov	– posilňovanie cezhraničných, nadnárodných a medzinárodných priestorových štruktúr – budovanie regionálnych inovačných systémov – rozvoj sietí cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce
	1.8.2. Rozvoj spolupráce	– spolupráca združení, odborov, verejných

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	všetkých cezhraničných, nadnárodných a medzinárodných platforiem	inštitúcií, samospráv a mimovládnych organizácií v prihraničnom regióne – monitorovanie a vyhodnocovanie projektov – budovanie podnikateľskej infraštruktúry – poradenstvo – turistický ruch a spoločná prezentácia
	1.8.3. Príprava spoločných projektov cezhraničného a nadnárodného významu, zabezpečujúcich rozvoj územia a účasť v cezhraničných a medzinárodných projektoch	– príprava projektov zameraných na spoluprácu v hospodárskej a ekonomickej oblasti – spolupráca verejného a podnikateľského sektora so sektorom výskumu a inovácií – projekty európskej územnej spolupráce – cezhraničná spolupráca miestnych a regionálnych samospráv – dopravné prepojenie regiónov
	1.8.4. Podpora klastrovej politiky	– zakladanie klastrov a ich činnosť

4.2 PRIORITNÁ OBLASŤ: SOCIÁLNA

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
2.1. Vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj vzdelávania	2.1.1. Rozširovanie kapacít existujúcich objektov predškolských a školských zariadení všetkých typov prístavbou, nadstavbou, rekonštrukciou, zmenou dispozície objektov (možnosť využitia kontajnerových stavieb)	– rekonštrukcia budov na nájomné byty, využívané pre potreby školstva – výstavba, rekonštrukcia a modernizácia predškolských a školských zariadení, vrátane klubov, stravovacích zariadení, telocviční, internátov a areálov škôl, bezbariérový prístup – výstavba, rekonštrukcia a modernizácia technického vybavenia a zariadení, odborných učební, vrátane prístrojov, zariadení a laboratórií
	2.1.2. Zvýšenie kvality a efektívnosti celoživotného vzdelávania, prehľbovanie a zvyšovanie kvalifikácie	– výstavba, rekonštrukcia a budovanie centier vzdelávania – zavádzanie vzdelávacích kurzov a programov – podpora foriem celoživotného vzdelávania
	2.1.3. Skvalitnenie predprimárneho, primárneho a stredoškolského vzdelávania a zvýšenie atraktívnosti odborného vzdelávania	– vybavenie predškolských a školských zariadení didaktickými pomôckami – budovanie a rekonštrukcia dopravných ihrísk – zavádzanie prvkov duálneho vzdelávania – zvyšovanie atraktivity odborného vzdelávania – inkluzívne vzdelávanie v predškolských a školských zariadeniach – podpora poradenského systému vzdelávania – zakladanie centier odborného vzdelávania
	2.1.4. Prevencia a zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky	– formálne a neformálne vzdelávanie, zamerané na prevenciu pred dlhodobou nezamestnanosťou – zvyšovanie povedomia o potrebe vzdelávania – motivačné programy, zamerané na vzdelávanie a sociálne začlenenie
2.2. Zvyšovanie zamestnanosti všetkých vekových skupín obyvateľstva v produktívnom veku za účelom minimalizácie nezamestnanosti v regióne	2.2.1. Zvýšenie zamestnanosti, zamestnateľnosti a zníženie nezamestnanosti s osobitným dôrazom na dlhodobu nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnutých osôb	– rekvalifikácia za účelom adaptability práce – zvyšovanie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne znevýhodnených skupín obyvateľstva – budovanie chránených dielní a centier na získanie pracovného návyku
	2.2.2. Zvýšenie kvality a kapacity verejných služieb zamestnanosti na meniace sa potreby a požiadavky trhu práce	– zvyšovanie zamestnanosti v oblasti služieb – vzdelávacie a poradenské aktivity v oblasti zamestnanosti – spolupráca a partnerstvo subjektov v regióne, zamerané na požiadavky trhu práce – výmena skúseností v oblasti služieb zamestnanosti – posilnenie služieb zamestnanosti
	2.2.3. Zlepšenie podmienok pre zosúladenie pracovného	– podnikanie v oblasti služieb, starostlivosti o deti

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	a rodinného života, rovnosť medzi mužmi a ženami vo všetkých oblastiach	– rodová desegregácia vo vzdelávaní a výbere povolání – aktivity, vedúce k zosúladieniu pracovného a rodinného života
	2.2.4. Podpora vytvárania podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky, kreatívneho priemyslu a ďalších perspektívnych odvetví	– budovanie centier znalostnej ekonomiky – budovanie kapacít so zameraním na kreatívne centrá – aktivity, orientované na budúcich a začínajúcich kreatívnych umelcov – pilotné projekty umelcov – poradenstvo – vzdelávanie v oblasti podnikania – rozvoj tradičných remesiel
2.3. Podpora poskytovania sociálnych služieb a sociálna inklúzia	2.3.1. Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb	– budovanie, výstavba a rekonštrukcia centier zdravia – zvýšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti – športové a voľnočasové aktivity prijímateľov sociálnych služieb a zdravotne postihnutých občanov – začleňovanie marginalizovaných skupín do riadneho spoločenského procesu – zvyšovanie úrovne sociálnych služieb pre obyvateľov, odkázaných na pomoc iných – poskytovanie opatrovateľskej služby
	2.3.2. Podpora podnikateľskej činnosti v sociálnych službách a pomoci znevýhodneným obyvateľom	– zamestnávanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie – výstavba centier komunitnej starostlivosti pre prestárlych občanov – podnikateľská činnosť určená pre zdravotne postihnutých občanov – vzdelávanie pracovníkov poskytujúcich sociálne služby
	2.3.3. Podpora pri zabezpečovaní zvyšovania vzdelanostnej úrovne a integrácie príslušníkov marginalizovaných komunit a znevýhodnených a ohrozených osôb v kraji	– výstavba objektov predškolských zariadení pre marginalizované komunity – špeciálne, sociálne a vzdelávacie aktivity pre marginalizované komunity – služby pre marginalizované komunity – aktivity pre ohrozené skupiny obyvateľstva – motivačné programy, zamerané na adaptáciu na pracovnom trhu
	2.3.4. Podpora pri prechode z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť	– zriadenie a prevádzka zariadení, zabezpečujúcich služby na komunitnej báze – sociálne, ambulantné a terénne služby v denných a týždenných zariadeniach – deinštitucionalizácia sociálnych zariadení
	2.3.5. Podpora dobrovoľníckej činnosti postihnutým, a inak znevýhodneným obyvateľom kraja	– zvýšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti, vrátane poskytovania rehabilitačných cvičení – program včasnej intervencie, terénnej a ambulantnej služby – opatrovateľské služby pre imobilných a inak znevýhodnených obyvateľov
	2.3.6. Podpora informačných	– monitorovacie a signalizačné systémy na privolanie pomoci pre seniorov

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	služieb v sociálnej oblasti	a zdravotne postihnutých
	2.3.7. Výstavba, rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich sociálnych zariadení, zabezpečenie materiálne – technického vybavenia zariadení, vrátane motorových vozidiel a garáží	– výstavba, rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia domovov dôchodcov, materiálového vybavenia a nákupu motorových vozidiel – budovanie bezbariérových vstupov do verejných zariadení a zariadení sociálnych služieb – zabezpečenie prepravnej služby – sociálne taxíky – budovanie kapacít pre poskytovanie sociálnych služieb – výstavba a rekonštrukcia garáží pri zariadeniach sociálnych služieb
	2.3.8. Podpora vytvárania podmienok pre akreditované subjekty s výkonom opatrení v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately	– nízkoprahové komunitné centrá pre deti a rodinu – vzdelávanie poskytovateľov sociálnych služieb – rekonštrukcia, modernizácia objektov, určených na poskytovanie sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia
	2.3.9. Podpora vzniku špecializovaných zariadení, zariadení podporovaného bývania a rehabilitačných stredísk	– rekonštrukcia, modernizácia, výstavba denných stacionárov, rehabilitačných stredísk – budovanie denných centier, poradenských centier, nocľahární, krízových centier, práčovní, klubov dôchodcov – budovanie, rekonštrukcia predškolských zariadení pre zdravotne znevýhodnené deti – budovanie domovov na polceste, chránené bývanie – vznik mobilných odborných jednotiek s priestorovým a technickým vybavením, zabezpečujúcich starostlivosť sociálne a zdravotne odkázaným osobám
	2.3.10. Výstavba sociálnych bytov, nájomných bytov a rodinných domov	– výstavba sociálnych bytov, nájomných bytov a rodinných domov
2.4. Zvyšovanie kvality a efektívnosti zdravotníckych služieb a integrácia primárnej zdravotnej starostlivosti v kraji	2.4.1. Podpora aktuálnych trendov, spĺňajúcich podmienky kvalitného personálneho a technického vybavenia zdravotníckych zariadení	– vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov – zavádzanie nových a inovatívnych postupov pre výkon prevencie – aktivity, zamerané na zavádzanie nových diagnostických zobrazovacích metód a informačných systémov
	2.4.2. Podpora rekonštrukcie a rozširovania zdravotníckej infraštruktúry za účelom zvýšenia efektivity a kvality poskytovaných služieb	– rekonštrukcia a rozširovanie zdravotníckej infraštruktúry, vrátane bezbariérových prístupov – budovanie a modernizácia IKT – zvýšenie energetickej hospodárnosti zdravotníckych zariadení – vybudovanie centier zdravia
	2.4.3. Podpora modernizácie zdravotníckej infraštruktúry, vrátane integrácie primárnej	– budovanie integrovaných centier zdravotnej starostlivosti – primárna ambulantná zdravotná starostlivosť

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	zdravotníckej starostlivosti	– zabezpečovanie dopravnej zdravotnej služby pre starších a imobilných občanov
	2.4.4. Podpora implementácie nových diagnostických terapeutických postupov	– zavádzanie nových diagnostických zobrazovacích metód a informačných systémov
2.5. Zachovanie kultúrneho dedičstva a zabezpečenie rozvoja kultúry, kultúrnych a osvetových zariadení, zachovanie kultúrnych a ľudových tradícií kraja	2.5.1. Podpora budovania, rekonštrukcie a modernizácie kultúrnych a osvetových zariadení kraja	– budovanie, rekonštrukcia a modernizácia kultúrnych objektov, centier, knižníc, osvetových zariadení, múzeí, galérií a kultúrnych pamiatok – výstavba a modernizácia amfiteátrů a kín, vrátane vnútorného vybavenia
	2.5.2. Rozvoj a podpora kreatívneho priemyslu, vrátane budovania kreatívnych centier v kraji	– budovanie kultúrnych inkubátorov a kreatívnych centier, informačných technológií
	2.5.3. Podpora aktivít na zachovanie ľudových tradícií regiónu	– zachovanie a rozvoj ľudových tradícií, remesiel, remeselných dvorův a tradičných podujatí – propagácia ľudových tradícií a remesiel
	2.5.4. Podpora knižnično – informačných služieb pre obyvateľov kraja	– poradenské, metodické, konzultačné a analógové služby – nákup nových titulův z vydavateľských ponúk – budovanie regionálnych fondov a informačných databáz – prezentačná činnosť – výskumy, zamerané na ľudovú tvorbu, významné osobnosti kraja, udalosti v regióne – nákup bibliobusův – pojazdných knižníc
	2.5.5. Zabezpečenie a podpora spolupráce pre voľnočasové kultúrne a umelecké aktivity	– aktivity kultúrno-spoločenských organizácií, osvetových zariadení a neziskových organizácií – organizovanie kultúrnych a športových podujatí
	2.5.6. Podpora pri zabezpečovaní kultúrnych aktivít obyvateľstva, vrátane znevýhodnených skupín obyvateľstva	– rozvoj kultúrnych potrieb obyvateľstva – rovnosť príležitostí zdravotne postihnutých a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva
	2.5.7. Subvencia pri zachovaní kultúrneho dedičstva	– revitalizácia nevyužitých kultúrnych pamiatok a pamiatkových objektův – budovanie kultúrno-poznávacích trás – obnova technických a kultúrnych pamiatok
	2.5.8. Ochrana kultúrno – historických krajinných štruktúr	– primárna, sekundárna a terciárna ochrana kultúrno-historických krajinných štruktúr
2.6. Vypracovanie koncepcií, dokumentův, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti	2.6.1. Vypracovanie koncepcií, dokumentův, zabezpečujúcich informovanosť v sociálnej oblasti	– vypracovanie koncepcií, dokumentův a štúdií, projektových dokumentácií pre jednotlivé oblasti, uvedené v sociálnej prioritnej oblasti

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
2.7. Podpora cezhraničnej, nadnárodnej a medzinárodnej spolupráce	2.7.1. Podpora pri ochrane, propagácii a rozvoji kultúrneho dedičstva	– zachovanie a udržanie prírodného a kultúrneho dedičstva – rozvoj služieb, zameraných na využitie historických budov – zlepšenie prístupu ku kultúrnej a turistickej infraštruktúre – prenos informácií, najmä prostredníctvom interaktívnej internetovej siete
	2.7.2. Príprava a vykonávanie spoločných vzdelávacích, odborných vzdelávacích a školiacich programov s cieľom zlepšenia uplatniteľnosti na trhu práce	– rozvoj jazykových, technických a remeselných zručností – kooperácia v oblasti vzdelávania – spolupráca v oblasti inovácií a výmena osvedčených postupov – rekvalifikácia za účelom uplatniteľnosti na trhu práce, kluby práce, burzy práce, aktivačné semináre – spoločné vzdelávacie programy – využívanie informačných technológií
	2.7.3. Podpora rozvoja zamestnanosti a pomoci štruktúram, ktoré poskytujú komunálne služby zamerané na tvorbu nových pracovných miest	– aktivity, zamerané na verejné služby zamestnanosti, rozvoj komunálnych služieb, zlepšenie pracovnej mobility, efektívne využívanie pracovných síl
	2.7.4. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy prostredníctvom činností, posilňujúcich inštitucionálne kapacity a efektívnosť orgánov verejnej správy	– efektívnosť verejnej správy – zvyšovanie ľudských kapacít – odborné vzdelávanie – dostupnosť e- Governmentu

4.3 PRIORITNÁ OBLASŤ: ENVIRONMENTÁLNA

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
3.1. Investície do vodného hospodárstva	3.1.1. Podpora účinného a efektívneho využívania vlastných zdrojov v oblasti vodného hospodárstva	– budovanie vodných diel – rekonštrukcie vodojemov – budovanie a rekonštrukcie zdrojov pitnej vody – budovanie studní a zavlažovacích zariadení
	3.1.2. Kooperácia so susednými štátmi, krajinami, regiónmi pri obmedzovaní imisií a znečistenia pritekajúcich vodných tokov	– aktivity, zamerané na obmedzenie imisií a znečisťovaniu vodných tokov
	3.1.3. Podpora zlepšenia pripravenosti na prípadné havárie, živelné pohromy, alebo iné riziká v regióne, ktoré vznikajú zmenou klímy	– monitorovanie, zamerané na negatívne dôsledky zmeny klímy – spolupráca pri budovaní vedomostnej základne o rizikách, haváriách a živelných pohromách – budovanie žľabov a iných protipovodňových opatrení – realizácia protierózných opatrení
	3.1.4. Podpora pri rekonštrukcii a budovaní vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd	– budovanie a rekonštrukcia vodovodných sietí, kanalizácií a čistiarní odpadových vôd – výstavba a rozšírenie kapacít stokových sietí – aktivity, zamerané na skvalitnenie ekologického stavu povrchových vôd – budovanie dažďovej kanalizácie
	3.1.5. Integrovaný manažment povodí	– realizácia protizáplavových opatrení a úprava koryt a brehov vodných tokov – aktivity, zamerané na vodozádržné opatrenia – spracovanie štúdií, plánov, projektových dokumentácií
3.2. Zabezpečenie ochrany ovzdušia pred vysokým množstvom znečisťujúcich látok do ovzdušia	3.2.1. Podpora inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia a zníženia miery znečistenia ovzdušia	– znižovanie množstva emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia – realizácia technických a technologických opatrení, zameraných na znižovanie imisií
3.3. Skvalitnenie nakladania s odpadmi	3.3.1. Podpora systému zberu, separácie a zneškodňovania / zhodnocovania odpadu a odstraňovanie environmentálnych záťaží	– budovanie zberných dvorov, separácia a zneškodňovanie komunálneho odpadu, rekultivácia čiernych skládok, budovanie stojísk pre kontajnery – triediace linky pre komunálny odpad
	3.3.2. Zvýšenie miery zhodnocovania odpadov a predchádzanie vzniku odpadov	– budovanie kompostovísk – zabezpečenie zariadení určených na zber a zhodnocovanie odpadov
3.4. Efektívne využívanie prírodných zdrojov, ekosystémov a ekosystémových služieb, starostlivosť o pôdu a lesy	3.4.1. Podpora ekonomických aktivít v oblasti investícií, využitia dreva, podpora udržateľnosti z pohľadu ich spoločenských a rekreačných funkcií	– budovanie ekocentier – úprava okolia vodných plôch – ochrana lesných genetických zdrojov – využívanie environmentálne priaznivých technológií – ochrana pôdy a funkcií lesa – zmierňovanie klimatických zmien na lesné hospodárstvo – konkurencieschopnosť lesného hospodárstva

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
	3.4.2. Podpora na zabezpečenie podmienok pre zachovanie biologickej diverzity, stavu ekosystémov a využívanie ekosystémových služieb	– výsadba vetrolamov, protieróznej, izolačnej a hygienickej vegetácie – zakladanie lesoparkov a multifunkčných zón – revitalizácia historických parkov – organizovanie školení a výstav, zameraných na ekosystém
	3.4.3. Zlepšenie stavu životného prostredia v obciach a mestských oblastiach	– budovanie oddychových a rekreačných zón, náučných chodníkov, ekoparkov – nákup techniky na údržbu zelene
	3.4.4. Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov brownfields a vnútroblokov sídlisk s cieľom zlepšenia kvality života obyvateľov v mestách, obciach a mestských oblastiach	– regenerácia vnútroblokov s vytváraním prvkov verejnej zelene a urbánneho dizajnu, výsadba novej zelene – sanácia objektov so skládkou nebezpečných druhov látok
	3.4.5. Spracovanie koncepcií, dokumentov, zabezpečujúcich informovanosť v environmentálnej oblasti	– spracovanie a tvorba štúdií, analýz, stratégií, koncepcií a projektových dokumentácií v environmentálnej oblasti
3.5. Vytváranie vhodných podmienok pre výrobu, energetickú efektívnosť a distribúciu energie z obnoviteľných zdrojov	3.5.1. Podpora energetickej efektívnosti a využívania energie z obnoviteľných zdrojov	– zelená energia pre predškolské a školské zariadenia – budovanie a rekonštrukcia zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie – budovanie systémov, zabezpečujúcich energetickú efektívnosť
	3.5.2. Zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov a bytových domov	– zateplovanie bytových domov, verejných budov, občianskej vybavenosti, škôl a školských zariadení
	3.5.3. Podpora znižovania závislosti kraja na dovoze energií s cieľom zníženia energetickej náročnosti a zvýšenia využitia obnoviteľných zdrojov energie na celkovej spotrebe energií	– využitie obnoviteľných zdrojov energie – využitie energie z biomasy a odpadu
	3.5.4. Podpora modernizácie, rekonštrukcie a rozširovania infraštruktúry v oblasti energetiky a infraštruktúry pre využívanie obnoviteľných zdrojov energie	– rekonštrukcia a modernizácia infraštruktúry v energetike – rekonštrukcia a modernizácia infraštruktúry pre využívanie energie z obnoviteľných zdrojov – modernizácia, rekonštrukcia a rozširovanie infraštruktúry, využívajúcej biomasu na ďalšie spracovanie
	3.5.5. Podpora udržateľného využívania prírodných, surovínových a energetických zdrojov	– využívanie prírodných, surovínových a energetických neobnoviteľných zdrojov na obnoviteľné – využívanie netradičných a obnoviteľných zdrojov energie
	3.5.6. Podpora klastrových činností v oblasti energetiky a obnoviteľných zdrojov energie	– tvorba vhodných podmienok pre rozvoj a činnosť klastrov
	3.5.7. Podpora využívania systémov centralizovaného zásobovania teplom	– zníženie spotreby vo verejných budovách – budovanie a rekonštrukcia rozvodov tepla – využívanie potenciálu úspor energie – konkurencieschopnosť systémov

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Špecifický cieľ	Opatrenie	Aktivita
		centralizovaného zásobovania teplom
	3.5.8. Uplatňovanie nízkouhlíkového hospodárstva	– konkurencieschopný región so zavedenými technológiami podporujúcimi nízkouhlíkové hospodárstvo
3.6. Podpora medzinárodnej, nadnárodnej a cezhraničnej spolupráce	3.6.1. Podpora spolupráce v oblasti ochrany a koordinovaného riadenia prírodne významných území s cieľom zachovania biodiverzity cezhraničného územia a prispievania k stabilite ekosystémov	– aktivity, zamerané na zlepšenie ekologickej stability v cezhraničnom území – starostlivosť o cezhraničné chránené územia – vypracovanie štúdií, plánov, stratégií jako súčasť projektov ochrany – výskumná činnosť, zameraná na ochranu chránených území – monitorovanie stavu a vývoja biotopov – aktivity, zamerané na prevenciu a ochranu pôdy
	3.6.2. Podpora spoločného plánovania, koordinácie a praktických riešení pre ekologicky priaznivé, nízkouhlíkové a bezpečnejšie dopravné systémy a služby v pohraničí	– zlepšovanie ekologicky priaznivých, nízkouhlíkových a nízkouhlíkových dopravných systémov – zvýšenie kapacity cezhraničnej verejnej dopravy – tvorba stratégií, koncepcií, akčných plánov, zameraných na optimálnu organizáciu verejnej dopravy – budovanie a rekonštrukcia cyklotrás – rozvoj cezhraničného inteligentného systému dopravy, vrátane informačného systému pre cestujúcich
	3.6.3. Rozvoj spoločných cezhraničných iniciatív v oblasti životného prostredia	– ochrana, rekonštrukcia a rozvoj prírodného dedičstva – spoločný prístup k zhodnocovaniu prírodného spoločného dedičstva – skvalitnenie cyklotrás – budovanie kapacít, zameraných na ekoturizmus a dopravu – príprava a realizácie školení – posilnenie štruktúr v oblasti ochrany životného prostredia, obnoviteľných zdrojov, energetickej efektivity – budovanie zariadení infraštruktúry alternatívnych zdrojov energie – ochrana životného prostredia a prírodných zdrojov

5. REALIZAČNÁ ČASŤ

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK 2016 – 2020 je strednodobým rozvojovým dokumentom, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a jeho implementáciu zabezpečuje Úrad Trnavského samosprávneho kraja.

Samotná implementácia PHSR sa bude realizovať aj prostredníctvom jednotlivých PHSR miest a obcí, nachádzajúcich sa na území kraja, ktoré na základe zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov by mali byť spracované v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňovať ciele a priority ustanovené v PHSR VÚC.

Poslaním TTSK v tomto procese bude implementovať Akčný plán Úradu Trnavského samosprávneho kraja v súlade so svojimi kompetenciami a vytvárať podmienky pre trvalo udržateľný rozvoj hospodárstva regiónu na základe spolupráce so sociálno - ekonomickými partnermi.

5.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Regionálna samospráva - Úrad Trnavského samosprávneho kraja zabezpečuje trvalo udržateľný rast, hospodársky, sociálny a územný rozvoj regiónu prostredníctvom Programu a akčného plánu TTSK.

Odbor stratégie a programovania bude zodpovedať za monitorovanie a hodnotenie PHSR TTSK. Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHSR bude zabezpečená prostredníctvom relevantných odborov Úradu TTSK, pracovných skupín, zložených zo zástupcov štátnej správy, miestnej samosprávy, mimovládnych organizácií, akademickej obce, súkromného sektora a ostatných socio - ekonomických partnerov.

Zastupiteľstvo Trnavského samosprávneho kraja kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHSR. Pravidelne skúma výsledky implementácie PHSR, najmä dosahovanie cieľov.

Miestna samospráva - mestá a obce, vrátane ich združení, napr. mikroregióny, realizujú aktivity v rámci svojich kompetencií, ktoré sú obsahovo naviazané na opatrenia a aktivity Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – 2020/2023.

Orgány a inštitúcie štátnej správy nachádzajúce sa v regióne a plniace spoločensko-ekonomický a kultúrny život, realizáciou svojich rozvojových aktivít, prispievajú k napĺňaniu cieľov PHSR a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce.

Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, obchodné a priemyselné komory koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHSR, ktoré vstupujú do partnerstiev mimo sektorovej bázy ako podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor.

Regionálne rozvojové agentúry podporujú vyvážený regionálny rozvoj v územiach a oblastiach svojej pôsobnosti, svojou aktívnou účasťou sa zapájajú do procesov pri vypracúvaní rozličných analýz rozvojového potenciálu územia.

Záujmové spolky a združenia, Občianske združenia, MAS realizujú svoje rozvojové aktivity, prispievajúce k zvyšovaniu profesionálnej úrovne efektívneho riadenia a rozvoja ľudských zdrojov, v koordinácii s Úradom TTSK, v súlade s opatreniami a aktivitami PHSR TTSK, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia kraja.

Ostatní socio - ekonomickí partneri podieľajú sa na realizovaní akčných plánov v súlade s Programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja.

Rada partnerstva pre Regionálnu integrovanú územnú stratégiu (RIÚS) Trnavského samosprávneho kraja na roky 2014 – 2020 - za zámerom prípravy, realizácie, monitorovania a hodnotenia RIÚS na roky 2014 – 2020 ustanovuje Partnerstvo pre RIÚS na roky 2014 – 2020. Partnerstvo predstavuje regionálne východisko územnej spolupráce sociálno -ekonomických partnerov na príprave, realizácii, monitorovaní a hodnotení RIÚS. Partnerstvo tvoria reprezentatívne orgány verejnej správy, hospodárski a sociálni partneri a subjekty, zastupujúce občiansku spoločnosť na regionálnej a miestnej úrovni. Pre účely naplňania cieľov IROP a RIÚS sa Partnerstvo organizuje vo forme Rady Partnerstva pre Regionálnu integrovanú územnú stratégiu TTSK na roky 2014 – 2020.

Spracovanie strategického dokumentu si vyžaduje úzku súčinnosť sociálno - ekonomických partnerov, preto v záujme kvalitného spracovania jednotlivých oblastí rozvoja boli vytvorené odborné pracovné skupiny pre hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť z externých a interných odborníkov, prejavivších záujem podieľať sa na tvorbe strategického dokumentu, pre jednotlivé oblasti regionálneho rozvoja, zo zástupcov štátnej správy, verejnej správy, podnikateľského sektora, klastrov a tretieho sektora.

Pri Zastupiteľstve TTSK aktívne pracujú komisie pre jednotlivé oblasti činnosti v kraji (Finančná komisia, Komisia hospodárenia a nakladania s majetkom, Komisia pre pozemné komunikácie a dopravu, Komisia pre regionálny rozvoj, cestovný ruch a cezhraničnú spoluprácu, Komisia pre sociálnu oblasť, Komisia pre školstvo, telesnú kultúru a kultúru, Komisia pre zdravotníctvo, Komisia pre životné prostredie a rozvoj vidieka), ktorým bude spracovaný Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – ~~2020~~ 2023 odstúpený na pripomienkovanie a prerokovanie. Po zapracovaní prípadných pripomienok a odsúhlasení v komisiách bude prerokovaný v Rade TTSK a Zastupiteľstve TTSK, a tým platný a záväzný pre všetkých sociálno - ekonomických partnerov, pôsobiach v kraji. Dokument je otvorený, môže byť, vzhľadom na meniace sa podmienky a potreby, priebežne aktualizovaný.

Trnavský samosprávny kraj, organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, obce, mestá, združenia, podnikateľské subjekty a ostatné organizácie kraja budú realizovať projekty trvalo udržateľné a prospešné pre rozvoj daného územia. Inštitúcie v kraji vyčlenia zo svojich rozpočtov finančné prostriedky, potrebné na realizáciu aktivít, navrhovaných prostredníctvom projektových zámerov.

5.2 POPIS KOMUNIKAČNEJ STRATÉGIE PHSR K CIEĽOVÝM SKUPINÁM

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – 2020 spracovávala spoločnosť Vision, s. r. o. na základe riadne vyhláseného verejného obstarávania a následne pri tejto touto aktualizácii dokumentu bola platnosť predĺžená do roku 2023. Odbor stratégie a programovania úzko spolupracuje so spracovateľmi, zistené skutočnosti, postrehy a potreby regiónu po spoločnej dohode zapracovávajú do jednotlivých častí strategického dokumentu. Na spoluprácu pri tvorbe dokumentu boli oslovení externí odborníci z jednotlivých oblastí regionálneho rozvoja, pracovníci odborov Úradu TTSK, zástupcovia združení, miestnych samospráv, štátnej správy, tretieho sektora a podnikateľského sektora za účelom nominácie odborníkov do troch pracovných skupín, zaoberajúcich sa, mimo iného, hospodárskou, sociálnou a environmentálnou problematikou.

Realizácia PHSR je dosahovaná koordinovaným prístupom a spolupracou medzi spracovateľom, Úradom Trnavského samosprávneho kraja, ako aj všetkými relevantnými sociálno - ekonomickými partnermi kraja.

Odbor stratégie a programovania pravidelne komunikuje a konzultuje so spracovateľom ohľadom aktivít, potrebných pri tvorbe dokumentu. Pracovné skupiny svoje aktivity riešia prostredníctvom spracovateľa. Neodmysliteľnou súčasťou komunikácie je webové sídlo TTSK, kde je umiestnený oznam o spracovávaní Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020 a bude umiestnená informácia o prípadných aktualizáciach. S relevantnými partnermi je realizovaná komunikácia prostredníctvom elektronických, telefonických služieb, ako aj stretnutiami v pracovných skupinách, formujúcich výstupy z jednotlivých častí prípravy dokumentu. Spracovaný dokument bude zverejnený na webovom sídle TTSK na pripomienkovanie všetkým dotknutým subjektom a širokej verejnosti. Zároveň sa bude konať verejné prerokovanie dokumentu, z ktorého pripomienky a písomné stanoviská budú zapracované do dokumentu. Po „Oznámení o strategickom dokumente PHSR TTSK na roky 2016 – 2020“ na Okresný úrad životného prostredia v Trnave a zaslaní „Správy o hodnotení strategického dokumentu“ sa uskutoční verejné prerokovanie o návrhu programu. Po zapracovaní všetkých pripomienok bude vypracovaný „Odborný posudok k strategickému dokumentu PHSR TTSK na roky 2016 – 2020“ a na základe komplexného posúdenia navrhovaného strategického dokumentu odporučí Okresný úrad – odbor ochrany životného prostredia v Trnave schváliť navrhovaný strategický dokument v komisiách Zastupiteľstva TTSK, Rade TTSK a Zastupiteľstve TTSK. Informácia o posudzovaní dokumentu bude zverejnená aj na stránke Ministerstva životného prostredia SR.

Aktuálne informácie ohľadom PHSR TTSK na roky 2016 – 2020 budú postupne zverejňované na webovom sídle TTSK a informácia o spracovanom a schválenom dokumente bude uverejnená v periodiku Trnavského samosprávneho kraja.

5.3 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA

Nositeľom Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – 2020-2023 ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu je Úrad TTSK a na základe toho jeho jednotlivé rozhodovacie a riadiace orgány budú mať kľúčové funkcie v jeho riadení a implementácii. Bude postupovať v súlade s pravidlami strednodobého plánovania, prípadne pridelenia príslušných strednodobých plánovacích funkcií existujúcim orgánom kraja.

5.4 MONITOROVANIE

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHSR TTSK je posilnenie postavenia regionálnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Samotné napĺňanie cieľov sa realizuje prostredníctvom jednotlivých programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí a miest na území kraja.

Pomocou implementácie aktivít na lokálnej úrovni je možné zabezpečiť významnú časť plnenia cieľov stanovených v PHSR kraja. Súčasne je potrebné, aby regionálna samospráva v tomto procese aktívne vystupovala aj vo forme koordinácie spracovania PHSR miest a obcí na jej území, ako aj vo forme zabezpečovania a iniciovania vzájomných partnerstiev (spolupráce) s významnými socio - ekonomickými aktérmi, pôsobiacimi na území kraja.

Úlohou regionálnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHSR TTSK.

Monitorovanie predstavuje činnosť, ktorá sa systematicky zaoberá zberom, triedením, zoskupením a ukladaním podstatných informácií pre potreby hodnotenia a kontroly riadených procesov. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov PHSR TTSK a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre Úrad TTSK vstupy kvôli rozhodovaniu pre účely zlepšenia implementácie, vypracovávajú priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHST TTSK a podklady pre rozhodovanie Zastupiteľstvu TTSK (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHSR).

Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHSR TTSK v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností. Údaje, získané v procese monitorovania, predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHSR TTSK a pre prijímanie rozhodnutí Úradu TTSK a Zastupiteľstva TTSK. Monitorovanie a následne hodnotenie prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

5.5 HODNOTENIE

V súlade so systémom riadenia, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR TTSK a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov ako aj vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.

Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Zámerom hodnotenia je predovšetkým posúdenie, či navrhnutý program je vhodným prostriedkom riešenia problémov regiónu, či sú správne vymedzené strategické ciele, priority a opatrenia z hľadiska adekvátnosti, realizovateľnosti a trvalej udržateľnosti. Vyhodnotenie PHSR TTSK bude realizované každoročne vždy do 30. 06. v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

5.6 AKČNÝ PLÁN

Spracovaním akčného plánu naplňa TTSK jeden zo základných princípov regionálnej politiky Európskej únie, a to princíp programovania. Podľa tohto princípu sa podpora zo zdrojov EÚ viaže na vypracovanie programových dokumentov. Z toho vyplýva, že podmienkou pre získanie podpory zo štrukturálnych fondov EÚ je, aby Trnavský kraj mal vypracovanú nielen stratégiu (PHSR) v dlhšom časovom horizonte, ale aj akčný plán, zahŕňajúci také aktivity, ktoré prispievajú k ďalšiemu rozvoju regiónu. Tak, ako Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – 2020, aj akčný plán k dokumentu je možné postupne dopĺňať a podľa potreby aktualizovať.

Akčný plán popisuje prioritné oblasti a špecifické ciele, ktoré je potrebné realizovať na naplnenie cieľov a opatrení, určených v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja na roky 2016 – 2020 v Trnavskom kraji. Určuje termín realizácie, zodpovedné subjekty a financovanie. Aktivity, zahrnuté v akčnom pláne realizuje štátna správa, verejná správa, Trnavský samosprávny kraj, obce, mestá, podnikatelia a podnikateľské subjekty, organizácie tretieho sektora, združenia.

6. FINANČNÁ ČASŤ

6.1 ANALÝZA

V sledovanom období rokov 2009 - 2014 boli aktivity, realizované v Trnavskom samosprávnom kraji, financované prostredníctvom zdrojov:

- štátneho rozpočtu
- štátnych účelových fondov
- rozpočtu TTSK
- rozpočtov miest a obcí
- finančných prostriedkov právnických a fyzických osôb
- iných.

Doplňkovým zdrojom financovania projektov v kraji, umožňujúcim podporu regionálneho rozvoja, sú prostriedky Európskej únie. V predchádzajúcom programovom období bolo možné čerpať zo štrukturálnych fondov prostredníctvom 14 operačných programov (Regionálny operačný program, OP Životné prostredie, OP Doprava, OP Informatizácia spoločnosti, OP Výskum a vývoj, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, OP Zdravotníctvo, OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia, OP Vzdelávanie, OP Rybné hospodárstvo, OP Technická pomoc, Programu cezhraničnej spolupráce SR – Rakúsko, Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR, Programu cezhraničnej spolupráce SR – HU) a Programu rozvoja vidieka.

V rámci programov cezhraničnej spolupráce bolo k 30. 11. 2015 čerpanie nasledovné: z Programu cezhraničnej spolupráce SR – Rakúsko bolo vyčerpaných 68,5 % (41 065 026 €), z Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR bolo evidované čerpanie 85,35 % (79 154 928 €) a z Programu cezhraničnej spolupráce SR – HU to je 86,83 % (176 496 479 €).

Tabuľka č. 129 - Čerpanie finančných prostriedkov z OP a PRV k 31. 11. 2015

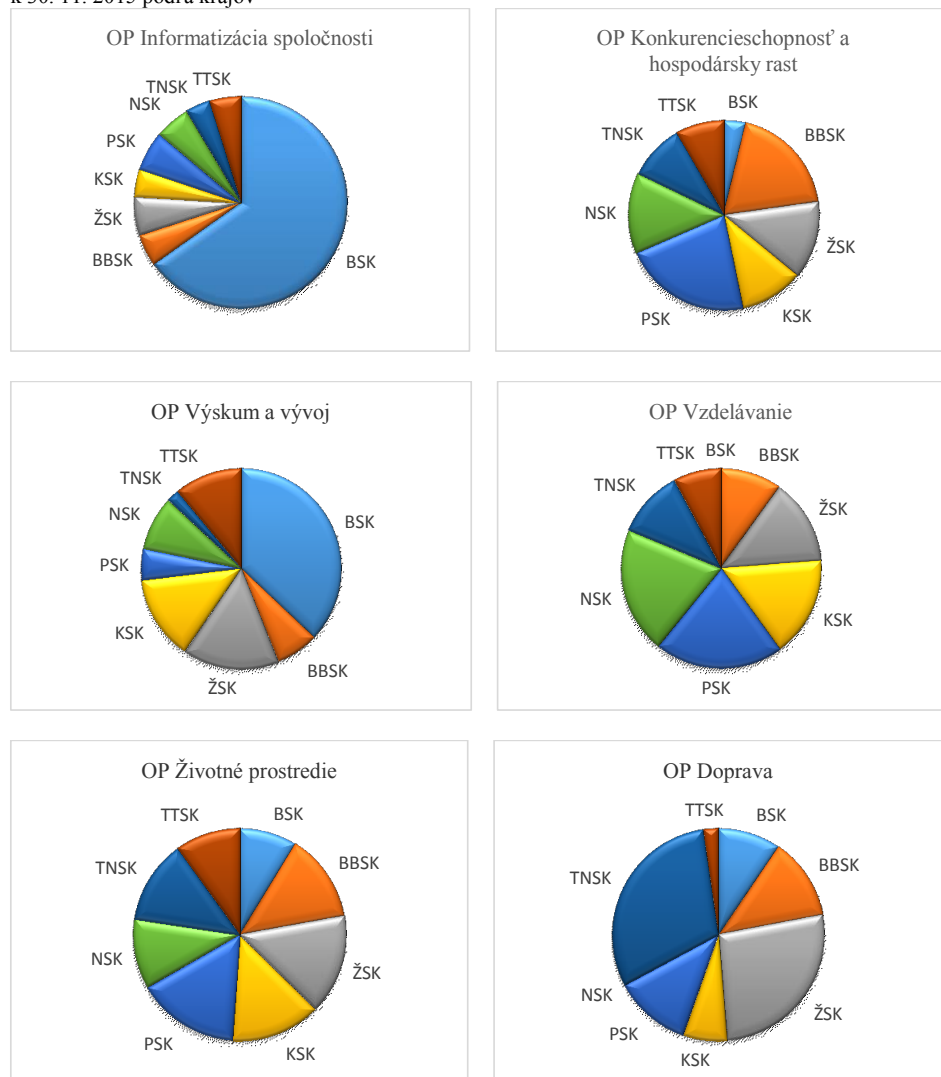
Trnavský kraj	Operačný program	Zdroje EÚ
	Informatizácia spoločnosti	9 061 266,66
	Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	82 081 790,68
	Výskum a vývoj	116 556 199,31
	Vzdelávanie	22 296 581,53
	Životné prostredie	172 687 460,03
	Doprava	77 768 537,16
	Technická pomoc	0,00
	Zamestnanosť a sociálna inklúzia	11 972 130,17
	Zdravotníctvo	16 795 267,02
	Regionálny operačný program	151 241 657,65
	Rybné hospodárstvo	1 210 890
	Program rozvoja vidieka	101 688 280
	Súčet	763 360 060,21

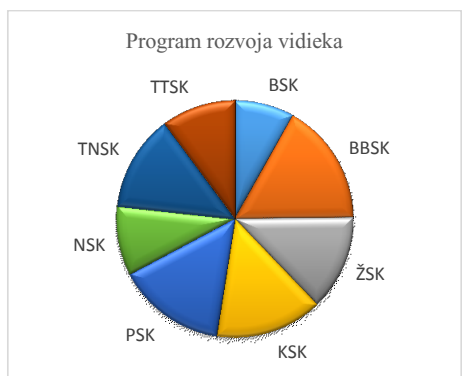
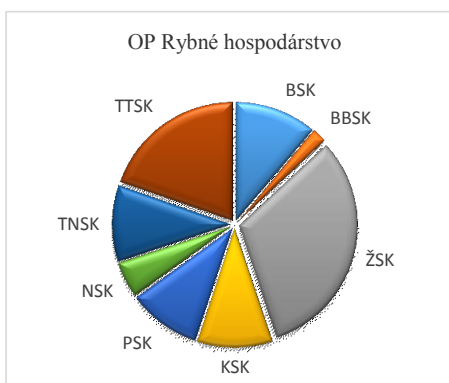
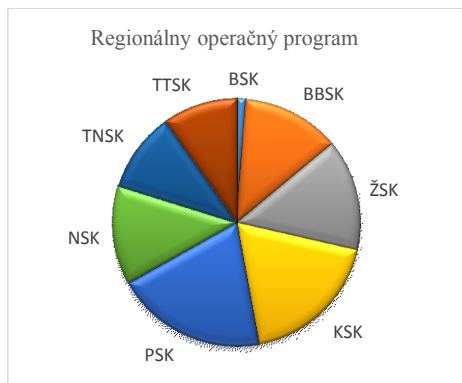
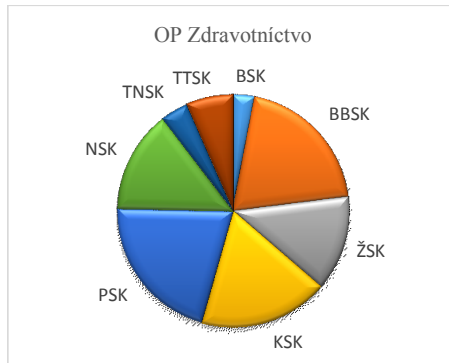
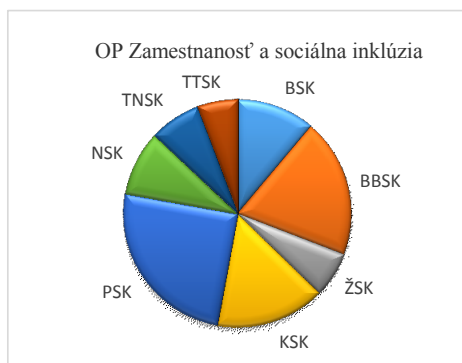
Zdroj: ITMS, www.apa.sk

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Zo zdrojov EÚ boli v kraji k 30. 11. 2015 zazmluvnené projekty z operačných programov a Programu rozvoja vidieka v celkovej výške 763 360 060,21 €.

Graf č.50 - Prehľad čerpania finančných prostriedkov z operačných programov a Programu rozvoja vidieka k 30. 11. 2015 podľa krajov

Zdroj: TTSK z ITMS

Najvyššie čerpanie v kraji bolo zaznamenané z OP Životné prostredie (22,6 %), Regionálneho operačného programu (19,8 %) a OP Výskum a vývoj (15,3 %). Finančné prostriedky boli čerpané na rekonštrukciu a modernizáciu ciest II. a III. triedy, investície do hmotnej infraštruktúry pre účely vzdelávacieho procesu, inovácie technologických zariadení, elektronizáciu a digitalizáciu služieb, obnoviteľné zdroje energie, ochranu životného prostredia, rozvoj vidieka a vidieckych oblastí, poľnohospodárstvo, lesníctvo, tvorbu a rekonštrukciu rybníkov, rybolov a chov rýb, cezhraničnú spoluprácu, posilnenie celkového ekonomického, sociálneho a kultúrneho potenciálu regiónu, stimuly v oblasti zamestnanosti žien, tvorbu nových pracovných miest.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

Okrem zdrojov Európskej únie bolo možné v sledovanom období rokov 2009 – 2014 čerpať finančné prostriedky z rozpočtových kapitol ministerstiev (granty a dotácie jednotlivých ministerstiev), štátnych účelových fondov (Envirofond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond, Obnovme si svoj dom, Fond na podporu umenia a iné), rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja, z rozpočtov obcí a miest kraja.

Tabuľka č. 130 - Prehľad plnenia príjmov a čerpania výdavkov TTSK (2009 – 2014) v tisícoch €

PRÍJMY						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Daňové príjmy	55 616	47 068	54 730	56 190	57 490	60 126
Nedaňové príjmy	6 886	8 203	8 767	9 736	9 407	8 043
Granty a transfery	38 509	42 247	45 565	46 459	41 998	42 488
Príjmy spolu	101 011	97 518	109 062	112 385	108 895	110 657
Príjmové finančné operácie	15 378	6 410	53 471	9 641	5 468	4 348
Príjmy a finančné operácie spolu	116 389	103 928	162 533	122 026	114 363	115 005
VÝDAVKY						
Všeobecné verejné	22 568	14 909	14 626	21 609	14 673	14 941
Doprava	18 613	15 974	22 852	19 696	21 014	20 899
Zdravotníctvo	—	—	2 512	2 805	2 185	2 492
Kultúra	5 198	4 163	4 248	4 494	4 395	4 530
Vzdelávanie	47 806	46 303	44 405	44 577	45 170	45 801
Sociálne zabezpečenie	20 506	18 641	19 964	18 150	17 867	17 922
Výdavky spolu	114 691	99 990	108 607	111 331	105 304	106 585
Výdavkové finančné operácie	272	275	50 727	4 896	4 708	4 608
Výdavky a finančné operácie spolu	114 963	100 265	159 334	116 227	110 012	111 193
ROZDIEL	1 426	3 663	3 199	5 799	4 351	3 812

Zdroj: podklady TTSK – odbor finančnej správy

PRÍJMY

Daňové príjmy

V daňových príjmoch je evidovaná na základe zákona 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a na základe Nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z. z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy daň z príjmov fyzických osôb a na základe zákona 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku daň z motorových vozidiel.

Nedaňové príjmy

Nedaňové príjmy zahŕňajú

- bežné nedaňové príjmy Úradu TTSK, Správy a údržby ciest TTSK, rozpočtových organizácií školstva a sociálnej pomoci. Sú to príjmy z ich činnosti – príjmy z vlastníctva (z prenajatých budov, pozemkov, objektov, techniky), za predaj výrobkov, tovarov a služieb, za stravné, ubytovanie, úroky z účtov, administratívne poplatky
- kapitálové nedaňové príjmy zahŕňajú príjem z predaja majetku TTSK.

Granty a transfery

V položkách granty a transfery sú prijaté dary, transfery v rámci verejnej správy, zahraničné granty a transfery, kapitálové granty a transfery. Rozhodujúcu položku tvoria dotácie na prenesený výkon štátnej správy v školstve poskytované Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR na normatívne a nenormatívne výdavky (cca 37 – 38 mil. € ročne), dotácie od Ministerstva kultúry SR na podporu projektov v rámci grantového systému pre príspevkové organizácie kultúry, dotácie

od Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, od úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradu vlády SR. Okrem toho sú tu evidované zrefundované bežné a kapitálové výdavky implementovaných projektov EÚ.

Príjmy z finančných operácií

V príjmových finančných operáciách sú predovšetkým prijaté úvery, prostriedky z fondov zapojené do rozpočtu, prostriedky predchádzajúcich rokov (prostriedky, ktoré neboli použité v danom roku a v zmysle zákona môžu byť použité v nasledujúcom roku).

VÝDAVKY

Všeobecné verejné služby

Funkčná klasifikácia zahŕňa bežné a kapitálové výdavky Úradu TTSK a bežné a kapitálové výdavky čerpané v jednotlivých rokoch pri implementácii projektov financovaných zo štrukturálnych fondov.

Zdravotníctvo

Trnavský samosprávny kraj pristúpil k riešeniu záväzkov nemocníc s poliklinikami – príspevkových organizácií vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. Tieto záväzky spláca banke na základe uzatvorených zmlúv a splátkových kalendárov.

Doprava

Oddiel funkčnej klasifikácie doprava obsahuje výdavky na náhradu preukázanej straty, vznikajúcej z výkonov vo verejnom záujme dopravcom, poskytujúcim služby v prímestskej doprave a výdavky Správy a údržby ciest (SaÚC) TTSK – rozpočtovej organizácie, ktorá vykonáva správu a údržbu ciest II. a III. triedy vo vlastníctve TTSK a tiež údržbu ciest I. triedy pre Slovenskú správu ciest, IVSC Bratislava.

Kultúra

Vo výdavkoch funkčnej klasifikácie kultúra sú bežné a kapitálové výdavky (príspevky) príspevkových organizácií, ktoré sú financované prevažne z daňových príjmov TTSK a čiastočne z dotácií, poskytnutých Ministerstvom kultúry SR. Ich vývoj v sledovanom období je pomerne rovnomerný.

Vzdelávanie

Vo výdavkoch funkčnej klasifikácie vzdelávanie sú bežné a kapitálové výdavky na prenesený a originálny výkon rozpočtových a príspevkových organizácií – škôl, školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK a súkromných a cirkevných základných umeleckých škôl, jazykových škôl a školských zariadení. Prenesený výkon je financovaný z dotácií zo štátneho rozpočtu, originálny výkon je financovaný z vlastných príjmov TTSK. Výdavky sa v sledovanom období vyvíjajú rovnomerne.

Sociálne zabezpečenie

Vo výdavkoch sociálneho zabezpečenia sú sledované

- bežné a kapitálové výdavky rozpočtových organizácií sociálnej pomoci v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK,
- dotácie na bežné výdavky akreditovaným subjektom na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately podľa zákon č. 305/2005 Z. z.,
- dotácie na bežné výdavky,
- neverejným poskytovateľom sociálnej služby poskytované podľa zákona č. 448/2008 Z. z.

Výdavkové finančné operácie

Výdavkové finančné operácie obsahujú splátky istiny úverov, nadobúdanie majetkovej účasti, poskytnuté finančné výpomoci.

Rozdiel príjmov a výdavkov

Z rozdielu príjmov a výdavkov sú tvorené buď fondy, alebo sú ako prostriedky predchádzajúcich rokov zapájané v nasledujúcom rozpočtovom roku do príjmových finančných operácií na použitie vo výdavkovej časti rozpočtu.

6.2 FINANCOVANIE PHSR 2016 - 202020232

Východiskom pre stanovenie finančného rámca Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2023~~0~~ sú indikatívne finančné potreby a požiadavky subjektov, pôsobiacich v kraji, definovaním aktivít, plánovaných na realizáciu v rokoch 2016 až 202~~0~~. Finančné zabezpečenie aktivít bude realizované formou viaczdrojového finančného zabezpečenia, a to kombináciou:

- štátneho rozpočtu
- štátnych účelových fondov
- rozpočtu TTSK
- rozpočtov miest a obcí
- finančných prostriedkov právnických a fyzických osôb
- iných.

MODEL VIACZDROJOVÉHO FINANCOVANIA JEDNOTLIVÝCH PROJEKTOV

Aktivity pre dosiahnutie všetkých cieľov, zahrnutých v strategickej časti Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja TTSK na roky 2016 – ~~2020~~2023, neobsahujú detailný rozpočet s presne určenými aktivitami a špecifikovanými nárokmi na finančné krytie projektov. Finančný plán je zameraný predovšetkým na možnosti financovania plánovaných aktivít v kraji, smerujúcich k ďalšiemu efektívnemu rozvoju a zviditeľneniu regiónu.

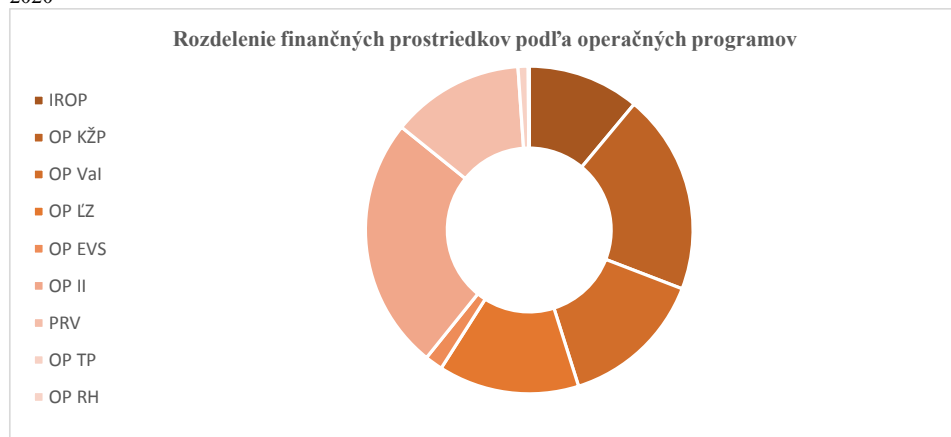
Základným programovým dokumentom pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF) na obdobie rokov 2014 až 2020 je Partnerská dohoda SR 2014-2020, ktorá definuje prioritné oblasti investícií vo sfére zamestnanosti, vzdelávania, dopravy, životného prostredia, výskumu a inovácií, podpory podnikateľského prostredia a rozvoja vidieka. Zároveň definuje štruktúru operačných programov. Na obdobie rokov 2014 – 2020 bolo vyčlenených 16 mld. € pre nasledovné operačné programy:

- Integrovaný regionálny operačný program,
- OP Efektívna verejná správa,
- OP Integrovaná infraštruktúra,
- OP Výskum a inovácie,
- OP Kvalita životného prostredia,
- OP Ľudské zdroje,
- OP Rybné hospodárstvo,
- Program rozvoja vidieka.

Na cezhraničnú spoluprácu boli schválené programy cezhraničnej spolupráce, v rámci ktorých je TTSK oprávneným na čerpanie:

- INTERREG V-A Slovenská republika - Česká republika 2014 - 2020,
- INTERREG V-A Slovensko - Maďarsko 2014 - 2020,
- INTERREG V-A Slovenská republika – Rakúsko 2014 - 2020.

Graf č. 51 Rozdelenie finančných prostriedkov (operačné programy a Program rozvoja vidieka) na roky 2016 - 2020

Zdroj: TTSK z podkladov Partnerskej dohody

Operačný program Efektívna verejná správa

Cieľom programu je poskytovanie verejných služieb rýchlo a kvalitne v záujme podpory udržateľného rastu, tvorby pracovných miest a sociálnej inklúzie definovaných v prioritách Stratégie Európa 2020. Programová stratégia zároveň reflektuje požiadavky, vyplývajúce z legislatívy EÚ v relevantných oblastiach. Realizácia operačného programu prispeje tiež k plneniu národného strategického cieľa, ktorým je moderná, odborná, efektívna, spoľahlivá a transparentná verejná správa v Slovenskej republike. Celková alokácia Operačného programu Efektívna verejná správa predstavuje čiastku 278 449 284 €.

Operačný program Integrovaná infraštruktúra

Program výrazne prispeje k podpore kľúčových európskych a vnútroštátnych rozvojových priorít a to k obnoveniu železničnej infraštruktúry a vozňového parku, verejnej osobnej doprave, infraštruktúre vodných ciest, cestnej infraštruktúre, informačnej spoločnosti a technickej pomoci. Program sa zameria na hlavné priority, t. j. podporu trvalo udržateľnej dopravy a odstraňovanie kapacitných obmedzení v kľúčových sieťových infraštruktúrach a zlepšenie dostupnosti, využitia a kvality informačných a komunikačných technológií. Celková alokácia Operačného programu Integrovaná infraštruktúra predstavuje čiastku 3 966 645 373 €.

Integrovaný regionálny operačný program

Jeho hlavným cieľom je prispieť k podpore kvality života a zabezpečenie trvalo udržateľného poskytovania verejných služieb naprieč celou krajinou, čo bude prínosom pre vyvážený a udržateľný regionálny rozvoj, ako aj hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť slovenských regiónov, miest a obcí. K hlavným prioritám programu patrí bezpečná a ekologická doprava v regiónoch, ľahší prístup k účinným a kvalitným verejným službám, (zameraným na rozvoj vzdelávania na každom stupni, na skupiny osôb, odkázaných na pomoc spoločnosti, predovšetkým deti a mladých dospelých, rodiny, zdravotne postihnutých, seniorov a ich rodiny, na zabezpečenie dostupnej, kvalitnej a udržateľnej zdravotnej starostlivosti), mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch, zlepšenie kvality života v regiónoch s dôrazom na životné prostredie a miestny rozvoj vedený komunitou. Celková alokácia Integrovaného Regionálneho operačného programu je 1 754 490 415 €.

Operačný program Výskum a inovácie

Predstavuje programový dokument zameraný na vytvorenie stabilného prostredia priaznivého pre inovácie pre všetky relevantné subjekty a podporu zvýšenia efektívnosti a výkonnosti systému

výskumu, vývoja a inovácií, ako základného piliera pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti. Operačný program nadväzuje na Operačný program Výskum a vývoj a Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast z programového obdobia 2007 – 2013. Celková alokácia programu predstavuje čiastku 2 266 776 537,00 €, z toho viac ako tri štvrtiny všetkých finančných prostriedkov sú určené na posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií, zostávajúce finančné prostriedky sú určené na podporu zvýšenia konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

Operačný program Kvalita životného prostredia

Zameriava sa na podporu napĺňania cieľov stratégie Európa 2020 pre inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých regiónoch Slovenska. Hlavným cieľom je podpora udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, zabezpečenie ochrany životného prostredia, aktívne prispôsobenie sa zmenám klímy a propagácia energetickej účinnosti a nízkouhlíkového hospodárstva. Program sa zameria na štyri hlavné priority, a to: udržateľné využívanie prírodných zdrojov prostredníctvom rozvoja environmentálnej infraštruktúry, prispôsobenie sa nepriaznivým vplyvom zmeny klímy so zameraním na ochranu pred povodňami, podporu riadenia rizík, riadenia mimoriadnych udalostí a odolnosti proti mimoriadnym udalostiam ovplyvnených zmenou klímy a energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých odvetviach. Celková alokácia pre Operačný program Kvalita životného prostredia predstavuje čiastku 3 137 900 110 €.

Operačný program Ľudské zdroje

Zameriava sa na podporu vzdelávania, zamestnanosti, sociálnej inklúzie a zraniteľných skupín na trhu práce. Celková alokácia pre operačný program predstavuje čiastku 2 204 983 517 €.

Operačný program Rybné hospodárstvo

Hlavným cieľom OP RH je podpora trvalo udržateľného a konkurencieschopného rozvoja sektora akvakultúry a spracovania rýb pri využití inovácií so zreteľom na efektívne využívanie zdrojov, ochranu životného prostredia a dodržiavanie pravidiel Spoločnej rybárskej politiky EÚ. Celková alokácia pre operačný program je 15 785 000 €.

Program rozvoja vidieka

Zameraný je na zvýšenie rastu, udržanie a tvorbu pracovných miest na vidieku v súlade s ochranou životného prostredia na dosiahnutie cieľov rozvoja vidieka: podporovať konkurencieschopnosť poľnohospodárstva, zabezpečovať udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a dosiahnuť vyvážený územný rozvoj vidieckych komunít. Celková alokácia Programu rozvoja vidieka predstavuje čiastku 1 545 272 844 €.

Operačné programy cieľa Európska územná spolupráca

V rámci cieľa EÚS sa budú v programovom období 2014 – 2020 z Európskeho fondu regionálneho rozvoja podporovať cezhraničná, nadnárodná a medziregionálna spolupráca. Cezhraničná spolupráca bude zameraná na podporu integrovaného regionálneho rozvoja medzi susediacimi pohraničnými regiónmi z dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ, alebo medzi susediacimi pohraničnými regiónmi z aspoň jedného členského štátu EÚ a jednej tretej krajiny na vonkajších hraniciach EÚ. V prípade cezhraničnej spolupráce budú podporované regióny na úrovni NUTS III.

V rámci územnej spolupráce budú naďalej podporované zoskupenia pre spoluprácu s právnou subjektivitou, vytvorené na území EÚ, označované ako Európske zoskupenie územnej spolupráce (ďalej len „EZÚS“). Cieľom EZÚS bude uľahčovať a podporovať cezhraničnú, nadnárodnú a/alebo medziregionálnu spoluprácu medzi svojimi členmi s výhradným cieľom posilniť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika 2014-2020

Oprávneným územím na realizovanie aktivít sú oblasti pohraničia na úrovni NUTS III, rozprestierajúce sa na území Slovenskej a Českej republiky. V SR ide o územie Trnavského, Trenčianskeho a Žilinského samosprávneho kraja a v Českej republike o územia Juhomoravského,

Zlínskeho a Moravskosliezského kraja. Program zároveň umožňuje realizáciu aktivít, ktoré za určitých podmienok bude možné realizovať mimo programového územia.

Cieľom programu je podpora investovania podnikov do výskumu a inovácií a vytváranie prepojenia a synergie medzi podnikmi, centrami výskumu a vývoja a vysokoškolským vzdelávacím prostredím, podpora investícií do vzdelávania, odbornej prípravy a školení za účelom získavania zručností a celoživotného vzdelávania, a to vypracovaním a naplňovaním spoločných programov vzdelávania, odbornej prípravy a školení, zachovanie, ochrana, propagácia a rozvoj prírodného a kultúrneho dedičstva, ochrana a obnova biologickej rozmanitosti, ochrana a obnova pôdy a podpora ekosystémových služieb, vrátane siete NATURA 2000 a ekologickej infraštruktúry a podpora právnej a správnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami. Rozpočet programu predstavuje 90 139 463 €.

Interreg V-A Slovenská republika – Rakúsko 2014-2020

Zahŕňa nasledovné regióny: na slovenskej strane Bratislavský a Trnavský samosprávny kraj, na rakúskej strane severné a stredné Burgenlandsko (NUTS III), Viedeň a Dolné Rakúsko. Cieľom programu je budovanie znalostného cezhraničného regiónu, podpora prírodného a kultúrneho dedičstva a biodiverzity, podpora trvalo udržateľných riešení v doprave, posilnenie cezhraničnej inštitucionálnej spolupráce a technická asistencia. Alokácia predstavuje čiastku vo výške 75 892 681 €.

Interreg V-A Slovensko-Maďarsko 2014-2020

Oprávneným územím na realizovanie aktivít sú pohraničné oblasti, rozprestierajúce sa na území Slovenskej a Maďarskej republiky. Na Slovensku je to územie Trnavského Bratislavského, Nitrianskeho, Banskobystrického a Košického kraja. V Maďarsku je to Župa Győr-Moson-Sopron, Župa Komárom-Esztergom, Župa Pest, Župa Nógrád, Župa Heves, Župa Borsod-Abaúj-Zemplén, Župa Szabolcs-Szatmár-Bereg a Mesto Budapešť.

Cieľom programu je zvýšenie atraktívnosti prihraničnej oblasti prostredníctvom zachovania a ochrany životného prostredia a kultúrnych hodnôt, zvýšenie počtu hraničných priechodov cestnej infraštruktúry s napojením regionálnych a subregionálnych centier ako aj multimodálnych uzlov na sieť TEN-T, podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility integráciou cezhraničných trhov práce, vrátane cezhraničnej mobility, spoločných miestnych iniciatív na podporu zamestnanosti, informačných a poradenských služieb a spoločného zaškoľovania, posilňovanie cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami, inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnej verejnej správy prostredníctvom podpory právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami. Alokácia predstavuje čiastku vo výške 183 304 691 €.

Aj v novom programovom období je možné realizovať aktivity, uvedené v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja na roky 2016 – 2020–2023 nielen z Programu rozvoja vidieka, operačných programov a programov európskej územnej spolupráce, ale aj z:

- švajčiarskeho a nórskeho finančného mechanizmu,
- Horizontu 2020,
- prostredníctvom grantov a dotácií ministerstiev SR (doprava, rekonštrukcia národných pamiatok, zdravotníctvo, dotácie do poľnohospodárstva, výstavba národných športových centier, a pod.),
- štátnych účelových fondov (Envirofond, Štátny fond rozvoja bývania, Recyklačný fond, Obnovme si svoj dom, Fond na podporu umenia a iné),
- rozpočtu Trnavského samosprávneho kraja,
- rozpočtov obcí a miest regiónu,
- organizácií, pôsobiacich v území,

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja
2016 – 2023 v konsolidovanom znení aktualizácie 20

- iných zdrojov.
- Finančné prostriedky z Európskej únie, ako doplnkového zdroja podpory regionálneho rozvoja v území kraja, je možné čerpať prostredníctvom:
- Európskeho fondu pre regionálny rozvoj,
- Európskeho sociálneho fondu,
- Kohézneho fondu,
- Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka,
- Európskeho fondu pre námorné a rybné hospodárstvo.

V rozpočte TTSK budú každoročne vyčlenené pre programovacie obdobie ~~do roku~~ 2014 - 2020 2020 finančné prostriedky na spolufinancovanie projektov zo štrukturálnych fondov, podávaných Trnavským samosprávnym krajom a organizáciami v zriaďovateľskej pôsobnosti TTSK, ako aj finančné prostriedky, čerpané formou dotácií, určené na sociálne účely a spolufinancovanie športových a kultúrnych podujatí, organizovaných obcami, športovými klubmi, ako aj organizáciami kraja.

Tabuľka č. 131 Predpokladané čerpanie finančných prostriedkov z operačných programov na roky 2016 – 2020
(v mil. €)

Operačný program	Predpoklad čerpania v TTSK	2016	2017	2018	2019	2020
Výskum a inovácie	150	20	25	41	32	24
Integrovaná infraštruktúra	340	50	60	74	84	65
Ľudské zdroje	250	50	60	50	60	30
Kvalita životného prostredia	314	40	50	70	70	84
Integrovaný regionálny operačný program	117	0,3	21,5	31	32	32,2
Effektívna verejná správa	10	2	2	2	2	2
Program rozvoja vidieka	98	24	19	23	19	13
Rybne hospodárstvo	4	0,1	0,3	0,2	0,3	0,4
Spolu OP	1 280	186,4	237,8	281,2	303,3	271,3

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 132 Predpokladané celkové preinvestovanie finančných prostriedkov na regionálny rozvoj v TTSK na roky 2016 – 2020 (v mil. €)

Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu
Hospodárska	120	150	190	200	210	870
Sociálna	30	40	30	40	30	170
Environmentálna	40	50	40	60	50	240
Spolu	190	240	420	480	290	1 280

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 131 Preinvestované finančné prostriedky na regionálny rozvoj v TTSK v období rokov 2016 – 2019 a predpoklad na roky 2020 – 2022 (v mil. €) aj s ohľadom na hospodársky vplyv pandemickej choroby COVID-19

Prioritná oblasť	2016	2017	2018	2019	2020 odhad	2021 odhad	2022 odhad	2023 odhad	Spolu
Hospodárska	59,25	70,61	73,16	169,03	83,71	83,71	93,01	102,31	734,79
Sociálna	89,98	21,57	28,54	62,79	55,80	55,80	50,72	50,72	415,92
Environmentálna	10,74	17,88	39,81	94,50	36,66	36,66	40,73	44,80	321,78
Spolu	159,97	110,6	141,51	326,32	176,17	176,17	184,46	197,83	1 472,49

Zdroj: vlastné spracovanie na základe vypracovaných Vyhodnotení PHSR TTSK za roky 2016 až 2019

Na napĺňanie plánovaných aktivít po prehodnotení situácie čerpania finančných prostriedkov v kraji do roku 2020 v aktuálnom programovom období sa predpokladá preinvestovanie 1 280 147,49 mil. €, najviac v oblasti hospodárstva – 870 734,79 mil. €, v environmentálnej oblasti je predpoklad čerpania finančných prostriedkov vo výške 240 321,78 mil. € a v sociálnej oblasti asi až 170 415,92 mil. € aj s ohľadom na potrebu zvýšenia investícií do sociálnej a zdravotnej starostlivosti kvôli pandémie choroby COVID-19. Na základe spracovaných projektových zámerov obcí, miest a organizácií kraja sa predpokladá najvyššie čerpanie v hospodárskej oblasti v rámci opatrení, zahŕňajúcich aktivitu železničnej, leteckej, vodnej a cestnej dopravy, budovaní cyklotrás a služieb. Najvyššie čerpanie finančných prostriedkov v environmentálnej oblasti sa predpokladá pri budovaní a rekonštrukcii vodovodných sietí, objektov a zariadení verejného vodovodu, verejnej kanalizácie a čistiarní odpadových vôd a pri podpore energetickej efektívnosti verejných budov a bytových domov a využívaní energie z obnoviteľných zdrojov. V sociálnej oblasti sa budú realizovať predovšetkým projekty, zamerané na rekonštrukciu a modernizáciu sociálnych zariadení, vrátane materiálne – technického vybavenia a rozširovanie kapacít predškolských a školských zariadení formou prístavby, nadstavby a rekonštrukcie.

Formátované: Nie je Zvýrazniť

Formátované: Nie je Zvýrazniť

Formátované: Nie je Zvýrazniť

Formátované: Nie je Zvýrazniť

7. ZÁVER

V zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja je povinnosťou samosprávneho kraja vypracovať program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku. Strategický dokument je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami, ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR a je prioritne orientovaný na zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja ako cieleného, dlhodobého, komplexného a synergického procesu, ovplyvňujúceho podmienky a všetky aspekty života regiónu (kultúrne, sociálne, ekonomické, environmentálne, inštitucionálne, atď.).

V dokumente sú stanovené hlavné smery rozvoja územia Trnavského kraja do roku 2020/2023. PHSR TTSK 2016 – 2020-2023 je nástrojom na vykonávanie podpory regionálneho rozvoja, ktorého cieľom je zvyšovanie regionálnej konkurencieschopnosti, znižovanie nežiadúcej regionálnej rozdielnosti pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja regiónov. Reflektuje na prebiehajúce problémy a zároveň definuje nástroje na riešenie súčasných regionálnych problémov z hľadiska maximálneho využitia vnútroregionálnych zdrojov a prostriedkov Európskej únie, a tak ponúka riešenia s možným využitím inovatívnych nástrojov.

Strategický dokument poskytuje komplexnú analýzu súčasného stavu hospodárskej a sociálnej situácie kraja a stanovuje priority, opatrenia a aktivity v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej tak, aby prispeli k naplneniu vízie kraja: „Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý kraj, efektívne využívajúci všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok, kvality života a životného prostredia. Mobilizácia vnútorných zdrojov pre realizovanie zámerov, spejúcich k rozvoju kraja.“

PHSR TTSK 2016 – ~~2020-2023~~ bol spracovaný na princípe subsidiarity, v partnerskej spolupráci s inštitúciami verejného a súkromného sektora, ktoré majú vplyv na ďalší rozvoj regiónu. Súčinnosť sociálno - ekonomických partnerov bola zabezpečovaná prostredníctvom odborných pracovných skupín, ktoré boli kreované v záujme kvalitného spracovania jednotlivých oblastí rozvoja. Odborné pracovné skupiny tvorili externí a interní odborníci z verejnej správy, podnikateľského sektora, klastrov, tretieho sektora a ďalších sociálno - ekonomických partnerov, ktorí sa aktívne podieľali na tvorbe strategického dokumentu, so zameraním na riešené oblasti rozvoja.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja je otvorený dokument, ktorý je možné aktualizovať v súlade s potrebami regiónu, a to predovšetkým potrieb miestnej samosprávy, štátnej správy, podnikateľských subjektov, klastrov, ako aj tretieho sektora.

8. PRÍLOHY

Povinné:

Príloha č. 1 - Zoznam skratiek použitých

Príloha č. 2 - Akčný plán PHSR TTSK na roky 2016 - ~~2018~~2023

Príloha č. 3 - Zoznam grafov

Príloha č. 4 - Zoznam tabuliek

Príloha č. 5 - Zoznam máp

Nepovinné:

Príloha č. 1 - Zoznam členov pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Príloha č. 2 - Verejní poskytovatelia sociálnych služieb (založené obcou)

Príloha č. 3 - Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb

Príloha č. 4 - Sociálne služby, poradenstvo, prepravná služba – neverejní poskytovatelia, poskytujúci sociálnu pomoc - TTSK

Príloha č. 5 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

Príloha č. 6 - Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR (projekty realizované na národnej a regionálnej úrovni)

Príloha č. 7 – Prioritné oblasti

